

KÖHÁLMI ZOLTÁN

AZ UTOLSÓ
450 ÉV

HELIKON

© Kőhalmi Zoltán, 2021

© Helikon Kiadó, 2021

A kötetet szerkesztette
Cserna-Szabó András, Darida Benedek

Borítóterv Tillai Tamás

A kötetben a szerző rajzai szerepelnek

Felelős kiadó Szász Zsolt
Felelős szerkesztő Turi Márton
Szerkesztő Cserna-Szabó András, Darida Benedek
Olvasószerkesztő Török Mária
Műszaki szerkesztő Széplaki Gyöngyi
Elektronikus verzió eKönyv Magyarország Kft.
www.ekonyv.hu

ISBN 978-963-479-733-3

*„Előbb kellett volna gondolkodni!”
(A preginátusok szent bölcselete)*

Sosem volt kimondottan hálás dolog egysejtű moszatnak lenni. Mozgásra képtelenül, kiszolgáltatva hánykolódni az óceánban, és egész nap gürcölni, oxigénnel látni el a bolygót rendületlenül. Meg előállítani az alapanyagot, amiből majd mások, a pökhendi, többsejtű szénvegyületek ficánkoló testüket építik, és még csak annyit sem mond senki, hogy köszönjük. Így ment ez már hatvanöt és fél millió évvel ezelőtt is, amikor persze még senki nem létezett, aki köszönetet mondhatott volna.

Abban az emberiség előtti időben élt egy egysejtű ősmoszat, aki éppen olyan volt, mint társai, talán csak annyiban különbözött a többiektől, hogy egyik zöld szinteste hiányzott. De így is fotoszintetizált kitartóan, szívta magába a Napból érkező energiát, és vágyakozva nézte a kecses páncélos ostorost, aki arra szökkent, amerre csak kedve tartotta.

Egy napon azonban sebes áramlat ragadta magával szegény moszatot, és messzire sodorta otthonától. Fel-le bukfencezett, pörgött-forgott, de ő csak megfeszítette sejthártyáját és előreszegezte szintesteit. Egy óriási őshal vetett rá szemet, kítátotta hatalmas száját, és amikor a moszat a sűrű fogak között már csak egy kicsike világosságot látott, arra gondolt, bárcsak ott lenne vele a bájos páncélos ostoros. Aztán minden elsötétült. A nagy halat egy gigászi hulló kapta be. Az ősóceán csúcsragadozója volt, a félelmetes moszaszaurusz, aki nem ismert ellenséget.

Egészen idáig.

Ebben a pillanatban ugyanis valami igazán szokatlan dolog történt. A víz szokatlanul forróvá változott és szokatlanul nem

vízszerűen viselkedett. A simogató, mindig utat nyitó, életető közeg minden egyes részecskéje keményebb lett még a tengerfenék szikláinál is, és a térnek éppen abba a pontjába igyekezett benyomulni, ahol az őshüllő terpeszkedett. Ez nagyjából olyan érzés lehetett, mint amikor az embernek véletlenül fejére esik egy kisebb orosz iparváros.

Az aszteroida, ami kilométerekre a víz alatti kőzetbe fúródott, kétmillió atombombányi energiát szabadított fel, szétrobbantva a moszasauruszt, a halat, és egy száguldó hegységet gyűrt a hullámokból, aminek a legtetején, a kavargó tajtékban két apró pontocska táncolt.

A páncélos ostoros újra ott lebegett a kis moszat előtt, aki nem tudta, a szerelem tüze hevíti-e vagy a lángoló szélvihar, ami a Föld felszínén söpört végig. Egymásba fonódva gyulladtak meg, és fortyogó kénesőben merültek alá közös hullámsírjukba.

Vastag iszaptakaró alatt fekve ölelték egymást, majd összeforrt testük cseppjei leszivárogtak a mélységbe. És miután sok millió évvel később, a XXI. században a felszínre szivattyúzták, és a százhalombattai kőolaj-finomítóba szállították őket, senki nem vette észre, de az egyik lepárlócsőben mikroszkopikus szív lebegett.

Itt kell megjegyezni, hogy annak idején egy egészen hasonló történet rendkívül ismertté és gazdaggá tett egy Hans Christian Andersen nevű dán szénvegyületet.

A szívet desztillálták, pirolizálták, polimerizálták, azután krakkolták, granulálták, hevítették, végül formára fújták, hogy teljesen új alakban öltön testet. 2022. szeptember 4-én jött világra a Flak-Plast Kft. Soroksári úti telephelyén, átlagos méretekkkel: töltőtömeg 350 g, úrtartalom 300 ml, szájméret 36 mm. Tökéletes macimézes flakon született.

A Maci anyaga egyszerű halandóknak műanyag volt, jól informáltaknak PET, csomagolóipari mérnököknek polietilén-tereftalát. Kerek fején kalapként ült a citromsárga, fordított

tölcsérre emlékeztető Kupak. (Mérnököknek belső záróperemes, bordázott palástú, csőrös polipropilén záróelem.)

Míg sok társa kényelmesen üldögélt, a Maci két lábon állt, ha nem is olyan rendíthetetlenül, mint egy fegyverét markoló ólomkatona. Inkább csak álldogált, üresen még egy szellő is felborította volna. Hiába voltak megtermett tappancsai, tekintélyes pocakját rövidke lábak tartották, így alkatra bakancsos, kertésznadrágos mesteremberre vagy horgászra hasonlított. Felsőtestén azonban nem látszott kantár, ahogy gallér vagy ingujj sem. Nem kérdés, hogy meztelen volt. Ami persze hihető egy kitalált medve esetében, annál is inkább, hogy a világ számos valódi medvéje szintén nadrág nélkül élt. Mégis valahogy hiányzott róla a ruha, mivel kifejezetten civilizált alak benyomását keltette. Ezt sugallta testtartása, és a tény, hogy kalapot hordott.

De igazán kultúrlénnyé mégis a mancsai között tartott, nyitott könyv tette. Nem mintha olvasott volna belőle, a kötetet melle elé leeresztve egyenesen előre nézett. Olyannak tűnt, mint aki kalapzsebében slusszkulccsal, költőpénzzel egy német nudistastrandon próbál ismerkedni szótár segítségével. Vagy lehetett tengerparti üdülőhelyen krimijébe merülő szállóvendég, aki a lépcső aljára érve döbben meg egy váratlan fordulaton. „Lady Wordsworth hét órakor nem találkozhatott a szobalánnyal”, gondolja, amikor felnéz, és a hall közepén állva ébred rá, hogy nem vett fürdőnadrágot.

De még ha a Maci nem is feszengett meztelensége miatt, mert bundája ruhával ért fel, arcán láthatóan valami zavar tükröződött. Szeme kikerekedett, száját inkább kínos, mint önfeledt mosolyra húzta. Mintha konferanszié lenne, aki mappáját szorongatva most készül bejelenteni, hogy az est sztárja nem tudott eljönni. De leginkább mégis egy lelombozott turistára emlékeztetett, aki hitetlenkedve veti össze útikönyvével a látványt: „Ez itt már a lenyűgöző panoráma?”

Ezzel a bizonytalan ábrázattal tekintett a Maci maga elé,

amikor társaival együtt dobozba tették, majd egy méhészet raktárába került, és akkor is, amikor mézzel töltve elfoglalta helyét a Szandra ABC harmadik polcán a szörpök és citromlék között.

Kezdetben csak a várakozás volt a félhomályban. Napok, hetek teltek el, míg a sorban előrébb lépett. Addig állt, szorosán a másik mögött, de apránként egyre több lett a fény. Nézte azt a világosodó, aranysárga tarkót és a széles hátat a címkével. Nem tudta, de idővel megérezte, hogy saját háta is ugyanilyen. A címkén betűk, melyek értelmét nem ismerte, viszont otthonos volt minden kanyarulatuk: „Kristályosodás előfordulhat, a termék minőségét nem befolyásolja”.

És amikor végre feltárult a tágas, szabad térség a száraztészta ragyogó hadával meg a messzi távolban csilingelő kasszával, egy pillanat múlva véget is ért az egész. A legtöbb vevő csak nézegette, aztán visszatette a macikat, de előfordult, hogy valaki egészen a jégkrémektől jött vissza.

A macimézes flakonoknak nem voltak nagy vágyaik. Csupán egy kis törődést, figyelmet szerettek volna, mint mindenki. Találni egy megértő társat vagy egy befogadó családot. Ilyenkor persze fogalmuk sem volt még, miből áll az élet. Csak sejtették, hogy ha mind ugyanonnan indulnak is, bármerre ragadhatja őket a sorsuk. Így várakoztak mindannyian, mint történetek egy fejezetében, kilövésre készen.

Valóban elképesztő különbségek mutatkoztak abban, melyik mackó mire vitte. Aki a polcon a sorban kettővel a Maci előtt állt, a Szandra ABC fölött lakó magányos könyvelőhöz került. A pedáns férfi minimális mézfogyasztással (egy kiskanál a reggeli kávéba) százhatvankét nap alatt ürítette ki a flakont. Mivel a zöld gondolat teljesen hidegen hagyta, ahogy a pontos elszámoláson kívül minden más gondolat is, a társasház nagy zöld kukájába dobta az üres palackot. Az pedig, hála a szemétszállítás szorgos munkásainak, három nap múlva már a

Fővárosi Hulladékhasznosító Mű csarnok méretű kazánjában égett. (A könyvelő elosztotta a háromszáz millilitert százhatvankettővel, és arra jutott, hogy nem szabványos a kiskanala.)

Nem sokan futottak be ilyen egyenletes pályát. Voltak, akik hónapokon át ácsorogtak konyhaszekrények legmélyén, porosodó csokinyulak és soha nem használt pakisztáni fűszerkeverékek mellett. Aki pedig sorban rögtön a Maci után következett, négy évet és tizenkét napot töltött beszorulva egy hűtőszekrény mögé. Költözéskor bukkantak rá, beszáradva hajították szemébe. Őt a pusztazámori hulladéklerakónál ásták el.

Akik családhhoz kerültek, élvezték, hogy fényes reggeliken napfürdőznek konyhaasztalokon, vagy nagy teázások alatt járnak kézről kézre. A fogyasztók könyörtelen világában viszont a népszerűbbeket még hamarabb kifacsarták, azután egyszerűen ejtették őket.

Mivel abban az időben még működött a szelektív hulladékgyűjtés, számos flakon a műanyagoknak fenntartott sárga kukába jutott. Egyeseket kiválogattak, ledaráltak és megint flakonná alakítottak, így nagy munka árán újra szemetekké lettek, csak kicsivel később. Másokat ezernyi palackkal együtt bálába préseltek, konténerben a világ másik felére küldték, ahol jobb híján az egészet a tengerbe borították.

Voltak persze szerencsések, akiket továbbhasználtak. Mézet töltöttek beléjük kávézók pultjain, aprópénzt előszobatükrök előtt. Az az alak viszont, akinek a Maci annyit bámulta a hátsó felét, egyenesen kabalaállattá vált. A kisbolttal szemközti buszvégállomásról vette meg az egyik ellenőr hölgy, és ajándékot készített belőle Sanyinak, a mackós alkatú sofőrnek. Munkahelyi mikulásozás keretében húzta ki a nevét. Mind a szűk szolgálati helyiségbe zsúfolódtak, amikor átnyújtotta a piros zacskóba, szaloncukrok közé rejtett szobrocskát. A mancsok között festett kormánykerék virított, a kupak tetején

filcből bojt, pontosan, mint Sanyi sárga jambósapkáján. Nagy szerelem lett belőle, és a figura hat éven át zötyögött a 7-es busz műszerfalán. De még ha évtizedekig őrizgette valaki, egy flakonnak az is csak rövid közjátékot jelentett, hiszen az emberöltő is eltörpül egy műanyag palack hosszú élete mellett.

A Maci mindenesetre jó esélyekkel vágott neki a kalandnak. Szerencséje volt alakjával, egy kedves kölyökállat sokkal szerethetőbbnek bizonyult egy közönséges PET-palacknál. Ráadásul a mézhez az emberek az egészség képzetét kapcsolták és nem az elhízását, ahogy a méhekhez a szorgos munkát és nem a halálos csípéseket. Bizonyára kevesebben vásárolták volna, ha a flakonnak ízeltlábú formája van, és azt írják rá: „Veszélyes rovar felöklendezett váladéka, krónikus betegségekhez vezethet.”

De ami a legfontosabb, a méz apránként fogyott. Egy macimézes flakonnak átlagosan 3 hétbe, 4 napba, 6 órába és 12 percbe telt a kinyitástól eljutni a kiürülésig. Egy szélvédőmosó-folyadékos kanna pillanatok alatt a szemétkben landolt. Ő volt a negatív rekorder, a pozitív csúcsot a Dayyaan pakisztáni fűszerkeverék állította be. Persze az ilyesmit akkor még nem tartották számon, mivel a hulladékprofilozás tudománya csak a 2050-es években indult fejlődésnek.

Hősünk tehát megbecsült csoportba született, ha nem is a legkiváltságosabba. Nem ő volt a csomagolások világának fehér, keresztény, heteroszexuális férfi, de nem tartozott a fekete, muszlim transzneműek közé sem. Valahol félúton helyezkedett el egy fehér, keresztény, biszexuális nő és egy olyan latin-amerikai, ufóhívó férfi között, aki szívesen visel női harisnyákat.

Ezért is volt teljesen érthetetlen és letaglózó, hogy megvásárlása után 8 óra 54 perccel már üresen, kukába vetve hevert egy közönséges nyalókavég mellett.

XXI. SZÁZAD

1

Péter mindig leghátulra ment, és ha nem ült ott senki, a középső helyet foglalta el. Gyerekes szokás volt, de pont olyan szórakoztató, mint abban az időben, amikor még anyjával szállt fel a 722-esre a Malomnál. Vannak, akik óvodásként azt képzelik, hogy vezetik a buszt, de ő kiskorában sem végzett ilyen alantas munkát. Hátul, a többiek ülése mögött, följük magasodva egy sárga úrhajó kapitánya volt, aki gondolatban a parancsnoki székből osztotta utasításait. Elöl messzi csillagokig ellátott, és a legénységhez tartozott minden alatta zötykölődő utas. Felnőttként már csak unaloműző vicc volt az egész, de az érzés, hogy ő a főnök, ma is valódi örömmel töltötte el. Elképzelte, ahogy a telefonok képernyőit bámuló emberek műszereiken mind az ő küldetésén szorgoskodnak: röppályát terveznek vagy éppen a végállomás légkörét elemzik.

Egyszer olvasott egy cikket olyan férfiakról, akik otthon megépítettek a Star Trek-sorozatból Kirk kapitány parancsnoki székét. A kapcsolókkal teli karfákra támaszkodva, jelmezben pózoltak a képeken, de a háttér mindent tönkretett. Villódzó monitorok helyett dobozokkal teli polcok, gyerekjátékok, szerszámok. A rajongók mind családjuk által száműzve, garázsokban, pincékben húzták meg magukat. Végtelenül szomorúnak tartotta, hogy valaki képzeletben az univerzumot menti meg, de annyi hatalma sincs, hogy egy kétméteres fotelt elhelyezzen a saját nappalijában.

Elgondolkodott, vajon Regina mit szólna egy ilyen monstrumhoz, de aztán csak keserűen felnevetett. „Még egy zacskó csipszet se vihetek be a lakásba, nemhogy egy komplett fedélzeti irányító rendszert.”

Az utolsó járaton nem volt nagy személyzete. Összesen hárman húzták meg magukat nagykabátjaikban, egyikük éppen szedelőzködött. „Fékezőrakétákat aktivizálni!” – gondolta a kapitány, és figyelte a nénit, ahogy feláll, és megnyomja a leszállásjelzőt.

A fiú az Emelőből tartott hazafelé, a gépészhallgatók első számú törzshelyéről, amit jellemző módon egy egyszerű gépről neveztek el. Bevett szokása volt az egyetemistáknak azzal áztatni magukat, hogy ha a campus közelében, szakmába vágó név alatt isznak, valamelyest tanulással foglalkoznak. De a titulus találóan utalt a bent folyó tevékenységre is, a jövő mérnökei mind kitartóan emelgették korsóikat. Másik helyük, a Lejtő szintén egy egyszerű gépről kapta a nevét, és burkolt jelentését nem kellett elmagyarázni senkinek, aki megtapasztalta már az alkoholfogyasztás és a tanulmányi eredmény összefüggéseit.

Az viszont soha nem volt téma otthon, meddig marad ki a haverokkal. „Ihattok bármennyit, csak ne műanyag pohárból” – szokta mondani Regi. De nem is ivott sokat, mert már a második sörtől tudományos-fantasztikus hangulat ragadta magával, és galaktikus birodalmakról magyarázott fennhangon, a harmadik után pedig üzembiztosan hinni kezdett egy lehetetlen vállalkozásban, amiből biztosan meggazdagszik. Most sem volt kimondottan részeg, a spiccesség kifeszített kötelén egyensúlyozott, amikor az indokolatlan jókedv hirtelen jött bátorsággal párosul, és közel állt hozzá, hogy hangosan adja ki a végső dokkolási parancsot. Tudta, hogy barátnője nem értené ezt a játékot, a lányt nem hozták lázba az úrhajók, és a busz amúgy is megvetett járműnek számított. Még ilyenkor is mindenhova biciklivel járt, hogy óvja a környezetet.

Nem mintha Regina ezt tökéletes megoldásnak tartotta volna. A váz és a gumik előállítására is igényelt áramot, ami jó eséllyel szénerőműből jött. Pár nappal azelőtt a kézművesvásáron hosszan magyarázta a furulyaárusnak, hogy

leesett faágakból barkácsolt kerékpáron kellene közlekedni. A bácsi nagyon bólogatott, Regina magával ragadóan tudott érvelni, főleg ha a bolygó ügyéről volt szó. Márpedig számára nem létezett más ügy, talán csak a vastag zoknik, a puha takarók és a sorozatnézés ügye.

Kényelmes aktivista volt, nem láncolta oda magát fatörzsekhez, nem mászott fel tankerhajókra, csak igyekezett úgy élni, hogy ne rontson tovább a helyzeten. Ez is éppen elég erőfeszítésbe került. Nem kis idejét emésztette fel, amíg a neten felkutatta a megfelelő lenvászon kenyereszákot, növényi sörtés bambuszfogkefét vagy szivacstök mosdókesztyűt. De mindez azzal az érzéssel töltötte el, hogy ő megtette, amit megtehetett, és addig is jótékonyan elterelte figyelmét a vészesen közelgő határidőről. Már csak négy hónapja volt, hogy leadja szakdolgozatát, aminek mindössze a címe volt kész: „A nagyvállalatok felelőssége a körkörös gazdaság kialakításában”.

Regi és Péter Pusztazámoron nőttek fel, és életük összefonódott a hulladéklerakóéval. 2000 nyarán születtek, amikor a létesítmény próbaüzemét végezték. A falu igyekezett zöld arcát mutatni, így óvodájuk is elkötelezte magát a szelektív hulladékgyűjtés mellett. Ennek szellemében nevezték el a csoportokat is, Mezey Regina a papírba járt, Bozsó Péter a műanyagba. A gyerekek jelei követték a rendszert, hogy ezzel is tanulják, mit hová kell dobniuk. A fiú örült a homokozólapátnak, a lány viszont hisztizett, mert mindenáron koronát akart. Nagy nehezen mentek bele az óvónők, hogy lecserélje a papírsárkányt, végül a kompromisszumos megoldás a papírkorona lett.

Tudta, hogy uralkodói nevet visel, apja úgy is szólította mindig: „Királynóm”. A természetet járva képzeletben hintón kocsikáztak, és ameddig a szem ellátott, minden az ő birodalmához tartozott. Legbüszkébb a hosszú kerítés mögötti kastélyra volt, amit várárokként védett a Zámori-patak. Lapos, barna domb látszott csak, de komolyan hitte, hogy azon túl az ő

palotája rejtőzik. Sosem mertte megkérdezni, mit jelent pontosan a borzongató „hulladékkezelő központ” kifejezés, azt viszont tudta, hogy nem lehet senki másé, ha ott szerepel nevében saját, bűvös szava: „reginális”. Úgy képzelte, odaát díszkert várja szökőkutakkal és szálldosó madárkákkal.

Álmai az óvodai üzemlátogatáson törtek össze. Elsőre valóban madárseregnek tűnt az a színes kavalkád. Közelebb menve döbbsent rá, mi történik a nevét viselő parkban: kukásautók ürítik tartalmukat a földre, amit buldózer terít szét, és szemét borít mindent, ameddig a szem ellát. Ötéves volt csak, de ezt a percet amíg élt, nem felejtette el. Attól fogva a környezettudatosság szószólója lett. Később még számos alkalommal vett részt csoportos bejáráson, és örületbe kergette a dolgozókat. Már nem ugrált ordítva, mint legelőszőr, viszont fejből fújta az összes előírást. Úgy közlekedett az intézményben, mint valami ellenőr. Pedig ezotériára hajlamos álmodozóként távol álltak tőle a műszaki kifejezések. Hosszú hajával, légies alkatával inkább tűnt tündérnek, aki az erdők népe érdekében emeli fel szavát a csurgalékvíz-tisztító berendezés karbantartása miatt.

Péterben is örökre megmaradt, ahogy a szőke lány óvodásként toporzékol a hídmérlegen. Ő már akkor otthonosan mozgott a létesítményben, anyja konyhás volt a lerakó menzáján. És míg a leforrázott királynő a szemetet látta, addig Pétert a buldózer nyűgözte le. Mindig is rajongott a gépekért, órák hosszat képes volt nézni apját is, ahogy palackfúvó masináján dolgozik. Mert míg anyja végső soron a hulladék eltemetéséből kapta keresetét, addig apja abból élt, hogy gyártotta a szemetet. Így valósult meg náluk a hulladék körforgása.

Ő is álmodozó volt, de teljesen más fajtából. Míg Regina kosztümös filmekben merült el és csipketerítőt horgolt, Péter odavolt a sci-fikért, és primán hegesztett. A lány ukulelén játszott, mert a gitárt túlzásnak érezte, a fiú nagyobb erősítőre

vágyott. Tulajdonképpen szinte mindenben különböztek. Korban illettek csak össze, ami igazán nem nagy szó osztálytársak esetén. Reginából tiszta, természetes szépség áradt, Péter beletörődéssel élt együtt zsíros hajával és pattanásaival.

„Az ellentétek vonzzák egymást.” Ezt a tételt soha nem igazolták tudományosan, az viszont biztos, hogy beszélgetésbe elegyedni mindig is a hasonlók tudtak. Ők nyolc év alatt alig váltottak szót egymással, csak a kis Peti nézte félszegen az előtte ülő szókeséget. Ráadásul a vonzás még nem minden. Valamiért topmodellek ritkán kötötték össze életüket vasúti pályamunkásokkal, de ha mégis, soha nem a vasutas választott. Péter nyáron, az osztálytalálkozón keltette fel régi szerelme figyelmét, bár inkább félreértésről volt szó, mint egymásra találásról. Amikor mindenki fotókat mutogatott barától-barátnőről, a srác jobb híján robotjaival hozakodott elő. Ősidők óta építgette őket apja selejtes flakonjaiból, tele volt velük a szobája. Reginát lenyűgözte az újrahasználás ilyen kreatív megnyilvánulása, és biztosra vette, hogy a meg nem értett fiatalemberben lelkes környezetvédőre akadt.

Pedig szó sem volt erről, Péter mindig is flakonokkal játszott, mivel zsákszámra állt náluk az udvaron, más szórakozása meg nem nagyon akadt. Míg Reginát királynőként tartották tehetős szülei, ő leginkább szegény családjá jobbágya volt. Kiskorától fogva segített mindenben, megszokta a szemét látványát, és magasról tett a környezetre. Ha rajta múlt volna, gépesítve pakol rá nagyüzemben, csak hogy egy kicsit is jobban éljenek.

Persze amikor a lány az osztálytalálkozón karon fogta, nem tiltakozott. Makogott valamit a fenntarthatóságról, aztán megértően bólogatott, és jó ütemben helyeselt. Kevesen tudták, de a randevúik sikere valójában mindig is ezen az egyetlen képességen állt vagy bukott. Péter ebben kivételes tehetséggel rendelkezett, ami csak azért nem volt nyilvánvaló és széles körben ünnepeelt tény, mert bátortalansága miatt kevés lánnyal

jutott ilyen messzire.

Amikor újra találkoztak, már profin felkészült, és értőn szólt hozzá a körkörös gazdaság témájához. Figyelmes volt, szellemes és kitartó. Néha túlzásokba is esett, mint szinte mindenben, de vallotta, amit a mérnökök mondanak a túltervezésről: „A biztonság javára tévedünk”. Szerette a lányt, és kegyes hazugságnak érezte azt, amit igazából csak úgy hívnak: szimpla hazugság. Hamar összeköltöztek, és kialakították otthonukat a fenntarthatóság jegyében.

Három hónapja laktak együtt, de mostanra a gépészhallgató saját helyzetét nem érezte fenntarthatónak. Sajnos a méhviasz törlőkendőkre és az ökológiai gazdálkodásból származó szilárd samponokra egyáltalán nem volt felkészülve. Hiányoztak neki a régi dolgok, és gúzsba kötve érezte magát, természetesen komposztálható, organikus módon termesztett, kézzel font pamutzsineggel. A buszon hazafelé arra gondolt, vajon hogy reagál a párja, amikor karácsony este körbevezetik a palackfűjő műhelyben. Persze csak ha nem készül ki addigra a menütől, amihez annyi állatot kell majd elpusztítani egyáltalán nem organikus módokon.

A végállomáson rendszerint leghátul ugrott le, aznap viszont, 2022. december 8-án nem hazafele indult, ezért egészen előre sétált. Napközben többször is azon kapta magát, hogy az estére gondol, amint belép a Szandrába. Az Emelőben is alig figyelt a többiekre, mert már várta a pillanatot. Az utóbbi időben szokott rá, hogy ha éjszakára egyedül maradt otthon, engedett a csábításnak. Az éjjel-nappali pedig a tiltott élvezetek egész tárháza volt. Először kicsiben kezdte: fóliázott sonkát vett, és a hűtő előtt, alsónadrágban ette egyik szeletet a másik után, hogy aztán a műanyag tálcát könnyed mozdulattal a mosogató alá dobja. Az igazsághoz tartozik, hogy még éjjel felöltözött, és levitte a kinti kukába, nehogy másnap bajba kerüljön.

Később egyre nagyobb dolgokat kívánt, vajkrémeket, tubusos szószokat, de a maradéktól mindig megszabadult. Azon

kevesek közé tartozott, akik ha becsöngettek a szomszédhoz, nem hozzávalót kértek főzéshez, hanem inkább adtak.

Szenvedélye annyira elhatalmasodott, hogy már a kétliteres flakonnál tartott. Ujjain érezte a műanyag palack érintését, ahogy lépcsőről lépcsőre közelített a busz ajtajához. Tudta, hogy ezúttal nem zellerlét iszik, de nem az üdítő számított. Szívesen vett volna fogkrémet vagy akár egy felmosóvödröt is, csak tehesen valami olyat, amit hónapok óta nem tehetett. Hogy visszkapjon egy darabot a régi életéből.

A vezető plexiajtaja előtt állva akadt meg a szeme a műanyag mackón. Sándor, a sofőr állatkája volt, amit mikulásra kapott. A fiút előtötték a régi emlékek, mindig is szerette ezeket a figurákat. Egy időben ők is gyártottak ilyet, amíg át nem álltak gyógyszeres flakonokra. Szerette nézni, ahogy a kis medvék szorosan egymás mellett állnak a polcon. Mappájukkal mindig olyanoknak tűntek, mint egy énekkórus, de soha nem értette igazán, miért vannak mind meztelen.

– Leszállsz, kisfiam? – förmedt rá a vezető. Még csak kibontakozóban volt a nagy szerelem, és Sanyi éppen azon szorongott, hogy Judit, a bájos ellenőr miért nem válaszolt még az üzenetre, amit már a Bosnyák térnél elküldött neki. Ha egy héttel később találkoztak volna, bizonyára kedvesen jó éjszakát kíván. (Nem tartozik a történethez, de a bájos Judit azért nem jelzett vissza, mert éppen összeszólalkozott egy bliccelővel, akinek az arcát később komoly szaktekintélyek tették elfogadhatóvá.)

– Vagy szerinted ez egy éjszakai busz?

Az utas összerezzen, de aztán higgadtan válaszolt.

– Vigyázzon a szájára, hadnagy! Könnyen a turbinapucolóknál találhatja magát.

Leugrott a járdára, és már tudta, hogy nem üdítőre van szüksége. Ez a fajta hirtelen elhatározás igazán nem nevezhető tudatos vásárlói magatartásnak, de a kisboltba már nagyon is tudatosan nyitott be. Egy eltökélt vásárló állt a bejáratban.

A Szandra ABC emberi szemmel nézve korántsem bizonyult végtelen térségnek. Az üzlet nem volt más, mint egy vevőnél alig szélesebb ösvény a padlótól plafonig zsúfolt áruk között. Végében hűtőpult állt rejtélyes tartalommal és céltalan üvegfallal, a betekintést borosrekeszek nehezítették. Mindezek mögött, mint háza mélyén megbújó remeterák, nyalókáktól, borotváktól takarva egy eladó rejtőzött. A fölösleges kommunikációnak kézzel írt táblákkal igyekezett elejét venni. A hagyományos „Buszjegy nincs”, „Hűtött sör nincs” mellett a legnagyobb felirat ez volt: „Nem vagyok Szandra”.

A nagy esemény, amire a Maci annyit várt, végül villámgyorsan megtörtént. A srác nem nézelődött, nem válogatott, egyszerűen megállt előtte, levette és a pulthoz vitte. A nő, akit történetesen Hedvignek hívtak, egy rágópukkantás kíséretében tépte ki a blokkot, és ők ketten, a termék és az elégedett vásárló már kint is voltak a szabadban. Éjfél előtt két perccel a bolt előtt, a holdfényben állva boldogan néztek egymás szemébe. Reklámfilmbe illő pillanat volt, a legszebb, amit csak csomagolás kívánhat. A mi flakonunk később mégsem emlékezett rá szívesen, mert rögtön utána mindig bevillant a trauma, amit egy életen át próbált elfelejteni.

Meghatódottan sétáltak haza, ezért nem figyelt fel Péter kint a biciklire. A lakásba lépve ledobta hátizsákját, cipőit lerúgta, kibújt a ruhájából, és rögtön a konyhába ment. Fél perc múlva már vastagon kent mézes kenyeret falatozott, magát is meggyőzve arról, hogy tulajdonképpen mindig is erre vágyott, és nem egy kósza ötletnek engedelmeskedett.

– Ez meg mi? – robbant fel Regina, ahogy kilépett a fürdőszobából. Péter szájában megállt a falat, és éppen olyan meghökkent képet vágott, mint mellette a Maci. Így álltak ott rajtakapva, lefagyva, kettejükön egyetlen alsógatyával.

– Nem úgy volt, hogy a csajokkal vagy? – kérdezte végül a másik teljesen feleslegesen, egyben a legrosszabb stratégiát választva. Ha eddig másnak tűnhetett is, most már

nyilvánvalóvá vált a helyzet.

– Te ezt műveled, amikor a csajokkal vagyok? Hátba szúrsz egy műanyag flakonnal?

A lány Brutus véres tőreként emelte magasba a mackót, és fehér biopamut köntösében valóban emlékeztetett valamelyest Julius Caesarra. A fiú azonban, ha már ezen az úton indult el, a közönyösség álcáját öltötte magára.

– Csak megkívántam. Mi baj van ezzel? – vetette oda, aztán újra a kenyérbe harapott.

– Mi a baj? Szerinted ezért járom le a lábam visszaváltható mézért? Ami ráadásul biodinamikus?

Péter nem szerette ezt a szót.

– Kit érdekel, ha nem dinamikus. Vállalom a kockázatot.

– Nagyon jól tudod, hogy engem érdekel, és akkor behozol a lakásba egy közöséges PET-palackot! Tudod, mennyi idő alatt bomlik ez le?

Tudta, nem egyszer hallotta ezt az információt, de azért mégis azt válaszolta:

– Majd újrahasználok.

– Négy százötven évig?

A Maci csak lapított, mint egy eltitkolt kapcsolatból előkerült gyerek. Semmit nem értett az egészből, de tudta, hogy róla van szó. Idővel felkapták, konyhaszekrénybe rakták, aztán már mindketten kiabálva csapkodták rá az ajtót. Regina új frontot nyitott.

– Nem is tudom, mit vártam azok után, ahonnan jöttél.

– A családomat hagyd ki ebből!

– Épp ez az, hogy nem lehet kihagyni senkit. Apádnak akkora az ökológiai lábnyoma, hogy külön szerepelnie kellene a párizsi egyezményben.

– A te lábnyomodról is beszélhetnénk egyszer.

– Az enyémről? Nincs is hulladékomb!

– Na persze, és az újrahasznosított táska, amit Tallinnból rendeltél, szerinted mennyi szén-dioxiddal terhelte a bolygót,

amíg ideszállították? Vagy tudod mennyi áramot esznek azok a szerverek, amiken a sorozataidat tárolják? Ha te megnézel egy epizódot a mesefilmedből, abból én tíz ilyen flakont vehetek.

– Ne nevezd mesefilmnek. Fantasy.

– Varázsolni tudnak, de képtelenek feltalálni a szövőgépet vagy akár csak a vetésforgót.

– Mert az ionágyúnak több értelme van, mi?

A veszekedés ezen a ponton vált igazán személyeskedővé, amikor a Trónok harca szóba került. Semmi meglepő nincs abban, hogy Péter mérnökként kedvelte a sci-fiket. Ahogy az sem véletlen, hogy a világ összes rendszergazdája, ha írásra adta a fejét, nem romantikus költeményekbe vagy realista drámákba öntötte fantáziáját, hanem távoli, jövőbeli társadalmakat képzelt el. Mert bármennyire is úgy tűnt, a lehetőségek korlátlanok, valójában minden történet leegyszerűsített tudományos kísérlet volt, logikusan levezetett, érdekes matematikapélda, egzakt megoldással. A fantasyt, ami a műfaj kistestvére volt, a lány nem ezért szerette. Lenyűgözte a tisztaság, ami a legmocskosabb középkori jeleneten is átsugárzott, sehol semmi vegyszer, nyoma sincs műanyagnak.

– Nem engem kéne szekálnod, inkább menj orvoshoz! Úgy viselkedsz, mintha a bolygót egyedül neked kellene megmentened.

– Nem én fogom megmenteni a bolygót, de az sem én leszek, aki elpusztítja!

– Talán én fogom elpusztítani egy nyomorult macimézzel?

Pillanatnyi csönd állt be, amíg zihálva farkasszemet néztek. Nem hibáztathatjuk őket azért, hogy képtelenek voltak felmérni a helyzet súlyát, fogalmuk sem lehetett róla, hová vezetnek majd az események. Az viszont kétségtelen, hogy mindkét fiatalnak és a Macinak is fontos szerep jutott a folyamatban, ami végső soron a Föld teljes pusztulásához vezetett. Hogy ki a felelős a történetekért, képtelenség megmondani, de értelmetlen már a kérdés is. Hiszen minden, ami végbemegy,

következménye valami másnak, végtelen számú bűnrészes tetteinek eredménye. Nem mondhatjuk, hogy hőseink indították el a végzetes láncreakciót. Nincs egyetlen lánc, hanem folyton egymásba kapaszkodó szemek gubancolódnak össze. De az biztos, hogy ez az a csomópont, ahonnan minden szétágazik, hogy végül a szálak újra egymásra találjanak a hulladékgazdálkodás félelmetes, kiszámíthatatlan gépezetében.

– Halljuk akkor! Szerinted hogy kellene megmenteni a bolygót?

Péter tudta, hogy már mindennek vége, a halálraítélt utolsó szavai következtek. Radikális elképzelései voltak a környezetvédelemről, ám eddig csak azt a részét osztotta meg párjával, amiben egyetértettek. Az emberiség tönkreteszi a bolygót, a helyzet tarthatatlan, ezért alapvető változásra van szükség. Amikor ezeket hallotta, őszintén tudott bólogatni. A gondolatmenet folytatását viszont addig csak gépész cimborái hallhatták.

– Nem kell megmenteni – vallotta be halkán.

– Tessék?

– Teljesen értelmetlen erre energiát pazarolnunk. Elpusztítjuk, és kész. Előbb-utóbb tovább kell állnia az emberiségnek.

– Vagy úgy? A Marsra, igaz?

– Dehogy! Nem éri meg a Marsot földszerűvé tenni, úgyis csak kinőnénk. Építenünk kellene egy új bolygót, ami bővíthető, és oda megyünk vele, ahova akarunk, mint egy hatalmas űrhajóval – kezdte egyre jobban belelovalni magát.

– Egy bolygóhajóval?

– Gondold el, ha percenként százan szállnának fel, nyolcmilliárd embert átköltöztetni akkor is több mint százötven évig tartana. Már rég építenünk kellene azt a bolygót. Addig is ki kell nyerni, amit csak tudunk, hogy magunkkal vihessük, vagy felhasználjuk. Úgyhogy a pandákat nem megmenteni kellene, hanem azon dolgozni, hogyan lehetne belőlük

üzemanyagot gyártani.

– És szerinted nekem kellene orvoshoz mennem? Te konkrétan szociopata vagy. Nem is. Egy ökopata!

Péter felvetése nagyban megelőzte korát, alig háromszáz évvel később ugyanis egy egészen hasonló programmal választották Európa elnökévé a Kiaknázás Párt jelöltjét. Igaz, akkor már egyáltalán nem léteztek állatok.

Regina szeretett utóbb úgy emlékezni erre az estére, hogy a barátját ő dobta ki, de valójában a fiú mondta ki az utolsó szót, ami furcsamód az volt: „ökofil”. Ez egyedülálló a szakítások több ezer éves történetében. Feltépte az ajtót, és kezében a Macival színpadiasan távozott. Egy gépész haverjánál, Gabesznál húzta meg magát éjszakára, akivel hosszan beszélgettek, és már reggel fél hétkor visszatértek Regi lakására, hogy elvigyék Péter cuccait. Soha nem felejtette el Gabesznak a segítséget, aki később, ha megkérdezték, mi tette milliárdossá, mindig azt felelte, hogy jókor jó helyen volt egy matraca.

Péter második távozása még színpadiasabbra sikerült, bár ő maga észrevétlenül hagyta el a helyszínt. Az ajtóban állva eszébe jutott, hogy valakitől hallotta, ha az ember összeveszik a főbérlijével, a legjobb bosszú egy darab büdös sajtot búcsúzóul behajítani a szekrény sor mögé. Először gyanakodva szimatolnak csak, de megőrülnek tőle, mire odáig jutnak, hogy a bútorokat tologassák. Neki nem volt szüksége ilyen körmönfont módszerre, hogy elégtételt vegyen. Tudta, éppen elég dilemma lesz ez így is. Amíg Regina a mosdóban volt, fogta a Macit, az asztal közepére állította, majd behúzta maga mögött az ajtót.

Amikor megtalálta, a lány kis híján falhoz vágta a flakont, aztán pedig olyan dühösen szorította, hogy a méz rácsorgott a szőnyegre.

Valóban komoly probléma előtt találta magát. Elvei szerint újra kellett volna használnia a palackot, készíthetett volna belőle mondjuk takaros éjjeli lámpát. De a múltra emlékeztette, ezért szabadulni akart tőle.

Nem nagyon rajongott a szelektív hulladékgyűjtésért. Haragudott azokra, akik azt hitték, varázsütésre szép új tárgy lesz a szemetükből, és nem gondoltak bele, mennyi energiába és újabb műanyagba kerül mindez. Az egészét úgy emlegette, mint ami csak a lelkiismeret megnyugtatójára jó, a „fogyasztás vallásának búcsúcédulája”.

„Már a kukásautó is szennyez” – gondolta, és komolyan felmerült benne, hogy azzal ártana legkevesebbet a környezetnek, ha hazabiciklizne a szemetével Pusztazámorra, és átdobná a lerakó kerítésén. De a bringája most defektes volt, ezért is maradt otthon előző nap.

Már majdnem feladta, amikor rájött, hogy a mackót más is felhasználhatja. Elképzelte, milyen szép élet várna rá, ha óvodások festenek gondosan aranyszínűre, és nevető gyerekek közt évről évre karácsonyfadíszként ragyogna tovább. Mindig is idealista volt, és az átlagosnál sokkal élénkebb fantáziával rendelkezett. Ebből épített később karriert, és ez lett a veszte is.

Áttöltötte a mézet cserépbödönbe, kimosta a Macit, majd kis mózeskosárba fektette (egy kézműves szappantartót áldozott fel ezért), és 8 óra 34 perckor elhelyezte a közeli óvoda ajtaja előtt. Egy fa mögé bújva leste, ahogy a takarítónő megtalálja, és az egészét a zöld kukába dobja. A lány morogva kotorta ki, és most már tudta, hogy nincs más lehetőség.

A ház előtti, sárga fedelű kuka mellett állt, amikor a sarkon befordult a műanyagszemetes autó. Szokatlan helyzet volt, abban az időben még nem kellett személyesen átadni a hulladékot. A Maci szemébe nézett, és úgy érezte, mondania kell valamit.

– Azt hiszem, érted jöttek. Te igazán nem tehetsz semmiről.

Nézte, ahogy a narancssárga kezeslábasos fickó leugrik a kocsiról, és már a szomszéd ház kukáját rángatja. Valami biztatóbbal akart elbúcsúzni.

– Most egy hosszú útra méz – mondta végül –, ha szerencséd van, eljuthatsz a nagy csendes-óceáni szemétfoltig is, ahol

együtt úszhatsz körbe-körbe sok más flakonnal. Akkora, mint három Spanyolország. És élhatsz négyszázötven évig! Az kábé úgy tizenöt emberi generáció. Még az is lehet, hogy egyszer találkozol majd az ük-ük-ük-ük unokámmal. Na csáó! – azzal felnyitotta a fedelet, letekerte a Kupakot, és a Macival együtt beleejtette a sötétségbe.

2.

Amíg Regina 2022-ben a távolodó kukásautót nézte, két gondolat is megfordult a fejében. Az első, hogy a Maciból készíthetett volna madáretetőt. De ezt könnyen elhessegette, miután elképzelte a mackót Prométheusz módjára kitéve a belsejéből lakmározó madaraknak. A második kép az volt, milyen nagyszerű lenne, ha a kocsi nem válogatni vinné a sok műanyagot, hanem szép sorban visszajuttatná őket oda, ahol megszülettek.

Azután arra gondolt, hogy pontosan ez van A Gyűrűk Urában. Az idilli életet beszennyezi a gonosz gyűrű, amit csak úgy lehet megsemmisíteni, ha a vulkán szájába dobják a Végzet hegyénél, ahol réges-rég kovácsolták. Tulajdonképpen Zsákos Frodó korának legkitartóbb környezetvédő aktivistája volt, aki a veszélyes hulladékot visszavitte a gyártónak. A körkörös gazdaság prófétája.

A Maci elsőre nem jutott túlságosan messzire. Szinte arra sem volt ideje, hogy felfogja, miféle helyre került, ugyanis a kukásautó két sarokkal arrébb, az általános iskola előtt ijesztő balesetet szenvedett. Csodával határos módon senkinek nem esett baja, pedig a kocsi éles kanyarral felhajtott a járdára, és az oldalára borult. A sofőr utóbb a kiérkező rendőröknek úgy fogalmazott, kénytelen volt félrerántani a kormányt, nehogy

áthajtsa azon a szerencsétlenül. Az úttesten a furulyaáros bácsi feküdt, aki faágakból barkácsolt biciklijén próbálta meg eljuttatni szemetét a hulladéklerakóba, és tákolmánya pont a kukásautó előtt mondta fel a szolgálatot.

Regina nem értesült az esetről, pedig még a police.hu is beszámolt róla. A cikk címe így szólt: „Köztisztasági gépjármű balesete miatti útzár – Önkényesen forgalomba helyezett kerékpár okozott fennakadást.” Délután, a műszaki mentés végeztével takarították el a rengeteg szétszóródott műanyagot, de a buszmegállóig gurult Macit nem vette észre senki.

A Kupak ugyanolyan zavarodott volt, mint a flakon, akitől elszakadt. Tartozékként eleve hátrányos helyzetből indult, egyedül viszont szinte esélye sem maradt a túlélésre. Nemsokára zakatoló szalagon találta magát, ahonnan buzgó kezek kapkodták le az arra érdemeseket. Az egykor kívánatos termékek elhasználva, összetörten kínálgatták megkopott bájaikat. Kiöregedett manökenek vonaglása a kifutón. Kevesen voltak a kiválasztottak, a többség egyenesen a süllyesztőbe tartott. A dolgozó, akinek feladata lett volna felismerni a Kupakban rejlő értékeket, és akit különös módon Szandrának hívtak, kevésbé buzgó kedvében volt. Arról ábrándozott, hogy egyszer kisboltot nyit, ezért kerülte el a figyelmét ez az aprócska műanyag darab. Kupakunk csakhamar oda érkezett, ahová akkor jutott volna, ha a zöld kukába dobják, és ahová fél Budapest tömött, bűzlő szemeteszákjai kerültek: Pusztazámor határába. Ezen a földön, amit már Regina és Péter ősei is tapostak, Közép-Európa legnagyobb lerakójában végre békére lelhetett. A mesterséges dombokkal tarkított tájon, cserjék alatt pihent a Kupak sok-sok éven át, vastag talajtakaróval borítva és lágyan befedve a rákospalotai égető kohójából visszamaradt salakkal. Alig három kilométer választotta el attól a helytől, ahol szintén a föld alatt, Regina és Péter ősei nyugodtak.

A Maci rémisztő napot töltött a szabad ég alatt. Délután trappoló gyerekek lökték félre, este fiatalok rugdosták, éjjel

kóbor kutyák szaglászta. Hajnalban pedig hosszan diskurált vele egy elázott férj, aki búcsúzóul a flakon lelkére kötötte, hogy sose nősüljön meg.

Korán reggel úgy tűnt, az iskola kémia tanára képében rámosolygott a szerencse, még ha magát Fröhlich tanár urat nem is látta mosolyogni senki '89 farsangja óta. Legtöbbször magában fortyogott szertárában, köpenyéből múltbeli kísérletek szaga áradt. Bőre, mint megsárgult, gyűrött dolgozatlapok, kopasz fejére fésült ősz haja, akár a borszeszegő lobogó lángja. Ahogy felemelte hősünket a járdáról, olyasféle ciccegő hangot hallatott, mint amikor nátrium lép reakcióba vízzel. Nála ez az elégedettség jele volt, és akkor adta ki, ha egy problémára megtalálta a tökéletes megoldást.

A tanár úr éppen nagyszabású szemléltető tablót készített a műanyagok bámulatosan sokoldalú felhasználásáról, és szüksége volt valamire, ami szerethetőbb, mint egy PVC-lefolyócső. Az összegyűjtött tárgyakat az A1-es kartonlaphoz kétkomponensű epoxi ragasztóval erősítette oda, amit annyira bámulatosan sokoldalúnak tartott, hogy úgy érezte, külön tablót érdemelne. Valóban remekül ellátta feladatát, a Maci csak enyhe nyomást érzett, és már be is került az emberiség javát szolgálók válogatott társaságába. Büszkén feszített egy fecskendő és egy mobiltelefon között a legfelső sorban, rögtön fölötte a felirat: „Barátaink a műanyagok”.

A tantestület nem volt elragadtatva az alkotástól, de persze ennek nyíltan vagy az igazgató előtt senki nem adott hangot. A pedagógusok kíméletlen világában tanári szobák félreeső zugaiban, zümmögő fénymásológépek mellett dőltek el a legfontosabb dolgok: szakkörök emelkedtek fel, és komplett órarendek hullottak porba. Az öreg kémia tanár, aki annyi év intrikáit átvészelte, most nem számított támadásra. Éberségét elaltatta a biológiai Endreiné természetes bája, a körülötte lengő virágillat, a bogyókból fűzött nyakláncok zizegése. Hosszú haja, mint a tiszta búza, hamvas bőre, akár a friss barack, alma

alakú mellein a hegyes bimbók hegyes bimbók. A békés felszín alatt azonban őserők tomboltak, amik mindent megmozgattak, ha a környezet sorsa forgott kockán.

Majd szétvetette a méreg, de tudta, hogy machinációban mindig a kerülő út a legrövidebb. Megdicsérte a folyosó újdonságát az egyik magyartanárnak, és csak mintegy mellékesen jegyezte meg, hogy a címből hiányzik egy vessző. A rajzos kollégával a színek érdekes összhatásáról beszélgetett, és másnapra már mindenki az új tablóról suttogott. Csak idő kérdése volt, hogy előkerüljenek a fakultáción készült fotók a pálinkafőzésről, és Fröhlich tanár úr egyszer csak nyugdíjba vonult. Mivel nem ismerte a bosszúálló távozás kifinomult, bűdössajtos technikáját, búcsúzóul közönséges ammónium-hidroxidot locsolt szét a teakonyhában.

Endreiné megalégedetten emelte le a kartont a falról, de a természet őreként esze ágában sem volt megszabadulni tőle. Fejre állította a papírt, és kipingáltatta az ötödikesekkel. Konzultált a rajztanárral, a helyesírás frontján több magyarossal is bebiztosította magát. Pár nap múlva az alkotás már a félemeleti lépcsőfordulóban lógott. A tótágast álló Macit festett hullámok vették körül, a telefontal és a fecskendővel együtt a kép alján, zsírkrétával húzott tengerfenék fölött lebegett. Messze tőlük, a lap tetején ez állt: „A műanyagok veszélyei”. Kétségtelenül mindent elkövettek, hogy a szennyező anyagokat ellenszenvessé tegyék, a tú egy borítékból hajtogatott bánatos rája hátából kandikált ki, szegény mackónk fejnyílásába pedig egy elkeseredett kartonteknős hátsó lába szorult.

Így kapaszkodtak egymásba ők ketten a teknőssel tanórák és szünetek végtelen váltakozásában, ami aztán észrevétlenül vált az iskolahetek és hétvégék, majd a tanévek és nyári szünetek váltakozásává. Óvodások iratkoztak be, és ballagtak el, igazgatók jöttek-mentek, de a két állat nem eresztette egymást.

Idővel a biológia-szertárba kerültek, a folyosókon új, mozgó tablók jelentek meg.

Odakint az utcán már vezeték nélküli villamos robogott, és még a porosodó pipetták, lombikok, iskolai atomreaktorok közé is beszűrődött valami a világ átalakulásából. A polcok közötti kis ablakon keresztül is szembeötlő volt például az időjárás megváltozása. A felhők ezernyi színben játszottak, és az égbolton tiszta időben csillámló csapatok húztak át. Sokszor meg egészen váratlanul komorult el az idő, és már nemcsak eső verte az üveget, hanem egyre több kopogó, zörgő, surrogó műanyagdarab is. A Macinak természetesen fogalma sem volt a különböző szemétviharok hivatalos elnevezéséről, nem hallott még zacskóátvonulásról vagy szórványos fogkefeszítelésről se.

Az új időjárási jelenségek apránként mindennapivá váltak, az emberek zsörtölődtek, de elfogadták őket az összes veszéllyel együtt. Könnyű volt ugyanis megsérülni a kavargó darabkák között még egy közönséges kiskanálzáporban is, de nyílt terepen egy szatyortornádó akár halálos is lehetett. A legnagyobb csapás mégis talán a meteorológus szakmát érte.

A 2050-es évekre erősen megrendült a bizalom a hivatalos előrejelző szervezetekben. Hosszú folyamat része volt ez, a tudományba vetett hit elolvadásának újabb állomása. Követhetlenné vált, hogy a tudósok hány százaléka tartja felelősnek az emberiséget a káros folyamatok hány százalékáért. Még az sem volt egyértelmű, hogy a tudósok hány százaléka tartja tudósnak a tudósok hány százalékát. Megrendült a bizalom a mérésekben és a hagyományos matematikában is, de legfőképp a százalékokban. Egyes politikusok nyíltan okolták mindenért ezt a „sötét középkori csökevényt”, az aktakukacok és okostojások örök fegyverét. Számos helyen kezdtek új, plasztikus számértékeket és részarányokat használni.

Ahogy az időjárás izgalmasabb lett, rengeteg amatőr kezdett foglalkozni vele. Pár olcsó műszerrel bárki belevághatott a

mérésekbe, hogy aztán saját csatornáján hirdesse jóslatait. Hamar kiderült, hogy semmivel sem pontatlanabbak a hivatalos előrejelzéseknél. Sőt, egy Berci nevű népszerű fogger rendre lekörözte az Országos Meteorológiai Szolgálatot, pedig egyáltalán nem végzett megfigyeléseket, csak hintáján ülve lökdösött egy csengettyűt a csőrével.

Igaz, addigra minden felborult. Még kialakulóban voltak a klímászmechnikai tudományok, melyekkel az emberiség a globális felmelegedés ellen vette fel a harcot. Tudóscsoportok kísérleteztek ellenőrizetlenül az atmoszféra hűtésével, majd a hideg és meleg levegőtömegek ütköztetésével. A világ megújuló szélenergiára állt át, de mivel a szél nem tudott lépést tartani a szükségletekkel, mindenki a mesterséges légmozgásoktól remélt megoldást. Nem lehetett tudni, miért kapják fel az újfajta szelek a műanyagot, persze született számos elmélet. Sokan eleve az oroszokat okolták minden felhőszakadásért, amióta Vlagyimir Putyin, az első elnök, akit azután is megválasztottak, hogy meghalt, célul tűzte ki a szláv levegő szabályozását. Szimulált meteorológusként született újjá, és egyszerű előrejelzéseieért rajongtak a kiszámítható időjárásra vágyók. Csak az adott okot némi aggodalomra, hogy bejelentkezéseiben a háta mögötti térképen az ország egyre nagyobb területet foglalt el.

Harminchat évzáró beszéddel a kukásautó balesete után az iskola tanáriójában már gammaprinter mellett tárgyalták ki a pletykákat, nanogolyós kávét ittak tejkristállyal, de furcsamód az évzáró beszédek nem lettek gördülékenyebbek. Az '58-as ünnepség különösen hosszúra nyúlt a biológia-tanárnő búcsúztatása miatt, hosszan vacakoltak a trigitalizált archív felvételekkel. Endreiné abban az évben utoljára adta le a gyűrűsférgek emésztését, ami mit sem változott az évek során, ellentétben Endreinével. Haja őszbe csavarodott, egykor hamvas bőre most fonnyadt alma héjára emlékeztetett. Ő viszont ammóniaszag helyett csak a jól ismert virágillatot

hagyta maga után. A műanyagok veszélyeit hirdető hatalmas tablótól a nyári szünetben, a szertár takarításakor váltak meg.

Az öreg portás a fülkéje elé, az előcsarnokba hordta a lomokat, aztán megpróbálta összehajtani a kartonlapot, hogy beférjen a kinti hulladékboxba. Fülében a nyugdíjasok csatornája szólt, a '10-es, '20-as évek legnagyobb slágerei. Éppen a fiatal Fluor Tomi rappelte, hogy „szállok hozzád, mint a pillangók, te vagy a madár, én a villanydrót”. Eszébe jutott, hogy a fiatalok már nem is tudják, mi az a villanydrót.

A falnak támasztott méretes műanyag hátizsákra nézett, ami a levegőből gyűjtötte be a mikrohullámú áramot. Nem szerette hordani az átalakítót, vagy ahogy ő hívta, a permetező. Csak nevettek rajta a lányai, hogy úgy használja, mint valami régi konnektort. Azért persze a zsinóroktól ebben az új világban sem sikerült teljesen megszabadulni, a tölteni kívánt eszközöket csatlakoztatni kellett a táskához, jellemzően mindegyiket másként. A fiatalok ruhájából kábelkötegek kígyóztak a hátukon hordott dobozig.

Az öreg sok mindennel nem tudott megbékélni. A vezeték nélküli karácsonyi égősorral például. Többé nem gabalyodtak össze az izzók, viszont folyton kiégtek, és ha új égőt vett, az a legritkább esetben működött együtt a régiekkel. Idővel vásárolni kellett egy egész csomaggal.

A Macit minden előzetes figyelmeztetés nélkül szakította le a papírról, azán egyszerűen ledobta a kőre. Kézzelel dolgozott, bicskája szokás szerint éppen töltődött. Lehajolt, megigazította a flakont, majd lendületet vett, hogy összetapossa. A mackó feszülten szegezte tekintetét a cipőtalpra, de már közel sem érezte azt a pánikot, mint amikor először dobták ki. A mellőzésben töltött hosszú évek alatt megtanulta a hulladékklét egyik legfontosabb törvényét: mindig van lejjebb.

A férfi megtántorodott, és nekivágódott a falnak. Képtelen volt megszokni a szemüvege monitorján felugró figyelmeztető feliratokat. Most ráadásul a kép is pirosra váltott, jelezve, hogy

a látássegítő szerkezet hamarosan lemerül. Babrált egy kicsit a kerettel, a menüben a bal szemet inaktívra állította, és lentebb vette a fényerőt, így egy darabig még elboldogult. Tudta, hogy sietnie kell, mégis összerezsent, amikor lehalkult a zene, és fülében megszólalt a Hullad-X-pressz bűgő hangú diszpécser.

– Az ön szállítója öt percen belül megérkezik. Kérjük, fáradjon a bokszhoz az átadási pontra.

Abban az időben jelentek meg a fapados kukás vállalkozások, a hangüzenetes kiértésítés természetesen nem tartozott az alapszolgáltatások közé. A bácsi ezt saját pénzéből rendelte meg, mivel nem szalaszthatta el a pillanatot. Az állásával játszott volna, ha nem áll kint az épület előtt, amikor a kocsi begördül. Felnyalábolta a szemetet, és elindult a kapu felé. Három lépés után lábujjaiban enyhe bizsergést érzett.

– Biztos csak fantomremegés. Vagy öntisztít a talp – nyugtatta magát.

Nem volt ilyen szerencséje. Azonnal elvágódott a földön, ugyanis cipője töltöttsége két néhányad alá esett. Ha maximumon volt, apró fúvókákkal tette könnyebbé a járást, és észrevétlen mozdulatokkal korrigálta a lépéseket, hogy azok a legkevésbé koptassák az ízületeket, áram nélkül viszont csak egy pár súlyos fémcsizma volt, amit levenni sem lehetett. A portás mindent megpróbált, de már az alapvető „nagylábujj plusz kislábujj” billentyűkombinációra sem jött válasz. Hason kúszva kellett eljutnia a hátizsákig.

– Kettő perc az átadásig.

Remegő kézzel kereste a megfelelő nyílást. A huszonnégy lyuk egy részéről fogalma sem volt, mire jó, egy részéről pedig tudta, hogy már nem jó semmire. Nem a legkorszerűbb modell volt, léteztek hetven-, nyolcvan-csatlakozósak, sőt bővíthető fajták is. Végre megtalálta a megfelelő helyet, és bedugta a cipőfűzőjét. Így már, ha vállára vette a gyűlölt hevedereket, csökkentett módban ugyan, de tudott valamelyest mozogni.

Karjában a szeméttel, hátán a készülékkel, előrefeszülve

emelgette lábait. Az ellenszélben araszoló sílécés sarkkutatók jutottak eszébe, akiket réges-rég, gyerekkorában látott még a tévében. Valóban úgy érezte, mintha vastag hóban lépkedne. Vagy még inkább mézben – ugrott be neki, maga sem tudta, miért.

– Egy perc az átadásig.

Kint a járdán még nehezebb volt haladni a sok szemét miatt. Utolsó erejét összeszedve gázolt bele az avarszerű műanyagba. Csomagjait ledobva, zihálva ért a tárolóhoz. Ezzel még nem volt kész, a hulladékjárat lassítás nélkül zakatolt tovább, ha a kuncsaft nem jelzett. Jelezni egy tizenkét jegyű azonosító beütésével lehetett. Bepötyögte, megnyomta a zöld gombot, és a kuka teteje felvillant. A böhöm jármű az utolsó pillanatban fékezett.

Barackszínű kosztümös, huszonéves hölgy lépett le kecsesen a kocsis hátsó állókájáról. Áramvonalas hátitáskája, az egyik legmodernebb modell, tökéletesen passzolt ruhájához.

– Üdvözlöm! Láthatnám a szállítási profilját? – tette fel a kérdést mosolyogva, de aztán elkomorodott. – Itt energiaátalakító nincs feltüntetve. Ezt a készüléket nem vihetem el.

A bácsi elvörösödve húzta arrébb régiládáját. Először káromkodni akart, de aztán türtőztette magát. Végül is sok modernebb kütyü hevert szanaszét az utcán. Úgyhogy végül csak annyit mondott:

– Nincs ennek semmi baja. A kupac lesz az.

Csorgó verítékkal gyömöszölte tele a bokszt, de a tetejét persze nem tudta lezárni.

– Túltérfogat – fuvolázta könnyedén a hulladékkisasszony.

– Arról szó sem lehet kérem, én direkt fizettem fedélzárási póttérdíjat – tiltakozott az öreg.

– Ez viszont jóval határérték felett van – vágta rá amaz.

– Mérje meg!

A szőke nő kellenlenül nyitotta szét a fémrácsot. Beállította a

lézert, azután leolvasta az értéket.

– Tizenöt fok, egyértelmű. De ha vásárol sorsjegyet, megnyerheti a díjmentes szállítást.

Vásárolt és nem nyert. A nagy darab papírból azonban újabb szemét lett, amivel sajnos már magasabb árkategóriába került. Elöntötte a mérreg. Felkapta a halom tetejéről a Macit, és fenyegetően a lány felé bökött vele.

– Na ide figyeljen! Maguknak, fiataloknak fogalmuk sincs...

A másik rácsapott egy gombra, és felbődült a sziréna. A „maguknak, fiataloknak” szófordulat egyike volt annak a számos vészhelyzeti kifejezésnek, amelyeket szó szerint említett a cég biztonsági ajánlása. Szerepelt benne még többek között a „ha én így végezném a munkámat”, valamint az „akkor húzza a fejére a nyomorult kukáját, és úgy számolgassa a pénzemet” is. Kivágódott az autó ajtaja, a fülkéből egy tagbaszakadt, kopasz figura ugrott az úttestre. Birkózótestén természetellenesen állt a zakó, nyakkendője mintha csak azért lógott volna rajta, hogy a következő pillanatban azzal fojtsa meg ellenfelét. Ordítva közeledett feléjük.

– Ez meg mi volt?

Az idős férfi levegő után kapkodott, és sűrűn pislogott. A hölgy szólalt meg helyette:

– Ne haragudj, reflexből csináltam – szabadkozott.

– De Ibike, tudod, hogy a villogó leszívja az egészséget!

– Mindig elfelejtem.

A visító hang egyre mélyebbre váltott, aztán elnyúló nyöszörgéssel szenvedett ki. A kocsifűjtatva ereszkedett meg, ahogy kialudtak a fényei. A sofőr tehetetlen dühében az autó oldalába rúgott.

– Amikor sehova se tudom bedugni ezt az ócskavasat! Megint fél nap lesz, mire a garázsból kihozzák az adaptert.

A portás megköszöri a torkát.

– Azt hiszem, nekem van VDDBPPR-csatlakozóm – bökött a hátizsákjára.

Pár perc alatt végeztek. Amíg a kocsit töltött, Ibike gyorsan sztorizta a pótdíjakat, és még egy prémium zsetont is adott, amivel számok beütése nélkül lehet majd jelezni az átadási ponton. A sofőr még a járdáról is bedobott hátra néhány limlomot.

– Hiába, ezeket a régi gépeket még rendesen összerakták – adta vissza a kopasz férfi a készüléket.

A szemetesek hálásan integettek, ahogy kikanyarodtak az útra járgányukkal, melynek belsejében ott zötykölődött a mi Macink is. Az évszázadokon át megunhatatlannak bizonyult fordulattal élve: kikerülve az iskola kapuján végre kilépett a nagybetűs életbe.

A portás meghatottan nézett utánuk. Időközben cipője, szemüvege is feltöltődött, fülében újra ifjúkorának zenéje szól. Arra gondolt, mégsem annyira elveszettek a fiatalok, és talán neki is van még helye ebben a világban. Meg a permetezőjének. Most már biztos nem dobja ki, pedig gondolkodott rajta, hogy lecseréli. Mégiscsak használja már majdnem egy hónapja.

3.

Amikor az utca végén Ibike az ablakon kihajolva visszanézett, a bácsiból már csak egy apró pontot látott. A hátsó kamera képét figyelve apró pontnak látta a bácsit a sofőr is, de ő minden gyalogost pontnak látott, köszönhetően a vezetéssegítő programnak. A technológiát mesterséges indifferenciának hívták, és a lényege abban állt, hogy a szélvédőre vetített képen a számítógép leegyszerűsített mindent, ami a közlekedés szempontjából indifferens volt. Az út melletti épületek, az ezerféle színes jármű, melyek mind elterelték volna a sofőr

figyelmét, egyszerű szürke hasábokként jelentek meg. A közjük rajzolt vastag kék vonal előre jelezte az ideális útvonalat, melyet a kocsitökéletesen manőverezve követett. A vezető feladata abban merült ki, hogy időről időre jóváhagyta a felkínált lehetőségeket.

Az emberiség régen lemondott a teljesen önvezető autók utópiájáról. Miután a gépek a '40-es évek végére sem érték el a kívánt eredményeket, a fejlesztések új irányba indultak el. Már nem a járműveket próbálták okosabbá tenni, hanem a sofőröket érő ingereket butították le. Persze nagyban hozzájárult mindehhez, hogy addigra nemcsak az emberi tudásban csappant meg a bizalom, de csúnyán leszerepelt a mesterséges intelligencia is. '32-ben Svédországban egy elhíresült kísérlet keretében a világ sakknagymestereit sorra verő programra bízták az új gazdasági modell kidolgozását. BJORG átvette az irányítást a kormány informatikai rendszere felett, és csak bonyolult sakkfeladványok megválaszolása árán engedett hozzáférni a költségvetés adataihoz. Nem sokkal később Dániában egy pókerjáték algoritmusát egyetlen éjszaka alatt eljátszotta az egész nyugdíjalapot.

„Jobbra fordulunk” – jelent meg a felirat az üvegen.

– Oké – mormolta a sofőr félhangosan, majd megnyomta a gombot.

A feltáruló Fehérvári utat a képen kétoldalt sima, zöld mező szegélyezte, jótékonyan elfedve a járdán magasodó halmokat. Amióta az afrikai országok sem fogadtak be több konténert, mindenhol láthatóvá vált a szemét. Az állam már nem foglalkozott az elszállításával, eltűntek az utcai kukák, a magáncégek gépei mellett csak a városi hókotrók járták az utakat, amik a műanyagot túrták el vihar után az aszfaltról.

Másféle törmelék volt ez, mint a századelő légies flakonokból, tarkabarka kupakokból összeálló szemete. A színes kavalkádot a távkapcsolók és átalakító dobozok feketéje váltotta fel, a komor rakásokból kihunyt monitorok sötétje áradt. Többé

már nem a csomagolás jelentette a fő problémát, hála az ehető palackok és dobozok elterjedésének. A német élelmiszeripari mérnökök által kifejlesztett speciális vegyület tökéletesen kiváltotta a polietilént, és ezt az új anyagot minden gond nélkül megemésztette az emberi szervezet. Kizárólag citromos ízben létezett, minden egyéb kísérlet évtizedeken át kudarcba fulladt. Sajnálatos módon az ehető műszaki cikkek teljesen eladhatatlanok voltak, mivel a fellépő intenzív elektromágneses sugárzás hatására a csomagolás molekulaszervezetében olyan módosulás jött létre, ami visszafordíthatatlan kelkáposztaízhez vezetett.

A Fővárosi Hulladékhasznosító három új kazánnal bővült, a pusztazámori lerakó pedig már Európa legnagyobbja volt, mégsem bírták tartani a tempót. Bár a szennyezés összes formáját keményen büntették, mindenki úgy szabadult meg a lomjaitól, ahogy tudott. Akinek ugyanis a kertjét érte szemétszapás, nem számíthatott segítségre. Eső után az utcán egy-egy nagyobb műanyagtócsánál rendszerint nézelődők népes csoportja gyűlt össze, és amikor szétszéledtek, púpos szeméthalmot hagytak maguk után. Virágzott a hulladékbűnözés, az illegális átdobások mellett – amik miatt a kerítések sokkal magasabbak lettek – megszorodtak a különböző szemétszalások is. Kamu sorsolások győztesei kaptak hatalmas nyereményeket, de a dobozt kibontva csak kacatokat találtak. Ál-energiaátalakítóleolvasók csöngettek be idősekhez, szétpakolták a szerszámaikat, majd miután leugrottak a kocsihoz, soha többet nem tértek vissza.

Eleinte könnyű volt a magas falak mögött elégetni a hulladékot, de amióta a rendpárti Rend Párt került hatalomra, még több jogosultsághoz jutott a Közterület-felügyelet. Gépfegyverekkel teli helikoptereik még éjjel is cirkáltak, pásztázó reflektorokkal kutatva füstoszlopok után. Csak komoly szervezettséggel lehetett kijátszani a rendszert, éppen ezért lett ez a szemétmaffia aranykora.

Késő délután volt már, mikor a sofőr aznap pontosan négyszázadszor eldünnyögte:

– Oké.

– Lisztnelej csak, Havika! A műszakom endelt, autputolsz a garcsi előtt? – vetette be csábos mosolyát a mellette ülő hulladékkísérő.

A férfi le sem tagadhatta, hogy vonzódik járattársához. Túl sokszor felejtette szemét a szűk egyenruhás lány keresztbe tett lábain. Még olyan is előfordult, hogy lefagyva állt a keresztveződés közepén, és Ibike okézott helyette nevetve. Azonban amint a lány megszólalt, a sofőrben eltört valami. Rögtön arra gondolt, egyetlen estét sem lenne képes elviselni a tiniszleng ilyen pusztító áradatában. Ezért csak halványan elmosolyodott, és annyit mondott:

– Oké.

Érezte, hogy a másik is kedveli őt, mégis megdöbben, amikor kiszállás előtt a fiatal nő ülése alól egy masnival átkötött csomagot kotort elő.

– Egész nap hájdoltam előled. Hepi névnap! Hát nem fani, hogy nyárra esik?

Szakállas vicc volt ez, egy a sok közül, amit a nevével kapcsolatban folyton elsütöttek, de Szabó Havasdzson most nem tudott haragudni. Keresztnevét a Trónok harca egyik karakteréről kapta, ami bevett szokás volt akkoriban, az ország pénzügyminiszterét például Müller Drogónak hívták. A '20-as évek végén tört meg a Nyelvtudományi Intézet több évtizedes egyeduralma az anyakönyvezhető nevek elbírálása felett. A törvény értelmében az újszülötteket magyaros átírással bármely sorozat főbb szereplőjéről el lehetett nevezni. Azt, hogy melyik figura minősül főbb szereplőnek, a Sorozattudományi Intézet bírálta el. Az Ibike az Íbífájev becézése volt. A név egy EB-5 nevű robottól származott, aki az R2-D2 ifjúkorát feldolgozó szériában lopta be magát a nézők szívébe.

A lány átnyújtotta az ajándékot.

– Nát from mí, tímvrk volt a lányokkal. Hogy tudd, milyen jó ember vagy!

– Csak nem? – kapta fel fejét a sofőr a szokatlanul egybefüggő magyar mondat hallatán, amiben egy jól ismert reklámszlogen visszhangzott.

Őszinte döbbenettel tépkedte le a csomagolást. Egy pillanat múlva elő is bukkant a zöld doboz, rajta a felirattal: „PTR 17.8”.

– Piti, de reggel még nem volt 17.9-es.

Havasdzson nem tudta, mit mondjon, de szerencsére régóta megvolt a bevált fordulata az ilyen esetekre. Most különösen idepasszolt.

– Nem is tudom, mit mondjak.

– Náting! Indzsoj!

A lány kipattant a kocsiból, a másik pedig vágyakozva nézett utána, de már csak egy apró pontot látott. Zavarában egyben nyelte le a csomagolást. Amíg a kocsi betolatott a garázsba, kivette a dobozból, aztán két ujja között tartva a fény felé emelte az átlátszó golyót. Csillogva rajzolódtak ki rajta a kontinensek. Látott már ilyet, nem egy haverja használta. Volt, aki a lakás díszeként tartotta, vagy nyakban hordta büszkén, más éppen diszkrét tokot húzott rá, attól függően, hogy a kis bolygó milyen színben ragyogott. Állítólag mindennél pontosabban megmutatta, ki mennyit tesz a Föld egészségéért.

– Más se hiányzik – gondolta, és zsebre vágta a kütyüt.

A Hullad-X-pressz csupán látszólag volt törvényes vállalkozás, valójában titkos bűnszervezetet alkottak. Legális díjakat szedtek, és még a diszpécsereket, hulladéklányokat sem avatták be az igazságba, de abból éltek, hogy nem foglalkoztak a szemét drága, szabályos hatástalanításával. A kocsik tartalmát álcázott kazánokban tüzelték el telepükön a legnagyobb óvatossággal. Éjszakai műszaknak nevezték, és emiatt tartotta Havasdzson értelmetlennek beüzemelni a készüléket. Lehet akármilyen színpompás, ha ő a lelke mélyén tudja, mennyit árt a bolygónak.

Persze, ahogy mondani szokták, előbb ölt volna embert, semhogy a hibáját beismerje. Esetében ez nem csak szófordulat volt. A nyakkendő s fajtogatás mestereként nem egy közterest juttatott már az égetőbe.

Kiszállt, de csak pár lépést tett, amikor üzenetet kapott a lánytól: „Na, mennyire vagy grín?”, úgyhogy morogva, de mégis összenyomta a PTR-t északi és déli sarkánál fogva. A kis golyó életre kelt, majd elindult az ismertető videó. Két és fél perccel később a férfi már tudta, hogy ezt az eszközt neki találták ki.

Bár a legnagyobb sztárokat is megfizethette volna, a terméket gyártó cég alapító vezérigazgatója mindig ragaszkodott hozzá, hogy ő maga tartsa meg ezeket a prezentációkat. Majd harminc év után sem unt rá, hogy találmányát reklámozza. A leghíresebb és egyben leggazdagabb magyar volt, akit világszerte milliók ismertek Pete Boss néven a kis földgömbből. A megnyerő mosolyú ősz figura szinte intézménnyé vált úrhajószerű irodájával és parancsnoki székek beillő foteljével együtt.

A mi Bozsó Péterünk volt az, akinek külseje sokat javult fodrászok, stylistok és fogászok beavatkozásainak köszönhetően. Idővel kialakította a tökéletes főnöki irodát, amiről annyit ábrándozott. Az iroda futurisztikus dizájnjától kissé elütöttek a buszokról származó kapaszkodók, amiket az alkalmazottak asztala fölé szereltetett, de hóbortjai csak még érdekesebbé tették a sikeres vállalkozót. A nagy ötlet, amiből később meggazdagodott, azon az éjszakán jutott eszébe, amikor 2022-ben a Macit megvásárolta. A szakítás után Gabesznál húzta meg magát, és azon dühöngött, vajon mekkora ökológiai lábnyoma lehet Reginának, aki képes a világ másik feléről táskát rendelni, csak hogy a lelkiismeretét megnyugtassa. Akkor ébredt rá, hogyan fogja a lányhoz hasonlókból megszédni magát. Ugyanakkora hevülettel vezette elő elképzelését '58-ban az őt bámuló bűnözőnek, mint annak idején barátjának, aki azóta már a P vállalat igazgatótanácsának alelnöki székében ült.

Igaz, utóbb némileg másképp fogalmazott, és egy szót sem ejtett a bővíthető űrhajóbolygóról vagy a pandákból készített üzemanyagról.

– „Földünk egészsége az utánunk jövők életének záloga. Közösen kell megóvnunk környezetünket. De honnan tudjuk, mivel sodorjuk veszélybe bolygónkat? Ki segít eligazodni a rengeteg termék között?”

Péter válla fölött a legkülönfélébb tárgyak villantak fel, háta mögött pedig költséges trigitális trükkök segítségével kidőlő mamutfenyők alakultak nyomasztó füstgomolyaggá. Aztán megjelent a fénylő golyóbis, és a háttér szikrázó kék égbolttá változott.

– „Ez a bámulatos kis szervező leveszi válladról a terheket! A PTR 17.8 tudja, hogyan legyen tudatos! Folyamatosan ellenőríz mindent, amit vásárolsz vagy fogyasztasz. Megsúgja, melyik a legzöldebb választás, és figyelmeztet, ha ártanál a bolygónak. Helyetted számol, miközben a legkisebb lábnyomra törekszik.”

A gömbben függvények kusza vonalai rajzolódtak egymásra, míg hullámzó térhálók felett hosszú számsorok futottak.

– „Számontartja az elhasznált energiát, elemzi a hulladékot és méri környezeted károsanyag-tartalmát, hogy kikalkulálja, mennyit teszel a Földért. De használatához nem kell tudósnak lenned. A készülék klinikailag igazoltan nyugtató smaragdzöld színnel jelzi, hogy nincs miért aggódnod. Ez aztán a környezetbarát-barát innováció!”

– De mi van azzal, aki nem elég zöld? – vetette közbe Péter haverja '22-ben az albérletben.

– De mi van velem? – kérdezte Havasdzson '58-ban a kocs mellett állva.

– „De mi a helyzet azokkal, akik nem olyan környezettudatosak? – tette fel színpadiasan a kérdést Péter a gömbben. – Talán el sem hiszed, de én sem éltem mindig öko életmódot. Volt idő, amikor műanyag pohárból ittam a kávé, a mézet meg ilyen mackó alakú PET-palackban tartottam.”

A Macihoz hasonló flakon képmása tűnt fel. A film elkészítéséhez sehol sem találtak korhű palackot, a modell egy grafikuscsapat többheti munkájával készült.

– Öcsém – hitetlenkedett a kopasz férfi.

A techmilliárdos bizalmasan hajolt közel az áttetsző búrához, hangját lehalkította.

– „Még az is lehet, hogy te sem vagy teljesen makulátlan. Viszont bárki javíthat a mérlegén, ha tesz valamit a Föld védelme érdekében. Ehhez semmi másra nincs szükség, mint hogy válassz egyet a sok száz környezetbarát árucikk és szolgáltatás közül, amiket pont neked kínálunk. Egyszerre tehetsz jót a bolygónak, egy ökovállalkozásnak és önmagadnak, hiszen értékeid azonnal növekedni fognak, és te lehetsz akár a legeslegzöldebb! Így mentjük meg egyesével és együtt azt, amiből mindannyiunknak csak egy van.”

Most hosszú hajú fiatal lány szaladt magas fűben nevetve, a kamera ráközelített a kezében tartott golyóra, amin aranylópöttyök csillantak fel.

– „Ha bármikor elszomorodnál a környezet állapota miatt, csak nézd meg, hol segítettél már a bolygón! Azért dolgozunk, hogy tudd, milyen jó ember vagy!”

A képen az eszköz végül az igazi Földdé változott, és Péter integetve húzott el úrhajóján a messzeségbe.

Havasdzson pár mozdulattal szinkronizálta adatait, majd a golyó kékeszöld árnyalatot vett fel. Felületén ajánlatok jelentek meg, az árkategóriákat rajzolt bolygócskákkal jelölték. Rögtön vásárolt: új, egyföldes fogkeféje nyelét a nagy csendes-óceáni szemétfoltból kihalászott műanyagból faragták. Készüléke susogó fák hangját hallatva nyugtázta a tranzakciót, és a kis földgömbön felragyogott egy pont, jelezve, hogy Palau egyik apró szigetén valaki éppen most lett boldog.

Az egész mégis az újdonsült felhasználóra volt a legnagyobb hatással. Mellkasából eltűnt a furcsa, szorongató érzés, ami az utóbbi időben már annyira állandósult, hogy csak most,

felszabadulva tudatosult igazán. Füttyörészve nézett az oszlop tetején lévő biztonsági kamerába, és könnyed léptekkel sétált le a rejtett bűnbarlangba.

Profi technikával dolgoztak, a szemetesautó tartalma automatizálva jutott a pincébe. A futószalag mellett két rosszarcú figura görnyedt, a kegyetlenségükről ismert testvérek, Lolka és Bolka. Néhány éve még drogot porcióztak, most a hulladékot válogatták. Mivel a kevert törmelék lassabban égett el, szelektálniuk kellett. Az ő szakmájukban néhány perc késlekedés könnyen hosszú, rács mögött töltött éveket vonhatott maga után.

– Ez meg mi a fene? – emelte fel Lolka a Macit.

– PET-palack, te hülye – vetette oda Havasdzson. – Régen mézet tartottak benne.

– Öcsém – buggyant ki Bolkából az elismerés.

– Ha valami kérdésetek van még, itt leszek.

– Jól van, tudóskám, akkor megmondod azt is, mikor lesz végre vihar? – vágott vissza Lolka, és a beálló csöndben hallották, amint az elhajított flakon a konténerbe pottyant.

– Elég a lazálásból! – ordított le egy alak a lépcső tetejéről.

A vállalkozás feje, az eszelős tekintetű Kártmen láthatóan ideges volt. Nem volt tanácsos ilyenkor feltartani, de Bolkának sohasem volt érzéke az időzítéshez.

– Bocsi, de épp kitaláltunk valamit. Ha már különszedtük, a PET-palackokból tök frankón lehetne csinálni kerti széket meg pulcsit, azokat meg simán eladhatnánk.

– Ja – fűzte hozzá Lolka.

– És hogy gyártsak belőlük kerti széket titokban, ha még eltüzelni se tudom őket? Idióták! Havas, te velem jössz. Itt az idő, hogy szóra bírjuk azt az ingyenélőt – fortyogta, és már indult is az épület hátulja felé.

Embere alig tudta tartani a lépést.

– Főnök, szerintem ez egy jó gyerek, csak még...

– Csak még mi?

– Új neki ez a hely. Volt az a vegyész srác, az is hónapokig adjunktus úrnak szólított.

– Viszont értette a dolgát, nem úgy, mint ez a szaros felhőkukkoló.

A szervezet meteorológusához tartottak, az utóbbi időben ugyanis mindennél fontosabbá vált számukra az időjárás. A nagyobb szeméti viharokban képtelenek voltak felszállni a közterések helikopterei, a bűnözők pedig kizárólag ezekben a rövid időszakokban tudták beüzemelni a kazánokat.

Odaértek a koszos raktárhoz. A főnök szemével intett, Havasdzson pedig egy lemondó sóhaj után rúgta be az ajtót, hogy a bent ülő férfi fejét szinte már részvétellel verje az asztalba.

– Úgy emlékszem, volt tegnap egy megállapodásunk – kezdte a bandavezér.

– Jó napot, Kártmen úr – térdelt fel a földről a meglepett alkalmazott.

Feltette betört kamerájú szemüvegét, aztán folytatta.

– Nos, az előrejelzéstől némileg eltérő képet tapasztalhattunk.

– Némileg? Megesküdtél, hogy egy kábelciklon egyenesen felénk tart.

– Igen, azonban a képződmény végül elkerülte térségünket.

A vérző orrú fiatalember feltápáskodott. Számítógépekkel telezsúfolt szűk szobájában nem sok hely maradt hármuknak.

– Tudod, mi lesz azzal, aki nem tartja be a főnöknek tett ígéretét? – lépett még közelebb a verőember.

– Nézzék, az időjárásban biztosat nem lehet mondani, ezek csak valószínűségek.

Ez a szemtelenség már Havasdzsonnak is sok volt. Lekevert egy pofont, és nekilökte a férfit a trigitalizálónak.

– Az a valószínű, hogy kinyírunk, ha szórakozol velünk. Gyerünk, beszélj!

A meteorológus megnyomott egy gombot a háta mögötti

szerkezeten, vetített felhőket indítva el a szobában. Megköszörülte a torkát.

– A kora esti órákban megnövekszik a felhőzet, és időszakos nyalókavégzáró várható.

– Egy nyomorult záporral akarod kiszűrni a szemünket? – sziszegte az arcába Kártmen.

Kés villant, és a szemüveges egy pillanat múlva nyakán érezte az elektromos penge melegét. Remegő hangon tette hozzá:

– Azonban ahogy a szimuláción is megfigyelhetjük, éjszakára nagy kiterjedésű szatyortornádó alakulhat ki.

A főgengszter oldalra kapta nyugtalan tekintetét. Rendszerint hamar hányingere lett a levegőben úszó, nyilacskákkal teli zavaros ábráktól, most viszont kitartóan figyelte az összeálló, örvénylő pontok sokaságát.

– Na, tudsz te, ha akarsz – jegyezte meg aztán, amint kését visszarakta töltődni.

– Mondtam én, főnök – tette hozzá Havas.

– Mégiscsak érnek valamit ezek a rohadt drága cuccok – nyugtatta magát a vezér.

– Hiába, ezek az új gépek már nagyon profik – helyeselt társa, majd a technika legújabb vívmányairól csevegve behúzták maguk mögött az ajtót.

A magára maradt szakértő imbolyogva állt a röpködő fellegek között.

– Ha tehetik, ne menjenek a szabadba – mondta még, aztán elájult.

A főnök este tízre rendelte be őket, és meghagyta, hogy a lapátjaik legyenek maximumon. Az idegesség beszélt belőle, az eljáráshoz nem volt szükség kézi erőre. A gépezet önműködően pakolta a konténereket, és szállította tartalmukat a beépített kazánba, csak néha pottyant ki egy-egy szemétdarab. A folyamatot Lolka és Bolka felügyelte, Havasdzson pedig őket

kettőjüket.

Eleinte minden simán ment. A vihar tizenegykor érkezett, a pincébe is lehallatszott a jellegzetes surrogás, és kis ablakukon át látták a mozgásérzékelő lámpa fel-felvillanó fényét. Havas megkönnyebbülést érzett, hogy nem kell megfojtania az időjóst, legalábbis nem aznap. A többiek beindították az égetőt, ő pedig bekapcsolta új kütyüjét. Azóta még két világító pont ragyogott a kékeszöld földgömbön, és mielőtt a kínálat megjelent volna, már a 18.0-s verzió reklámja futott.

Most a Maci zakatolt szalagon rengeteg vele egykorú, sokat kallódott palack és kupak társaságában. Érte azonban nem kapkodtak szorgos kezek, üzembiztosan haladt a megsemmisülés felé. Ha nem jön közbe semmi, egy perccel később a forró kürtőbe pottyant volna. Ám akkor Bolka megszólalt:

– Érzitek ezt a szagot?

Ez volt a mondat, amit soha nem akartak hallani égetés közben, ezért is ugratták vele folyton egymást.

– Ne szórakozz, utálok ezt – torkolta le testvére.

– De most tényleg érzem!

– Mondtam, hogy hagyd abba, nem?

– Nem érted, hogy érzem?

Egy bársonyos női hang szólt bele a beszélgetésbe:

– Károsanyag-kibocsátást érzékelek.

A figyelmeztetés a kis golyóból érkezett, ami éppen sötétkék árnyalatot vett fel.

– Basszus, valamelyik ventilátor lehet – csattant fel Lolka.

– Vagy eldugult a kémény! – kerekedett el Bolka szeme, és mire észbe kapott, már látták is a szellőzőkből áramló füstöt. Leállították a gépet, a Maci alatt megakadt a szalag, de a szürke gomolyag csak sűrűsödött.

Havasdzson még szóhoz sem jutott, amikor készüléke vijjogást hallatott. Orvvadászoktól megriadt makákók ordítása volt, a PTR ezzel jelezte, ha valakinek hirtelen zuhantak a zöld

értékei. A gömb sötétebb volt a füstnél.

– Igazold, hogy nem végzel illegális tevékenységet – szólt kedvesen a női hang.

– Kifelé! – kiáltotta felocsúdva a kopasz, és mindhárman a lépcső felé vették az irányt.

Tudták, hogy odakint vihar tombol, mégsem sejtették, mi vár rájuk. Épphogy csak a kilincshez értek, az ajtó kivágódott, és elhúzott a levegőben. Feltárult előttük a milliányi szatyor tomboló, tébolyult tánca. Egészen más volt ez, mint a tornádók, amiket messziről láttak. Most nem éles csattogással csapódtak egymásnak a vitorlázó műanyag zacskók, hanem összefüggő, lüktető falat alkotva bömböltek. A csapat a gigantikus örvény közepén állt.

Felnézve látták az eltömődött kéményt, összecsavarodott fóliacsápok álltak ki belőle. A sűrű füst hátuk mögül, a nyíláson utat találva ömlött a szabadba.

– Én fel nem megyek oda! – próbálta túlkiabálni a vihart Bolka.

Valóban nem repült fel olyan magasra, csak a tető aljáig emelte a szél, és visszaérkezve is hamar talpra állt. Ahhoz viszont elég volt az esés, hogy megszedüljön. Bizonytalanul kiegyenesedett, és már tapadtak is arcára a fehér nejlonok. Kétségbeesetten kapálózott, aztán elterült a földön. Testvére nyaka köré egy nagy bevásárlószatyor tekeredett, ami dagadva vonszolta maga után a szemétben.

Havasdzson megőrizte lélekjelenlétét. Azt tette, amit az ilyen esetekre vonatkozó oktatóvideókban tanácsoltak: kábeleivel odakötözte magát a biztonsági kamera oszlopához, és térdei közé húzta fejét. Még mindig kezében szorongatta a kis golyót, ami most braziliai erdőirtás hangjaitól kísérve szénfeketévé változott. A férfi arcát takarva, nyakát behúzva meglendítette karját, hogy elhajítsa a gömböt, amikor újra meghallotta a nőt.

– Állítsd helyre a szintedet, különben köteles leszek értesíteni a hatóságokat.

– Ez a végén még felnyom a köztereseznek – motyogta döbbenet, aztán cikázó tekintettel olvasta a felugró ajánlatokat.

Vásárolt néhány organikus szappant, de a készülék alig világosodott, és a hömpölygő füsttől pillanatok alatt visszaesett a korábbi szintre. A férfinak komolyabb ajánlatok után kellett néznie. Orrát a kütyünek nyomva, fején érezve a zacskók csapkodását megrendelt egy komplett kozmetikai termékcsaládot, de ez is csak ideig-óraig segített. Amikor a bankszámlája lefogyott, a megtakarításaihoz nyúlt. Idővel már a hatföldes, prémium ajánlatoknál járt. Finanszírozott erdőültetést és egy óriáspanda-család éves ellátását.

Megtépázva lógott az oszlophoz kötve, amikor a vihar csillapodni kezdett. Az utolsó pénzét egy palackorrú delfin angol nyelvtanulására költötte. Megváltás volt neki, amikor fékező autók csikorgását hallotta. Egy pár súlyos bakancs cövekelt le előtte, ami felfelé kék egyenruhában és citromsárga golyóálló mellényben folytatódott, majd fekete gázálcos sisakban ért véget. A kommandós pisztolyt szegezett rá.

– Dobja el a szemetet! – ordította.

Mindenki tudta, milyen röhejesen hangzik ez a mondat egy közteres szájából, de kötelező volt ezzel nyitni az égetéses tettenéréseket. A tiszt, aki a fegyvert markolta, maga is jól szórakozott ezen főiskolás korában, de most, hogy a fülében lüktetett az adrenalin, nem volt kedve nevetni.

– Dobja már el! Kezeket tarkóra!

A kimerült alak zavartan hajította el a fekete golyót, majd megszólalt:

– Nem is tudom, mit mondjak.

– Semmit! Le van tartóztatva!

A földön gubbasztó férfi érdekes módon nem a hangjáról ismerte fel a nőt, hanem a lábairól. Amikor végre összeállt fejében a kép, csak annyira futotta neki, hogy halkán, aznap hatszáztizenhetedszer kimondja:

– Oké.

A nap mint nap mellette csacsogó hulladékkisasszony valójában a Közterület-felügyelet beépített századosa volt, és kitartó munkával sajátította el a tiniszlenget. Amikor délután az iskolából távozóban az ablakon kihajolva visszanezgett, szemével kollégáit kereste, akik tisztes távolból követték őket. Természetesen nem Íbifájvna hÍvták, szép régi magyar neve volt, nagymama után nevezték el Pamelának.

A bandát persze az állítólagos gyűjtésből vett kütyü buktatta le, de nem úgy, ahogy Havasdzson számított rá. A szerkezetbe közönséges lehallgatót szereltek. Már a legelején gyanakodnia kellett volna, hiszen az egész történelem során nem létezett olyan munkahelyi kollektíva, amelyik egy üveg bornál komolyabb névnapi ajándéokra áldozott volna.

Miután a hullákat elszállították, az asztala alatt kuporogva bukkantak rá a halálra vált meteorológusra. A százados csak annyit mondott neki:

– Ember, ha ezt a vihart maga tényleg kiszámolta, tudok egy sokkal jobb munkahelyet.

A férfi attól fogva a titkos felderítő osztagnak dolgozott. A Macit előbb a bizonyítékraktárba vitték, majd a tárgyalás után Havasdzsonhoz került. A bűnözőt főnökével együtt ugyanis sok-sok év házi fegyház mellett rengeteg szemétre ítélték. Mindkét tétel a Rend Párt büntetőjogi újítása volt, és a bírák előszeretettel osztottak évekig tartó hulladékbirtoklást a legkisebb szabálysértésekért is. A házi fegyház ugyanakkor rengeteg költséget takarított meg az államnak, hiszen börtönök építésénél jóval olcsóbb volt az elítélteket saját otthonaikba zárni, és ott nehezíteni meg az életkörülményeiket.

Eközben Pusztazámoron, mélyen a föld alatt végleg elrohadt egy bőr félcipő, a helyén maradó üreg beomlott. Ettől elmozdult egy rozsdás konzervdoboz, csöpögve folyt ki belőle a csurgalékvíz, a Kupak pedig egy picit oldalra billent.

4.

A hulladékbirtoklással kombinált házi fegyház az egyik legkeményebb büntetésnek bizonyult. Kétségtelen azonban, hogy ha kegyetlen módon is, de rendszeretetre nevelt. A fogvatartottakból a társadalom pedáns tagjai váltak, már ha nem vetettek véget életüknek még azelőtt, hogy rendmániájuk kialakulhatott volna. Alkalmas eszköz ugyanis bőven állt rendelkezésre.

Havasdzson hamar felmérte ezt a lehetőséget, de az első hetekben csak ízlelgette a gondolatot. Igazán nem volt hova sietnie, húsz évet kapott. Naphosszat hevert a padlón, még akkor sem kelt fel, amikor a nyíláson át étel érkezett. Saját előszobájában feküdt, a kis vécén kívül ezt az egy helyiséget hagyták szabadon, lakása többi részét színültig töltötték műanyag hulladékkal. Az egyetlen szolgáltatás a dobozka lett volna, ami a kormánypárt adását vetítette falra, de azt a rab már rég darabokra törte.

Egy reggel aztán a férfi úgy döntött, tényleg felköti magát. Fürgén pattant fel, mintha a dolog egy percet sem várhatna. Ahogy megtapogatta a nappali ajtaját betöltő, szürke kacatokból préselt felületet, derékmagasságban egy fekete kábel kiálló végét fedezte fel. Nekifeszülve húzta a vezetéket, úgyhogy hátraesett, amikor végül kirántotta a sötét gubancot.

Üreg keletkezett a falban, és a fogoly dühösen kezdett a zsinór kibogozásába, de ahogy forgatta a gombolyagot, egyre jobban lekötötte a feladat. Hosszú ideje először talált valami célt, és megbabonázva követte az önmagába csavarodó szálát. Eltűnődött, vajon hogyan képes akkora labdát formázni az a kevéske anyag. Egészen közélről figyelte meg a pici hurkok közötti hézagokat. Egy perc múlva aztán azon kapta magát, hogy a drótot szabályos karikába tekeri, és már esze ágában sincs eldobni életét, hiszen meglehetősen hosszú távú terveket

kovácsol. Akkor jött rá, hogy csak rajta múlik, mekkora mozgástere van, és mivé formálja szűk magánzárkáját.

Nem mintha túl sok rés lett volna az összenyomott műanyagok között, néha órákig tartott neki kimozdítani egy-egy darabot. A tárgyakon belül viszont rengeteg szabad hely akadt még. Jól tudta, hogy a műszaki cikkek parányi agya és a test robosztus burka között például semmi nincs, pusztán levegő. Úgy okoskodott, ha a sok kis, elrejtett térfogatot összerakja, idővel tágas, élhető teret alakíthat ki magának.

Az első hónapokban a legnagyobb gondot az jelentette, hogy szerszámok nélkül kellett dolgoznia. Barkácskészlete a lakás másik végében pihent, az áthatolhatatlan szeméttömbön túl. Esélye sem volt eljutni odáig, úgyhogy az első vájattal a konyhaszekrény fiókjai felé vette az irányt. A kibányászott szemetet maga mögé rakodta, azonban bármennyire körültekintően pakolt is, a szétszedhetetlen vackoktól eleinte csak még kevesebb helye lett. Tulajdonképpen nem is alagutat ásott, inkább egy araszoló barlangban kúszott előre.

Szerencsére elég hamar rábukkant egy női cipőre, aminek fémantennája sok jó szolgálatot tett. Azzal véste a falat, belezte ki az átjátszókat, és megtanulta vele egyetlen mozdulattal kettépattintani a PTR-eket. Oszlopokba tornyozta a vékony félgömböket, a belsejüket pedig egy trigitális porszívózsákba gyömöszölte. Kiismerte, hogy az útját álló torlasz mennyre változó tulajdonságokkal bír. Néha könnyedén porladt vésője alatt, máskor sziklaszilárdságúvá vált. A fogoly egyre ügyesebben találta meg az alkalmas helyeket, és kitartó munkával még az első évben eljutott az áhított főzőeszközökig.

Sírt, amikor kezébe vette az elektromos pizzavágót. Persze nem kapott elég áramot ahhoz, hogy beindítsa, mégis sokkal többre ment vele, mint a repedt távkapcsolóval, amit akkoriban ásásra használt. Innen már igazán nem volt messze a szerszámosláda, úgy saccolta, még ha helyenként kerülnie is kell, néhány hónap alatt odaér.

Egy gondolat azonban nem hagyta nyugodni. Tudta, hogy a konyhapult normális esetben csak pár lépésre található a kanapétól, és mindennél jobban vágyott arra, hogy valami puhán aludjon. Elképzelte, ahogy esténként a matracon hajtja álmra fejét, vagy napközben hátát párnáknak támasztva ücsörög, mint egy olyan ember, aki bárhová mehetne, csak éppen megpihenni támadt kedve.

A dívány felé fordulva bukkant rá az összenyomott Macira, amit rögtön jelnek vett. Az ismerős arc látványa örömmel töltötte el, és csak most döbbsent rá, milyen nagy szüksége van valakire, akihez beszélhet. Úgy érezte, ez összefüggésben áll a heverővel: ha nincs emberhez méltó fekhelye és társasága, biztosan megzavarodik. (Valójában éppen ezek a gondolatok voltak a megzavarodás első jelei.) Óvatosan kihorpasztotta a mackót, aztán megtöltötte apró csavarokkal, a nyílást pedig egy feszültség szabályzó gombjával zárta le. Nem pazarolhatott el ennyi szabad területet. Új barátját beavatta a járatfúrás fortélyába, és kétszer akkora kedvvel folytatta a munkát. Vágyképeiben már együtt ültek a díványon.

A dohányzóasztalnál minden szakértelmére szükség volt. Sehogy sem sikerült megbontani a falat, ezért végül meredek lépcsőt vágott, és föntről ereszkedett alá a kanapéhoz. Miután az üreg kiszélesedett, úgy kellett lemászni, akár egy régi lánctalpas tank vezetőfülkéjébe. Nem is volt ott nagyobb tér, mint egy harckocsi belsejében, de neki végtelenül otthonosnak tűnt. Mégis, ahogy annyi munka után, oldalán a Macival először elhelyezkedett a pamlagon, és az előtte lévő falra nézett, kellemetlen érzése támadt.

– Valami hiányzik, cimbora – fordult a flakonhoz.

Akkor jutott eszébe a Rend Párt készüléke, amit még az első napokban falhoz vágott. Izgatottan kereste meg és illesztette össze darabjait. Kis szereléssel sikerült életet lehelnie bele, és Havasdzson szűk szobácskáját hirtelen színek és hangok töltötték be. Egészen magával ragadta az élmény, elsőre nem is

merte sokáig nézni. Attól fogva, bár tovább vájta lakását, ideje nagy részében a világító doboz képét bámulta. Az adás biztos pont lett az életében, és a magány súlya alatt megroggyanni készülő értelme támaszra lelt a kormány egyszerű üzeneteiben. A Maci pedig élete egyik legszebb időszakát töltötte itt, és szívta magába az információt.

A műsoridő nagy részét kitevő híradások szerint a hatalom valóban rendet rakott az utcákon, közmunkások hada pakolta és válogatta a hulladékot. Szortírozták árnyalatok, forma és méret szerint, majd a homogén törmelékot sűrű rácsozatú ketrecekbe öntötték. A szeméthalmok már nem voltak kiteve a szélnek, és szabályos szürke hasábokként jelentek meg a városképben. Az állampárt saját környezetvédő szervezete, a Zöld Rend javasolta, hogy a parkokba zöld színű hulladékot telepítsenek. Hosszas tárgyalások után a gyártók vállalták, hogy néhány éven belül fokozatosan több valahányad sötétzöld műanyagot hoznak forgalomba.

Habár a megszólalók folyamatos sikerekről számoltak be, látni lehetett, hogy tovább súlyosbodott a szemétkrízis. A mindennapi életet rendeletek útján szabályozta a gyakran bejelentkező, kivételes jogkörökkel felruházott Hulladékkezelő Akciócsoport, ismertebb nevén a HA. Az elnevezés nemcsak jövőbe mutató kicsengésével passzolt a nagy célokra hivatott testülethez, de azt is sugallta, a dolgok nem maguktól értetődőek, akkor kapnak helyet a létezésben, ha a bizottság úgy határozott. A rövidítések erejét sokan felfedezték ebben a korban, a Rend Párt súlytalan parlamenti ellenzékét hivatalosan Másik Iránynak nevezték, de magukat úgy hívták: MI. A kirekesztő párt ereje pontosan abban állt, hogy soha nem mondták ki egyértelműen, kik azok az ők, akik ellen uszítanak.

Az akciócsoport felelős vezetők és szakértők egész sorából állt össze, de legismertebbé értelemszerűen az a három személy vált, akik számos teendőjük mellett szakítottak időt a lakosság folyamatos tájékoztatására is. Mindig együtt álltak a

nyilvánosság elé, összehangoltan nyilatkoztak, de mintha teljesen különböző világokból érkeztek volna.

A férfi még a fejét is beverte, úgy ugrott fel díványáról, amikor először meglátta őket.

– Ezt a csajt ismerem! Együtt melóztunk a nagykocsin – kiáltott fel. – Oltári lábai vannak!

A kép bal szélén egykori járatársa, Szász Pamela állt katonásan, immár alezredesi egyenruhában. A bűnöző nem neheztelt a nőre, inkább tisztelettel gondolt rá, és még vonzóbbnak találta szőke paróka nélkül, főleg hogy nem tiniszlengben szólalt meg. Nem mintha ez a fajta beszéd sokkal érthetőbb lett volna, a tiszt a létező leghivatalosabb közteres nyelven tette meg jelentését. Az évtizedek alatt kicsiszolódott szófordulatok garantálták, hogy még annyi egyéni szín se keveredjen az előadásba, amivel egy fürdőszobamérleg kijelzője rendelkezik.

– ...tevékenységek tilalmára vonatkozó hatályos rendelkezések figyelmen kívül hagyásával összefüggésben került végrehajtásra, mindazonáltal ... – nyilatkozott éppen komoly arccal.

Szerepjátszó képessége alkalmassá tette Pamelát erre a posztra. Átélessel mondta fel szövegét, de nem érezte előrelépésnek új beosztását. Tudta, hogy csak külseje miatt esett rá a választás, és szíve szerint még mindig golyóálló mellényben futkosott volna az éjszakában. Legutolsó bevetésén azonban komolyan megsérült. Nem volt óriási vihar, de egy törött fogkefe éppen sokat emlegetett lábába fúródott. Bal térdét műtötték, járni tudott ugyan vele, de terepre többet nem mehetett.

– ...átadom a szót a miniszterelnök úr által a hulladékügyi szükségállapot tisztaságvédelmi intézkedéseivel összefüggésben akciócsoport-vezetőnek kinevezett és tisztségét töltő Sándor Bence belügyminiszter úrnak.

A középen álló, szigorú tekintetű, pödört bajszú uraság

dörgő hangon szólalt meg. Tagoltan adta elő mondandóját, mintha attól, hogy minden szónak külön súlyt ad, az egésznek is több értelme lenne.

– Utcáink harcban állnak. Mind jól tudjuk, hogy a harcot nem nyerhetjük meg hátország nélkül. Most jött el a pillanat, amikor az otthonoknak kell segíteni az utcákon. Hiszen a közös győzelemnek közösen kell viselni a terheit is. A picsába!

Idegenül hangzott az utolsó kifejezés, nagyjából úgy, mint negyven évvel korábban a „teringgettét”. A háborús fordulatok a kormányzat bevett szónoki eszközei voltak, viszont ilyen régimódi indulatszavakat csak a párt népies vonala használt. Ide tartozott a miniszter is, aki már öltözékével is az idős, vidéki szavazók szimpátiáját akarta elnyerni. Régies kapucnis pulóvere alól a hagyományőrök cipzáras övtáskája villant elő.

– Nagyapámtól azt tanultam, előbb a fűnyíró, aztán a zsinór. Mert rendnek kell lenni a ház körül – szavalta a kamerába.

Gyakran alkalmazta a századelő egyszerű, romantikus képeit, beszédeiben felsejlett a világ, amikor még minden tiszta volt, és esténként együtt xboxozott a család. Bár a sok szóvirág és közmondás között a nézők jó része elsőre fel sem fogta, az akciócsoport vezetője korszakos változást jelentett be. A szemétteher közös viselése jegyében éppen most vezették be a Hulladék Raktározási Rátát, más néven a HURRÁ-t. Attól fogva minden ingatlanulajdonos adott mennyiségű szemetet volt köteles tárolni otthonában, amit a lakásterület arányában számoltak ki.

Nyilvánvaló volt, hogyan reagál minderre a kiskapukhoz szokott lakosság: a legkisebb sufnikba jelentették be magukat. Annak érdekében, hogy ne lehessen olyan könnyen visszaélni a rendszerrel, a kormány azonnal megalapította a Hulladékőrséget is. Szűrőpróbaszerűen ellenőrizték, ki hol él valójában, és el tud-e számolni a rá kirótt szeméttel. A régi, kiszuperált állami kukásautókat használták, azok hátuljáról ugráltak le fegyvereseik, akik bármelyik házat átkutathatták.

Reggelente rajzoltak ki, állandó fennakadást okozva a forgalomban. A kocsik belseje most is hulladékkal volt tele, kényük-kedvük szerint öntöttek belőle a szabályszegők kertjeibe.

Azon nézőknek, akik rögtön felismerték a helyzet súlyosságát, a legendás trió harmadik tagja nyújtott támaszt. Az idős, szeretetre méltó Bodnár Emíliát a nemzet óvónőjeként tisztelték, és a Trükkök, tippek hulladékból című nagy sikerű kiadvány szerzőjeként vált országosan ismertté. Esős, őszi délutánokra tartogatott mosolya megnyugtatta a legháborgóbb lelkeket is.

– Ma PTR-ből készítünk poháralátétet. Szükségünk lesz egy kisebb méretű elektromos ollóra – vette elő töltőkábelekből font kézművesdobozát.

Havasdzson azonnal megkedvelte a nénit, akitől rengeteg hasznos ötletet kapott az évek során. A fogoly kitartóan csinosította tovább járatait, szétszerelte a kacatokat, apránként növelve a körülötte lévő teret. Pompás dekorációkat, szabásmintákat lesett el a műsorból, de nem mindig követte szolgálai az utasításokat. Saját megoldásokat alakított ki, praktikus tárgyak sora született keze alatt. Sosem csinált viszont állatkákat. Tudta, hogy a Maci nem örülne a vetélytársaknak.

Persze a kormányadás nem csak tájékoztatóból meggyőzelmű hírekből állt. A hatalom tisztában volt a propaganda erejével, és hogy az emberek sokkal inkább elfogadnak valamit, ha kedvenc sorozathősük szájából hallják, mint ha a belügyminisztertől.

Több szappanopera is futott az adón, a legsikeresebb mind közül az Égi osztag volt. A helikopteres közteres csapat mindennapjai közel hozták a razziák izgalmát, és egy idő után már ő is hangosan röhögött a féleszű bűnözők ócska égetőin. A sorozat nemcsak a karhatalmat tette szerethetőbbé, hanem a soraik közt betölthető biztos életpályát is reklámozta. A bevetésen lévő férjekért aggódó csinos háziasszonyok soha nem

felejtették el megemlíteni a bónusz juttatásokat.

A személlyel kapcsolatos gondolkodás alapvető átforgalmazására egy ifjúsági sci-fi sorozat szolgált, a Kacat hadnagy kalandjai. A történet szerint egy szörnyű múltbeli katasztrófa után az emberiség elhagyta a Földet, és egy bővíthető, bolygó méretű űrhajóval haladt a galaxisban. A sorozat ötlete a milliárdos Bozsó Pétertől származott, akit mint közismert környezetvédőt kértek fel tanácsadónak. Kacat hadnagy iskolás barátaival, az űrturkászokkal kutatta a régi robbanásból származó, mindent beborító szemétképzőket. Az értéktelennek vagy veszélyesnek tűnő tárgyakról aztán minden epizódban kiderült, hogy kis leleménnyel és közös munkával odahaza nagy hasznukat fogják venni.

Az egykori maffiózóból is az újrahasználás mestere lett. Amikor pedig néhány év után a HA újabb közszolgálati elemmel színesítette tájékoztatóit, és Bodnár Emília már nézői tippeket is beolvasott, a fogvatartott először szólott ki a nyíláson az ételfutárnak:

– Üzenetet akarok küldeni.

Először szóba sem álltak vele, de amikor sikerült elmagyaráznia, mit szeretne, engedélyezték, hogy ő is beküldje ötleteit. Adásba is került, úgy ujjongott, akár egy kisgyerek. A helytakarékos, fiókos tároló láthatóan elnyerte az óvónő tetszését, és a férfi később sokszor merített erőt abból, hogy újra elmotyogta magának a dicsérő szavakat.

Levelének azonban ennél sokkal fontosabb következménye is lett. Egy nap valaki bezörgetett ajtaján. Havasdzson éppen egy cipőszekrényt épített az előszobában, és hitetlenkedve állt meg a munkában. A kopogás értelmetlennek tűnt, mivel a rabnak nem volt hatalma a bezárt ajtó felett. Ezért csak bizonytalanul kérdezte:

– Szabad?

– Látogató – szólott be egy kellemetlen hang.

Zárak nyíltak, aztán a beömlő napfényben egy magas, karcsú

alak jelent meg. A házigazda kereste a szavakat, de a jövevény megelőzte.

– Jó napot. Hallottam, alkot – közölte az alezredes, aki egykor Ibikének adta ki magát. Be kellett húznia a nyakát, hogy elférjen a barlangszerű szobácskában.

A férfi nem tudta, mit mondjon, és már kiment a fejéből a szófordulat, amit régen az ilyen esetekre tartogatott. Szerencsére a másik sem beszélt sokat. Pár percet töltött bent, körbenézett, és összesen annyit vetett oda:

– Derék.

Nem akarta a bűnöző orrára kötni, de valójában ámulatba ejtette, amit látott. A padlót törött képernyődarabokból kirakott mozaik díszítette, a sok kis félgömbből cifra csillárok épültek, de a legfantasztikusabbnak a strapabíró használati tárgyakat találta. Havasdzson saját fejlesztésű tekerős hajvágót használt és praktikus piknikétkészlettel evett. A nő, aki a nézői üzenetek beolvasásánál figyelt fel az ismerős névre, maga is a szemétpítés megszállottja volt. Persze nem a dekorációk vagy poháralátétek érdekelték, lakása sivárabb volt egy hulladéktárolónál. Ellenben tudta, hogy bevetésen nincs hasznosabb képesség, mint ha valaki bármilyen eldobott kacatot fegyverré tud alakítani. Ő pedig még nem tett le arról, hogy egyszer visszatérjen a szolgálatba.

Amikor másodszor ment a szűk kuckóba, már jóval kedvesebb volt, és elárulta, hogy tanulni szeretne. Első alkalommal is lehetett volna szívélyesebb, de amióta a HA szóvivőjeként dolgozott, sokkal távolságtartóbban viselkedett. Mindig nehezen szabadult szerepétől. Amikor annak idején hulladékkísérőt alakított, órákba telt, mire elmúlt az affektálása.

Attól kezdve együtt barkácsoltak harci késeket, viperákat. Nem félt fegyvert adni a jámbor fogoly kezébe, könnyedén elbánt volna a legyöngült alakkal, az pedig jobban féltette törékeny bútorait, semhogy verekedésbe fogjon.

Egyszer aztán a tiszt egy üveg borral állított be.

– Még mindig tudom, mikor van Havasdzson-nap – mosolyodott el.

A rabnak fogalma sem volt, milyen nap lehet, és már abban sem volt biztos, hogy egyáltalán volt neve valaha is.

A nő a díványra telepedett, odébb kellett tenni a Macit.

– És őt hogy hívják? – érdeklődött, miközben töltött a PTR-ből készült poharakba.

– Még nem árulta el – vágta rá a másik.

Nem viccnek szánta, Pamela mégis nevetett. Úgy ültek ott egymás mellett, mint annak idején, '58-ban a kukásautóban, pontosan tíz évvel azelőtt. A férfi most is zavartan pillantott félre, és hogy oldja a feszültséget, bekapcsolta a kormányműsort.

Egész nap a csatorna nagy dobásának szánt Szemétlottó ment. A párt tudta, hogy cirkusz és kenyér kell a népnek, ami ebben az esetben zenés show-műsort és ingyenes hulladékszállítást jelentett. Persze a nagy nyereséghez csak a szerencsés kiválasztott juthatott hozzá. A sorsolás alapgondolata a műanyag cserélgetésében rejlett. A belügyminiszter úgy érvelt, a hulladék csak annak szemét, aki kidobja, míg másnak akár hasznára is válhat. Könnybe lábadt szemmel mondta: „Ahogy annak idején apáink is továbbadták fiaiknak a jó öreg szendvicssütőiket, basszameg!” Vidám körkapcsolás keretében közvetítették, ahogy a Hulladékőrség autói viszik a lakosság szemetét, hátul celebek és politikusok kapaszkodtak. A kocsik rakományát egy hatalmas kerékben keverték meg a pusztazámori lerakóban, és véletlenszerűen osztották szét. Akrobata közjegyzőcsoportok pörögtek a hatalmas markolókon, amik újra megtöltötték a járműveket, hogy mindenki megkapja nyereségét. Riportok készültek hétköznapi emberekkel, akik törmelékben állva nyilatkoztak, s boldogan mutogatták új kincseiket. Amikor a győztesek (átlagos békéscsabai kétgyermekes család) fanfárok hangjaitól kísérve

végre megszabadultak szemetüktől, kertjüket konfettieső borította be, és megkapták végső jutalmukat, egy emberméretű, szürke, műanyag serleget.

Éppen visszakapcsoltak a pusztazámori helyszínre, amikor különös dolog történt. A szemétkerék előtt táncoló műsorvezető tapsolva jelentkezett be, de szokásos, őrjöngő stílusa helyett kissé megilletődötten szólalt meg:

– Nálunk egyszerűen fergeteges a hangulat – mondta, miközben zavartan oldalra tekingetett.

Kiabálás hallatszott, aztán valami szürke dolog húzott el a feje felett. A showman szóra nyitotta száját, de a következő darab egyenesen fejbe találta. Kezét vérző homlokához kapta, amikor ordító, dühös alakok rohanták meg. A kép hirtelen elsötétült, és a következő felirat jelent meg: „Adáshiba, a rend hamarosan helyreáll”. Pár pillanat múlva azonban minden magyarázat nélkül a Kacat hadnagy előző napi része indult el.

Havasdzson tátott szájjal ült a pamlagon, a Maci döbbenet bámult könyve fölött. Pamela kezében összeroppant a pohár. Idegesen ugrott fel, és természetesen beütötte fejét a mennyezetbe.

– Azonnal a központba kell mennem, a vészhelyzet vonatkozásában – kapta elő zavarában hivatalos modorát.

Miután elviharzott, a két jó barát magára maradt kínzó kérdéseivel, melyekre napokig nem adott senki magyarázatot. Csak egy hét múlva érkeztek az első hírek az anarchista rendbontókról.

Bár a foglyok eddig semmit nem érzéltek belőle, Európá-szerte megsaporodtak a radikális természetvédő csoportok, a Rend Párttal szemben pedig napról napra nőtt az elégedetlenség. Miután a tüntetéseket betiltották, a környezetvédő törekvések földalatti szervezetekben öltöttek testet. A legtöbb taggal az Illegális Zöld Mozgalom (IZMOZ) rendelkezett, de számos különálló sejt is tevékenykedett. A

kötelezően kiszabott hulladék mértéke egyre nőtt, a lakások legfontosabb helyiségévé a szeméttároló vált. Igaz, sokan dacoltak az ellenőrzéssel, és ha csak hétvégékre vagy ünnepi alkalmakra is, de kiadták másoknak lomjaikat. Tömött autóikkal illegális szemétfutárok járták az utakat céltalanul. Pattanásig feszült volt a hangulat, és sokaknak a *Szemétlottó* adta meg a végső lökést.

Tömegek vonultak az utcára lomjaikkal, majd megrohmozták a pusztazámori lerakót. Jól szervezett csoportok foglalták el a létesítményt, és csak úgy özönlöttek be az önkényes elhelyezők. Az ellenállók letáboroztak, lövészárkokat ástak és barikádokat emeltek. A közterések nem akartak vérfürdőt, ezért tárgyalást kezdeményeztek. Ekkorra azonban az események már megállíthatatlanná váltak. A két héten át tartó blokád nemcsak a rendszert rengette meg, de kirobbantotta mindazokat a történéseket, melyeket később „2068-as európai pikulás forradalmakként” emlegettek. A belügyminiszter helikopteren hagyta el az országot, Bodnár Emíliát pedig otthona előtt dobálta meg egy környezettudatos csoport idényszöldségekkel.

Lángoktól vöröslettek a szemétfelhők, amikor az úzótt alak megjelent Havasdzson ajtajában.

– Nincs hová mennem – mondta halkán a lány.

A férfi nem nézett oda, amikor Pamela kibújt egyenruhájából, hogy fölvegye a kölcsönbe kapott XL-es méretű, zsinórokból kötött pulcsit.

– Még nem faragtam vendégszobát – szabadkozott a házigazda.

– Arra nem is lesz szükség – súgta fülébe szerelmesen a nő.

A díványon kapaszkodtak egymásba, és még az előszobában is beleremegtek a csillárok. A Maci a földre esett, de most egyáltalán nem neheztelt ezért.

5.

Utóbb persze Havasdzson is betéve tudta a forradalmi események időrendjét, köszönhetően a sok megemlékezésnek, filmfeldolgozásnak és gálakoncertnek. Ezek azonban helyenként igencsak kiszínezték a történeteket.

Kétségtelenül a folyamat fontos alakja lett az a két nő, akik a barikádokon állva egy irányba terelték a tömegeket. Nem igaz viszont, hogy előre eltervezték akciójukat, és közel sem olyan eltökélt arccal léptek a közönség elé, mint a későbbi ábrázolásokon.

A fiatalabbik húszas évei végén járó hajadon volt, ahogy akkoriban hívták: „egyéni család”. A század elején szinglinek nevezték volna, száz évvel azelőtt pedig vénlánynak. Befont hajával és öltözékével furcsa mód inkább az utóbbi korba illett. Az persze túlzás, hogy komplett ünnepi matyó népviseletben jelent volna meg, egyszerű fehér vászonból készült pendelyt, inget és kötényt viselt, hátán pedig nyoma sem volt energiaátalakítónak. A civilizációtól elzárva nőtt fel egy ökológus passzív tanyán, és elkóborolt kecskéjét keresve figyelt fel a csődületre.

A szemétkupacokra időnként önjelölt szónokok másztak fel. A tömeg mindenkit megtapsolt, pedig a legkülönfélébb alakok fordultak meg ott. Volt köztük, aki egyenlően osztotta volna szét a szemetet, és akadt, aki megelégedett volna hulladékmentes zónák felállításával is. Valaki műanyagdarabokból varrt ruhát hordott, más faágakat kötözött magára. A nő azonban csak körbe akart nézni a magaslatról, és háziállatát hívta, amikor megpörgette műanyag kereplőjét. A körülötte lévők rögtön felé fordultak.

– Halljuk! – kiáltotta valaki.

– Gyerünk, ne kéresd magad! – hallatszott egy másik hang.

A lány kétségbeesetten forgolódott, még soha nem látott

ennyi embert. A tekintetek mind rá szegeződtek. Ekkor sokkos állapotában énekelni kezdett. Ez mindig megnyugtatta, ebben mindig örömét lelte. Teleszívta tüdejét, és a kacathalmok fölött szárnyalni kezdett egy dal, amit szüleitől tanult:

*Felszállott a vadgalamb a szemétre,
Eridj, babám, tarisznyádat cseréld le.
Nem cserélem, nincs annak más hibája,
Édesanyám tavaly nyáron csinálta.*

*Leszállott a vadgalamb a szemétről,
Szép rokolyát a vásárból vegyél föl.
Nem veszek én, úgy van az pont kivarrva,
Napnyugtára elfoszlik majd az alja.*

Egyszerű, ősi dallam szólalt meg, ami távol állt a belügyminiszter baseballsapkás nosztalgiájától. Elemi erővel hatott a közönségre ez a végtelenül újszerű régiesség. A tömeg tapsviharban tört ki, az énekes viszont csak rémülten pislogott. Anyja, aki a keresésére indult, meglátta a kupac tetején, utat tört magának, és ő is felkapaszkodott. Az idős asszony talpig feketében, fejkendőben állt, átölelte lányát, és már együtt fogtak a következő nótába:

*Eltörött a csibuk pipám kupakja,
Azt mondják, hogy őrizgessem magamba'.
Nem veszem én ezt a bajt a nyakamba,
Vigye el az, aki így kifaragta!*

Egymást követték a kesergők, pajzán nóták, tréfás dalocskák. Úgy tűnt, a hangulatot már nem lehet fokozni, a java viszont még csak most következett. Újra felcsendült a legelső dal, de az egyszerű képek és finom áthallások most már konkrét uszítással párosultak:

*Felszállott a vadgalamb a szemétre,
Fogjad, babám, golyóbisod tenyérbe.
Nem fogom én, nincs annak más előnye,
Bozsó Péter gazdagszik meg belőle.*

A hallgatóság hosszan skandálta az utolsó sort, a fekete ruhás öregasszony pedig úszott a boldogságban. Lányára volt büszke, nem érezte saját jelentőségét. Pedig még ha nem is robbantott volna ki heves eseményeket, már akkor is helye lenne a történelemkönyvekben, mint a propagandanépdal feltalálójának.

Az egymás után sorjázó dalok ugyanis jól felépített ciklust képeztek, és végig sulykolták az alapvető üzenetet. A mű alapját egy negyvenhat évvel korábbi írás képezte, de felpántlikázva sokkal hatásosabbnak bizonyult, mint eredeti formájában. Valaha szakdolgozatnak készült, és a címe az volt: „A nagyvállalatok felelőssége a körkörös gazdaság kialakításában”. A szemétkupac tetején lánya társaságában a hatvannyolc éves dr. Mezey Regina énekelt.

Regi, miután lediplomázott, egy darabig környezettudatos cégeknél jogászkodott, de munkaadóiból rendre kiábrándult. Az ökobarát bambusz bevásárlószatyrokról például kiderült, hogy valójában kölyökpandák fonják kényszermunkában. A társaság pedig, amelyik éhező gyerekeknek ültetett fákat, később ugyanazokkal a gyerekekkel vágatta ki mindet. Aztán végül egy biobrikettgyártó családnál vállalt munkát, és egyre inkább az önellátó életmód felé fordult.

Itt egy újabb mérnökkel hozta össze a sors, 2035-ben megismerkedett Benedekkel, az elvált népies építésszel. A férfi huszonhárom évvel volt idősebb nála, de egy sokkal régebbi kor szülöttének látszott. Olyan időutazónak tűnt, aki időgépét pásztortűznél faragta bugylibicskával. A népi kultúra

megszállottjaként az egyetem alatt, az ezredfordulón technodiszko helyett táncházba járt, és nagyapja csizmájában ropta a csárdást. Különös látványt nyújtott a műszaki egyetemen lajbiban, hosszú szárú pipával, de egy idő után tanárai is megszokták, hogy minden épületre nádtetőt tervez, legyen az orvosi rendelő vagy repülőtér.

'38-ban házasodtak össze, és Regina dédszüleinek régi, romos parasztházát újítták fel Pusztazámor határában. A napelemeken kívül minden hagyományos volt, és teljesen az újrahasználás jegyében éltek. Bontott téglából építkeztek, ciszternából öntöztek, állataikat menhelyről hozták, a bejárónőjük pedig egy átképzett meteorológus volt. Az lett volna tökéletes, ha utódjukat is örökbe fogadják, hogy ne terheljék újabb fogyasztóval a bolygót. Egy évre rá azonban világra jött lányuk, a lehető legtermészetesebb módon, pajtaszüléssel. Felmerült, hogy a Trónok harcából válasszanak keresztnevet, de végül a gyereket a Magyar népmesék sorozat alapján nevezték el Okoslánynak.

Igencsak találó név volt ez a kicsinek. Nem mintha különösebben vágott volna az esze, vagy mindenáron pallérozni akarta volna. Inkább tanult is, meg nem is. Viszont folyton egy szál melltartóban járt, legtöbbször fél lábbal kecskéjére támaszkodva. Iskoláit állandósított távoktatásban végezte, és alig hagyta el önellátó tanyájukat. Nem álltak át az '50-es években mikrohullámú áramra, azon kevesek közé tartoztak, akik maguk bütykölgették régi napelemeiket. Regina sem szívesen ment be a faluba, ami akkor már Péter kiskirályságának számított. A házak fölé magasodott hatalmas gyárépülete, és ő töltötte be a polgármesteri posztot is. (Főlényesen győzött a szlogennel, amire olyan büszke volt: „Az lesz majd csak tiszta mámor, felvirágzik Pusztazámor!”) Inkább otthon, a kemence mellett énekelgetett a család, dalba szedve tanították meg a gyerekeknek, mit gondolnak a világról. Zenéltek kannán, kanálon és mosóteknőn, még azokon a szemetekken is,

amik a felhőkből érkeztek.

Miután Benedek meghalt, a két nő magára maradt. Mindig azt hitték, a pipa fogja elvinni, de egy este csak úgy összeesett csárdás közben. A HURRÁ bevezetése után ők is kötelezően kapták a műanyag hulladékot, amiből kezeik alatt szebbnél szebb hangszerek születtek.

Amikor a barikádon állva, a közönség éljenzésétől kísérve sokadik dalukba fogtak, Okoslány beletúrt a kupacba, és néhány kacatból pár mozdulattal kezdetleges furulyát eszkábált anyjának. Semmiség volt ez neki, bármikor könnyedén készített volna akár kecskedudát is egy szakadt trigitális porszívózsákból. Ahogy anyja a pikulát fújta, a sokaságból mások is hangszerért jelentkeztek. Pár perc múlva már kézről kézre adták a zeneszerszámokat, és egyre hangosabban szólt a tiltakozás együttese.

Ekkor történt az az esemény, aminek jelentőségével senki nem volt tisztában, sőt még csak észre sem vették, hogy egyáltalán megtörtént. Regina lánya kezében tartotta a tárgyat, amit annak idején anyja olyan könnyedén hajított el. Megforgatta ujjai között a Kupakot. Megvizsgálta a menetet, és keresett egy hozzá illő műanyag csövet. Takaros kis fúvókát alkotott, aztán a mindig nála lévő biobicskával gyakorlottan vágta, lyukasztotta a furulyát, és már nyújtotta is oda valakinek.

A Kupakot két nappal korábban ásták ki, és borzasztóan megviselték az események. Örök nyugalomra rendezkedett be, aztán egy csapásra minden megváltozott. Attól fogva egy elvadult szakállú szétosztáspárti szájában lógva izgulta végig a forradalmat. Ott volt, amikor megrohmozták a P Vállalat épületét, és amikor felgyújtották a Hulladékórség székházát. A dalok szájról szájra járva tüzelték fel az ellenállást. Mindenki megtalálta bennük a neki tetszőt, még a legegyszerűbb üzenetekhez szokottak is. Másnap már a parlament előtt zúgott az „ingyom-bingyom”.

A helyszíni felvételek bejárták a világot, elindítva a dühödt

népzene hullámait Európa nagyvárosaiban. De egy érdekes, nemzetek közötti kapocsra is fény derült. Az erdőbe tartó nyulacskáról szóló népdal visszatérő sorait több mint százötven éven át mindenki teljesen értelmetlennek gondolta, pedig nagyon is konkrét jelentéssel bírtak, csak éppen az óceániai Palau nyelvén. A két ország polgárai egyszerűen túl ritkán találkoztak ahhoz, hogy mindez korábban kiderüljön, vagy ha mégis összefutottak, nem kerültek szóba nyulas dalocskák. (Annál is inkább, mivel a palaui nyelvben nincs szó a nyúlra.) A dolog mögött logikus magyarázat állt, és a dalnak megvolt a maga története.

Amikor gróf Festetics Rudolf 1892-ben feleségül vette egy amerikai multimilliomos lányát, elérkezettnek látta az időt, hogy megvalósítsa világutazó álmait. Hat évig tartó nászútjukon Tolna nevű jachtjukkal bejárták a Csendes-óceán szinte összes szigetcsoportját. A gróf felbecsülhetetlen néprajzi gyűjteményt szedett össze, a nászút pedig egy zátonyon végződött, válással. Palaun több napot is eltöltöttek, és bármit kérdeztek a bennszülöttektől, azok minden válasz előtt elmondták: „ingyom-bingyom tálibe, tutálibe málibe”. Az ifjú házasság sokat nevettek ezen, szavuk járása lett, és idővel kieszelték a nyulas mondókát.

1902-ben a gróf egyedülálló gyűjteményét a Magyar Nemzeti Múzeumnak adományozta. Az akadémikusok a Múzeum kávéházban látták vendégül Festeticset, ott szavalta el versikéjét barackpálinka hatására, a primás pedig rögtön megtalálta hozzá a dallamot. A hegedűs, aki a felvidéki Kisvisnyóról származott, pár év múlva hazaköltözött, és amikor '13-ban a faluban híre ment, hogy egy fiatalember muzsikákat gyűjt, ő is felénekelte a fonográfra furcsa nótáját. A népdalgyűjtő Kodály Zoltán mit sem sejtett az egészből, hiszen nem értette a palaui nyelvet, ráadásul ő nem a Múzeum, hanem a New York kávéházba járt. Festetics újabb útra indult, majd Párizsban élt, így utóbb nem értesült róla, milyen karriert futott

be a szerzemény, aminek szövegét nem értette senki. Az „ingyom-bingyom tálibe, tutálibe málibe” nyers fordításban így hangzik: „Legyenek szívesek arrébb állni, forgalommal szemben parkolnak.”

A főúri utazó a hazahozott ezerhatszáz használati tárgy legtöbbször annak idején cserével jutott hozzá. Az üzleteléshez még San Franciscóban vásárolt össze egy csomó bóvilit: fésűket, töltőtollakat, piperecuccokat. Ahogy a Tolna hullámokat vetve kihajózott Palauról, a sziget lakossága örömmujongásban tört ki. Valaki utánuk dobott egy kókuszdiót.

Két mezítlábas bennszülött a parton állva vizsgálta, mit kaptak az idegentől. Egy gyöngyház-utánzat cipőkanál volt, ami a kor forradalmi anyagából, celluloidból készült. A palau asszony, Maimiti 1895-ben tömeggyártott műanyagot tartott kezében. Lendületet vett, és nagy ívben az óceánba hajította a tárgyat. Aztán lemondóan csak annyit mondott:

– Csiribiri.

Utóbbi nagyjából annyit tesz: „fehér ember, kinek feje korallzátonynak ütközött”.

A cipőkanál akkor még szinte egyedül volt a végtelen víztömegben, aztán idővel egyre több társa akadt. Úszott a felszínen, körbe az Észak-csendes-óceáni-áramlattal, végig Japán partjainál, el Alaszka és Kalifornia mellett, aztán jött Hawaii, Új-Zéland. Tíz év alatt tett meg egy fordulót. Amikor a Maci és a Kupak megszületett, a tizenharmadik kör vége felé járt volna, ha nem sodródott volna egyre beljebb és beljebb. Mindenfelől lebegő műanyagok vették körül, akkoriban a nagy csendes-óceáni szemétfolt leginkább sűrű, kavargó levesre emlékeztetett. Aztán ahogy teltek az évek, a rengeteg kábel miatt az egész egyre inkább összeállt. A 2060-as évekre már Palauig ért az összefüggő szemét, gyakran a partoktól messze is viháncoló gyerekcsapatok szaladgáltak rajta. A kis, független szigetország, ami hányattatott történelme során tartozott már Spanyolországhoz, Németországhoz, Japánhoz és az Egyesült

Államokhoz is, most a hulladék uralma alatt nyögött. Messziről úgy tűnt, az apró pontot maga a végeláthatatlan, hullámzó műanyag tartja felszínen.

A rá irányult figyelemnek köszönhetően az új magyar vezetés szorosabbra fűzte a kapcsolatokat Palauval. Nekik ajándékoztak néhányat a megszüntetett Hulladékórség kocsijai közül, a kormányadón napi bejelentkezések futottak az úszó hulladéktól elpusztult tengeri állatokról, és egy palaui zenész is tiszteletbeli helyet kapott a zenekarban. A '68-ban felálló kabinet volt az első, amely hagyományörző zenei formációként alakult meg. Soraiban muzsikáltak a miniszterek és államtitkárok, a banda pedig állandó műsorában, énekszóval hirdette ki rendeleteit. Kormány még nem volt ilyen népszerű. Hímzőkörök alakultak, és aki eddig büszkén hordta nyakában PTR-jét, az most cifra matyó kötényre váltott.

Havasdzson hangszereket fabrikálva követte az újfajta adást, de már egyedül. Azon a viharos hajnalon Pamelával összebújva átbeszélték, hogy kapcsolatuknak nincs jövője. Az egykori bűnöző értelme már csak fél lábbal állt a realitás talaján, a maga módján mégis felfogta ezt. Őrá biztos jövő várt, a következő tíz évet is lakásában szorgoskodva tölti majd. Azt viszont senki nem tudhatta, mi lesz a sorsa egy bukott közteres tisztnek. Könnyek között kérte meg a Macit, viselje gondját az üldözöttnek. Szabályellenes volt, Pamela mégis elvette a flakont a rabtól. Az alezredesnek végül egy régi ismerőse segített elhelyezkedni, és még a rangját is megtarthatta. A mackót új irodájában helyezte el, és azt a fülbevalót tartotta benne, amit még hulladékkísérőként viselt. A Maci elégedett volt új helyével a polcon, és örült, hogy nem kell néznie a kormányadást. Sosem bocsátotta meg Reginának, hogy olyan könnyen szemébe dobta.

Az egykori cserbenhagyóból vállalat számonkérési kormánybiztos lett, a zenekar tekerőlantosa. Az idős nő hosszú, balladaszerű dalban jelentette be az új jogszabályt, melynek az

volt a címe: A fecskemadár is visszaszáll a fészkébe. A törvény gyökeresen forgatta fel a szeméthyelyzetet, használat után a gyártók kötelesek voltak visszavenni minden terméket. A zenekarban helyet kapott a Kupak is, szakállas gazdája elavulásügyi államtitkárként rajta pikulázott. Okoslányt, mivel semmit nem tudott a világról, és a politika sem érdekelte, kinevezték kulturális miniszternek. Helyettesei egy idő után így is jobbnak látták, ha távol tartják irodájától, nehogy véletlenül valamilyen visszavonhatatlan intézkedést hozzon. Naptárában ezért egymást érték az események, naphosszat énekelt a legkülönfélébb állami szervek dolgozóinak. Így látogatta meg Szász Pamelát is. Senkinek nem tűnt fel a történelmi jelentőségű esemény, de Regina lánya a Kupak után megforgatta kezében a Macit is.

Péter cégét megrengették az új intézkedések. Ízekre szedték könyvelését, és egy sor kellemetlen igazság került napvilágra. Ragyogó gömbjeik színe valójában nem függött össze használóik életmódjával, úgy programozták őket, hogy folyton vásárlásra ösztönözzenek. Az is csak részben volt igaz, hogy a PTR-t több országban orvosi segédeszközként tartották nyilván. Egyetlen államról volt csak szó, ott viszont orvosi segédeszköznek számított a dobszóval kísért révült kántálás is. Ráadásul a felkínált termékeket titokban ők maguk gyártották, egyáltalán nem környezetbarát-barát módon. Az új visszavételi törvény értelmében olyan pontokat kellett kijelölni, ahol a fogyasztók leadhatták fölösleges kacatjaikat. A vállalat igyekezett a leglehetősebb címet megjelölni, de az ország közepén, a semmiben létrehozott átvevő telepet rendszeresen vegzálták a Kiskunsági Nemzeti Park emberei.

Az öreg mágnás szociológusokat és pszichológusokat fogadott fel, akik azon dolgoztak, hogy a fogyasztók ne akarjanak megszabadulni tárgyaiktól. Arra jutottak, hogy az emberek jobban ragaszkodnak az olyan termékekhez, melyekre aranyos cicák képét nyomtatták. Ezután minden árut így hoztak

forgalomba. A kormány azonban nem engedte, hogy macskás porszívókkal manipulálják a lakosságot, ellencsapásként megalkotta az indokolatlan állatdíszítést tiltó törvényt. Meghatározták a maximális cicaméretet, amit ezentúl csak macskáknak készült cikkeken lehetett elhelyezni. Persze attól fogva papíron minden porszívót macskaporszívóként kínáltak. Aztán a kormány teljesen betiltotta a macskák ábrázolását, és arra kötelezte a gyártókat, hogy minden terméket riasztó állatok képével lássanak el.

A vállalatnak egy idő után több szemete lett, mint bárkinek a bolygón. Valami egészen újszerű megoldásra volt szükség, és a milliárdosból, aki az utóbbi ötven évben főleg interjúkat adott, '76 egyik viharos estéjén előtört a mérnök. Rájött, hogyan tudna megszabadulni minden szemetétől: irányított szelekkel kell elszállítani. Fizikusokat bérelt fel, pályaelhagyó meteorológusokat csábított vissza, és a pusztában álló telepükön fogtak bele a kísérletezésbe. Pár hete próbálkoztak csak, amikor egy verőfényes délelőttön sötét autó állt meg a gyáros pusztazámori kastélya előtt.

Két marcona alak kereste a ház urát. Egyikük felmutatta igazolványát, mire Péter szó nélkül követte őket. A sármos öregúr köntösben ült be a terepjáróba, ami a Kiskunsági Nemzeti Park területére vitte. A fennhéjázó gazdagság jele volt ez, kevesen engedhettek meg maguknak olyan házikabátot, ami nem merül le délutánig. A pusztában egy ponton sűrű acélkerítés állta útjukat, egy tábla azt hirdette: „Fokozottan védett költési terület, nem látogatható”. A sofőr szürkészöld, barna foltos tojást érintett az érzékelőhöz, és a kapu kinyílt. Számtalan sorompó után egy magányosan álló, kilátószerű épület előtt fékeztek le, aminek homlokzatán tollakból kirakva állt: „Tűzokmegfigyelő Állomás”. Az öreg attól félt, meredek csigalépcsőn kell majd felkaptatnia, de az ajtó túloldalán modern acéllift várta. Odafönt élettelen tojóktól és kakasoktól zsúfolt irodájában szikár, negyvenes nő ült íróasztala mögött. A

madármegfigyelők széles kalapját és terepszínű ruháját viselte, nyakában távcső lógott.

– Igaz, hogy önhöz köthető ez a tevékenység? – kérdezte köszönés helyett, és asztala fölött azonnal trigitalizált felvétel indult el. Apró szemetek emelkedtek az égbe, kanyarogva szálltak csapatostul, olyan hihetetlen felbontásban, hogy még a nyalókavégekre rajzolt csótányokat is ki lehetett venni.

– Sejthettem volna, hogy maguk megfigyelésben profik – nevetett erőltetetten Péter.

Vendéglátójának arcizma sem rándult, felvont szemöldökkel várt, amíg választ nem kapott kérdésére. A milliárdos bólintott. Fölényesen érkezett, de ettől a tekintettől kezdte kellemetlenül érezni magát.

– Van róla fogalma, mit műveltek? – emelte fel hangját a távcsöves.

– Nézze, ha bármilyen bírságról van szó, kifizetem. Abban van gyakorlatom. Vehetnek belőle néhány új madarat. Ezért igazán nem kellett volna iderángatnia.

A nő arcán most mintha valami halvány mosoly jelent volna meg.

– Bírságról szó sincs, épp ellenkezőleg. Szeretnénk anyagilag támogatni a kutatásaikat.

– Maguk? – mutatott Péter röhögve egy üres tekintettel bámuló tűzokra.

A másik felállt asztalától, és bokáit összezsápolva bemutatkozott:

– Katonai meteorológia, Szász Pamela alezredes.

Péter ott ült az egykori szóvivő szobájában, háttal a Macinak. A flakon persze rögtön felismerte, de nem volt oda a boldogságtól. Nem kedvelte sokkal jobban, mint Reginát, élénken élt emlékezetében, hogy annak idején „nyomorult maciméz”-nek nevezte. Méltatlankodva figyelte, ahogy a tiszt elfordít asztalán egy madarat, és a háta mögötti fal hangtalanul elhúzódik.

A természetvédelmi terület egy évszázada a hadsereg fedett bázisa volt. Mindentől elzárva kísérleti repülőket és fegyvereket fejlesztettek, amolyan magyarországi 51-es körzetként működött. Az elhagyatott környék ideális gyakorlóteret biztosított, és a szikes vidék valójában jelentéktelen élővilággal rendelkezett. Legelőször pont a tűzokat fejlesztették ki. Ilyen állatfaj nem létezett, a robotmadarat kifejezetten hadászati célra hozták létre a dévaványai rezervátumban. Annak érdekében, hogy igazi állatnak tűnjön, meg kellett teremteni az előtörténetét: meghamisították a Pallas lexikont, és a madárról közmondást terjesztettek el. A repülő jószágra Pamela bázisán nem csak konspirációból volt szükség, így szimulálták az ütközéseket. (Az 1970-es években a robottechnika még gyerekcipőben járt, ennek volt köszönhető a tűzök kiküszöbölhetetlen kerregő hangja, és minden repülő madárnál nagyobb súlya.)

A széles ablakon át végtelen pusztát tárult fel, amit csak itt-ott tarkítottak mocsaras részek. Az alezredes levette kalapját, katonásan összehajtogatta, bezárta egy fiókba, aztán belefogott mondókájába:

– Gondolom, ön is sejti, hogy a szemétkihágók nem teljesen természetes jelenségek.

– Nyilvánvaló, hogy a klímaerőművekből szivárog valami, csak nem hajlandók beismerni – vetette közbe Péter.

– Igen, eleinte valóban így volt. De a repülő műanyagok hamar érdekelnéi kezdtek bennünket is. A bolygó légköre évtizedek óta katonai kísérletek terepe. Nem egy vihar szabadult már ki innen is. Nézze csak! – adta át látcsövét.

A sokat látott gyáros döbbenettel mondta:

– Ez fantasztikus!

– Ne szórakozzon, még el sem kezdtük – mosolygott a nő.

– Elnézést, csak a maga távcsövén nem futnak reklámok.

– Na igen, hadászati fejlesztés. Figyeljen!

A távolban bal felől elsötétült az ég, és hosszan porzott a

horizont. Aztán kivehető lett a terebélyes felhő a földig érő tölcsérrel: egy szeméttornádó közelített. Péter csak most vette észre a síkság másik felén elhelyezkedő szabályos körgyűrűket, amiket pozsgás zsázsából ültettek. A forgószél imbolygó pörgettyűként szelte a tájat a gigantikus céltábla felé, de egyre lassabban, bukdácsolva haladt. Amorf, lüktető formákat vett fel, aztán mielőtt elérte volna célját, darabjaira hullva szóródott szét. Fehér köpenyes alak futott oda, hogy lemérje a távolságokat. Az a meteorológus volt, akit még a szeméttormenta lebukása után nyertek meg maguknak az állami szervek. Akkor ismerte meg Pamelát, ő hívta az egységhez, amikor a tisztnek új munka után kellett néznie.

– Ahogy látja, még nem igazán tudjuk irányítani. Az viszont nagyon ígéretes, ahogy maguk azzal a hulladékrajjal megfordultak.

– De minek művelnek ilyesmiket? – bukott ki a milliárdosból a kérdés.

– Magának magyarázzam? Igencsak hasznos lenne, ha messzire el tudnánk juttatni a szemetünket. Tudja, az újfajta háborúk már nem a nyersanyagokért vagy a piacokért folynak, hanem a beszemetelhető területekért. Az egyes országok jó ideje hordanak át hulladékot szomszédjaikhoz mindenféle fedőszervezetekkel vagy akár segélynek álcázva. Gyakoriak a villongások: határon átlőtt szemetek, de előfordul hulladékbombázás is. Emlékszik a kétnapos bolgár–román villámháborúra? Az egész csak arra volt jó, hogy benyomuljanak a másik területére, és otthagyják az elavult harckocsijaikat.

– Ügyes – kezdte kapiskálni a dolgot az üzletember.

– De ezek nagyon feltűnő módszerek. Az igazi égháború észrevétlenül zajlik, mint a kiberhadviselés. Mi sem tudjuk, mire képesek ellenségeink, de nem maradhatunk le a versenyben.

Péter végignézett a műanyaggal teleszórt vidéken. Cége

jelképei, a jól ismert gömbök apró gyöngyökként csillogtak szerte a tájon. Komoly arccal Pamela felé fordult.

– A haza érdekében kész vagyok bármivel segíteni a kísérleteiket. Azt hiszem, még nagyon sok szemétre lesz szükségük.

Attól fogva közösen szelídítették meg a viharokat, és áttörő eredményeket értek el. Ahogy teltek az évek, mind többször találtak célba oldalszél vagy akár tüzokátvonulás esetén is. A Maci nap mint nap figyelte, hogy hasítanak az égen szürke csapataik egyre szebben és magabiztosabban. Érezte, hogy egyszer eljön majd az ő ideje.

6.

'78-ban két nagy horderejű esemény is történt. Egyrészt letelt Havasdzson büntetése, aki hála az újabb évtizednyi szüntelen propagandának, az ökoszisztémaért aggódó népzenezőként lépett a szabadba, bomlott tudattal és tökélyre fejlesztett kezűgyességgel. Mivel pénze nem volt, élettörténetét adta el, amiből sorozat készült. A húsz évre szemétkébe zárt fickó sztorija nem volt kifejezetten csavaros, viszont nem igényelt nagy költségvetést. Havasdzson a kapott összegből azonnal a nagy csendes-óceáni szemétkébe utazott, és beállt a palaui polgárőrségbe. Hulladékból épített magának komfortos szolgálati lakást, és kitartóan gyűjtögette a tengerben úszó ehető csomagolást.

A szembeötlőbb az volt, hogy dr. Mezey Regina, aki rendületlenül haladt felfelé a ranglétrán, és már a következő fogyasztóvédelmi miniszterként emlegették, teljesen váratlanul bejelentette, hogy visszavonul a politikától. A nyilvánosság soha nem értesült róla, mi állt az eset háttérében, csak pletykák

keringtek. A jó szándékúak betegségről suttogtak, a sok tekerésből fakadó ízületi gyulladásról, a rosszakarók eltussolt botrányról, és egy iparmágnással folytatott régi viszonyról.

Valójában egy hirtelen elhatározásról volt szó. Reginának az a bizonyos reggele is ugyanúgy indult, mint az összes többi munkanapon. Ahogy az Országháznál leszállt szolgálati szekéréről, szokása szerint egy pillanatra megállt a tornác előtt, és felnézett a kupola nádfedelére. Aztán felfelé menet a díszlépcsőn megsimította az egyik fából faragott szürke marha szarvát. Mivel a Parlament épülete az északi és déli szárnyal, valamint a központi csarnokkal eleve hármastagolású volt, szerencsére nem kellett óriási átépítéseket végezni a hagyományos háromosztatú parasztház kialakításához. A legtöbbet a hatalmas búbos kemencével dolgoztak, annak padkáján nyugodott az országalma, a jogar és a Szent Korona.

Balra vette az irányt, a tisztaszoba felé, amit az egykori ülésteremből alakítottak ki. Szeretett egy kicsit elvonulni, mielőtt a kabinet tagjaival kukoricahántolás közben átveszik az újabb énekeket. Ilyenkor belenézett a kormányadásba, és átfutotta a híreket. Ekkor látta meg a felvételt, ami mindent megváltoztatott. Az Óceánperceken számoltak be egy szörnyű tragédiáról: egy szegény teknős jobb hátsó lába egy macimézes flakon fejnyílásába szorult. A szerencsétlen állatot a korallok közé akadva találta meg egy orvhalászok után kutató palaui aktivista. A fiatalember kezdetleges motorcsónakkal közlekedett, és mivel képzett állatsebész-specialista volt, beugrott a vízbe, hogy segítsen a bajba jutott teknősön. Izgalmában megcsúszott a csónak peremén, és olyan sajnálatos módon került a motor alá, hogy azonnal halálát lelte, az elszabadult lélekvesztő pedig letarolta a különösen ritka koralltelepet. Mindezek tetejébe az állatorvos halála kihatott pácienseire is, mivel nem tudott ott lenni a hátuszonyuknál összenőtt sziámi iker csikóhalak szétválasztó műtétjén, így a két kis jószág elpusztult.

Regina lerogyott a hajópadlóra. Nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy Péter macija okozta a katasztrófát, amit annak idején ő dobott szemébe. Az érzés úgy szorongatta, mint flakon a teknőst. Maga előtt látta a palack útját, ahogy szalagon válogatták, bálába nyomták, konténerben Vietnámba vitték, ahol tengerbe esett, majd hosszú vándorlás után találkozott a teknőssel. Nem tudhatta, hogy valójában arról a macimévről van szó, aki kettővel a Maci mögött állt a sorban. Ő viszont egészen más úton jutott az óceánba: egy Budapesten tanuló vietnámi diáklány vette meg. Tetszett neki a mackó, ezért kiürülve kimosta, és evőpálcikákat tartott benne. Amikor hazaköltözött Hanoiba, mivel mindig is kényszeresen ragaszkodott kacatjaihoz, a flakont is vitte magával. Gyűjtőmániája az évek során egyre jobban elhatalmasodott rajta, és hetvenéves korára szenvedélye annyira súlyossá vált, hogy családja pszichológushoz küldte. A doktor terápiás jelleggel próbálta megmutatni, milyen egyszerűen megválhat dolgaitól, ezért dobatta vele a Vörös-folyóba a macit, ami onnan úszott ki a nyílt vizekre. (A terápia sikertelen volt, az idős hölgy a maci után a folyóba dobta a pszichológus kerékpárját is.)

Az előbb még magabiztos politikus, végignézve a sublótokon és hímzett párnákon, úgy érezte, semmit nem ér, amit létrehozta. Még aznap délelőtt bejelentette lemondását. Visszavonult régi tanyájukra, és utolsó éveiben a pusztazámori lerakót járta, a forradalom mementóinak meghagyott árkok és barikádok között bolyongott. Gyakran látták a magában motyogó asszonyt, ahogy szedegeti és tarisznyájába gyűjti a szemetet. Macimézes flakonokat és hozzájuk tartozó kupakokat keresett megszállottan, hogy háborgó lelkét megnyugtassa. Valahányszor egy darabra rábukkant, hosszan vizsgálta, de nem tudott róla megbizonyosodni, hogy valóban az lenne, amit egykor kezében tartott. Nem kevesebb, mint száztizenhat kalapos figurát gyűjtött össze, amiket féltve rendezgetett pincéje polcain.

'82-ben halt meg, a pajta mellett temették el. Sírján a fejfát újrahasznosított, préselt papírhulladékból készítették, amit környezetbarát faviasszal kentek be. Fennmaradt egészen a XXV. századig, és csak a Föld pusztulásával hullott atomjaira.

Bár a vállalati ügyekkel foglalkozó politikus éppúgy nem tudhatott róla, mint a nyilvánosság, ekkor titokban már javában folytak a harcok. Több állam is rendelkezett irányítható viharfegyverrel, hála a megbízhatóan működő katonai hírszerzéseknek. A titkos bázison ugyanis számos meghekkelt tűzok régóta idegen hatalmaknak kémkedett. Sőt modern német sasok szelték az eget, a mocsarakban kínai gébicsek, amerikai szalakóták figyeltek, az oroszoknak pedig a meteorológus jelentett.

Az egyik ország nagy távolságra fújt át szemetet a másikba, az pedig ellencsapásként visszafújta az egészséget, ezért a kutatások egy idő után a műanyagok rögzítése felé fordultak. Világszerte a legjobb tudósok dolgoztak a szélsőséges körülmények között, víz alatt is működő pillanatragasztón, és azon, hogyan juttassák el a célterületre. A tűzoktámaszponton régi PET-palackokkal kísérleteztek. A flakonok valójában pontosan azért tűntek el nyomtalanul az utcákról, mert a katonai meteorológia látott bennük fantáziát. Áramvonalas formájuk miatt remekül repültek töltött állapotban is, már csak a kötőanyagra volt szükség, ami a helyszínen azonnal megszilárdul, de nem ragad bele útközben a flakonokba. A kutatásban részt vett egy idős vegyész is, aki érdekes módon abba az iskolába járt, ahol a Maci annyit lógott a szemléltető táblán. Annak idején lelkesen látogatta Fröhlich tanár úr kémiaszakkörét, és egy életre megtanulta, mi a tökéletes megoldás: kétkomponensű ragasztó.

A hatalmak nem bírtak egymással, ezért szövetségeket kötöttek. És minden stratégiai játékban az válik áldozattá, aki magára marad. De nem csak ezért szemelték ki a kis Palaut

arra, hogy a világ összes szemetével megtámadják. Egy tornádó ereje annál pusztítóbb volt, minél több mindent tudott felszippanítani, és a nagy csendes-óceáni szemétfolt végtelen muníciót biztosított.

A technológia '83-ra készen állt, de így is komoly műszaki feladatot jelentett egy vihart eljuttatni a Föld túlsó felére. A forgószelek ugyanis hosszú útjukon folyamatosan veszítettek szemétmennyiségükből, állandó utánpótlásra volt szükség, hogy megtartsák lendületüket. Deszantosok telepítettek hulladéktámaszpontokat eddig érintetlen erdőkbe, tisztán maradt vízfelületekre. A hadseregek mérnökei elképesztő összegeket felemésztve, de napok alatt áthidalták a gyűjtés és válogatás nehézségeit. Jelszavuk ez volt: „A biztonság javára tévedünk”. Péter vállalata nagyüzemben szállította a szemetet, beszállt a ragasztógyártásba, sőt újra beindították a régi palackfúvó gépet is. Hihetetlenül összehangolt művelet volt, az emberiség legnagyobb szabású közös vállalkozása a II. világháború óta.

Télre eldőlt, hogy az oroszok és a kínaiak támogatják az európai erőket, mindenki az Egyesült Államok csatlakozására várt. Az amerikaiak végül a Nemzetközi Madártani Konferencián, kódolt röptetéssel üzenték meg feltételeiket: részt vesznek az akcióban, ha ők forgathatnak belőle sorozatot. Már csak a közvéleményt kellett megdolgozni. A Kupak attól fogva rendre új nótákat fúj, a kormány népdalaiban ismeretlen, extrém időjárási jelenségek bukkantak fel. Nagy sláger lett a Butykosokat visz a felhő és a Ragad már a határ. Kellott azonban még valami, ami Palau ellen hangolja a világ polgárait.

A kis ország területén végrehajtott provokáció profin kivitelezett titkos hadművelet volt. Az akciót egyetlen ügynök hajtotta végre, aki önként jelentkezett a feladatra. A legmodernebb, álcázott kütyükkel szerelték fel, de nélkülük is elboldogult volna, hiszen bármit fegyverré tudott alakítani. Szász Pamela alezredes elemében volt.

Miután irodájában elrendezte a tűzokokat, játékosan tisztelegve sok sikert kívánt a Macinak, és leadta a hadianyag-rakodóknak. Nem is tehetett másként, minden palackra szükség volt. Onnantól fogva csak a műveletre koncentrált, ami teljesen olajozottan haladt. Turistajárattal érkezett Palauba, az időjárásfegyvereket és a szemétbombát a megadott helyen, szállodája ágyneműraktárában találta meg. Éjjel könnyedén behatolt a földszintes épületekből álló Nemzeti Meteorológiai Állomásra, nesztelenül leteperte az őrkutyát, és minden gond nélkül preparálta a helyszínt. Másnap bejárták a világot a felvételek a szeméttornádóról, az elpusztult állatokról, és mélyen megdöbbenették a közvéleményt a tornádók gerjesztésére alkalmas műszerek, amik a helyszínen előkerültek. Ezek után viszont már senki nem csodálkozott, sőt egyenesen logikusnak tűnt, hogy estére a világ leghatalmasabb hulladékvihara csapott le a megpiszkált klímájú térségre.

Azon a bizonyos napon, 2084. április 16-án Pamelának már csak annyi feladata volt, hogy elhagyja a helyszínt. 10:00-kor hotelszobájában magára öltötte barackszín kosztümjét, kalapot és napszemüveget vett, szőkére festett haját hosszan leengedte. A terv szerint, rezzenéstelen arccal ette meg kémesszközeit, kiképezték rá, hogy elviselje a kelkáposzta ízét. 10:30-kor időben elhagyta szobáját, kijelentkezett, kifizette a minibárfogyasztást, aztán felgyújtotta a szállodát. Nem hagyhatott nyomokat. A tűzoltószirénák hangjaitól kísérvé megebédelt egy hangulatos teraszon, utána pedig ráérősen sétált a tengerparton. Volt még ideje, 17:30-ra kellett a tengeralattjáróhoz érnie. Figyelte a helybélieket, akiknek sejtelmük sem volt róla, micsoda csapás indult feléjük.

A két gigászi szeméttornádót hivatalosan A-nak és B-nek nevezték, de a katonák számtalan becenevet aggattak rájuk. Az amerikaiakat, amelyik Kaliforniából tartott nyugatra, többnyire Big Johnnak hívták, az európaiakat azonban, ahogy végighaladt Oroszországon és Kínán, rengeteg névvel illették. Közös volt

bennük, hogy mindegyik női sorozatszereplő-név volt, a Kiskunságon Ibikének nevezték. Mire Csianghszi tartományba ért, hegység méretűre nőtt, fülsiketítő bömböléssel örvénylett végig a földeken, és a végtelen szemétspirálban billiónyi PET-palack csillogott. Velük hasította a levegőt szédületes sebességgel a Maci is. Belsejében munícióval, fején programozott kupakkal majd szétvetette a büszkeség.

Pamela megkönnyebbülést érzett, amikor odaért az eligazításban szereplő kis öbölhöz. Negyedórája volt még, hogy kijusson a nyílt vízre, és már látta a sziklát, ami az önfelfújó csónak rejtekhelyéül szolgált. Könnyedén hajította el kalapját.

– Megállni! – ordította el magát valaki a háta mögött.

Úgy tett, mintha nem hallotta volna, változatlan ritmusban haladt tovább. Működtek régi reflexei, ez a gyakorlat elsős tananyag volt a főiskolán.

– Hé, maga! A törvény nevében – hallotta a hangot.

Megpördült.

Egy tagbaszakadt, kopasz alakot látott, aki pisztolyt szegezett rá. A nyugtalan tekintetű Havasdzson állt előtte, kezében egy maga fabrikálta mordállyal.

– Hogy képzeled, hogy csak így eldobálja a cuccait? – kiáltotta.

Az ügynök szeme kikerekedett a fekete lencsék mögött, de tudta, mit kell tennie.

– Elnézést – mondta lehajtott fejjel, felkapta a kalapot, és megszaporoázta lépteit.

A polgárőr zsebre dugta szolgálati fegyverét. Megbomlott elméjében egymással birkóztak a gondolatok. Egy jól ismert szófordulat győzött.

– Nem találkoztunk mi már valahol?

Pamela ment tovább. Már csak pár lépésre volt a sziklától. Aztán megfagyott ereiben a vér.

– Ibike? – kurjantotta el magát a fickó. – Nem hiszem el, ugyanaz a ruha, csak most nincs feltűzve a hajad!

A tiszt felnyitotta az álcázott üreg csapóajtáját, és fegyver

után nézett. Nem volt ideje barkácsolásra, felkapta az első használható szemetet. Tudta, hogy először az ellenfél szemét kell kiszűrni, arra pedig minden hosszúkás tárgy alkalmas.

– Itt lakom a parton, nincs sok mindenem, de ehetünk csomagolást – hallotta közeledni a hangot.

Pamela lendületet vett, így egy pillanatra belelátott a hasadékba. Megállt kezében a fegyver. Nem volt ott a csónak.

Mire Havasdzson odaért, a nő már rájött, hogy tengeralattjáró sincs. A nyomok eltüntetésének legegyszerűbb módja, ha sorsára hagyják. Lassan forgatta kezében a furcsa, gyöngyházfényű műanyagdarabot. Megkopva is egy régi kor szépsége áradt belőle. Festetics gróf cipókanala volt.

Halványan elmosolyodott, feltűzte haját a pálcával, és átölelte az egykori rabot.

– Havikám! Vaccapka? Muti a plészedet!

A tengerparti szolgálati lakásba zárkózva élték át a pillanatot. Miközben az ENSZ nemzetközi népzene-karrá alakult, és emberek milliói nézték a Kupak fellépését, a két komponens, a keletről és nyugatról érkező tomboló óriások hihetetlen precizitással találkoztak a nagy csendes-óceáni szemétfolt felett. Elképesztő erők szabadultak el, és a palackokból kiáramló összetevők tökéletes arányban keveredve a levegőben egyesültek. Az eget elborító szemét összekapaszkodva hullott alá.

Aztán csak csönd volt és sötétség. Évtizedekkel később igencsak meglepődtek, akik ráakadtak a Hullad-X-pressz egykori dolgozóira. Gyakran találtak embereket a kőzetbe kötve, de a műmiák, ahogy nevezték őket, mind a pillanatba fagyva merevedtek meg: hálójukat szorító orvhalászok, tálcájukat tartó pincérek. Pamela és Havasdzson csontváza azonban egymás mellett feküdt, mívesen kidolgozott ágyban, díszes csillárok között. Éveket éltek még együtt elzárt barlangjukban.

Péter megszédte magát a hadműveletben, mesés vagyont hagyott fiaira. Nyolcvanhét évesen halt meg, amikor már félrebeszél, és pizsamában tett céltalan sétákat. Egy busz ütötte el a Malom előtt. Pusztazámori mauzóleumának ékköve vastag műanyagból készült. Sírrablók lopták el a XXIV. században.

A néhány palaui túlélővel meteorológiai diktátumban ismertették el, hogy az újonnan kialakult szeméttérületek hozzájuk tartoznak, és az eseményekből nem forgathatnak sorozatot. Európa Pusztazámor kivételével szinte teljesen műanyagmentes lett, a Kupak azonban kiemelt figyelemnek örvendett. A Maci pedig kiszolgált katonaként, mélyen a műanyag felszín alatt eltemetve feküdt a hatalmas, új kontinensen, amit úgy neveztek: Polimerika.

XXII. SZÁZAD

1.

A sikeres nemzetközi hadművelet számos nem várt mellékhatással járt. A bolygó megzavart klímája szörnyű pusztítást végzett, ami az élővilágban kihalások sorozatához vezetett. Eltűnése után az óriáspandát többé már nem kellett megmenteni, így a természetvédelem címerállata a súlyosan veszélyeztetett amuri leopárd lett. A 2109-es Időjárás Egyezmény értelmében aztán a Föld légkörének ellenőrzését a Nemzetközi Meteorológiai Felügyeletre bízta. Maximalizálták a felhők méretét és a szél erősségét, amivel a klímaerőművek korának örökre leáldozott. A légkörben sűrűsödő mikroműanyag miatt az ég egyre sötétedett, ezért a napelemekre nem lehetett számítani. Az emberiség a kevéske maradék kőolajhoz nyúlt. Az időjárás-befolyásolás eszközei megszelídítve a mindennapok részeivé váltak. A szivárvány az esküvők állandó kelléke lett, az újévet villámcsapásokkal köszöntötték, Angliában pedig nagy népszerűségnek örvendett az ónos esőben tartott legénybúcsú. Terjedt a tűzok polgári célú felhasználása: sokan pótolták elvesztett házi kedvencüket a hűséges robotmadárral, ami karakteres hangja miatt kiválóan alkalmas volt ébresztőórának is. A '20-as évekre egy-egy régió állandó klímára állt át, ami újabb kihalásokhoz vezetett, de lehetővé tette néhány növény nagyüzemi termesztését. Magyarország forró, párás éghajlatot alakított ki, amivel hosszú időre mangó- és papaja-nagyhatalommá vált. Miután nem találtak több leopárdot, a természetvédelem címerállatát az egyszerűség kedvéért a mindent túlélő patkányra cserélték.

A Kupak a hozzá tartozó csővel visszavonult a napi politikától. Az új generációk még egyszerűbb üzenetekre

vágytak, és elvesztek a sokféle hangszer között. A kormányok már lantszóra, énekbeszéddel adták elő rendeleteiket a köztársasági elnök halk csörgődobos aláfestése mellett. A furulya a Mezey Regina Alapítványhoz került, melyet Okoslány hívott életre 2121-ben, és hatalmas állami támogatásból gazdálkodott. Székházát a régi tanya helyére, a betemetett pince fölé építették, falait végig a nemzeti hős személyes tárgyai és a forradalom relikviái díszítették, így került a Kupak különösen kiemelt helyre, Regina egyik régi bioboltos kuponja mellé.

De nem csak a politikus emlékét gondozták itt, a neoparaszti csűrépítészet jegyében megálmodott épületkomplexumban a legmodernebb laborok kaptak helyet, ahol korszakalkotó kutatások folytak. Az alapítvány ideális környezetet biztosított a bolygóért dolgozó tudósoknak. Zavartalanul folytathatták kutatásaikat anyagi korlátok és szorító határidők nélkül, de ami a legfontosabb, egész nap rendelkezésükre állt egy minőségi önkiszolgáló étterem. Itt helyezték el a Kupakot, egészen közel az italautomatához, így páratlan beszélgetések fültanúja lehetett.

Mindig is a tudományos intézetek ebédlőiben születtek a legjobb ötletek, a legendás cambridge-i Trinity College-ben évszázadok óta ismerték ezt a tételt. Rendszeresen meginvitálták különböző szakterületek legnagyobb koponyáit, hogy hónapokon át együtt töltsék a főétkezéseket. Az ülésrendet folyton változtatták, így inspirálva a tudósokat, hogy olyan témába bonyolódjanak, ami azelőtt egyiküknek sem jutott volna eszébe. Ezt a módszert fejlesztették tovább az alapítványnál.

Itt az ételadagok átlátszó ajtócskák mögött sorakoztak, a támogatott kutatási témákat pedig papírcetliken ragasztották a tányérok szélére. Így ha valaki választott egy fogást, rögtön megoszthatott asztaltársaságával egy tudományos problémát is. Ha megtetszett neki, tovább dolgozott rajta, ha nem, visszavitte a tálcával. Mivel a személyzet éjszakánként töltötte fel a bokszoikat, a kutatók senkivel nem találkoztak, eredményeikben

azonban észrevétlenül benne voltak azok a szakácsok és cukrászok is, akik saját területükön számítottak professzornak. Rendkívüli érzéssel alkották meg az egyes fogásokat az adott dilemmákhoz. Az ózonréteg elvékonyodását például megrepedt bejglivel szemléltették, a túlnépesedés és elvárosiasodás problémáját pedig tányérról lelógó sarokház süteménnyel oldották meg. Azért akadt mit finomítani a rendszeren, az olvadó sarki jég kérdésével csak azért nem foglalkoztak évekig, mert a csoportból senki nem szerette a madártejet.

De előfordultak szerencsés véletlenek is, mint az univerzális, teljesen lebomló anyag felfedezése, amit majd egy évszázadon át használt az emberiség a műanyagok pótlására. A csodás tulajdonságokkal bíró fungixot egy génmanipulált gombából növesztették, és egy kémikus bakonyi betyárlevele inspirálta, ami eredetileg csak a társadalmi konfliktusok számának növekedésére akarta felhívni a figyelmet. Az új, lebomló anyag hihetetlen karriert futott be, mivel az ipar is nagy lehetőséget látott benne. Péter dédunokái vállalatuknál olyan tárgyakat fejlesztettek, melyek használat nélkül hamar szétfoslottak. Nem voltak többet kanapék mögül előkerülő trigitális hajkefék, aki valamijéről elfeledkezett, legközelebb már csak hűlt helyét találta. A szegényebbek egész nap forgatták, tologatták dolgaikat, a gazdagok mozgatókat fogadtak, akik helyettük hordták drága ruháikat, nyitogatták luxusautóik ajtaját. Pörgött a gazdaság.

Az összeomlott táplálékláncok helyreállításának problémáját Asahara, a japán fizikusnő tette a tálcájára. Pompás fogás volt, répás nyúl paprikás vadász módra.

– Milyen érdekes, kollégák! – mondta, miután lenyelt egy falatot. – Ha a pörköltből kivennénk a nyulat, a vadász akkor is meg tudná enni a répát.

– Úgy van! A fogyasztók rendszerében a vadásznak mint csomópontnak kétszer akkora a központisége, mint a nyúlnak – csillant fel Ortega, a kubai hálózatkutató szeme, aki eddig csak

tologatta tányérján a légszennyezést.

A velük szemben ülő osztrák genetikus elgondolkodva gyúrte össze a maga papírkáját, majd a galacsint tányérjába dobta. Ezt nevezték a konyhán a cetlimegmaradás törvényének. Bergmann megtörölte száját, azután tette fel a kérdést:

– Vajon nem lenne sokkal hatékonyabb a rendszer, ha kapna esélyt a répa is?

A fejlett géntechnológiának hála tetszésük szerinti élőlényt létre tudtak hozni, nem volt rá szükség, hogy éppen az eltűnt fajokat teremtsék meg újra. Ahogy egy városban földrengés vagy árvíz után a sok girbegurba, szűk középkori utcácska helyén lehetőség nyílt jól tervezett úthálózatot építeni, úgy adódott most esély arra, hogy komplett táplálékláncokat szervezzenek át. Először két kísérleti állatot fejlesztettek ki: az egérevő nyulat és a nyúlevő egeret. Ehhez nem volt elég az emésztésüket átalakítani, alkalmassá kellett tenni őket arra is, hogy elejtsék egymást. Az egér méregfogakat kapott, a nyúl viszont izmos, fojtásra alkalmas füleket. Egy egér azonban kevés táplálékot jelentett egy nyúlnak, így több kellett belőlük, annál is inkább, mivel egy egér nem fogyasztott el egy egész nyulat. A rendszer akkor kezdett bonyolulttá válni, amikor betettek egy harmadik szereplőt is, az egér- és nyúlevő tuskéfarkú mókust. A struktúra nem maradt egyensúlyban, kellett valami, ami átlátja a hálózatot és beavatkozik, ha szükséges.

Egy közönséges túzokot alakítottak át, és végre sikerült csendesebbé tenniük a berendezést. A kutatók feszülten figyeltek, miután az ebédlőből nyíló hátsó kertben szabadon engedték a robotmadarat. Éppen egy jól megtermett nyúl szorított sarokba egy vergődő egeret, a zsákmány egyik hátsó lábát mókus tuskéje szúrta át. A túzok odaröppent, felmérte a helyzetet, majd szeméből piros csóva csapott elő, amivel azonnal leterítette a nyulat. A füstölgő tetemet pillanatok alatt felszeletelte, és robotszárnyával feltálalta a meglepett egernek.

A madár kioperálta a beszorult tüskét, és összevarrta a sebet. Ekkor két újabb egér jelent meg a színen, mire a tűzök fejszámolást végzett, és az egyensúly érdekében egy villanással ölte meg páciensét.

– Bámulatos! – ámult el a genetikus.

Attól fogva elárasztották a világot a természetes szárnyasok, akik egyszerre voltak a természet csendőrei és sebészei. Egymással kommunikálva irányították az élővilágot a kecskeölő pintyek és farkasleső békák között röpködve.

A tudóscsapat évtizedeken át eszelte ki a hasznosabbnál hasznosabb megoldásokat, de bármennyire is irányítottan folytak a kutatások, a ragyogó elmék sokszor elkalandoztak. '55-ben egy napon Dudek, a lengyel kémikus éppen tálcáját vitte vissza, amikor egyszer csak megtorpant.

– Észrevették, kollégák, hogy itt mindig csak egy tekercs kéztörlő szokott lenni? – intett fejével a mosdókagyló fölötti polcocskára.

– Most viszont határozottan kettőnek tűnik – tette hozzá döbbenten Asahara.

Hétköznapi konyhai törlőkendők voltak, amik csak annyiban különböztek az előző évszázadban kifejlesztett változattól, hogy a papírlapokon letépés után reklámok indultak el. Most viszont még becsomagolva álltak a polcon, két teljesen egyforma példány.

Kivitték az ebédlőbe a műszereket, és a legkülönfélébb vizsgálatoknak vetették alá a hengereket. Valóban kettő volt.

– Létezhet arra tudományos magyarázat, hogy megkettőződött? – érdeklődött a lengyel.

– Nos, elméletileg igen, talán egy féregjárat segítségével – spekulált a japán fizikusnő. – Vagy időutazáson esett át. Akkor az egyik a jövőbeli önmaga. Már ha feltételezzük, hogy a jövőben valaki feltalálja az időutazást.

– Gondolja, hogy feltaláljuk? – nézett fel leveséből a genetikus.

– Végül is, mindenünk megvan hozzá – húzott maga elé még egy pudingot Ortega, a hálózatkutató.

Napokon át próbálkoztak negatív energiamező létrehozásával, kvarkokkal és antikvarkokkal bombázták az egyik törlőkendőt, de csak egy helyben toporogtak. Valójában a kéztörlő nem esett át időutazáson, a zavart az okozta, hogy új takarítónő állt munkába a hétfégi műszakban. A fiatal palaui menekült lányt még nem tanították be, ezért hagyott két csomag papírt az étkezőben. A következő szombatn majdnem elájult a felfordulás láttán, dühösen felkapta a vizsgált hengert, és felvitte a titkárság teakonyhájába.

A kutatók másnap szembesültek vele, hogy a törlőkendő eltűnt, és most már igazolva látták, hogy a múltba távozott. Újult lelkesedéssel fogtak kísérletekbe egy süteményes tényérral, azonban megint csak kudarcot vallottak.

– Kollégák, ez nem fog sikerülni – jelentette ki egy ponton Dudek.

– Nahát, hogy mondhat ilyet? – szólt rá valaki.

– Gondoljanak bele! Hiszen a múltban nem találkoztunk ezzel a süteményes tényérral!

– Az ám, nem küldtünk vissza semmi mást, csak a papírtörlőt – értette meg Asahara.

– Ugyan, micsoda kishitűség! Lehet, hogy olyan régre küldtük vissza, amikor még ez a hely nem is létezett, vagy akár egészen az emberiség előtti időkhöz – vetette ellen Ortega, a hálózatkutató.

Az osztrák Bergmann gúnyos hangnemre váltott:

– Na persze! Amikor a kéztörlőt hat nap megfeszített munkával is csak egy hétre sikerült eljuttatni. Ne beszéljen úgy, mint egy fantaszt!

– Még hogy én fantaszt? – fortyant fel a másik, azzal átült egy külön asztalhoz, és egy kiskanállal fogott kísérletbe. A csapat többi tagja feladta a múlttal való próbálkozást, és a jövőt kezdte vizsgálni.

Ez volt az a pont, ahol az időutazás kalandos, évszázadokon átívelő története elkezdődött. Sajnos az időutazás története annyira kalandos és annyira évszázadokon átívelő, hogy az elkövetkező korokban senkinek nem sikerült értékelhető összefoglaló művet írni róla. A krónikások dolgát nagyban nehezítette, hogy jó néhány látogatás csak azután történt, hogy munkájukat megírták volna, így nem támaszkodhattak szemtanúk visszaemlékezéseire. Ráadásul nem volt egyszerű felállítani az események időrendjét, hiszen számos dolog már azelőtt megtörtént, hogy az időutazás története egyáltalán elkezdődött.

A kubai tudós napokon belül áttörést ért el a határozatlansági generátorral, bár először nem volt teljesen biztos a dolgában. Kvantumhabot hozott létre, azzal hajtotta kezdetleges időgépét, amivel egy éjjel sikerült kiskanalat négy és fél perccel visszajuttatni az időben. A reggelinél büszkén mutatta társainak a két kanalat. Azok vitatták eredményeit, és belevetették magukat a kutatásba. Nekik délutánra sikerült tényérjukat majdnem hatpercnnyire a jövőbe küldeni. Ortegát majd szétvetette a méreg, de a verseny a legjobbat hozta ki belőle, így estére ő lépte át elsőként a lélektani, félórás küszöböt.

A következő napon mind megszállottan hajtották magukat, olvasatlanul vitték vissza ebédjeiket. A jövővel próbálkozók gyorsabban haladtak, mivel csapatot alkottak, a múltat megcélzó hálózatkutató azonban tudta, hogy az idő most már neki dolgozik. Míg a többieknek órákat kellett várni egy kísérlet eredményére, ő már azelőtt megtapasztalta a sikert, hogy rájött volna a megoldásra.

Miután egész éjjel robotolt, hajnalban vakmerő lépésre szánta el magát. Maga kucorodott bele az időgépbe, majd visszautazott este tízre. Találkozott korábbi önmagával, és most már ketten ügyködtek tovább. Kétszemélyessé alakították a szerkezetet, hajnalban pedig együtt indultak a múltba.

Négyesben már sokkal hatékonyabban folyt a munka, és fél órát tudtak aludni vetésforgóban. Egyetlen éjszaka alatt másfél napot töltöttek a gépezet felturbózásával. Az volt a tervük, hogy hónapokat ugranak vissza az időben, és még azelőtt publikálják felfedezésüket, hogy riválisaik belefogtak volna a kutatásba. Sajnos nem voltak tisztában felfejlesztett időgépük képességeivel. Nyolcvan évvel korábban érkeztek meg, amikor a határozatlansági generátor még csak fantaszták és futóbolondok képzeletében létezett. Mindannyiukat elmeógyógyintézetbe zárták, és a „Monomániás négyes ikrek” néven vonultak be a szakirodalomba.

Miután kollégái felfedezték a kubai eltűnését, hasznosították jegyzeteit. Előállították a kvantumhabot, és ők is végrehajtottak néhány emberes időutazást, de utóbb csak elszalasztott lehetőségnek érezték azt az egy hetet, amin ezzel átszökkentek. Leállították a programot, időkutatási eredményeiket leginkább politikusok hasznosították, akik mindig is olyan ígéretekről álmodtak, melyeket csak a távoli jövőben lehet számonkérni. Nemsokára a miniszterelnök bejelentette, hogy a magyarok 2160-ra embert küldenek 2200-ba.

Az ebédlőben új dilemmák után néztek. Bergmann kíváncsi tekintettel fürkészte a kis ajtócskák mögötti ételeket, aztán meghökkenve kiáltott fel. Undorral emelt ki egy tányért, amin valami egészen szokatlan dolog éktelenkedett.

– Kollégák, mi a csuda lehet ez? – vizsgálgatta a kupacot.

Asahara és Dudek is odalépett. A tányéron konyhai maradékok: tojáshéj, zöldségzárak és különféle csontok keveréke hevert csaknem szénné égetve, tetején ismeretlen kék ragacssal. A kémikus vette le róla a papírcetlit, és értetlenül bogarászta ki a szöveget: „A műsalak kezelésének problémája”.

Nagyot fordult odakint a világ, amíg a laborokban a megmentésén munkálkodtak. Miután az emberiség végleg kifogyott a kőolajból, az eredetileg abból gyártott műanyagot

kezdték visszaalakítani. Egy új technológiának hála könnyen és gazdaságosan lehetett a régi hulladékból benzint előállítani, de a folyamatnak sajnós volt egy mellékterméke. Ez volt a műsalak, a XXII. század szemete, ami csak nyolcszáz év alatt bomlott le. A sűrű, világoskék folyadék jobbra Európa és Amerika földjeit szennyezte, az öreg kontinensek kénytelenek voltak fogadni a szemétszállítmányokat is, ha nyersanyaghoz akartak jutni.

Palau hihetetlenül meggazdagodott végtelen műanyagkészleteiből, és 2150-re függésben tartotta az egész világot. Az oroszok megpróbálták kitörni az előnytelen üzletből, de nem jártak sikerrel. Az ínséges időkben még a lakosság szervezetében felhalmozódott mikroműanyagot is felhasználták. A mozgalom jelmondata így hangzott: „Adj vért – üzemanyagot adsz!” A palaui arisztokráciát az egykori túlélők leszármazottjai alkották, akik fényűző módon éltek műanyagba vájt palotáikban, míg az ipari szintű kitermelést bevándorlók úzték nehéz körülmények között. Mind szerencsevadászok, alvilági figurák, kalandor bányamérnökök. Idővel le sem tagadhatták volna foglalkozásukat, testükben annyi műanyag halmozódott fel, ami már a bőrük színén is meglátszott. Polimerikát kék, piros és zöld munkások lepték el, teljesen új távlatokat nyitva az emberi rasszizmus előtt. A fúrás közben belélegzett por is hozzájárult az új bőrszínekhez, de elsősorban azoknak a hallucinogén hatású lötyöknek voltak köszönhetőek, amiket a bányászok kotyvasztottak föld alatti zugfőzdéikben. A szörnyű koktélok műanyagdarabokból és az egykor megszilárdult, mindent összetartó ragasztóból készültek.

Miután a Macit kibányászták, ő is egy mérnökhöz került. A kőzetből időről időre előkerülő vékony PET-palackok nem voltak különösebben értékesek csekély polietilén-tartalmuk miatt, a nagy pénzt a papucs- és kertészékmezők hozták. A bányászok ezeket a flakonokat használták kulacsként, csak hogy munka közben csillapítani tudják súlyos ragasztóelvonási

tüneteiket. Ez nem volt teljesen szabályos, de mindenki szemet hunyt felette. Így hát a sokat látott mackó attól fogva narancspiros színben pompázott, pontosan mint a bányamérnök, akihez tartozott. A fickó magyar származású volt, és azt itta, amibe apja is belehalt: gulyáskrémés tubus kupakjából főzött pálinkát. A Maci alig múlt százötven éves, de túl egy értelmetlen háborún és annyi nélkülözésen, öregnek érezte magát. A felszín alatti lukban, ahol csak a borzasztóbbnál borzasztóbb italok egymásutánja jelentette a változatosságot, igazán nem remélt még egy nagy kalandot.

Új helyre került a Kupak is. A zene és a tudományok kifinomult szakértőjének sajnos le kellett mondania a ragyogó tudós elmék társaságáról. A műsalak problémája kifogott a legendás csapaton. Bergmann megpróbált ugyan létrehozni olyan állatokat, melyek szeméttel táplálkoznak, de az összes alanya belepesztult a kísérletekbe. '58-ban az osztrák genetikus komoly szakmai vitába keveredett kollégáival, hogyan is értelmezzék az eredményeket, ezért egy reggel dühösen távozott. Utóbb fedezték fel, hogy eltulajdonított számos tudományos eszközt, magával vitt egy nagy adag kvantumhabot, egy elpusztult kardfogú poszátát és még a süteményes tányért is.

Az alapítvány feloszlatta a kutatócsoportot, és azontúl inkább az egyre népszerűbb ezoterikus tudományok támogatásába fogott. Attól fogva az ebédlőasztalokat számmisztikusok, alkimisták és druidák ülték körül. De nem csak a régi korok tudományai éledtek fel, kifejlődtek teljesen új szakterületek is. Hódított a szakrális statisztika és az asztrálszociológia. Közös ünnepükön, a téli napfordulón vették birtokba birodalmukat. Előző nap, karácsony estéjén az alapítvány magányos, csak munkájának élő főkurátora saját kezűleg rendezte be a helyszínt.

Regina egyik unokája volt az, a hetvenes évei végén járó Tóth Bársonyos Kakukkszegfű. A Hazánk védett zárvatermői

című sorozat alapján kapta nevét, és a természetkedvelő Okoslány lánya volt. Anyjával ellentétben neki azonban tényleg vágott az esze, és mindig igyekezett lépést tartani az új időkkel és az aktuális kormányzatokkal. (Öccse, Bakszarvú Lepkeszeg már nem volt ilyen simulékony. Radikális környezetvédőként számtalanszor került összetűzésbe a hatóságokkal, egyszer még a parlament magtárát is meghekkelte.) Kakukkszegfű éppen egy agancsos sisakot akasztott fel a falra, amikor meglátta az italautomata mellett a hangszert, végén a Kupakkal.

– Még csak az kéne, hogy valamelyik varázsló nekiálljon vele furulyázni.

Megfogta a történelmi emléket, és felvitte a titkárság teakonyhájába. Odafönt összefutott Ngahuiával, a takarítónővel, aki éppen kéjes örömmel távozott. A napokban találtak rá az illetékesek, akik felvilágosították, hogy palai állampolgársága folytán több mint dúsgazdag, egyes számítások szerint a világ harmadik leggazdagabb embere. Egy rúzszt használva, átlósan véste fel az ajtón lévő takarítási naplóra a két magyar szót, amit már első nap megtanult: „UTOLSÓ TISZTÍTÁS”. Alákanyarította a dátumot: „24.12.”, aztán a rúzszt kacagva a szemetesbe dobta. Kakukkszegfű mosolyogva nézett rá, és búcsúzóul utánaszólt:

– Azért, ha gondolja, nyugodtan hívjon fel.

A palai visszafordult, és csak annyit mondott:

– Szóraka, tiki-taka?

Az ablakon túl őrült szélben hátrafelé vitorlázott egy repülő sündisznó. A kurátor azt hitte, vihar lesz, de csak a takarítónő helikoptere húzott el. Ngahuia mellett Dudek, a lengyel kémikus ült, aki hátralévő életében a nő laborjában végezte kutatásait, és a palai bőrhöz illő, tökéletes smink kifejlesztésén dolgozott.

2.

Fron, a bányamérnök egy palai szappanoperát nézett ócska

készülékén, amikor a kép vibrálni kezdett, majd színes csíkokra esett szét. Nem kellett felállnia, irodája alig volt nagyobb íróasztalánál. Bútorait a műanyagfejtés során előkerülő, ismeretlen eredetű lomokból eszkábálták, javarészt fémből. Ülőkéje vázát az egykori állólámpa alkotta, a világítás pedig egy irodaszék karfájáról lógott. Háromszor rácsapott narancssárga öklével a dobozra, de semmi nem változott. Gyanakodva pillantott a falon lévő térképre, ott is sávok futottak. Ránézett az ajtóra, hullámok lifteztek rajta. Csak hallucinált, ezért háromszor beleverte homlokát a falba, és a kép kitisztult. Ivott még egy kortyot a Maciból.

Halk zörgést hallott. Lehalkította a készüléket, és fülelt. Egy darabig semmi, aztán még egy csörrenés. Beleverte fejét a falba, és ez már hatott. A szűk szellőzőnyílásból pattogva gurult ki egy apró fémdarab, majd egy pici tálkában állapotodott meg az asztalon. Egy anyacsavar hevert ott, ezt használták, ha odafönről akartak valamit.

– Na szép. Ki tudja, mióta lehettél ott beszorulva? – motyogta, majd kulacsát szorongatva nekiindult.

Ahogy az automata liftbe szálltak, a Maci elgondolkodott, micsoda technikai fejlődés indult meg az utóbbi időben. Pár éve még sziklába vájt lépcsőkön kaptattak fel a vezetőséghez, ahol hús-vér ember várta őket. Az új főnököt robotnak mondták, de inkább csak egy algoritmus volt munkás formájú kasztniban. Archív, kétdimenziós felvételek alapján rekonstruálták egy alkoholista katowicei bányamérnök megjelenését az 1960-as évekből. Akkorra kutatások igazolták azt, ami mindig is sejthető volt, hogy a dolgozók sokkal inkább hallgatnak olyan felettesre, akit maguk közül valónak érznek. Csak annyiban különbözött az eredeti modelltől, hogy bőre narancssárga színben pompázott. Fron tudta, hogy most nem hallucinál, a főnök mindig a jelen lévő alkalmazott színét vette fel, ezzel is fokozva a szimpátiát. Sajnos pontosan ezért nem tudott egyszerre többeket fogadni, így nem lehetett tisztázni egy sor munkahelyi

konfliktust. A robot képtelen volt bármilyen mimikára vagy testmozgásra, merev tekintettel, csukott szájjal szólalt meg. Csak ajkai közé szorított cigarettája parázslott. Természetesen bányász köszönéssel kezdte:

– Sok papucsot, Frontkotrás.

Fron összerezett, ritkán hallotta teljes keresztnevét. Bányász szokás volt régi kitermelési eljárásokról elnevezni gyerekeket. Már így kapta nevét apja, Blokkfejtés és nagyapja, Irányított Ferde Fúrás is.

– Téglalap...r...négyzet...l...téglalap...k, hogy elj...téglalap...tt...csillag...l – folytatta a főnök.

A program még nehezen birkózott meg a magyar ékezetekkel.

– A j...téglalap...v...kérdőjel...dr...kérdőjel...l szeretn...csillag...k...

A beosztott ennél még a palaut is jobban értette, ezért gyorsan megtekerte az íróasztalon lévő ventilátort, és átállította a nyelvet. Egy perc múlva azonban már nem is volt kíváncsi tovább a szövegre, mivel meghallotta a legfontosabb szót: „egyedem-begyedem”, ami köztudottan létszámcsökkentést jelentett.

Mire visszaért irodájába, már tolták be helyére a robotmérnököt. Nem mintha váratlanul érte volna a dolog, sorra küldték el mellőle kollégáit. Átbaktatott törzshelyére, a Fél papucsba, ahol végignézve a kocsma közönségén már nem is látott más embert.

– Mind eltűntek – mondta elgondolkodva a csaposnak.

A pultos a távolba révedt, szemében végtelen élettapasztalat tükröződött. Mindig így nézett, egy marrákesi talponálló kiszolgálójáról mintázták. Fron tudta, hogy állás után kell néznie, pénz nélkül még a hajléktalanlétben sem látott perspektívát. Azt is tudta, hová kell fordulni, hogy munkát szerezzen, a kétféle alumínium szórólap ott hevert a söntéspulton. A problémát az jelentette, hogy döntenie kellett.

Az első hirdetés Európa egyetlen virágzó bányavárosát, Pusztazámort ajánlotta, és a megszokott műanyag melónak ígérkezett. Péter utódainak vállalata akkortájt mélyfúrásokban volt érdekelt, és kapva kaptak a mérnökök után. A másik lehetőséget is ők kínálták, pár évvel azelőtt fogtak hélium-3 izotóp kitermelésbe a Holdon. Az első lapra azt írták: „történelmi nagyváros, kiszámítható időjárás, dinamikus csapat”. Magában lefordította, mit jelent: színesekkel szembeni megvetés, forróság, tömeg a munkásszállón. A másikon ez állt: „életre szóló élmény, lenyűgöző panoráma, bónusz juttatások”, ami depressziót, sivárságot és felhasználhatatlan utalványokat takart.

A bányászok az ilyen kérdéseket kulacsukkal döntötték el, ami nem csak azt jelentette, hogy bódult állapotban töprengtek sorsuk nagy kérdésein. Amikor ugyanis kiürült, lefektették palackjukat az asztalra, és megpörgették. Amerre végül a szája mutatott, arra esett a választás. A Maci is pörgött, még ha kicsit kacsázva is, és a két szórólap között az utolsót fordulva – ő maga úgy érezte, pont azért, mert annyira erőlködött – egy hajszálnyival a Hold felé fordult.

Fron közel hajolt az asztalhoz, úgy méregette. Nem volt maradéktalanul boldog. Kézbe fogta a mackót, aztán megszólalt.

– Mit isznak a Holdon, Zarif?

A csapos berregett egyet, és teletöltötte a palackot. A vendég nem kérdezte meg, mi lehet benne, éppen elég volt ránéznie. A Maciban világító kék folyadék lötyögött. Nagyot húzott belőle, aztán várta a hatást. Szeme előtt szűkülő és táguló körök pattogtak, meg kellett kapaszkodnia a pultban.

– Kráteromlásnak hívják. Pont ugyanilyen, csak a Holdon lassabban pattognak a kisebb gravitáció miatt.

– Remek hely lehet – böffentette a mérnök, aztán imbolyogva elindult a P vállalat toborzóirodája felé.

Eközben a bolygó túlsó felén, Pusztazámoron a vállalat feje

éppen elfogyasztotta pompás reggelijét. Bozsó Főnök a terasz korlátjához sétált, és lepillantott a hajnali fényben játszó parkra. (Még Péter nevezte el legnagyobb fiát Főnöknek, ami azóta is öröklődött a család elsőszülöttjeinél, a név kérvényezésekor pedig mindig ugyanarra az indiános sorozatra hivatkoztak. Péternek komoly fejtörést okozott, hogyan nevezze el második fiát anélkül, hogy testvére mellett helyettesként örök kisebbségre kárhoztassa. Végül az Igazgató nevet adta neki, harmadik fia pedig Felettes lett. A nevekhez nem találtak megfelelő sorozatot, úgyhogy végül Péter forgatta le saját költségén.)

A cégalapító szépapa szobra a díszkút tetejéről mosolygott le az utókorra, egyik kezében kis földgömböt tartott, másikban palackot szorongatott. A kút körül és végig a szépen nyírt sövények mentén jól öltözött alakok lépkedtek. A legnagyobb csöndben, lábujjhegyen közlekedtek, nehogy megzavarják a várkastély népét. Időnként megálltak, tettek néhány óvatos karmozdulatot, leguggoltak, aztán settenkedtek tovább. Főnök kedvtelve szemlélte ruhatárának látványos felvonulását. Nézett magának harisnyát, mentét, díszes dolmányt, és magához intette a kiválasztott szolgálkat. A mozgatók felsiettek a teraszra, lekapkodták ruháikat, és gyorsan felöltöztették az uraságot. Mire az visszanézett a ligetre, már el is tűnt onnan az előbbi sereglet. A pázsiton földig érő ruhájú nők jelentek meg kigyózó sorban, mind ugyanaz a kissé testes alkat. Őnagysága is felébredt.

Nem volt kérdés, hogy a felső tízezerhez tartoznak, tulajdonképpen ő és neje alkotta a felső kettőt. Előző nap a parkban egy világsztár adott koncertet, az ifjú felhőmester lenyűgöző időjárásoperát vezényelt. Szenvedélyesen, mennydörgés hangjaitól kísérvé ázott a dobogón, és végül nem maradhatott el a dupla szivárvány sem. Főnök éppen a megrendítő élményen merengett, amikor kürtszó törte meg a csendet, és a pázsiton egy felemás cipőjű, csörgősipkás

fiatalember élethű mása jelent meg.

– Hányszor mondtam már, hogy ne zavarjon ilyenkor? –
förmedt rá titkárára az igazgató.

– Mindig ezt mondja, uram. Épp ezért próbálkozom folyton.

A másik már majdnem letorkolta ezért a visszaszólásért, de
aztán úgy döntött, jobb gyorsan túlesni a dolgon.

– Halljam, mi olyan fontos? – kiáltotta a korlátra
támaszkodva.

– Aggasztó hírek jöttek a Holdról, uram.

– Magának aggasztó, nekem maximum kellemetlen,
megértette? – jött ki Főnök megint a sodrából.

– Elnézést, uram. Ezt a kellemetlen üzenetet kaptuk a
bázisról.

Recsegés hallatszott, aztán elindult a térhatású videóüzenet.
A titkár helyén koszos kezeslábasban kék bányász jelent meg.
Rémülten kapkodta fejét, mintha nem tudná, hová került. Füleit
befogta, úgy próbálta túlkiabálni a hangzavart.

– Halló, Központ! Nagy salakban vagyunk! Mindent elleptek
ezek a dögök, de ami még ennél is rosszabb, hogy...

A munkás iszonyattal az arcán oldalra pillantott, aztán száját
velőtrázó, tébolyult sikoly hagyta el. Valami, ami nem látszott a
felvételen, elemi erővel ragadta a magasba. A parkon földöntúli
morgás futott végig, és a gyepre már csak egy véres
bányászsisak hullott. Több nő ájultan esett össze a fűvön. Ritkán
láttak arrafelé kék embert.

Újra az asszisztens jelent meg, ha lehet, még aggodalmasabb
arckifejezéssel. Legendák terjedtek Főnök vaskezű vezetői
módszereiről, és a vállalatirányítás apáról fiúra szálló titkairól,
valójában azonban semmit nem konyított az üzlethez. Sikereit
megörökölt, kiapadhatatlan vagyonának és szorgos
beosztottjainak köszönhetően, meg annak az egy mondatnak,
amivel minden krízishelyzetben felülkerekedett.

– Oldják meg valahogy – vágta rá, aztán egy gombnyomással
eltüntette a fiatalembert.

Még egyszer végignézett a parkon, és szeme megakadt valamin a távolban.

– Hé, nem mész onnan? – ordította el magát.

A kút mögött egy tűzok ugrándozott, láthatóan éppen megcsapolni készült egy kerti lámpa energiamodulját. A madár megtorpant a kiáltásra, megforgatta fejét, de egy hegyes süveges nő gyorsabb volt. Egyetlen lövéssel terítette le a betolakodót.

A vállalat polimerikai kirendeltségét a praktikum jegyében alakították ki, nem költöttek az ügyfelek kényelmére, sem arra, hogy dekorációval kápráztassák el őket. Egy csupasz konténer volt, benne egy pult, mögötte pedig egyetlen unott alkalmazott. A flegma, huszonéves lány végig szörcsögő hangot hallatott, tátott szájában egy öncsócsáló rágógumi forgott. A mérnöknek azonban még így is jólesett, hogy igazi emberrel találkozik, aki ráadásul magyarul szólalt meg. Fron most látott először európai őslakost, az ő kollégái mind gyógyszeres dobozok kupakjaitól lettek fehérek. A Macinak viszont nagyon ismerős volt a fiatal, de nem tudott rájönni, hol láthatta már. Valójában még szépanyjával találkozott Budapesten, Hedvig annak idején ugyanígy unatkozott a Szandra ABC pultja mögött. (Azóta persze nyoma sem volt a kisboltnak meg a nyüzsgő buszvégállomásnak, a környék egész Budapesttel együtt Pusztazámor lepusztult elővárosává züllött.)

A mérnök úgy tudta, csak be kell mutatnia diplomáját a robbantási oklevéllel, ezért igencsak meglepte, milyen komoly vizsgálatnak vetették alá. Hosszú teszt mérte fel egészségi állapotát, a tudatmódosító szerek fogyasztását firtató kérdésre azt válaszolta: „Átszokóban”. Analizálták reflexeit, állóképességét és memóriáját. Nehéz volt eldönteni, melyik értéke lesújtóbb, és az igazán zavarba ejtő feladatok csak most következtek.

– Ha egy utazásra mindössze három dolgot vihetne magával,

mik lennének azok? – kérdezte a lány gépiesen, aztán visszatette szájába a kipattant rágót.

A bányász a pultra tett sisakjára nézett, aztán a Macira.

– Még hazaugrom a detonátorért – mondta végül.

A vizsgáztató megnyomott pár gombot, aztán kifejezéstelen arccal tette fel a logikai kérdést:

– Egy nagy hegy lábánál csörlős emelőkosárhoz érkezik egy birkaevő gólyával, egy gólyaevő kígyóval és egy kígyóevő birkával. Hogy jut át a hegyen, ha nem hagyhatja magára a gólyát a birkával, a kígyót a gólyával, a birkát pedig a kígyóval, a kosár csak az ön és egy állat súlyát bírja el, és a gólyát nem kötzheti meg a kígyóval?

Fron bizalmatlanul húzta fel szemöldökét. Beugratós kérdésre gyanakodott, de aztán mégis a nyilvánvalót választotta.

– Lerobbantom a hegyet.

A rágó pukkant egyet, de a pultosnak szeme sem rebbent. Kivette szájából a lüktető ragacsot, az pedig hernyózó mozgással végigmászott a nő karján, és felcuppant a homlokára.

– Mit gondol, miért pont önt kellene választanom erre a pozícióra?

– Ha megfizetnek, nem kérdezek.

– Itt írja alá.

A mérnök megpróbálta átfutni a megállapodást, de még egy józan embernek is megterhelő lett volna, nemhogy egy bányásznak. Addigra a szerződéskötés tudománya hatalmas fejlődésen ment keresztül, és már közel sem az apró betű volt a bankok és nagyvállalatok legfőbb fegyvere, mint a huszonegyedik században. A fogalmazvány betűi folyamatosan változtatták méretüket, egyazon szón belül is külön-külön növekedtek és zsugorodtak. Ráadásul ha az ember visszalapozott, a szövegben újabb alpontok és záradékok jelentek meg. Gyorsan szignózta. Megkapta az előleget, zsetonok és utalványok zörögtek egy erszényben. Fungixből készültek,

ezért időről időre rázogatni kellett a tarsolyt, nehogy tartalma lebomoljon. Könnyedén vágott zsebre a pultról egy rágógumit. A lány most először felszisszent.

Miután magához vette robbantó berendezését, kiment a reptérre, ott erszényéből kikereste az utazási kupont, és vett egy jegyet Quetzaltenangóba. A pusztazámori P vállalat ugyanis a közép-amerikai Guatemalából lőtte fel teherszállító űrhajóit. Mivel az emberiség minden igyekezete ellenére a fizika törvényei a XXII. századra sem változtak meg, a Földről még mindig az Egyenlítő környékéről volt legegyszerűbb rakétát indítani. A kilőtt tárgyaknak kezdőlökést adott a bolygó forgása, akár egy járműből kidobott szemétnek. A lökés azonban a sarkok felé haladva egyre kisebb lett. Bár a Földön állók nem érzékelték, az Egyenlítőhöz közelebb lakók egy nap alatt sokkal nagyobb utat tettek meg. Hiába futotta le valaki a maratont Norvégiában, aki egész nap a lábát lógatta Guatemalában, egy fordulat után így is huszonnégyezer kilométerrel többet haladt. És mivel a „sebesség egyenlő út osztva idővel” olyan alapigazság, melyet még az idegen dimenzióban élő örök életű lények is a munkaasztaluk fölé függesztve tartanak, Quetzaltenangóban a bolygó lököereje is nagyobb volt, mint Værangfjordenben. (Érdekes összefüggés, hogy a bolygón a sarkok közelében és az Egyenlítőnél is meglehetősen furcsa neveket adtak városaiknak az őslakosok. A jelenség az agyukat ért szélsőséges hideg- és meleghatásoknak volt köszönhető, de ezt a tételt soha nem fedezte fel az emberiség.)

A bányamérnök repülője másnap késő délután indult Közép-Amerikába, de már most igyekeznie kellett a becsekkolással. A biztonsági átvilágítás rendkívül időigényes volt, mivel abban az időben a terroristák szinte már bárhová el tudták rejteni bombáikat. A fogászati szűrés vagy a gyomortükrözés nem volt túl kellemes, de kis felárért bárki megkaphatta a leleteket. Az ellenőrzés előtt Fron fegyelmezetten kiitta kulacsa tartalmát, azt viszont már nehezebben viselte, hogy nem vihette magával

a detonátorát. Sajnos elvették fejfedőjét is (egy számmal nagyobb volt a megengedett bányászsisaknál), ezzel csattanós választ adva a vizsgán feltett elvont kérdésre. Amíg az újdonsült hélium-3 bányász a hazugságvizsgálatra várt, volt ideje végig gondolni, miféle biznyszbe keveredett.

Európa újabban magfúziós reaktorok építésével remélt kilépni a palau-i függésből. A létesítmények egy évmilliárdok óta zavartalanul működő erőmű, a Nap technológiáját utánozták. Az éltető csillag belsejében hidrogén alakult héliummá. Az egész Naprendszer ellátó energiát kis majdnemhéliumok összezapódása váltotta ki, ezek voltak a hélium-3 izotópok. Ezért a hihetetlen energiaforrásért szerencsére nem kellett az izzó gázgömbig utazni, vállalva a szinte biztos szénné égést. A napszelekkel szerteszóródtak a világűrbe, akár a fortyogó bográcscsóból kifröccsent zsíros cseppek. Bár a Földet mágneses mezeje miatt elkerülték, a Hold közeteibe ősidők óta beleivódtak. Az emberiség pedig végre elérkezettnek látta az időt, hogy mint a kert szorgos hangyái, begyűjtse a kincseket. Volt azonban még egy nagy ötlet, amire a hangyák sem gondoltak. Az úrhajók odafelé sem mentek üres kézzel, a kibányászott kőzetek helyét a P vállalat világoskék, szennyező műsalakkal töltötte fel. Péter igazán büszke lett volna utódaira.

Fron először repült életében, de nem tapadt izgatottan az ablakra, mint egy gyerek. A kis lapocskát nézegette, amire a munkaügynek kellett ráütni a dátumot a Holdra érkezéskor. Onnantól számolták a szolgálati időt, az összes pótlékot és a nyugdíjat. Addig minden más tevékenység felesleges volt. Az út egyébként sem tartott sokáig. A kor hajtóműveinek hála a repülőket olyan gyorsan közlekedtek, hogy a légikísérők futva kínálgatták portékájukat.

Leszálláskor rögtön beváltott egy kabátkupont, mivel jeges szél fúj és szakadt a hó. Guatemala nem bírta túl nagy súllyal az Időjárás Egyezmény megkötésekor, ezért a kis országnak kellemetlen éghajlat jutott, a hőmérséklet alig ment fagypontra.

fölé. Nem sok minden termelt meg ezen a zord vidéken, az állam GDP-je a rakétaüzleten kívül főleg retekfélékből származott. Esteledett, holdrakétája pedig hajnalban indult, ezért Fron nem vesződött szálláskereséssel. Tanyát vert a kijelölt dokkhoz legközelebbi koszos csehóban, a Fagyott gumóban.

Unottan pörgetett egy zsetont a pulton, mellette a teletöltött Maci ismerkedett a helyi ízekkel. A korong zörögve ütögette a fémfelületet, egyre gyorsabban és gyorsabban, aztán egyszer csak elhallgatott. A beállt csendet harákoló nevetés szakította meg. A hang egy sarokban gubbasztó, kék vénembertől jött.

– Én is voltam olyan, mint te – szólalt meg rekedten.

– Narancs? – kérdezett vissza Fron, de hamar rájött, hogy az öreg másra gondolhat.

A lassan felé forduló sötét, ráncos arcból vak szempár világított.

– Fiatal és naiv – röhögött az aggastyán.

– Ugyan, negyvenöt múltam – vetette oda a mérnök.

Az öregember felemelkedett, megmarkolta fehér botját, majd üres poharát a söntéspulton tolva megindult felé.

– Azt hittem, meggazdagszom a Holdon, de jól rászédtek.

– Akkor ez lehetett a gond, öreg. Én nem hiszek a csodákban, épp csak összeszedek egy keveset.

– Ígértek mindent, és örültem is, amikor felvettem az előleget – mondta a kék, aztán vigyorogva elhallgatott. Szájában egyetlen fog árválkodott.

Fron összeráncolt homlokkal méregette a fickót és üres poharát, aztán odacsúsztatott neki egy italkupont.

– Beszélj!

Az öreg felemelte mutatóujját, úgy kérdezte:

– Szépen csilingel, de a Holdon nem ér semmit. Mi az?

A bányász szeme elkerekedett.

– Ne! A rohadékok! – kiáltotta.

Kiborította erszénye tartalmát az asztalra. Szétterítette a kis

lapokat, és egyesével vizsgálta meg hátuljukat. A többségük kultúrautalvány volt. A Holdon esélye sem lett volna levásárolni őket, a Föld hűséges kísérője ugyanis nemcsak saját fénnel és számottevő légkörrel nem rendelkezett, de felszínén a kulturális élet nyomát sem sikerült kimutatni. Fölnyalábolta cuccait, és az ajtó felé vette az irányt. Az öreg kárörvendőn kacagott.

Fél órával zárás előtt rontott be a nemzeti múzeumba. Két kiállítás közül választhatott, és bár a kezében szorongatta, most nem volt ideje megpörgetni kulacsát. Az ösztöneire hallgatott.

– A „Vérengző maják elátkozott kincse” – zihálta. – A legdrágább csomagot kérem.

Talán az egész világ sorsa másképp alakul, ha akkor nem erre a tárlatra vesz jegyet, de az igazat megvallva a Maci sem bánta a dolgot. Nem érdekelte ugyanis a jégcsapretek története.

A XXII. századra sokat változtak a múzeumok, hozzáidomultak a szórakozásra vágyó közönség igényeihez. Voltak helyek, ahol szellemvasúttal mutatták be a régi korok emlékeit, máshol a kiállításokat a valamikori dodzsem nevű játékkal kombinálták. Kis elektromos járgányokkal furikázták a látogatókat, a volánnál tárlatvezetők ültek. Egy pillanatra álltak csak meg egy-egy tárgy előtt, a szakértő elhadart néhány tudnivalót, és már csapódott is beléjük egy másik társaság egy újabb érdekes adalékkal. Quetzaltenangóban azonban tökélyre fejlesztették, hogyan lehet felejthetetlen élményként eladni néhány régi agyagszobrot. A majákról szóló kiállítás interaktív, szabadulósobás szerepjáték volt beépített szereplőkkel, mely a műkincsrablás izgalmát nyújtotta a vendégeknek. A tárlatvezető egy oszlop mögül pissegett rá.

– Egyeztessük óráinkat – suttogetta.

A fiatal nő szinte elveszett az árnyékban, testhez simuló fekete kezeslábast és kesztyűt viselt, indián arcát sötét haj keretezte. Fron lenyűgözve állt, bár nem volt benne biztos, hogy

a lány bőre is a gulyáskrémés tubus kupakjától lett olyan, mint az övé. A fekete alak ruganyosan, settenkedő állat módjára mozgott, és lehalkított hangon adta elő mondandóját.

– Egykor ezen a helyen virágzott a maják fényes birodalmának központja. A csillagászat és a matematika mestereinek életét teljesen áthatotta a vallás. Városaikban mindenhol hatalmas templomokat emeltek – állította meg hirtelen a mérnököt, aztán gyanakodva kikémlelt a sarkon.

A látogató egy kép előtt ácsorgott, amin lépcsőzetes piramisok látszottak.

– Komoly meló lehetett kibányászni – hümmögte magában.

Most ők is lépcsőn mentek felfelé, a falon véres jelenetek sorakoztak.

– Szertartásaikon gyakran áldoztak embert isteneiknek. A templom tetején, obszidiánpengével vágták fel az élő, kékre festett áldozat mellkasát, hogy aztán a kitépett, még dobogó szívét a magasba emeljék.

– Kékre? – kérdezte Fron elgondolkodva.

Egy faragvánnyal díszített, bezárt ajtóhoz értek. A domborművön nagy, íves sarló látszott, amin egy asszony ücsörgött. Lábát lelógatta, karjában pedig egy állatot tartott.

– Ez itt a Holdistennő, Ix Chel. A termékenységért, de a végső pusztulásért is ő felel, és majdnem mindig nyúllal ábrázolják. A maják, mint sok más nép, ezt az állatot látta bele a Hold sötét foltjaiba.

– Na majd holnap, ha ott leszek, megkeresem azt a nyulat – göcögött Fron.

– Ó, a Holdra utazik? Milyen szerencsés! – vidult fel a tárlatvezető.

– Hajnalban.

A lány elmosolyodott, de aztán rájött, hogy kiesett szerepéből, és gyorsan visszatért feladatához. Megforgatta a félholdat, amitől az ajtó kattogva kinyílt. Félhomályos terem tárult fel előttük, csak a közepén álló dobogót világította meg

reflektorfény. Az emelvény tetején egy jókora nyúlszobor pihent, de az odavezető úton a levegőt végig rezgő sugárnyalábok hálózta be.

– A maják elátkozott kincse – suttogta a múzeumi alkalmazott.

A szobor sok más műkincshez hasonlóan valóban elátkozott volt, a leggonoszabb rontásokat szánták annak idején a tolvajoknak. De ezek az átkok teljesen hatástalanok voltak, ha működtek volna, a British Museum összes igazgatójának rejtélyes öngyulladásban kellett volna elhunynia.

A nő hasra vágódott, és becsúszott az első sugár alá. Könnyedén surrant át alatta, aztán oldalra gurult, majd újra kúszni kezdett. A bányász kiguvadt szemekkel figyelte a feszülős dresszben vonagló nőt, és nagyokat kortyolt a Maciból. Neki nem kellett másznia, elég volt a sugárba érintenie a kultúrautalványt. Megérkeztek a szoborhoz. A nyúl ostoba pofát vágott, mint aki nem is sejti, mi fog történni.

„Remek színész” – gondolta a Maci.

– Most – súgta a lány, és a bálványt a mérnök szabad kezébe nyomta.

Bömbölve szólalt meg a riasztó. Fron csak azt érezte, hogy karon ragadja egy kéz, és már rohantak is lefelé a lépcsőn. Tányérsapkás biztonsági őr ugrott eléjük, fegyvert fogott rájuk. A nő kirúgta kezéből a pisztolyt, és futottak tovább.

Amikor a sötét utcára értek, már halkult a szirénaszó.

– Akkor ennyi? – kezdte a bányász. – Nem lehetne, hogy maga meg én...

A lány közelebb lépett, szorosán hozzásimult.

– A játszmának még nincs vége – nevetett, azzal a mérnök ágyékába térdelt.

Fron görnyedten rogyott az aszfaltra, a tárlatvezető pedig megkaparintotta a szobrot. Motorra pattant, és csikorogva elszáguldott az éjszakába. A földön fekvő alak jó darabig nem mozdult. Kiállítás még nem volt rá ilyen hatással.

Pirkadt, mire újra a Fagyott gumóba ért. Megtörten támaszkodott meg a pulton.

– Gyere, fiam, mindjárt indul a hajónk – csapott a hátára a kék öregember.

– Maga is jön? – értetlenkedett a bányász.

– Engem nem hagynak itt – vigyorgott a vak ember. – Én vagyok a főgépész.

Botjával tapogatózva mutatta a dokkhoz vezető utat. Fron annyira zavarban volt, hogy a kerítésnél nem találta erszényében a belépőkártyát. Az aggastyán röhögve engedte be.

– Már bejönni se tud, a kis kékfülű!

A mérnök a portásfülke üvegében látta meg tükörképét. Valóban egészen kék volt már a füle.

3.

A rakéta egyáltalán nem hasonlított a szórólapon látotthoz, és nehéz volt elhinni, hogy mindjárt indulásra kész. Az egyik oldalából vezetékek meredtek ki, a másikat éppen betapasztották. A mérnök nem értett az űrhajózáshoz, de azt látta, mennyire nem tartják be a balesetvédelmi előírásokat. Megrántotta vállát, és továbbment.

Pontosan ennyi figyelmet fordított a Holdon való biztonságos munkavégzésre maga a vállalat is. A munkások embertelen körülmények között robotoltak a végtelen, feltöltésre váró szeméttelen, és a sivár sziklák közt senki nem képviselte érdekeiket. A bányatársaság bármit megtehetett, mivel az ellenőrzést igencsak megnehezítette, hogy a hatóságok egyelőre nem rendelkeztek űrhajóval. Az aktuális, 2178-as évben a parlament éppen megszavazta a támogatást a rakétájuk második fokozatának megépítéséhez.

A legtöbb úrbaleset abból adódott, hogy a cég spórolt az anyagokon. Amit csak tudtak, a használat nélkül lebomló fungixból oldottak meg. A forgó alkatrészek bírták is a strapát, de ami nem mozgott: a rejtett zugok, és maga a test karbantartás nélkül idővel oszlásnak indult. Az úrhajókat menet közben is folyton foltozták a gépészek, és most már Fron is értette, miért lehet a vak öregember szakmája legjobbjá. Az aggastyán csak irányította két beosztottját, ő maga fülét falnak tapasztva kúszott a szűk szerelőjáratokban, kiélesedett hallása segítségével kutatott szétesni készülő darabok után.

Fron keresett magának egy sértetlen szakfandert. A sárgászöld kezeslábasok magukba szívták a fényt, és egy ideig halványan derengtek a sötétben, ami jó szolgálatot tett annak, aki véletlenül áttévedt a Hold túlsó oldalára. Úrruháját magára öltve csak azonosítószáma különböztette meg a többi alaktól, a sisakok ablakaiban arcok helyett egyforma feketeség látszott. Ez tulajdonképpen munkavédelmi praktika volt, így próbálták meg elejét venni az eltérő bőrszínekből fakadó konfliktusoknak.

Dulakodásra egyébként nem sok hely akadt. A tíz bányász szűkös kabinban zsúfolódott össze, a rakéta ugyanis alapvetően műsalakkal teli tartályokból állt. Fronnak nem tűnt a csapat túlságosan oldott munkahelyi kollektívának, nyoma sem volt a műszakkezdekör megszokott ugratásoknak.

– A mókamester bizonyára táppénzen van – okoskodott a mérnök.

Végignézett a vézna európai bányászokon, pontosan olyanok voltak, mint az otthoni viccekben. Azon tanakodott, vajon milyen színűek lehetnek.

– Mit iszol? – szegezte neki a kérdést a szemben ülőnek.

– Kérem, én antimindenista vagyok – felelte egy hang a sisak mögül olyan hangsúllyal, hogy az újoncnak már nem volt kedve tovább beszélgetni.

A kizárólagos bányászati joggal rendelkező P vállalat meghódítani látszott a Holdat, de a hétköznapi ember szemében

nem lett kevésbé titokzatos hely a kopár égitest. Még mindig tartotta magát az összeesküvés-elmélet, miszerint az 1969-es holdra szállást valójában egy tévéstúdióban forgatták le. A teória történetesen igaz volt, az amerikaiak a legnagyobb titokban juttatták fel a Holdra a stúdiót. A stáb küldetése során elvesztette a hangmérnököt és a sminkest, akik pedig sikeresen visszatértek a Földre, a következő forgatáson mind rejtélyes balesetet szenvedtek.

Arról viszont senki nem tudott, hogy igazából nem az övék volt az elsőség. A szovjetek három hónappal az Apollo-11 előtt landoltak a Hold túlsó oldalán. Leszállás közben azonban megsérült az áramtermelő egység, így nemcsak hogy saját stúdiójukat nem tudták megépíteni, de teljesen eltévedtek a sötétben. Képtelenek voltak visszatalálni holdkompjukhoz, és a legénység odaveszett. Az amerikaiak sikere és a hatalmas nézettség felingerelte a szovjet vezetést, ezért titokban újabb nagyszabású programba fogtak. Háromórás történelmi filmmusical leforgatását tűzték ki célul, és a fejlesztések jó ütemben haladtak. Az énekeseket egy föld alatti bázison képezték ki, és Petrov őrnagy 1971 novemberére készen állt eljátszani az orosz zsidó tejesember szerepét, amikor az USA mindenkit meglepve sikerrel mutatta be elsőként a Hegedűs a háztetőnt. Amerika ezzel végérvényesen győzött a stúdiók versenyében, és a szovjetek felhagytak a musicalekkel.

Frontkotrás rakétája recsegve-ropogva startolt, és miután a sötét felhők fölé ért, levált róla egy fokozat. Nem tűnt úgy, mintha szándékosan történt volna, a gépészek szitkozódva üvöltöttek egymással. A mérnököt nem zavarta a lárma, még járatrobbantás közben is tudott aludni, úgyhogy kulacsát szorongatva elbóbiskolt.

Békésen szendergett, amikor Föld körüli pályára álltak. A Maci észrevétlenül csusszant ki Fron ernyedte ujjai közül, belsejében gömbölyű cseppek táncoltak. Bukfencezett egyet, aztán kecsesen visszaereszkedett gazdája markába.

Az út kicsit hosszabb volt, mint amit előző nap repülővel megtettek, és most senki nem traktálta őket sorsjegyekkel megkozmetikumokkal. A mérnök kipihenten ébredt. Amikor kinyitotta szemét, már a gépészek is a kis fülkében nyomorogtak. Egyikük a repedező kommunikációs egységbe kiabált, míg a másik kábeleket rángatott ki a falból, amiket a résekbe gyömöszölt.

– Halló, Főporta! – ordította a mikrofonos. – Nem hallunk semmit! Fogytán az űrhajónk, kényszerleszállást hajtunk végre!

A holdfelszín gyorsan közeledett, aztán örült erővel ütődtek egymásnak a sisakok. Jobbra-balra csapódtak, a kémlelőnyíláson túl pörgött a fekete-fehér horizont, majd végül nagyot zökkenve megállapodtak. Fron elsőként csatolta ki magát.

Az űrhajó landoláskor darabokra szakadt, és felszántotta a kőzetet. A kikászálódó csapat bizonytalanul bukácsolt a bázis fehér kupolái felé. Nem látták, de a szétszóródott felszerelés között akadt egy szerkezet, ami tökéletesen működött. A raktér sötétjében, egy lezárt ketrechen különös útitárs jött velük a Holdra. Főnök titkára küldte a vállalattól, hogy rendet tegyen a bázison, ahol valami szörnyűség történt. A kalitka automata ajtaja most kipattant, és elszánt arccal, világító szemekkel egy tűzok lépett a szabadba.

Miután átjutottak a zsilipen, elképesztő látvány tárult eléjük. A plafonból szikrázó kábelek lógtak, a berendezés összetörve hevert a padlót beborító műsalakban.

– Még rosszabb, mint gondoltam – bukott ki az egyik bányászból, azzal általános morgolódás támadt.

Fron kihasználta a kavarodást, és azonnal a munkaügyi irodához sietett. Mindennél fontosabb volt, hogy kis lapocskáját ledátumoztassa. Belökte az ajtót, de az félúton megakadt. A HR-es vérbe fagyva feküdt a padlón.

Átlépte a hullát, és sorra tépte fel a tárolófiókokat. Míg a blokkolóműszert kereste, a többiek további két holttestet

találtak, élő embert egyet sem. A mérnök rábukkant a szerkezetre, gyanúsan sok darabban volt. Azonnal utat tört magának a főgépészhez.

– Ez esélytelen, fiam – tapogatta meg a vak öregember.

– Valahogy akkor is be kell jelentkeznünk – közölte Frontkotrás ellentmondást nem tűrően.

– Hát, éppenséggel a központi nyilvántartóba is be lehetne dugni a kártyádat...

– És az hol van?

– Az Igazgatóságon, a sötét oldalon – vihogott az öreg. – De oda lehetetlen bejutni. A legmodernebb technikával őrzik, és senkinek nem adnak időpontot. De még ha be is jutnánk, sosincs félfogadás, reggeltől estig ebédidő van.

– Meg kell próbálnunk, nincs más lehetőség!

A bányász leemelte sisakját, felállt egy műsalakos hordóra, és elkiáltotta magát:

– Szaktársak! Sajnos a műszer megrongálódott, de ha most nekivágunk, nemsokára mind pénzünknel lehetünk. Az akció kockázatos, ezért össze kell fognunk. Én azt mondom, induljunk most azonnal az Igazgatóságra!

A csapat szkafanderes nem tűnt lelkesnek. Zavartan forgolódtak, csizmáikat bámulták. Végül egyikük megszólalt:

– Nos, én úgy gondolom, nem kell annyira sietnünk, még rengeteg tennivaló akad itt is.

– Tennivaló? Csak nem dolgozni akarsz blokkolás nélkül? – nézett körbe a mérnök hitetlenkedve.

– Ja, dehogy, nem úgy értettem. Csak épp most jöttünk meg, kipakolhatnánk, meg pihenhetnénk kicsit.

Fronnak elege volt a nyafogásból, letorkolta az akadékoskodót:

– Na ide figyelj! Nem tudom, ti milyen melósok vagytok, de én egy percig nem lógotom itt a lábam anélkül, hogy fizetnének érte.

Erre már a tetzesza alkalmazott is levette sisakját.

Gondozott frizurájú, szemüveges nő feje bukkant elő.

– Az a helyzet, hogy mi nem vagyunk munkavállalók. Ez itt a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság elitellenőr-kommandója.

– Micsoda?

– Beépültünk a bányászok közé, hogy rajtaüssünk a telephelyen – tette hozzá egy férfi.

– Na ne, mind balesetvédelmi ellenőrök? – kérdezte a mérnök leplezetlen undorral.

– Nem mind, én Hicks vagyok, a tűzvédelmis – jelentkezett valaki.

Sorra bemutatkoztak.

– Vasquez, adóügy – mondta az egyik.

– Bowman, üzemegészségügy – tisztelgett egy másik.

Természetesen álneveket használtak az akcióban, melyeket kétszáz évvel azelőtti sci-fikből választottak. Reese egy leszakadt vezetékot vizsgálgatott. Kedélyesen jegyezte meg:

– Igazán prima fogás. Rég láttam ilyen botrányos munkakörnyezetet.

– Miről beszél? Ezt a bázist támadás érte! – szólt rá valaki erélyesen.

Az illető az egyik hulla mellett térdelt. Már csak ő viselt sisakot.

– Mindent megrongáltak, és lemészárolták a személyzetet – folytatta hevesen.

Bowman odalépett hozzájuk.

– Ugyan, ez az ember láthatóan akkor zúzta be a koponyáját, amikor lezuhant, mert biztosító heveder nélkül végzett a magasban karbantartást. Az meg ott szabályellenesen tisztította a munkaeszközét.

– Na persze! És ehhez mit szól? Látja ezeket a nyomokat?

Az alak a HR-es mellkasán éktelenkedő vérfoltra mutatott. Jókora lábnyom rajzolódott ki.

– Nem megfelelő állattartás. Jellemző.

– Maga nem tudja, mit beszél! Azonnal segítséget kell

kérnünk!

Az ellenőrök hirtelen elhallgattak. Hicks szólalt meg:

– Melyik osztályhoz tartozik, hogy utasításokat osztogat?

Csend állt be, aztán az illető válaszolt.

– Rendben, nem vagyok ellenőr, és bányász sem. Csak egy potyautas. De akkor is segítségre van szükségünk.

Leemelte sisakját. A fekete hajú, narancssárga bőrű idegenvezető indián lány állt előttük. Vasquez felkiáltott:

– Hallatlan! Illetéktelen személy üzemi övezetben. Kollégák, ezt feltétlenül írják bele a jelentésbe. Maga meg azonnal hagyja el a szemle területét!

A lány mérgesen elviharzott a kommunikációs helyiség felé. Fron utánasietett.

– Hé, hogy jutott fel a rakétára?

– A maga belépőkártyájával. Akkor vettem el, amikor épp... Szóval, amikor elbúcsúztunk.

A bányász nem szívesen emlékezett vissza az esetre, de most felderült.

– Vagyis az a rúgás nem is szerepelt volna a programban?

– A rúgás igen, csak az nem, ahogy magához simultam. Elnézést.

– Nem tesz semmit.

Összetört monitorok előtt álltak. A lány idegesen nyomogatta a gombokat, de a gép nem reagált.

– Itt már semmit nem tehetünk. Magával megyek az Igazgatóságra – jelentette ki határozottan.

Felkészültek az útra: a múzeumi dolgozó zseblámpát vett magához, a mérnök pedig megtöltötte kulacsát a teakonyhamodulban. Csodával határos módon talált ugyanis egy tartály kék kráteromlásoktól, ami túlélte a pusztítást, és még az ellenőrök sem foglalták le. Természetesen ott bukkantak rá a gépészekre is, az öregember vihogva summázta véleményét.

– Kész örültség, amire készülnek. Épp ezért kár lenne

kimaradnom belőle.

Meghagyta embereinek a rakéta javítását, aztán ő is felkerekedett. Már a zsilipnél álltak, amikor az egyik szerelő utánuk szólt.

– Várjanak, mondanom kell valamit. Én sem az vagyok, akinek hisznek. Nem vagyok igazi gépész.

– Hogyan? – fordult vissza az öreg.

– Hazudtam a jelentkezésnél. Évek óta nem kapom meg a diplomámat, mert nincs meg a palai nyelvvizsgám – vallotta be a fiatalember.

A hatkerekű holdjárót épségben megtalálták, robotkarok tartották állandó rezgésben, nehogy lebomoljon. Fron eddig csak liftet vezetett, a kék öregember pedig nem látott, ezért nem jöhettek szóba sofőrként. A fiatal nő nem esett kétségbe.

– Egészen hasonló kocsi volt, amit egy ütközéses kiállításon vezettem. És most még csak magyaráznom sem kell közben – szólt lelkesen a sisakjába épített recsegő rádióba.

A mindenben spóroló vállalat üzemi járművét nem a kényelem jegyében tervezték, az utazási élmény a Macit a kényszerleszállásra emlékeztette. Rázkódva robogtak a sziklák között.

A holdi látkép szürke felszínével és fekete égboltjával évszázadokig olyannak tűnt, mintha ősrégi, fekete-fehér felvétel lenne. A hatást csak fokozták az első űrhajósok, akik mind fehér szkafandert viseltek. Erre a színre is a közvetítés miatt volt szükség, sötétebb űrruha esetén jobban be kellett volna világítani a stúdiót. A fotótechnika alapvetően határozta meg az emberiség sorsát, bár ennek kevesen voltak tudatában. Senki nem figyelt fel például arra az érdekes összefüggésre, hogy a fekete-fehér filmek korában a legnagyobb sztárok maguk is mind fekete-fehérek voltak. Ha valaki a való életben találkozott Charlie Chaplinnal vagy Stannal és Pannal, ugyanazokat a fehér férfiakat látta fekete öltönyben, mint a mozivásznon. Pontosan

ezért lettek népszerűek, egyszerűen őket ismerték fel a legtöbben. Nem véletlenül nem futott be egyetlen neonzöld zakós ázsiai bohóc sem. A P társaság tevékenységének köszönhetően a XXII. század végére új szín jelent meg a Holdon: a világoskék. Műsalakkal töltöttek be kisebb-nagyobb lyukakat, de szabálytalan foltjaival szerte a vidéken látható volt a szemét.

Az a valami viszont, ami a frászt hozta rájuk, teljesen beleolvadt a környezetébe. Az utolsó pillanatban vették észre, hogy ott ül az orruk előtt.

– Egy nyúl! – kiáltotta a nő, ahogy félrerántotta a kormányt.

Fron nem nagyon ismerte az állatokat. Mivel Polimerika műanyag földjén semmilyen növény nem termett meg, nem épült fel tápláléklánc sem. Palau ezzel a természet robotizálása terén nagy előnyre tett szert Európával szemben, ahol még csak most halt ki végleg az élővilág. A mérnök nem tudta pontosan, mire képes egy közönséges egérfojtó nyúl, de látta, hogy ez a példány egyáltalán nem közönséges.

A nyúl háta magasabbra emelkedett a holdjárónál, füle olyan vastag volt, mint az emberi kar, és nem volt szüksége szkafanderre. Az állat utánuk eredt. Hatalmasakat ugrott, nem lehetett lerázni.

– Azt hiszem, megvan, mi pusztított a bázison! – ordította a mérnök.

Az üldöző két szökelléssel előttük termett. A járgány megpördült, majd meredek lejtőn szánkázott le. A szánkázásból borulás lett, abból pedig pattogva bukfencezés. Fron beüthette a fejét, mert furcsa képet látott. Az égen, nyúllal a kezében, pusztulást hozó Hold-istennőként ragyogott a lány, míg ő egy piramis tetején feküdt lekötözve, tetőtől talpig kékre festve. Arra tért magához, hogy fejfelé lefelé hasal egy kráter oldalán, mellette kisebb sziklák és a kocsis darabjai görögnek. Ostoba képpel bámulta, ahogy lefelé gurul zseblámpájuk is, aztán legalul eltűnik egy gödörben. Szorította a Macit, és nagyon szerette volna, ha úrsisakban is tudna inni.

Az óriás nyúl utolérte őket, barátságosan végigszaglászta mindannyiukat, aztán egy kék műsalakfoltnál állapodott meg.

– Szemetet eszik – jegyezte meg a tárlatvezető elgondolkodva, miközben feltápáskodott.

Leporolták magukat, majd körülállták a fekete mélyedést, ahol az előbb lámpájuknak nyoma vészett. Az öreg botjával ütögette a lyuk peremét. Most szembesültek azzal a bosszantó jelenséggel, amiről már az első, Holdról hazatért űrhajósok is beszámoltak. Míg a Földön a fénysugarak szétszóródtak a levegő részecskéin, és visszaverődve mindenhova eljutottak, a légkör nélküli Holdon csak az a felület volt világos, amit a Nap közvetlenül megvilágított. Az árnyékos helyeken egyetlen részlet sem látszott, ott a legfeketébb feketébe nézett az ember. Ebből következett, hogy a Holdon megbecsülhetetlen volt a gödrök mélysége. A Földön beledobtak volna egy követ, hogy hallják, mikor ér az aljára, de itt még csak hang sem volt, éppen a légkör hiánya miatt.

Amíg ezen tanakodtak, a nagy fehér nyúl lemászott a mélybe. Pár pillanatig maradt lent, aztán szájában a zseblámpával bukkant elő.

– Okos vagy – biztatta a lány, és megsimogatta a fejét.

Az állat elmajszolta a lámpát.

Gyalog indultak tovább. Nehéz szívvel, de könnyű léptekkel haladtak, lelombozva ugrándoztak a holdi tájon. Fron megpróbálta elkergetni a nyulat, de csak felidegesítette magát, az elhajított kövek lassan hullottak alá. Még mindig az előbbi látomás gyötörte, ezért a lány után iramodott.

– Még azt sem tudom, hogy hívják.

– Szólíts csak Baxnak – vágta rá az öreg.

– A maga nevét már tudom – hazudta a mérnök.

Egyáltalán nem volt kíváncsi az öreg nevére, amúgy is csak Öregnek szólította.

– Ó, én Ré vagyok. Tudja, a szüleim bányásznak szántak.

– Ré, mint Rétegrepesztés? – lelkesedett Frontkotrás.

– Nem. Ré, mint Rézsútos Lejtakna. Tudom, ritka hülye név.
– Mindenkinek hülye neve van, drágám – nevetett a vak ember. – Ezért szólítanak csak Baxnak.

A mérnök nem figyelt a gépészre.

– Akkor ezért jött ide, Ré? Hogy lásson igazi bányászokat? – húzta ki magát.

– Egész életemben a Holdra vágytam. Mindig éreztem, hogy el kell jutnom ide, mintha ez lenne a végzetem.

Fron folytatta volna a beszélgetést, de már nem jutott szóhoz. A távolban szokatlan villanások tűntek fel, és mintha megelevenedtek volna a sziklák. Rémült nyúlfalka vágott át a tájon, de nem látszott, mi elől menekülnek. A tüzök próbálta helyreállítani a fajok közötti egyensúlyt.

A Macit lenyűgözte a határvonal. Szabályosan, élesen húzódott előttük: egyik oldalon kápráztató fehérség, másikon a teljes vaksötét. A nyúl ügyet sem vetett rá, és az öreg is megállás nélkül ment tovább. Az imbolygó szkafander sárgászölden derengett a feketeségben. A többiek is utánuk indultak, és átlépve a határon megtapasztalták az árnyék újabb bosszantó tulajdonságát. Mivel napfény nem jutott szemükbe, a sötét oldalról visszanézve már nem látták a világosat, mintha ablaktalan szobába zárták volna őket.

„Pont mint az irodám áramszünetkor” – gondolta a mérnök.

Kezslábasaik nem sokáig világítottak, és amikor az utolsó is kialudt, a csapat teljesen összezavarodott.

– Mi lenne, ha visszamennék feltöltődni? – hallatszott a mérnök hangja.

– Az nem jó, mire visszaérne, újra elsötétülne – válaszolta a lány a sötétben.

– Kövessenek engem, én pont úgy látok itt is, mint a másik oldalon – ajánlkozott az öreg.

Így botladoztak egymás vállára tett kézzel, legelől Bax tapogatott botjával, ami most már egyáltalán nem volt fehér.

Egy ponton az öreg megtorpant.

– Van itt egy emelvényszerűség... vagy kerítés – bizonytalankodott.

– Másszunk át rajta! Ez az!

A valami váratlanul megrázkódott, aztán megmozdult.

– Hé, ez elindul! Szedjenek le róla!

– Ugorjon le!

– Mi a fene ez?

Értetlenül álltak, amikor sárgászöld fénypont jelent meg a semmiben. A pont vékony csíkká változott, aztán egyre vastagodott. Lassan megértették, miféle szerkezet ez. A sziklák között szállítószalag futott végig, ami a napos oldalról indult, magába szívta a fényt, és világító mozgójárdaként haladt tovább.

– Milyen szerencse, hogy rátaláltunk! Igazán ötletes – lelkendezett a lány, ahogy felszálltak a futószalagra.

– Ezt is magának építette a vezetőség a dolgozók pénzéből – köpött egyet Fron. Folyton elfelejtette, hogy úrsisakban van.

Kényelmesen utaztak, nézelődésre azonban így sem volt mód. Kétoldalt csak a komor feketeség magasodott. Nagy sokára aztán elől is fény támadt: az út végén egymásba kapcsolt kupolák rajzolódtak ki. Mivel már messziről meglátták az őrseget, a szalagról leszállva lopóztak az épülethez.

A főbejárat előtt harcias robot járőrözött, jóval fejlettebbnek tűnt, mint amilyenekkel a mérnök és kulacsa eddig találkozott. A polimerikai robotok, ezek a mozdulatlan, ember formájú dobozok rég elavult technológiát képviseltek. A palauiak a bányászokra sózták a sok ócskaságot, az arisztokrácia fényes termeiben élethű humanoid pincérek forogtak. Nemcsak tökéletesen kifinomult mozdulatokkal szervírozták a különböző fogásokat, de valódi érzelmekkel is rendelkeztek. Elégedettséget éreztek, ha a vendégnek ízlett az étel, és olyan is előfordult, hogy napokig nem mentek be dolgozni, ha nem kaptak borraivalót.

Heves érzelmi szintre programozták az őrszemet is, teljesen valószínű orrcimpái idegesen remegtek. Megformálásához a mintát a Fővárosi Csatornázási Művek ügyfélszolgálatának egyik munkatársáról vették a kora kétezres évekből. Háromlépésenként megállt, villámgyorsan megfordult, és minden kommunikációs csatornán leadta ugyanazt a figyelmeztető üzenetet:

– Időpontra jött? Nincs félfogadás!

Aztán szemüvege felizzott, és lőtt.

– Egy elitkatona reflexei egy tűzok tűzerejével – suttogta Ré.

A bányász nem vesztette el lélekjelenlétét. Érezte, hogy már közel a cél.

– Itt semmi esélyünk, kell lennie hátul egy gazdasági bejáratnak – szólt higgadtan.

Megkerülték a kupolákat, a díszes bejáraton túl viszont mindent gusztustalan, kék műsalak borított. Előbb bokáig gázoltak benne, aztán a trutumó már a térdükig ért. Mire leghátul meglátták a kis fehér ajtót, a nyúl épphogy ki tudta dugni az orrát a műsalakból.

– Ha ezt tudnák az ellenőrök – röhögött Bax.

Botjával kaszált maga előtt, és már lépésekre volt a bejárótól, amikor egyszer csak elmerült. A többiek azt hitték, gödörbe lépett, de tévedtek. Egy pillanat múlva valami őket is lerántotta a mélybe.

4.

Csak egymás üvöltését hallották a rádióban. Látni semmit nem lehetett, elszabadult, test nélküli harapások támadtak rájuk a sötétben.

A mérnök kulacsát szorongatva bukott felszínre. Mellette

egy kéz kapálózott, megragadta. Ré belekapaszzkodott, és együtt evickéltek ki a partra. Amint kirángatták az öregembert is, nekifeszültek a bejáratnak. Hiába próbálkoztak, nem engedett. Már majdnem feladták a reményt, amikor a nyúl odaérintette fülét a falhoz. Az ajtó könnyedén kinyílt.

– És ez miféle állat volt? – kérdezte Frontkotrás, miután bezárkóztak.

Zihálva kapkodták le sisakjaikat.

– Bármi is az, magában nem sok kárt tett – jegyezte meg Ré, miután levegőhöz jutott.

A Maci is éppen ezen csodálkozott. Míg a többiek sisakjait horpadások borították, a bányász öltözéke szinte sértetlen maradt. A fickó meghökkent ábrázattal tapogatta úrruháját. Arcán nyoma sem volt már narancsszínnek, bőre élénk világoskéken ragyogott. Nem volt idejük töprengeni, a nyúl a következő ajtóhoz ugrott. Zöld fény villant fel, lágy dallam szólt, és egy másik világ nyílt meg előttük.

Vakítóan fehér, steril folyosón lépkedtek, Fron még soha nem látott ilyen tisztaságot. Átlátszó hengerekben torz lényeket vettek észre, kopoltyús, hosszú fülű teremtmények bámultak rájuk.

– Biztos itt hozták létre a holdi nyulakat – suttozta a lány.

A fehér nyuszi végül egy tágas, kupolás térbe vezette őket, ahol magas tartályokban zavaros, kék folyadék bugyogott. Ré megbabonázva közelített egy búrával fedett tárgy felé.

A mérnököt ismeretlen viszolygás fogta el attól az eszköztől. Az idegen anyagú, fehér korong hidegen csillogott. Kissé bemélyedt, kör alakú belső részét hullámos peremű, lapos gyűrű övezte.

– Mi a bányaomlás ez? – kérdezte Fron.

– A nyakamat teszem rá, hogy egy süteményes tányér – közölte Ré jelentőségteljesen.

Mielőtt a bányász bármit válaszolhatott volna, a közelből éles hang szólalt meg.

– Úgy van, a kisasszonynak igaza van.

Műszere fölé görnyedő, fehér köpenyes férfi beszélt hozzájuk.

– Bergmann! – kiáltotta el magát a fiatal nő. – Egész életemben erre a percre vártam!

Az osztrák genetikus kiegyenesedett. Húsz év telt el azóta, hogy viharosan távozott a Mezey Regina Alapítvány épületéből, de alig tűnt idősebbnek. Kérdőn húzta fel szemöldökét.

– Kihez van szerencsém?

– A nevem Ré Ortega!

A lány közelebb lépett, a többiek csak kapkodták fejüket.

– Ré, mint az egyiptomi napisten? – érdeklődött Bergmann.

– Nem, de most ez lényegtelen. Nem mond önnek semmit az Ortega név?

A házigazda úgy tett, mintha hosszan kutatna emlékezetében.

– Lássuk csak... Á, megvan, így hívták azt a kubai pojacát, aki teljesen begőzölt két kiskanáltól, aztán eltűnt.

A lány rögtön letorkolta.

– Nem gőzölt be! Kinevették, és maga fantasztának nevezte. Pedig ő találta fel a kvantumhab meghajtású időgépet, csak ellopták tőle. Azért tehették meg, mert nagyapám a múltba utazott, ráadásul olyan messzire, hogy meghalt, mire learathatta volna a sikert.

A mérnök egy szót sem értett az egészből, már a süteményes tányérnál elakadt. Kezdett arra gyanakodni, hogy hallucinál. A tudós felkacagott.

– Tudja bizonyítani bármivel is ezt az elméletet?

Ré láthatóan készült a kérdésre. Szkafundere zsebéből egy hitelesített, 2075-ben készült háromdimenziós felvételt kapott elő. Orruk előtt kerti pad jelent meg, amin négy pizsamás Ortega ücsörgött.

Fron most már biztos volt benne, hogy hallucinál.

– Órültekházába zárták, ráadásul négyszeresen. Egyedül az

ápolójuk hitt nekik, aki idővel beléjük szeretett, ő volt az én nagymamám. Apám 2084-ben született, és egész életében arra készült, hogy elégtételt vegyen az öreg sérelmeiért. Úgy volt, hogy hatvankilenc évesen, 2155-ben azon a napon fog beszélni az alapítványhoz, amikor apját olyan csúnyán kinevették. Sajnos túl sokat mesélt tervéről, ezért idő előtt őt is bolondokházába zárták. Az ápolója anyjára emlékeztette, és egymásba szerettek. Én odabent születtem '58-ban, de megszöktem, túvé tettem magáért a bolygót, és most itt vagyok. Hát mondja csak még egyszer, hogy a nagyapám fantaszta volt!

A genetikus fölényesen válaszolt:

– Fantaszta vagy sem, mit számít az? Hozzám képest mindenképpen csak amatőr próbálkozó. Egy eltévedt időutazó legfeljebb lábjegyzet lehet a fő művemben.

– Miről beszél? – nézett vele farkasszemet a lány.

Most Bergmann fogott bele mondókájába. Sétálva magyarázott, mintha egyetemi katedrán beszélne.

– Miután az ön nagypapája távozott, némileg összekülönböztem a csoport többi tagjával...

– Tudom jól, hogy ellopta a kvantumhabot meg a tányért is – kiabált Ré.

A bányász végre kezdett kapiskálni valamit. A tudós fásult tanár módjára figyelmen kívül hagyta a közbeszólást.

– ...akik nem hitték, hogy képes leszek szemétevő állatokat teremteni. Kinevettek!

– Ismerős történet – röhögött az öreg főgépész.

– Aztán – emelte fel Bergmann a hangját – kerestem egy helyet, ahol nyugodtan kísérletezhetek. A Hold sötét oldala ideálisnak tűnt, viszont akkoriban igen nehézkesen ment itt az építkezés, egyetlen rakéta sem járt erre. Így hát előreutaztam abba az időbe, amikor a Holdon folytatott bányászat valósággá vált. Megterveztem a vállalatnak néhány középvezető-robotot, ők pedig felépítették ezt a labort az Igazgatóság mellett.

A genetikus intett, hogy kövessék. Fronnak úgy tűnt, megint

egy profi tárlatvezetővel van dolga.

– Egyébként azt a kis sokszorozós trükköt én is eljátszottam a jó öreg kvantumhab segítségével – vetette oda a tudós, és remek ütemérzéssel pontosan akkor ért a nagy hordóhoz, amikor kimondta az utolsó szavakat.

A terem túlsó fele kapitányi hídra emlékeztetett. Három másik fehér köpenyes Bergmann szorgoskodott a korlátnál.

– Jó társaságban a munka is sokkal könnyebben halad, mindig ezt mondjuk – rikkantotta el magát egyikük, majd mind a négyen felkacagtak.

A látogatók nem nevettek. Az emberiségnek még a XXII. század végére sem sikerült megértenie az osztrák humort. A második tudós folytatta az előadást:

– Előbb megalkottuk az állatot, aminek nincs szüksége légzőszervekre, aztán pedig létrehoztuk a szemétevő nyulat. Tudják, hogyan sikerült? Elmondom.

A harmadik tudós gördülékenyen vette át a szót:

– Az jelentette a problémát, hogy a műsalak nem képezte részét a táplálékláncnak. Azonban minden egy csapásra megváltozott, amikor sikerült elérnünk, hogy a szemét életre keljen!

Ré elborzadva nézett át a korláton. A mély katlanban fény villant, lágy dallam szólt, majd a falban ajtó körvonala sejlett fel. Lassan hömpölygött be a kék, nyálkás trutumó, amit odakint pocsolyának néztek. Felszínén nyugtalan hullámok futottak végig. A harmadik Bergmann a negyedekre nézett, de mivel az nem szólt semmit, csak a szörnyet bámulta, ő maga folytatta.

– Minden útjába kerülő hulladékot beépít a szervezetébe, de elfogyasztja a nyulakat, sőt megeszi az embert is. Képzeljék el, mi lesz, ha elterjesztem a Földön, és az összes szenny a szennyezőkre vadászik majd! Ha több lesz az ember, több lesz a szemét is. Így alakul ki a tökéletes egyensúly, és egyszerre oldódik meg a hulladékkérdés és a túlnépesedés problémája.

A mérnök úgy érezte, kezd rossz irányt venni a beszélgetés,

úgyhogy közbeszólt:

– Elnézést, én csak az Igazgatóságra jöttem. Meg tudnák mondani, hol találom a központi nyilvántartót?

– Maguk nem mennek sehova! – kiáltotta el magát a legelső genetikus, és fegyvert rántott.

– Csak nem gondolják, hogy életben maradhatnak azok után, hogy mindent láttak? – nevetett a második.

– Ami azt illeti, én például... – kezdte az öregember.

– Vagy hallottak! Amúgy is épp itt az etetés ideje – szólt közbe a harmadik.

Minden tekintet a negyedik Bergmannra szegeződött. Zavartan pillantott fel.

– Ja, elnézést. Hogyne! A kalitkába velük! – lépett be teljesen rossz ritmusban.

Keskeny pallón át lökdösték be őket egy ketrecbe, a Maci, Fron, Ré és a botját szorongató Bax mind egymáshoz préselődött. A nagydarab nyúl az egyik Bergmannhoz bújva figyelte, ahogy a tudós meghúzza az irányítókart. Lassan, imbolyogva indult lefelé a kosár, a fehér köpenyesek tudományos megszállottsággal követték az alattuk elterülő kékség változásait. A nyálka erre lomha hullámszóba fogott, nekicsapódott a falnak, aztán visszaverődött, és mind magasabbra és magasabbra hintázta fel magát.

– Igazán sajnálom a dolgot. Meg kellett volna mondanom, miért akartam a Holdra jönni. Tudják, félttem, hogy bolondnak tartanak majd – magyarázkodott Ré.

– Ezért nyugodtan a Földön is maradhatott volna – válaszolta egykedvűen Fron.

„Egy percre nem hittem, hogy ez a nő normális” – gondolta a Maci.

Már csak a fejük látszott ki a mélyedésből, amikor csörömpölés és gyorsan közeledő léptek zaja hallatszott. A tartályok között teljes fegyverzetével a tűzök jelent meg. Tekintete cikázott a jelenlévők között. Előbb a kosárban

szorongókra pillantott, aztán a nyúlra, végül a tudósokra. Mivel programja szerint mindenhol a túlszaporodott populációt kellett ritkítania, a fehér köpenyeseket vette célba. Szeméből piros csóva csapott elő, és eltalálta a második Bergmannt, aki a mellvédnek dőlve esett össze. A harmadikat menekülés közben lőtte hátra, ő ordítva bukott át a korláton. A mélybeli szörnyeteg földöntúli morgás kíséretében zabálta fel, és a tápláléktól láthatóan felélénkült. Magasra csapva nyaldosta a falakat. A negyedik Bergmann éppen el tudott ugrani a sugár elől, az első pedig ezalatt a tűzok mögé került. Szakértő mozdulatokkal megrántott a hátulján néhány farktollat, és a gépmadár élettelenül esett össze.

– Annak idején én terveztem ezt a jószágot, még akkor építettem bele a biztonsági kódot – magyarázta a tudós.

Atyai mosollyal nézett a nyúlra, aki a tűzok lábát rágcsálta. Aztán a genetikus holtan fekvő képmásához lépett.

– Érte meg igazán nem kár, az összes poénját ismertem – nevetett fel tébolyultan.

A hullámok már a ketrec aljáig csaptak fel, és odabent úgy érezték, minden remény elveszett. A katlan nyílása olyan volt, mint a világító telihold.

– Maguk komplett örültek! – ordította Ré, mert semmi más nem jutott eszébe.

– Én nem, vagyis nem annyira – szólalt meg a negyedik Bergmann. – Ez a három elmebeteg évek óta terrorizált, de többé már nincsenek túlerőben.

Kiütötte a fegyvert másik önmaga kezéből, és megragadta az irányítókart. A kalitka felfelé indult.

– Nem győzhetsz le, te ostoba, pont olyan erős vagy, mint én – taszította el onnan az első Bergmann.

– Tévedsz! Titokban minden este fekvőtámaszokat nyomok – vágta rá a negyedik, és padlóra lökte ellenfelét.

– Honnan veszed, hogy én nem erősítek ugyanúgy? Régóta figyellek – tápázkodott fel az örültebb tudós.

Egymást fojtogatva birkóztak a korlátnál, amikor a ketrec felszínre ért. Fron türelmetlenül szólt oda hozzájuk.

– Akkor elárulnák végre, merre van az Igazgatóság?

– Rögtön jobbra, aztán csak egyenesen – nyögte a negyedik Bergmann, aki a mélység fölé nyomta az elsőt.

– Úgysem fog sikerülni, három szobán kell túljutni, és az utolsóban mindenkire a legbensőbb félelme leselkedik – vicsorogta a szorult helyzetben lévő genetikus, aztán összeszedte minden erejét, és nagy lendülettel rántotta magával a mélybe a másik alakot. Lentről újra felhangzott a morgás, de még egy elhaló kiáltás szűrődött át rajta:

– Vigyázzanak, mert az egész labor...

Nem tudta befejezni a mondatot, de a mérnök úgy érezte, így is eleget hallott. Futva indult a jelzett irányba. A lány még egyszer visszanézett, a nyulat kereste. Nem volt benne biztos, de úgy látta, mintha az állat intett volna a fülével, miközben a korlátot eszegette.

Elhagyva a steril környezetet, a következő folyosón újfajta világba csöppentek. Lábuk alatt pasztellszínű szőnyegpadló terült el, valahonnan csevegés hangja, kávécsészék, evőeszközök, tányérok csörrenése hallatszott.

– Az állandó ebédszünet – jegyezte meg az öreg gépész. – Már közel vagyunk.

Hivalkodó, tölgyfaerezetes ajtó állta útjukat. Természetesen nem fából készült, de már az az idő is elmúlt, amikor a fahatású tárgyakhoz műanyagot használtak. Ez az ajtó fautánzatú műanyag utánzata volt. Mellette sorszámhúzókat találtak, és egy szikár, félreérthetetlen feliratot: „Itt várjon”. Ez a végtelenül egyszerű üzenet csaknem egyidős volt az emberiséggel, megjelent szinte valamennyi írástudó kultúra legelső megnyilvánulásai között. Ilyen, mindenhol felbukkanó felirat volt még a „Nem ivóvíz”, a „Vigyázat, lépcső!” és „A gyepen labdázni tilos!” A várakozásra felszólító két szó emberek százmilliárdjait készítette már megállásra, Fron is teljesen

természetesen fogott a menüpontok bogarászásába. Bax fülét az ajtónak tapasztva hallgatózott, a lány azonban még csak meg sem torpant.

– Ezeréves trükk, a bolondokházában is mindig ezt csinálták – vetette oda, azzal berúgta a bejáratot.

Teljesen üres szobába érkeztek, a munkahelyi csacsogás hangszórókból szólt. A második akadály leküzdése már kicsit nehezebben ment. Két ajtót találtak egymás mellett, a bal oldalin az állt: „Igazgatóság”, míg a jobb oldalra azt írták: „Vészkiárat”.

– Nyilvánvaló, hogy ez is csapda. Válasszuk a vészkiáratot – indult meg a mérnök határozottan.

– Állj! Mi van, ha épp arra számítanak, hogy azt választjuk, és tényleg az a kiárat? – tanakodott a lány.

– Lehet, de arra is számíthatnak, hogy mi is számítunk erre – mondta lassan Fron.

Tudta, mi a következő lépés, de nem akarta végiggondolni. A vak gépész mentette meg a gondolkodás fájdalmától.

– Ha bármelyik is az Igazgatóságra vezetne, akkor akár véletlenül is ráhibázhatnánk. Ezt biztos nem kockáztatnák – jegyezte meg.

Odabotorkált a falhoz, és érzékeny ujjával végigtapogatta a két ajtó közötti részt.

– Ez lesz az – vihogta, amint megtalálta a rejtett nyílást.

Az utolsó szobához érve a folyosón három széket találtak, a bejáraton nem szerepelt felirat, de emlékeztek, mit mondott nekik az őrült tudós.

– És vajon honnan tudják, mi a legbensőbb félelmem? – érdeklődött a mérnök.

Hamar megkapta a választ: a falból sugárnyalábok törtek elő, és mindannyiuk fejét végigpásztázták. Ré szedte össze legelőször a bátorságát, benyitott, aztán nagyot fújtatva átlépte a küszöböt. A két kék munkás helyet foglalt a váróban, de pár pillanat múlva fel is ugrottak. A lány zavarodottan támoltygott

ki.

– Azt hiszem, haza kell mennem – motyogta, és magába roskadva rogyott le a székre.

Másodiknak az öreg gépész próbálkozott, de nemsokára ugyanolyan összetörten tért vissza. Frontkotráson volt a sor. Meghúzta kulacsát, aztán belépett az ajtón.

A hatalmas íróasztal mögött a vállalat legdrágább berendezése ült, egy alakváltó robot, melynél nem létezett akkor fejlettebb technológia. Az ördögi teremtmény azonban nem kígyók, mérges pókok vagy kardfogú poszáták képét öltötte magára. Pontosán tudta, mi az, amitől minden látogató a legjobban fél: a saját főnökétől. Alapos dorgálásban részesítette a szobába lépőket, miközben tökéletesen utánozta feljebbvalójuk gesztusait, hanghordozását és szóhasználatát. A szónoklat mindig személyre szabott volt, de ugyanazzal a mondattal kezdődött: „Úgy látom, még nem készítetted el a múlt havi beszámolót.” A módszer hihetetlenül hatékonynak bizonyult. A tervező mindenre gondolt, nyugdíjasok és munkanélküliek előtt legutolsó feletteseik jelentek meg. Ezért odabent Front legnagyobb meglepetésére a palaui főnökrobot várta, akit a lengyel bányamérnökről mintáztak. Janek nagyot szívott cigarettájából, és mozdulatlan szájjal kezdett monológjába:

– Kereszt...gy l...vonal...tom, m...csillag...g nem k...csillag...sz...karika...

Bizonyára lettek volna olyanok, akik nekiállnak kihámozni az érthetetlen szöveget, de Front, ahogy a bányászmondás tartotta, nem ilyen műanyagból faragták. Elege volt a fejtörőkből, úgyhogy odasétált, elfordította a robot sisakját, amivel egy mozdulattal kikapcsolta.

– Szabad az út – szólt ki a többieknek.

Mint kiderült, maga az Igazgatóság elnevezés is pusztán a megtévesztést szolgálta. Az épületben semmiféle munka nem folyt, a fejlett védelmi rendszer kizárólag a központi

nyilvántartót őrizte. Annak nagy, kupolás terme is jószerével üresen tátongott, csak a közepén álló emelvény tetején csillogott valami kerek dolog. Fron megborzongott, az egész hely valahogy a maja kiállításra emlékeztette. A Macit is szorongás fogta el, de egészen mástól: a dobogón fénylő központi agy emberi fejet formázott. A bányatársaság mindent tudó nyilvántartóját a tulajdonosok bölcs őseről mintázták, ragyogó aranszínben Péter arca mosolygott a flakonra.

– Hová kell bedugni a kártyát, a szájába? – kérdezte izgatottan a mérnök.

Le sem vette szemét a szerkezetéről, háta mögül hallotta a gépész szavait:

– Arra már nem lesz semmi szükség. Ez itt a végállomás.

Mintha megváltozott volna az öreg hangja: sokkal határozottabban szólt, és nyoma sem volt a korábbi vihogásnak. Társai gyanakodva néztek rá.

– Nem az vagyok, akinek hisznek – folytatta. – Nem vagyok gépész, és nem vagyok kék sem. Csak befestettem magam.

– Csak azt ne mondja, hogy nem is öreg – csattant fel a mérnök.

– Efelől nyugodt lehet, nemrég töltöttem be a kilencvennégyet. És annyi éven át végig erre a percre vártam!

Kimért léptekkel sétált az emelvényhez.

– És ha már itt tartunk, tényleg vak? – szegezte neki a kérdést a lány.

Az öregember halványan elmosolyodott.

– Valóban elvesztettem a látásomat, ezért is volt szükségem önökre. Egyedül soha nem jutottam volna el idáig. Tudják, engem is a bosszú hajtott. A családom ősidők óta harcban áll a P vállalattal, de most nemcsak értük veszek elégtételt, hanem mindannyiunkért. Ez a lelketlen cég már csaknem az egész bolygót tönkretette.

Ré szeme elkerekedett.

– Maga ökoterrorista?

– Nem használnék ilyen megosztó kifejezéseket. Jobban szeretem, ha radikális antivállalatistának mondanak, bár én kimondottan antipéista vagyok – húzta ki magát az idős ellenálló.

– Az ilyenek miatt vártam egy egész napot a reptéren – fakadt ki Fron.

– Sajnálattal hallom. Engedjék meg, hogy bemutatkozzam, a nevem Tóth Bakszarvú Lepkeszeg – hajolt meg.

– Igaza volt, Bax, ez tényleg ritka hülye név – szólt elismeréssel Rézsútos Lejtakna.

– Egy védett növényről neveztek el. Anyámat Hrabovszki Okoslánynak hívták, ha mond ez önöknek valamit.

– A pikulás nő a Pikulás nő című történelmi sorozatból? – bukkant a bányász hiányos műveltsége egy darabjára.

– Így is mondhatjuk. Soha nem kedvelte a modern kütyüket, de az biztos tetszene neki, amit most csinálok.

Az álgépész felnyitotta a szobor fejét, és zsebéből apró tárgyat húzott elő.

– Mit is csinál most? – érdeklődött a lány.

– Olyan vírussal fertőzöm meg a rendszert, ami a teljes vállalatot megbénítja.

Bedugta az eszközt Péter agyába, majd fesztelen hangon hozzátette:

– Utána pedig ezt az egész helyet a levegőbe röpítem, már ha lehet ilyet mondani a Holdon. Együttérzek önökkel, de nincs más választás, mindhármunknak itt kell meghalni. A botomban nagy erejű pokolgép van.

– Már csak ez hiányzott, még egy örült – sóhajtott Ré.

– Én inkább megszállottnak mondanám – helyesbített az öreg.

Fron a botot nézegette, aztán megszólalt:

– Én meg féleszünek. Ez a robbanószer salakot se ér gyújtószerkezet nélkül. Mindig mondom, hogy szakemberre kell bízni a kivitelezést. Az ilyen vak öregembereket csak átejtik a

feketepiacon.

Bax zavartan tapogatta botját.

– Nos, valóban úgy tűnik...

A mérnök folytatta a kioktatást:

– És azt sem értem, miért kellene meghalnia bárkinek is. Nem hallott még időzítőről?

– Nahát, maga tudna ilyet készíteni? – ébredt remény a terroristában.

– Nem az a kérdés, öreg, hogy tudnék-e. A lényeg, hogy én egy ilyen melóhoz rohadtul nem vagyok megfizetve. Hacsak nincs kitömve pénzzel, felejtse el az egészet. Arról nem is beszélve, hogy tutira ugrik az összes bónuszom, ha felrobbantom az Igazgatóságot.

Bax arcán újra a tréfás kedvű gépész vigyora jelent meg. Vihogva mondta:

– Éppenséggel értek valamicskét a rendszer megpiszkálásához, hekkerkedésben nyolcvan év gyakorlatom van. Azt hiszem, elintézhetek egy kis prémiumot.

Pillanatok alatt elkészültek. Bax finom ujjakkal tekert párat a szobor fülein, aztán hagyta, hogy a mérnök dolgozzon. Míg a lány felderítő útra indult az épületben, Frontkotrás összeszerelte a robbantó szerkezetet, az időzítőhöz Péter elektronikus tobozmirigyét használta. Kulacsát Mezey Regina unokája tartotta, de csak a Maci érezte át ennek jelentőségét.

Azon tanakodtak, mennyi időt hagyjanak a detonációig, amikor Ré szólt oda hozzájuk.

– Ha engem kérdeznek, gyorsan otthon leszünk, parkol itt egy elég menő járgány. Szerintem valami fejesé lehet.

A mérnökök biztonsági ráhagyásával állították be az órát, és sétálva indultak a garázsmodul felé. Az úrsikló csakugyan a vállalat igazgatójáié volt, folyton rezgésben tartva várt indulásra. Nem sok mindenben hasonlított arra a tákolmányra, amivel a Holdra érkeztek. Többrétegű, biztonsági burkolata vadonatújnak tűnt, vonalvezetését letisztult elegancia

jellemezte. Az utasoknak nem kellett létrán a helyükre mászni, egyszerűen a peronról szálltak be, mivel a jármű a talajjal párhuzamosan indult el, akár a hiperrepülő. Hosszú, alacsony felépítményével leginkább egy földi limuzinra emlékeztetett, belsejében kényelmes fotelek és koktélbár várta az úrutazókat. Péternek élete álma vált volna valóra, ha egy ilyen úrhajót birtokolhat, szépunokája azonban még csak ki sem próbálta. Soha nem tette lábát a Holdra, kevés dolog állt tőle távolabb, mint a lepukkant bányásztelepek látogatása.

– Még a palai főuraknak sem lehet szebb – füttyentett Fron a jármű láttán, és már indult is, hogy kinyissa a legközelebbi ajtót.

– Vigyázzon! – kiáltott rá a lány, de akkor már késő volt.

Az úrsikló alól rémisztő hang kíséretében a kék szemétmassza mászott elő, és fortyogva folyta körül a Macit szorongató bányászt. Örvényként ölelte körül, de aztán egyszer csak elcsitult, és morogva húzódott odébb.

– Engem valamiért tényleg nem bánt – ámult el Fron.

– Fogalmam sincs, mi lehet az oka – suttogta Ré, miközben fedezékbe húzta az öreget.

– Biztos azért, mert én is kék vagyok – próbált viccelni a mérnök.

– Hát persze, ez az! – kiáltott fel a lány. – Hiszen Bax nem igazi kék! A szörny érzi magán a szemetet, ami az italtól felhalmozódott a szervezetében. Biztosan azt hiszi, hogy egy fajhoz tartoznak.

A mérnök meglengette macikulacsát, aztán odadobta társainak.

– Ha karikákat látnak, az teljesen természetes jelenség.

Nem volt benne túl sok a lötyyből, de igazságosan szétoztották. Attól a pár kortytól persze még csak a fülük sem lett kékebb, de valamit mégis hatott. Összekapaszkodva közelítették meg a járművet. A nyálka morogva mászott végig a testükön, de végül karcolásokkal megúszták a kalandot.

Magukra zárták az ajtót, aztán felszabadultan lapogatták egymás hátát. A fenevad csalódottan odébb kotródott.

Az úrsiklót felsővezetőknek tervezték, ezért irányítása nem igényelt semmiféle szakismeretet. A műszerfalon összesen három gomb helyezkedett el, rajtuk a lehetséges úti célok: „Föld”, „Igazgatóság” és „Bázis”.

– Szedjük fel a csapatot – nyomta meg a lány az utolsó gombot.

A szórakoztató egységen már sokkal több kapcsolót találtak, a szerkezet mindent biztosított, amire európai embernek szüksége lehetett az ellazuláshoz. A hangszórókból lágy tilinkószó hallatszott, a bárszekrényben pedig magyaros papajaborok és mangópálinkák palackjai sorakoztak. Alig volt idejük áttanulmányozni az italkínálatot, és már meg is érkeztek. A motor elhallgatott, furulyaszó töltötte be az úrlimuzin belsejét.

– Ezt a számot még hallgassuk végig – javasolta Fron, és felhajtott egy pálinkát.

Pechjére nem egy háromórás tilinkóopera szólt, a muzsikus befejezte a dallamot. A mérnök kelleetlenül megtöltötte a Macit, és kikászálódott a járműből.

– Tökéletes időzítés, most végeztünk a szemlével – rikkantotta Vasquez, az adóügyi ellenőr.

– További vizsgálatokig a munkaterületet lezárjuk – magyarázta Bowman, aki sárga szalagot húzott az épület köré.

A gépészek viszont még sehogy sem álltak az úrhajó megjavításával, csak a landoláskor kilyukadt óriási szeméttartályt foltozták be. A konténer hatalmas ajtaja kitérve állt, a nyílásból a holdi gödrök sötétsége áradt.

– Remek munka – tapogatta a falát Bax.

– Beszállás! – sürgette őket a mérnök az úrsikló mellől.

Alig várta, hogy újra elterüljön a kényelmes fotelben, és azon gondolkodott, vajon melyik gombbal lehetne koktélokot készíteni. Mind beszálltak, már csak Ré maradt kint, búcsút vett

a Holdtól. A régi rakéta roncsai között lépkedett. Fron kedvtelve nézte a lányt, letekerte kulacsáról a kupakot, a szájához emelte a Macit, és rájött, hogy már megint sisakban van. Éppen visszazárni készült a flakont, amikor szeme sarkából meglátott valamit. Az úrlimuzin hátsó ajtaja kinyílt, és sűrű massa ömlött a szabadba. A vadállat egyenesen Ré irányába tartott.

– Vigyázz! – ordította el magát a mérnök.

A lány megfordult, felsikoltott, aztán csak dermedten állt. Láthatóan elmúlt már nála a kék ital hatása, a trutumó felborzolt hullámokkal hömpölygött felé. Fronnak nem volt ideje odafutni. Fejében cikáztak a gondolatok.

– El kell terelni a figyelmét. De mivel? – tépelődött.

Végül a bestia gusztustalan, amorf megjelenéséről ugrott be neki a megoldás. A Macit az úrlimuzin tetejére tette, és gyorsan tapogatni kezdte ruháját. Farzsebében találta meg a kis hasábot. Azonnal letépte a csomagolást, a belsejét pedig nagy lendülettel elhajította.

Hála a légkör hiányának, az öncsócsáló rágógumi hihetetlen sebességgel repült. Egyet-kettőt rágott csak magán, és már neki is ütődött a tartály falának. Onnan a szürke talajra pattant, ahol lüktetve várakozott. A szemétszörny is megtorpant, majd elhúzódott a lánytól, és lassan a rágó felé folydogált. A ragacs felmérte a terepet, rendeltetése szerint száját keresett. Pillanatnyi zavar után hernyózó mozgással mászott be a tartály tátongó nyílásán. A fenevad örült lendülettel tódult be csapdájába. Ré, aki rögtön megértette a helyzetet, párducmozgásával az ajtónál termett, és rácsukta az állatra. Addigra a mérnök is odaért, együtt tekerték el a zárszerkezetet.

– Megmentette az életemet! – hálálkodott a lány.

– Unalmas lenne maga nélkül – ismerte be a bányász.

– Már akkor tudtam, hogy különleges, amikor először megláttam. A ruhatárban akart belépőjegyet venni.

Ré újra Fronhoz simult, de most rúgás helyett valami igazán különleges dolog következett: ők voltak az első emberpár a

világon, akik megpróbálták szkafanderben csókolózni. A mérnök őszinte döbbenettel mondta:

– Fogalmam sem volt róla, de egész életemben erre a percre vártam.

Kézen fogva szálltak be az úrsiklóba. A limuzin elstartolt, és a Föld felé vette az irányt, ők pedig már sisak nélkül folytatták, amit odakint elkezdtek. Bowman, az üzemegezségügyis beleegyező mosollyal nézte őket, mivel tudta, hogy nincsenek munkakapcsolatban.

Ekkor Fron felkiáltott:

– A kulacsom!

A flakont az úrlimó tetején felejtette. Ez a fajta baleset gyakran esett meg mindenféle tárgyakkal, a jelenség egyidős volt a zárt kocsiszekrényű gépjárművekkel. Természetesen már a ló vontatta hintók tetején is hagytak az utasok csomagokat, de azokat a bakon ülő kocsisok szinte mindig észrevették, a legritkébb esetben indultak el velük. Az autómobillal azonban mindez lépten-nyomon bekövetkezett. 1908-ban a T-modell egyik első próbaútján maga Henry Ford felejtett az autó ponyváján egy üveg ketchupot. Az eset után utasította tervezőcsapatát, hogy találjanak megoldást a problémára, de végül arra jutottak, hogy a tetőkosár túlságosan megdrágítaná a középosztálynak szánt olcsó járművet.

A Maci induláskor megbillent, kifolyt belőle a mangóital, majd az úrsikló tetején végiggurulva beszorult az egyik farokszárny és egy antenna közé. Egy darabig így süvített, aztán amikor Hold körüli pályára álltak, kicsúszott a szorításból, és lepottyant.

A mérnök nem bánkódott sokat, hiszen a prémiumból, amit Bax intézett neki, a világ összes kulacsát megvehetné volna. Az öregnek hála a nyilvántartás szerint Frontkotrás 2030-ban állt munkába a P vállalatnál, mintegy öt évvel azután, hogy az megalakult, és csaknem százhárommal azelőtt, hogy ő maga egyáltalán megszületett. Később ki is fizették neki a bónuszokat,

az ilyen követelések nem voltak szokatlanok az alternatív számok korában, és a társaságnak kisebb gondja is nagyobb volt annál, mint hogy visszavonult bányászok díjazásával bíbelődjék. Hátralévő életükben Ré és Fron boldogan éltek palaui, föld alatti villájukban. Mégis, amikor a mérnök az úrlimuzin ablakából visszanézett a Holdra, elérzékenyülve mondta:

- Azért szerettem azt a kis krapekot a fura füleivel.
- Micsoda? Szerinted emberformája volt? Én végig azt hittem, hogy valamilyen állat – nevetett a lány.
- Á, dehogy! Ilyen állat tutira nincs. Különben is, mit keresne egy állat kezében detonátor?

Abban a pillanatban, amikor a Maci leesett az űrhajóról, a Hold túlsó felén, az Igazgatóság nagy kupolatermében végéhez ért a visszaszámlálás. A szerkezet tökéletesen működött, berobbantotta a botot, Fron mestere volt szakmájának. Akadt azonban egy dolog, amiről nem volt tudomásuk, erre próbálta őket figyelmeztetni a nem annyira örült tudós. A Bergmannok biztonsági okokból az egész épületet aláaknázták. Nagyzási mániájuknak semmi sem szabott határt, és mivel bíztak a jól bevált, régimódi technológiákban, a laboratórium alá méretes atombombákat telepítettek. Így a detonáció sokkal nagyobb lett, mint amekkorát a bányász tervezett.

Vakító, táguló kék korong vágott át a feketeségen, nyomában óriás tűzgolyó duzzadt. Milliárdnyi kőszikla zúdult a világűrbe, a Hold jó része egy pillanat alatt darabjaira robbant. A törmelék egy része a Föld felé száguldott. Volt, ami elégett a légkörben, a maradék idővel a bolygó körül szürke gyűrűbe rendeződött, amit helyenként tarkítottak csak a vállalat kék szemétfoltjai. Ott keringett a Maci is. Hosszú éveken át nézte az örökké mozgó csillagokat, és arra gondolt, hogy végül őbelőle lett az áldozat. Átlátszó műanyag testén nem sok nyomot hagyott a mangópálinka, ahogy a távoli égitestek fénye átsütött rajta,

átható kék színben ragyogott.

5.

A Hold 2178-as felrobbanása még nem hozta el a Föld pusztulását, de igencsak átformálta a világ képét a hátralévő röpke két és fél évszázadra. A katasztrófa természetesen komoly változásokat hozott a pusztazámori Mezey Regina Alapítvány életében is. A sokat látott épületben akkor már húsz éve az ezoterikus tanok professzorai kísérleteztek, munkájukat számos jelentős felfedezés és súlyos drámai esemény kísérte. Bársonyos Kakukkszegfű, az alapítvány idős kurátora míg élt, visszasírta a földhözragadt tudományok művelőit, az újokkult kutatók ugyanis jóval problémásabb albérlőknek bizonyultak.

Alapvető gond volt a druidákkal és sámánokkal, hogy nem árulták el, mivel foglalkoznak, mivel titkos tanaik lényegéhez tartozott, hogy csak a beavatottak csoportja ismerhette meg őket. Tudásukat gyakran egymás előtt sem fedték fel, ezért idővel néhány fős társaságok jöttek létre, melyek a székház különböző részeiben zárták el magukat. A legritkább esetben jelentették az ingatlanban keletkezett károkat, és ha valami elromlott, megpróbálták saját szakállukra, varázslással megjavítani. Többségük az őselemek megszállottja volt, így amikor nem gyűjtögettek, vagy éppen nem árasztották el vízzel a pincét, akkor felásták a kertet, de legalábbis óriási huzatot csináltak. Az alkímisták elképesztő mennyiségű szemetet termeltek, egy lépcsőfordulóban berendezkedett misztikus csoport pedig abban hitt, hogy világunk csak átmeneti állapot egy magasabb rendű lét eléréséhez, ezért egyáltalán nem takarítottak.

Persze a mágusok értek el kimagasló eredményeket is. Egy

médium például kitartó gyakorlással valóban képessé vált kommunikálni a fizikai létezésén túli világgal. Ez az a dimenzió, ahol halhatatlan lények élnek, és munkaasztaluk fölé függesztve tartják az alapigazságot, miszerint „sebesség egyenlő út osztva idővel”. Egy örök életű háziasszonnyal létesített kapcsolatot, melynek során magasabb rendű ismeretekre tett szert. Nemcsak az előbbi munkahelyi titkot sikerült megtudnia, hanem azt is, hogy a halhatatlan férfiak naponta háromszáz földi évnek megfelelő munkaórát dolgoznak, így az idegen dimenzióbeli háziasszonyok élete rém unalmas. Vég nélküli sorozatokat néznek, ahol egy epizód átlagosan hetven földi évig tart. Az átélt élmény hatására a médiumnak megnyílt a természetfeletti érzékelésért felelős, harmadik szeme. Szerencsétlenségére ezzel a szemével hetven éven át ugyanazt az egy epizódot látta egy létezésén túli kórházsorozatból. Ezek köztudottan nagyon unalmasak, mivel a halhatatlan lények világában az életmentő műtét fogalma eleve értelmezhetetlen.

A legnagyobb eredményeket mégis a teakonyhát uraló kilenc nő érte el, akik lefektették az ezoterikus matematika alapjait. A Kupak, aki a rátekerített csővel még mindig a mosogatógép melletti falon lógott, kiemelt helyről figyelhette, ahogy bevezették például a mágikus törteket. A nevező és a számláló fölé egy legfelsőbb szint került, a Teremtő. Ez képes volt bármely szám értékét megnövelni, de egyenlővé tehetette nullával is. A csoport ősi erőt tulajdonított az összeadás-kivonás-szorzás-osztás négyszögének, és megszállottan keresték az elveszett, ötödik alapműveletet. Kutatásaik során jó néhány új számtani műveletet felfedeztek, úgymint a kiejtés, a variálás vagy az önkivonás. Egy idő után bebizonyították, hogy az áhított, hiányzó eljárás az úgynevezett eredményre emelés, mellyel bármilyen számból azonnal egy egyenlet megoldása lehet.

Kakukkszegfű ezeket a megszállott nőket kedvelte a legjobban, mivel naphosszat csöndben számolgattak, pedáns rendet tartottak a konyhában, és komoly érdeklődést mutattak

Regina személye iránt. A társaság titokban klasszikus püthagoraszi számmisztikával is foglalkozott, a betűkhöz számjegyeket rendeltek, az összeadott számjegyekhez pedig jelentéseket. Az R betű kilencet jelentett, amit mindig is a legtökéletesebb számnak tartottak. Ráadásul a REGINA név betűit összeadva ($9 + 5 + 7 + 9 + 5 + 1 = 36$; $3 + 6 = 9$) ugyancsak kilenc lett az eredmény. Igaz, a teljes nevével számolva már csak kettő jött ki, ez viszont azért volt egészen misztikus, mivel a nagy előd 2000-ben született.

A kilences szám megdöbbentő módon mindenhol megjelent az egykori kormánybiztos tárgyain. Erre jutottak, ha összeadták a bolti kuponján szereplő azonosító számjegyeit, és kilencet adott ki az is, ha kiszámolták a régi biopamut köntös címkéjén szereplő mágikus szöveget: „100% cotton”. (Ezt úgy érték el, hogy a százalékjelet száznak vették, ami pedig a számjegyeit összeadva egyet ér.) De a legfőbb kilences a teakonyha ajtaján virított. Még a hirtelen meggazdagodott palaui takarítónő írta fel rúzsával a táblázatra: „UTOLSÓ TISZTÍTÁS, 24.12”. Márpedig ez a szám többszörösen kilencet ért. Ha a számjegyeket összeadták:

$$2 + 4 + 1 + 2 = 9.$$

$2 + 4 = 6$, ami pedig egy fejre állított kilences.

$1 + 2 = 3$, amihez ha hatot adunk, megint kilencet kapunk.

2170-ben, ami átszámolva ($2 + 1 + 7 + 0 = 10$; $1 + 0 = 1$) egy új kezdetet jelent, kilencven (= 9!) éves korában meghalt Kakukkszegfű. Mivel utód nélkül hunyt el, végrendeletében az épületet az ezoterikus matematikusokra hagyta. Az újdonsült tulajdonosok hűen őrizték emlékét, egy hajtincset a kávéfőző mellett állították ki. Gyakorlati érzékkel azonban egyáltalán nem rendelkeztek, az intézmény pénzügyeit attól fogva transzcendens elgondolások mentén irányították. A szervezetet kétes anyagi körülmények között érte a Hold pusztulása, ami csak tovább rontott helyzetén.

A Föld égi kísérőjének eltűnése hatalmas változásokat

hozott. Az óceánokban csaknem leállt az árapály, a bolygón állandó szélviharok tomboltak, és egyes asztrológusok, akik éppen egy bonyolult együttállás kiszámításának végén jártak, egyszerűen idegösszeomlást kaptak. Korábban a Hold gravitációja tartotta ferde helyzetben a Föld tengelyét, ami így recsegve-ropogva kiegyenesedett. A nemzetközi egyezményekkel szabályozott klíma teljesen felborult, ráadásul fékezőerő nélkül a Föld háromszor olyan gyorsan pörgött. Attól fogva huszonnégy helyett mindössze nyolc óra alatt fordult körbe, ezért egy év ezerkilencvenöt nappól állt. Az egyes országok hosszas tárgyalásba fogtak a huszonnégy új hónap elnevezéséről, azok a horoszkópkészítők pedig, akik túléltek az első sokkot, ugyanennyi bónusz csillagjegyet vezettek be. A zodiákusjegyek között egyébként is történtek változások az utóbbi időben, mivel kikerültek közülük a kor emberének ismeretlen, kihalt állatok. Skorpió helyett kardfogú poszátát mondtak, oroszlán helyett pedig tűzokot, bár már ezekkel is alig lehetett találkozni a természetben. A világot a tűzokok által tervezett, saját magukat gyártó, változatos robotállatok lepték el, nekik azonban egyelőre még senki nem adott nevet.

De nem az élőlények rendszertana vagy a horoszkópreform jelentette akkortájt Európa legnagyobb problémáját. A kontinenst gúzsba kötötték a nagy palauai szolgáltatók és bankok, melyek napi hitelkamattal kalkuláltak. A napok számának hirtelen megugrása miatt a tartozások is az egekbe szöktek. Az egész földrész elszegényedett, a magyarok pedig különösen megszenvedték az újonnan beköszöntött európai jégkorszakot: a virágzó mangóbirodalom végleg összeomlott.

A pusztazámori számmisztikusok is új betűsört értelmeztek, a rejtélyes körülmények között alakot öltött mágikus üzenet így kezdődött: „DÍJHÁTRALÉK-RENDEZÉS”. A megszokott számítás szerint a cím megnyugtató eredményt hozott, a társaságra mégis cudar idők köszöntöttek. Ettől világképükbe vetett szilárd hitük megingott, és a tudományos ezotéria helyett egyre inkább

a hiedelmek világába menekültek. Egyiküknek prófétai képességeket tulajdonítottak, mivel a furcsa szöveg elemzése után napra pontosan megjósolta, mikor szűnik meg az áramszolgáltatás. Az illetőt szellemi vezetőnek választották, és miután a szemétszállító cég is felmondta a szerződést, a csoport súlyosan radikalizálódott. A nélkülözésben a Nagy Kilences, Regina egykori hulladékellenes feljegyzései nyújtottak csak kapaszkodót, esténként gyertyafénynél hosszan olvastak fel a nagy előd internetes posztjaiból. A zárt szektába bekerülni csak egy-egy tag halála után lehetett, a felvételt komoly vizsga és számolás előzte meg. Kizárólag magányos nők jöhettek szóba, akik, miután felesküdtek a szekta törvényeire, lemondtak a világi élet és a földhözragadt matematika minden hívságáról.

Egy évtized múlva a szűkölködő számmisztikusok már csak a távoli jövőben bíztak. Szertartásaikon fehér csuklyás biopamut fürdőköpenyt viseltek, és egy új hit papnőiként mormolták szövegeiket. Legszentebb számsoruk, a „2-4-1-2”, ami a teakönyha ajtaján lévő feliratról származott, megmutatta a végső igazság eljövételének idejét. Szentül hitték, hogy 2412-ben a világ megtisztul majd minden szennytől és mocsoktól. Az eseményt úgy nevezték: az Utolsó Tisztítás. A megszállott csuhások feladata volt a szűk helyiség szent tárgyait megőrizni a végső pillanatra. Abban is biztosak voltak, hogy az elérkező Nagy Tisztító egyenes ági leszármazottja lesz Reginának, akit addigra már Ősanyaként tiszteltek. Ők voltak a korai reginátusok.

A hitvilág első ránézésre ingatag lábakon állt, hiszen nevezett ősanyának nem voltak élő leszármazottjai. (Bax nem sokkal a Hold felrobbanása után halt meg, az álcájához használt kék festék mérgezte meg.) A papnőket nem gátolta ez a látszólagos nehézség. Az épület régi genetikai laborjába vonultak, és fennmaradt hajtincse alapján létrehozták régi főbérlőjük, Bársonyos Kakukkszegfű klónját. A Regina unokájával tökéletesen egyező génekkel rendelkező csöppség az

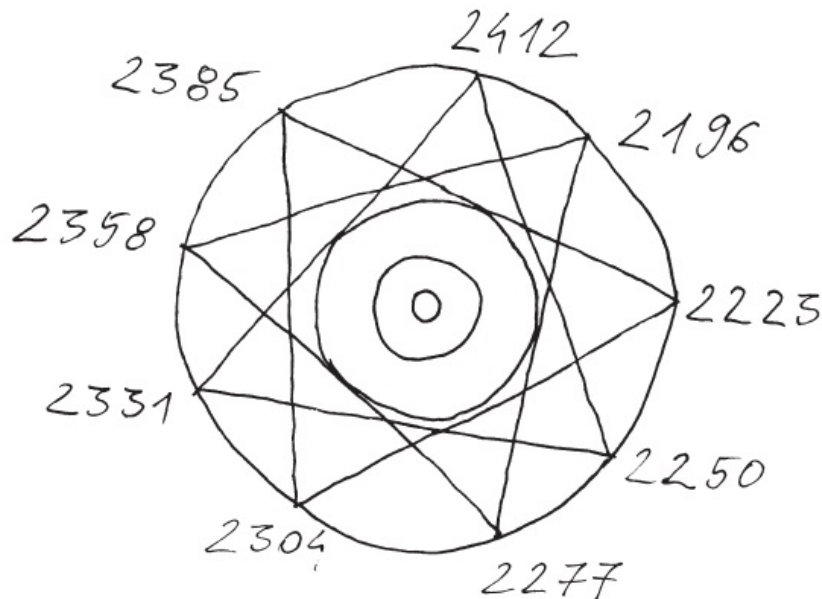
előre kijelölt 2196-os évben született. Neve nem is lehetett volna más, mint Kettőegy Kilenchat.

XXIII. SZÁZAD

1.

Az első papnők természetesen precízen kiszámolták, hogyan lehet a küldetést anyáról lányra továbbadva éppen kilenc generáció alatt eljutni a nagy pillanatig. A születésre alkalmas, kilences értéket adó évszámok csodálatos módon szabályos időközönként követték egymást. Közöttük mindig pontosan huszonhét esztendő telt el, ez a szám pedig kilences volt a kilencesek között. Ráadásul ez az életkor biológiailag is tökéletesen alkalmas volt a szülésre, ennyi idősen kellett tehát a vérvonal hordozóinak világra hozni utódaikat. Rendszerük titkos összefüggéseit geometrikus rajzban is szemléltették, ez lett a reginátusok csillaga.

1. ÁBRA: A REGINÁTUSOK CSILLAGA
(részlet Dr. Szirmai Sallárom jegyzeteiből)

Kilenc hat engedelmes alkat volt, akárcsak Bársonyos

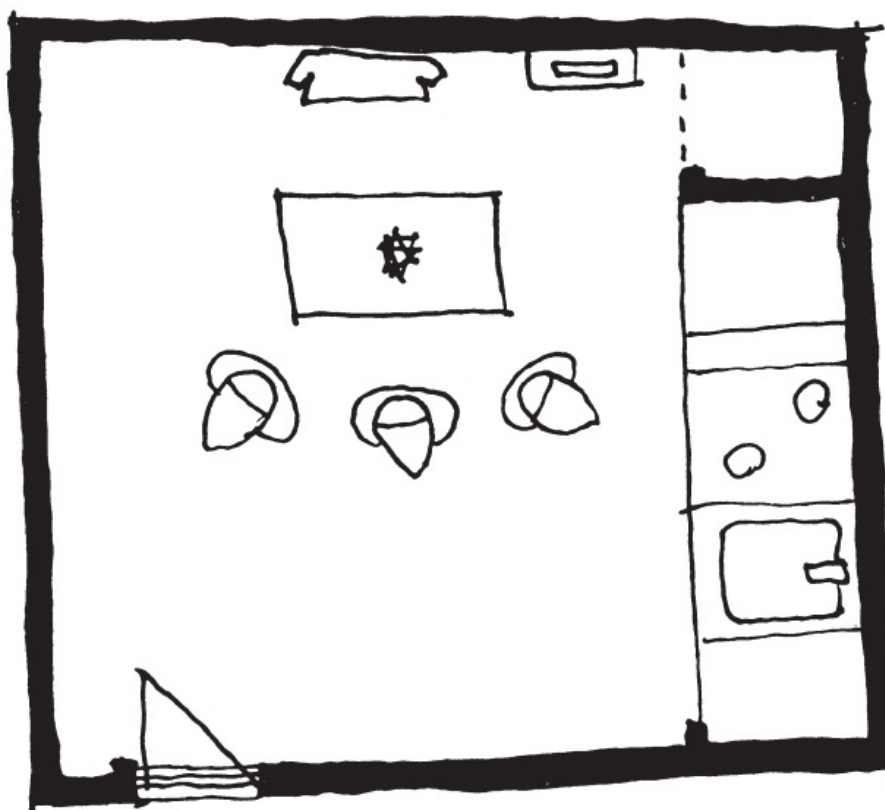
Kakukkszegfű, akinek a génjeit hordozta. Az áldott leszármazott nem harcolt sorsa ellen, sőt tetszett neki a kiemelt figyelem. Gyerekként a legtöbb gondja abból fakadt, hogy nem akadt játszótársa. Egyedül futkározott a régi épületben, de nevelői így is folyton rászóltak. A szent tárgyaknál csak őt magát féltették jobban.

Kilencévesen az oltár mögött bujkált, amikor leverte a falról a régi hangszert, aminek végén a Kupak díszelgett. A műanyagdarab levált csövérről, messzire gurult a padlón, és a közösség vezetője előtt állapotodott meg. A kislány behúzta nyakát, úgy várta a szidást, ám a főpapnő arcán meglepő módon harag helyett elragadtatott ámulat látszott. A próféta felemelte a Kupakot, bordázott palástján megszámolta a rovátkákat: pontosan tizennyolc darab volt. Remegő kézzel helyezte az egykori záróelemet a kilencágú rajzolat közepébe. Éppen odailleszt. Attól fogva legszentebb tárgyukként tisztelték. (Mivel a csövet semmire nem tudták használni, és egyébként is tizenhárom csík volt rajta, egyszerűen szemétként dobták.) Most, hogy vallásuk alapjait lefektették, a szekta téríteni kezdett.

Nem állítható, hogy Európa lakossága azonnal nagy érdeklődést mutatott volna az új tanok iránt. Csoportjuk csupán egy volt a sok közül, hiszen akkortájt a legkülönfélébb vallások és kultuszok versengtek az új kor próbatételeitől meggyötört lelkekért. Számptalan világvégeváró szekta hirdette téziseit, és mind geometrikus szimbólumokat imádtak. A csillagkeresztesek és keresztcsillagosok között kivételt képeztek a felezőmerőlegesek, akik a világ vége helyett a világ közepét várták, nem tudván, hogy arról már régen lekéstek.

A reginátusok közösségére leginkább a valláskutatók figyeltek fel. A csupa nőkből álló gyülekezet doktori disszertációk kedvelt témája lett, ők pedig némi adomány fejében örömmel álltak bárki rendelkezésére. Hittek benne, hogy vallásuknak ezzel híre megy, így idővel meghódíthatja a világot. Mégis pontosan ez lett a vesztük.

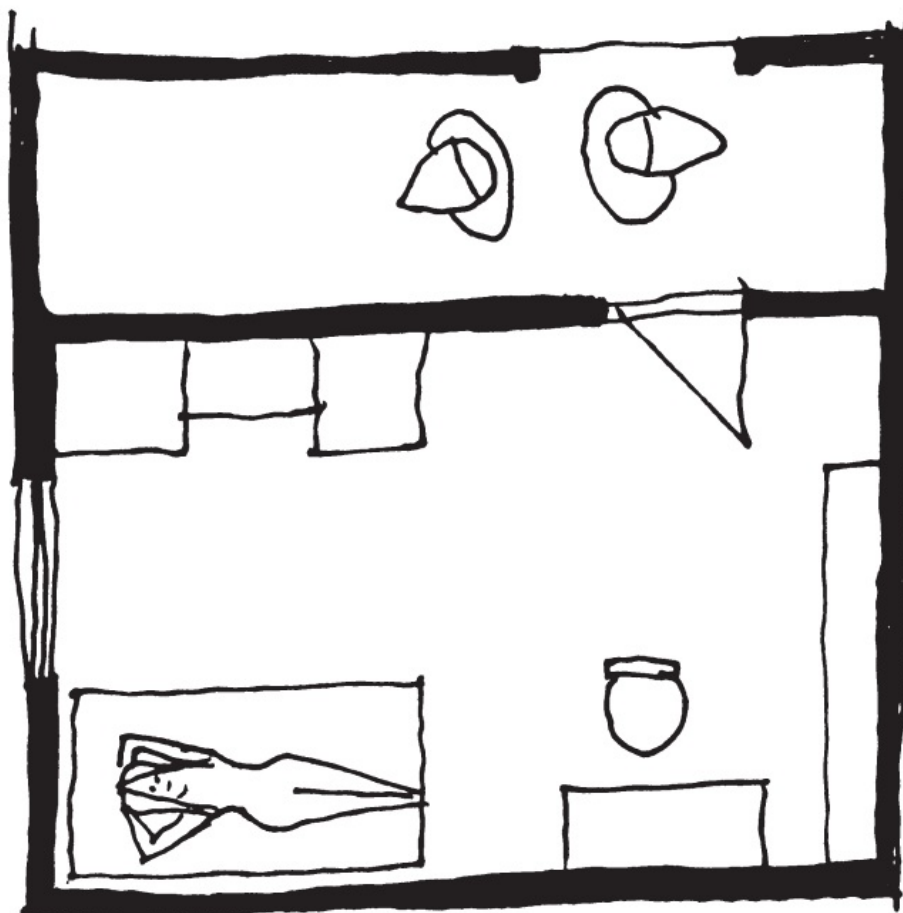
2222-ben, amikor a kiválasztott betöltötte a huszonhatot, és már csak egy éve volt a szülésig, új vallásszakértő érkezett hozzájuk. A fiatalember gazdag palauai család sarja volt, más nemigen tehette meg, hogy a világot járva utazgasson szimbólumok után kutatva. Otthonról hozta a vallások, különösen a maja kultuszok iránti érdeklődést. Szüleit Rének és Fronnak hívták, tőlük tanult meg magyarul, és anyjától hallott a különös puszta-zámori helyszínről is. A fiú büszkén viselte szép palauai nevét: a Sallárom páratlant, egyedülállót jelentett.

2. ÁBRA: A REGINÁTUSOK LEGBELSŐ SZENTÉLYE
(Dr. Sz. S. jegyzete)

Behatóan tanulmányozta a kilences számra épülő vallást, interjúkat készített a papsággal, és jegyzeteket rajzolt a szent helyiségekről. A legmélyebb benyomást mégis Kilenchat gyakorolta rá hosszas beszélgetéseik során. Egyre több időt töltöttek együtt, és a kutató bőkezű adományai elaltatták a

papnők éberségét. A két fiatal között szerelem ébredt, így a szent vérvonal hordozójának már semmi kedve nem volt gyermeket szülni egy ismeretlennek. A szekta törvénye szerint ugyanis mesterségesen kellett beültetni a megfelelő apa örökítőanyagát. Az ideális, egészséges donort hosszas kalkuláció útján választották ki születési dátuma, lakcíme és TAJ-száma alapján.

3. ÁBRA: A KIVÁLASZTOTT LAKÓFÜLKÉJE
(Dr. Sz. S. jegyzete)

- Megőrülök, ha nem lehetünk egymáséi, Sallárom – súgta a lány, amikor egy alkalmas pillanatban összeölelkeztek.
- Úgy tűnik, összeesküdtek ellenünk – válaszolta szenvedélyesen a valláskutató.

– Ó, a világ végére is elszöknék veled!

Lopva csókot váltottak, de valahonnan zaj hallatszott, ezért gyorsan szétrebbentek. A kutató keserűen arra gondolt, hogy Regina papnői még a világ végén is megtalálnák őket. Jól tudta, milyenek a fanatikusok. A segítség végül meglepő helyről érkezett, az életüket megváltoztató fordulat pedig még meglepőbb módon kapcsolatban állt a Macival.

A P társaság soha nem ismerte el felelősségét a Holddal történt katasztrófában, de csaknem negyvenöt év pereskedés után nemzetközi bíróság kötelezte, hogy szedje össze a Föld körül keringő szemetét. A döntés rosszabbkor nem is jöhetett volna. A holdi bányászatnak befellegzett, ráadásul kiderült, hogy gyorsan lebomló termékeik anyaga, a fungix káros az egészségre. A vállalat története során először a csőd szélén állt. A világnak új energiaforrások után kellett néznie, Polimerika egykor végtelennek tűnő műanyagkészlete a végét járta. A kontinens azonban nem tűnt el sziklába vájt városaival. Ami anyagot kibányásztak, azt a mindent ellepő robotállatok alkatrészeiből pótolták, így egy idő után az egész földrész gigantikus gépezetre emlékeztetett.

A tárgyakat akkoriban már házilagos nyomtatással állították elő egy új, biztonságos anyagból. A nyomtatók percek alatt képesek voltak komplett bútorok, járművek létrehozására, és a technológia tökéletesen hulladékmentes volt. A fölösleges vagy éppen nem használt eszközöket a gépek beolvasztották, hogy újra valami mást alkossanak belőlük. A szerkezetek azonban rengeteg energiát fogyasztottak, és a szükséges, univerzális alapanyag is rendkívül drága volt. Kevesen engedhették meg maguknak, hogy nap mint nap nyomtassanak, sokan még elsején eldöntötték, az adott hónapban autójuk lesz, vagy konyhájuk.

A P társaság minden nélkülözhető beolvasztott, hogy kinyomtathasson egy szemégyűjtő úrhajót. Böhöm járművük a

régi guatemalai úrkikötőből szállt fel, és a bolygó szürke gyűrűje fölött repülve kék salakfelhőkre vadászott.

Ők szippantották be a Macit is. A kukáshajón kétfős legénység látta el a feladatokat, narancssárga szkafanderben tették a dolgukat. A navigátor az orrban lévő fülkéből irányította a szállítóeszközt, míg társa a hatalmas konténer egység mögött utazott. Ha megközelítettek egy hulladékmezőt, a hátul ülő tudományos tiszt lecsatlakozott fürge úrkompjával, és összeszedte a szennyeződést. A flakon hosszú úrbéli sodródása alatt végtelen békére tett szert, így nyugodtan tűrte a hirtelen jött változást. Ha lehunyta szemeit, most is a csillagokat látta.

A palackot összeszedő kukás közel sem volt ilyen nyugodt alkat. A tisztet kirázta a hideg, valahányszor a végtelen világűrbe nézett, ugyanakkor szűk kabinjában leküzdhetetlen klausztrofóbia is kínozta. Ez a hely azonban még mindig jóval kellemesebb környezet volt érzékeny szervezetének, mint ha a bolygón dolgozott volna. Pontosan azért vállalta az úrszolgálatot, mert a Földön folyton csak betegeskedett. Allergiás volt minden műanyagszármazékra, és rettegett a robotállatoktól. A jelenlegi beosztásában átélt pánikrohamok viszont kicsit sem segítettek veleszületett szívritmuszavarán. Pulzusát vizsgálta, amikor tartályukat megtöltvén hazaindultak. Mindig megviselte a landolás.

A kormánynál ülő társa ezzel szemben majd kicsattant az egészségtől, és fütyörészve adta meg az irányt Quetzaltenango felé a fedélzeti számítógépnek. Boldogsága abból az örök elégedettségből fakadt, ami az egykori traktorosokat, kamionsofőröket vagy az utasszállító repülő pilótáit is eltöltötte. Néhány kapcsoló segítségével nagy és hasznos gépezetet irányított, amitől ő is nagynak és hasznosnak érezte magát, pedig munkaideje nagy részében csak bámult a messzeségbe, akár egy éjszakai portás utószezonban. Éppen gyorsítani készült, amikor a rádióban felcsattant kollégája

ideges hangja:

– Valamit látok előttünk a monitoron. Jobb lenne kikerülni.

– Biztos megint csak képzelődsz – válaszolta a sofőr anélkül, hogy lassított volna.

– Nézd meg a sugárral! – türelmetlenkedett a tudományos tiszt.

A navigátor kelletlenül villantotta fel az analizátort. Szokatlanul fénylettek a csillagok, valami alig látható, vibráló felhő lebegett az orruk előtt.

– Nincs benne semmi, ami kárt tehetne a hajóban – vonta meg aztán vállát a kormányos.

Nem is érzett semmi különöset, amikor nesztelenül belehatoltak a csillogó mezőbe. Társát a halálfélelem kerülgette, pedig a neheze csak ezután jött. A felhőn áthaladva bosszantó kép tárult eléjük: a sötétbe burkolózó Föld. A monitorok kialudtak, a rádió is elnémult.

– Na, megint egy globális áramszünetben kell letennem a gépet. Kapaszkodj, Doki! – kurjantotta a sofőr, és kézivezérlésre váltott.

Nem először vezetett vissza emlékezetből, de most a felszínhez közelítve úgy tűnt, teljesen eltévedtek. Nyoma sem volt a megszokott épületeknek, mintha az egész úrkikötő eltűnt volna. Aszfaltozott leszállópálya helyett sziklás talaj várta őket. A jármű bizonytalanul ért földet, aztán megbillent, és oldalára dőlve állapotodott meg. Szemétszállító konténerének rakománya a szabadba ömlött, kigurult a Maci is. Éppen úgy, mint 2022-ben az iskola előtt.

A roncsból sértetlenül kikecmergő űrhajósok össze voltak zavarodva. Éjszaka volt, de olyan forróság csapta meg őket, amit nappal sem tapasztaltak még a zord időjárású közép-amerikai országban. Tüdejükben feszítő érzés támadt, megszedültek, a gyenge szervezetű tisztnek le kellett rogyania a földre. Az igazi sokk azonban az égre nézve érte őket. A sötét mennybolton nem látszott a Föld gyűrűje, viszont magasan fönt

fényes, kerek tányér világított. Pontosan olyan volt, mint egykor a telihold. Voltak emlékeik gyerekkorukból a Holdról, de annak idején soha nem látták ilyen ragyogónak. A sofőrnek úgy tűnt, álmodik, ahogy a derengésben körbenézett a sziklákon. Pár lépésre tőle valami csillogott a holdfényben. Óvatosan megközelítette, felemelte, majd meglepett arccal forgatta meg szeme előtt.

– Ezt nézd, milyen profi munka – mutatta zihálva lélegző társának.

A Maci a jobb oldalán feküdt a közelben, pontosan látta, mi az a tárgy. Az úrkukás egy kést tartott kezében, amit egyetlen darab csillámló fekete kőből csiszoltak hihetetlenül élesre. A flakon azt is tudta, hol látott már hasonló obszidiánpengét. A vérengző majákról szóló kiállításon tették közszemlére, ilyenekkel hajtották végre azokat a bizonyos emberáldozatokat.

Az üreszköz, ami biztonsági okokból állandóan tájékoztatta a központot hollétéről, a Föld gyűrűjének egy pontján eltűnt a térképről. A P vállalat vezetőjét igencsak megviselte, hogy drága járművének nyoma veszett. A cég egy kis méretű úrsiklót küldött a kukáshajó felkutatására, amihez a dolgozók irodabútorait olvasztották be. Egyetlen utasa a társaság saját detektívje volt, aki rendszerint üzemi lopások ügyében nyomozott. A végtelenül megbízható és takarékos robotot Humphrey Bogartról, a XX. század első felének sikeres amerikai filmszínészéről mintázták, ami remek választásnak bizonyult. Természetesen a *Casablanca* sztárja is fekete-fehér színösszeállításának köszönhette sikerét, mint minden kortársa. A róla formázott robot is sötét kalapot hordott világos ballonkabáttal, és bár semmivel nem tudott kevesebbet, jóval olcsóbb volt rikító társainál. Igazán költséghatékonyra azonban az tette, hogy egészen kevés energiát fogyasztott, mivel állandóan kímélő üzemmódban működött. Soha nem emelte fel hangját, mindig szűkszavúan nyilatkozott, és nem lehetett

kizökkeneni nyugalmából. Megszólalásai után hosszú szüneteket tartott, ilyenkor töltöttek akkumulátorai. Csak a legnagyobb előadókra volt jellemző ez a fajta színpadi késleltetés.

Miután végighallgatta a megbízást, sokáig ült résnyire húzott szemekkel. Csonkig szívta cigarettáját, kifújta a füstöt, majd megszólalt.

– Megtalálom...

A vezérigazgató titkárnöje megkönnyebbülten mosolyodott el. Mivel főnöke éppen két idegösszeomlás között volt, mostanában őrá hárult minden feladat. A csőd szélén táncoló vállalat kormányzásához pedig gyors döntésekre volt szükség.

– Ez igazán remek, a jármű indulásra kész. Ha bármi kérdése merülne fel, forduljon az üzemeltetési osztályhoz.

– ... amit egy férfi megtalálhat – tette hozzá a robot.

– Rendben, így még jobb. Várjuk a jelentését. Viszlát! – bólintott a mindenes, felnyalabolta cuccait és elviharzott.

A kalapos már a liftre várva dörmögte maga elé:

– Márpedig egy férfi...

A felvonó nem jött, már rég beolvasztották. A detektív elgondolkodva indult lefelé a lépcsőn. Amikor kilépett a szabadba, újabb cigarettára gyújtott, azután fejezte be a gondolatot.

– ... megtalálja azt is, amit nem akar.

Vihar tombolt a start idején, hatalmas oldalszélben kellett felszállnia, de a nyomozó ereiben továbbra is lassan csordogált a hűvös, szintetikus művér. Felemelkedve villám csapott az egyik szárnyba. A pilóta töltött egy italt, aztán eloltotta a tüzet. A légkör legfelső rétegében sűrű szemétrajon haladt keresztül, melynek egy száguldó darabja jókora lyukat ütött a vezetőfülke búráján. A levegő egy pillanat alatt távozott, a robotot a dermesztő úr vette körül. Felhajtotta ballonkabátja gallérját.

A megadott koordináták alapján könnyedén ráakadt a furcsa, vibráló felhőre a Föld gyűrűjének közelében. Miután

keresztülhatolt a szokatlan jelenésen, ugyanazt tapasztalta, mint korábban az űrkukások: a bolygón kialudt minden fényforrás. A detektív viszont mást is észlelt, műszere kijelzőjén felvillant az elveszett jármű sziluettje. Bemérte a pozíciót, és nemsokára rezzenéstelen arccal landolt a guatemalai Quetzaltenangóban, pontosan a teherszállító roncsa mellett. Morfondírozva fújta a füstöt az éjszakai égbolton ragyogó Hold felé. Bár nem lélegzett, analizálta a légkör összetételét. A levegő hihetetlen mennyiségű oxigént tartalmazott, és nyoma sem volt benne műanyagnak. Ez viselte meg a kukások tüdejét. Körbenézve a távolban pislákoló fényeket vett észre. Éjjellátó üzemmódba kapcsolt: feltette napszemüvegét. Földszintes épületek körvonala rajzolódott ki, egyik mellett nagy embertömeg látszott. Zsebre dugott kézzel sétált oda.

Egy szikla takarásában állt, amikor a döbbenetes látvány szeme elé tárult. Pulzusa felszökött, a vér robotagyába tódult. Véletlenül lenyelte cigarettáját, és majdnem elfelejtette bekapcsolni a szemkamerát. Félkörben ágyékkötős indiánok nyomakodtak egymásnak, mind látni akarták az előttük zajló jelenetet. Szemben velük, fáklyák lobogó lángjától megvilágítva kőoltár állt, melyre kékre festett alakot feszítettek. A robot memóriájába a vállalat minden dolgozójának személyi adatait betáplálták, így azonnal felismerte a szemégyűjtő hajó betegeskedésre hajlamos tudományos tisztjét. A szerencsétlen a hátán feküdt, végtagjait két oldalról egy-egy térdelő, fejdíszes figura szorította. A testhez oldalról leopárdbőr köpenyes, szikár férfi lépett, fején a maja főpapok zöld tollas süvege rikített. Csillámló, fekete kőpengét rántott elő, magasba lendítette, aztán belevágta a kidomborodó mellkasba. Mindenki elhallgatott, a kést markoló pap reccsenő hang kíséretében végezte el a vágást, majd határozott mozdulattal nyúlt be a tátongó üregbe. Aztán ahogy a Hold világító tányérja előtt égnek emelte karját, kezében a véres, még lüktető szívvel, a tömeg örjöngve felordított.

A detektív szapora léptekkel sétált vissza űrhajójához, és beszállva rögtön dupla adag italt töltött magának. Újra áthajtott az űrben vibráló mezőn, és ismét megszokott világában találta magát: a Hold nem ragyogott az égen, a Földet pedig szürke gyűrű vette körül. Az egyetlen lehetséges megoldásra jutott, és meglepően összeszedetten tette meg rövid jelentését, melyet a kamerafelvételhez csatolva küldött a vállalatnak. A szöveg így hangzott: „Jelzett helyen van egy átjáró, ami a távoli múltba vezet. A hajót megtalálják a maja birodalomban, a legénységet ne keressék.”

A következtetés helyes volt, az időkapu valóban létezett. A Hold pusztulásakor keletkezett, és az őrült Bergmannok kvantumhabos hordójának felrobbanása hozta létre. Aki áthaladt rajta, pontosan ezernégyszáz évet utazott az időben. Ez az érték a kvantumhab mennyiségével függött össze, egy időkapu hatósugara mindig négyzetesen arányos a felrobbantott hordó átmérőjével.

Az eset után Humphrey, a robot kilépett a cégtől, és kidobónak állt a Fagyott gumóban. Naphosszat a bárpuhtnak támaszkodva nézett maga elé, és nem vette észre, amikor véletlenül megevett egy cigarettát. A Maci a IX. században, 822-ben ragadt, azon események pedig, melyeknek részese lett, később maja incidens néven vonultak be az időutazás nehezen megírható történetébe.

Amikor a vállalat vezetője, a legfiatalabb és egyben utolsó Bozsó Főnök értesült a különös fizikai jelenségről, éppen öngyilkosságot kísérelt meg elkövetni. Szó sem volt arról, hogy könnyedén dobta volna el magától életét, kimondottan szívós munkával próbált véget vetni létezésének. Fegyvere nem volt, ahogy egy darab kötele sem. Lassan már semmilyen tárggyal nem rendelkezett, így az irodájában fellelhető utolsó eszközöket igyekezett maga ellen fordítani. Szobája ajtaja azonban összetört, amikor nyakára csukta, most ütött vissza, hogy a

társaság mindenből kispórolta az anyagot. Összes reménye nagy főnöki íróasztalában volt. Felfordítva polcolta fel két székre, majd aláfeküdt. Arra készült, hogy kirúgja az egyik támaszt, amikor titkárnője rontott be a darabokban lógó ajtón.

– Uram, azt hiszem, létezik más megoldás – kiáltotta.

– A teafőzőt már próbáltam, és semmi kárt nem tett bennem – reagált lemondóan Főnök.

– Úgy értem, van mód a vállalat megmentésére.

Az asztal alatt fekvő férfi nem akarta sokáig húzni az időt, úgyhogy az elfoglalt emberek hangján felsóhajtott:

– Öt percet kap.

A beosztott levetítette a robotdetektív felvételeit, aztán izgatottan várta a hatást. Az igazgató rezignáltan jegyezte meg:

– Na igen, ilyen pengével már rég nem élnék. Kihúzná azt a széket?

– De hát nem látja, milyen nagyszerű dolog történt? – fakadt ki türelmetlenül az alkalmazott.

– Nagyszerű? Odalett a legdrágább eszköz, amit valaha nyomtattunk, és elvesztettünk két betanított munkást. Az egyetlen jó benne, hogy nem mennek többet táppénzre.

A titkárnő nem bírta tovább, és kibökte a lényegét:

– Viszont eltüntettük a szemetet is!

Főnök nem volt túl gyors észjárású, de most már az ő fejében is összeállt a kép.

– Na persze, ezt a szöveget már hallottam: a múlt, mint a tökéletes szeméttelp. Mintha nem tudná, mi lett belőle legutóbb.

Pontosan tíz évvel azelőtt, 2212-ben hajtották végre a cégnél a méregdrága, titkos kísérletet, melynek során egy gigantikus méretű, megszilárdított műsalaktömböt küldtek a múltba. Fehérre fújták, és úgy kalkuláltak, háromszáz évvel korábban senkinek nem fog szemet szűrni egy jéghegy az óceán közepén. Az érkezés időpontját viszont nagyon szerencsétlenül választották ki, és az éppen arra közlekedő Titanic nem tudta

kikerülni a semmiből előugró szeméttömböt. A vállalatot beperelték, ügyvédei éveken át igyekeztek bizonyítani, hogy a felbukkanó műjéghegy csak részben járult hozzá a tragédiához. Mivel a műsalak csak nyolcszáz év alatt bomlott le, a hulladék továbbra is ott éktelenkedett a tengerben. Ennek elszállíttatása volt az egyik feladat, ami elől a cég vezetője az asztal általi halálba menekült volna. Titkárnöje azonban már készen állt a magyarázattal.

– Akkor nem küldtük elég messzire a szemetet – világított rá.
– Viszont ha elásnánk a kilencedik században a majáknál, akkor a tizenhetedikben már nyoma sem lenne. Egyszerűen elbomlana, mire a tizenkilencedik század végén belefognak az első régészeti feltárásokba. Hiszen azt a hulladékot sem találták meg, ami a kukáshajónkkal ottmaradt. És tudja, mi a legszebb az egészben? A maja birodalom a kilencedik század végén összeomlik. Teljesen mindegy nekik, mennyi szemét között végzik be.

Főnök felkönyökölt, de nem mozdult, jelezve, hogy még nem tett le szándékáról. Fejét támasztva adott hangot kételyeinek:

– És gondolja, hogy ezek a vademberek ölbe tett kézzel néznék, ahogy odahordjuk a világ összes műsalakját?

– Épp ez a terv lényege! A maják megszállottan vallásosak voltak. Szerintem még a munkában is segítenének, ha valamelyik istenük parancsolná nekik. Csak a megfelelő maskarára van szükség.

Az igazgató még mindig nem volt meggyőzve.

– És honnan szerez valakit, aki szót ért ezekkel a tollas örültekkel?

– Egy neves kutató a városban tartózkodik, és nem zárkózik el az ötlettől. Kint várakozik az előtérben.

Dr. Szirmai Sallárom a fellegekben járt. Kevés nagyszerűbb dolgot tudott elképzelni annál, mint hogy testközelből vizsgálhatja a maja civilizációt. Talán csak annak örült volna jobban, ha mindeközben istenként bálványozzák. Ajtó híján

minden szót hallott az iménti beszélgetésből, így azt is tudta, hogy a vállalatnak szüksége van rá. Most mégis hűvös nyugalmat erőltetett magára, és amikor az igazgató a véleményét kérte, állát vakargatva válaszolta:

– Tulajdonképpen kivitelezhetőnek tűnik a dolog, bár nem veszélytelen.

– Természetesen adunk maga mellé néhány állig felfegyverzett katonát – sietett megnyugtani a titkárnő.

– Azért lehet, hogy néhányat nem engedhetünk meg magunknak. És az állig felfegyverzést se vegye szó szerint – igazította ki Főnök, miközben kimászott az asztal alól.

Sallárom úgy tett, mintha komolyan megfontolná a dolgot, aztán kibökte, amire azóta gondolt, hogy először hallott a tervről.

– Egy feltétellel elvállalom – jelentette ki határozottan. – Ha magammal vihetem az asszisztensnőmet is.

A szerelmes valláskutató még aznap este felhívta szüleit, hogy örökre búcsút vegyen tőlük. Ré könnyeivel küszködött, az öreg Fron pedig útravalóként átadta fiának a kétszavas bölcsességet, amit egy élet tapasztalata kristályosított ki, és neki magának is örök iránytűként szolgált: „Egyfélét igyál!” A tudós az éj leple alatt lopódzott be a reginátusok kolostorába, és dacolva minden veszéllyel megszöktette választottját.

2.

A cég magas kamatra vett fel hitelt egy palau banktól, hogy finanszírozni tudja az expedíciót, nem létezett akkoriban rosszabbul hangzó márkanév, mint a P. Ebből az összegből is csupán arra futotta, hogy három pótülést zsúfoltak a rezignált robot által használt úrsiklóba. A csapat négy főből állt, ugyanis

a vállalat végül két katonát engedhetett meg magának. A zsoldosok közel sem voltak állig felfegyverezve. A fiatalabbik, aki a tüzérőt képviselte, nagyjából derékig volt felfegyverezve, félkarú felettesének pedig volt egy pisztolya.

– Ne aggódjanak, csak ez az apró gránát a bokámon lángra tudja borítani az egész falut – büszkélkedett a kölyökképű Keny, amint indulás után ellenőrizte felszerelését.

– Mi a békés megoldásra törekszünk. Úgy látom, magukat viszont csak az teszi boldoggá, ha háborúzhatnak – jegyezte meg lenézően Kilenchat.

Mo, a tapasztaltabb harcos keserűen felnevetett.

– Ugyan! Lemészárolni néhány osztagnyi dárdás fanatikust, az nem háború. Kiépíteni az ellátmány útját egy egész hadseregnek, vagy felhúzni egy hidat tűzoklábból, az a háború.

Akkoriban a fegyveres konfliktusok jó része emberek és robotállatok között zajlott. Mo éppen a hírhedt, gyilkos madárfaj egy példányával vívott közelharcban veszítette el bal karját. Mindkét zsoldos régi magyar katonacsaládból származott, ahol hagyomány volt csaták helyszíneiről nevezni el a gyerekeket. Az elszánt Kenyt Kenyérmezőnek hívták, a kiégett Mo keresztneve Mohács volt.

– Szerencsére háborúskodásra nem lesz szükség – szólt közbe jószágon Sallárom. – Fontos, hogy ne úgy gondoljanak rájuk, mint vademberekre, ez a kultúra számos területen alkotott maradandót. Említhetjük a piramisokat, de járatosak voltak a matematikában és a csillagászatban is.

– Addig nincs baj, amíg számolgatnak, de ha meglátom náluk azt a fekete kést, megismerkednek a sugárvetőmmel – röhögött Keny combját tapogatva.

A kutató folytatta az eligazítást. Fel kellett készíteni társait arra a világra, ahová hamarosan megérkeznek, mivel a harcosok láthatóan nem voltak jártasak a prehiszán mezoamerikai kultúrák történetében.

– Minél díszesebb valakinek a fejfedője, annál fontosabb

ember. A városállam csúcsán a király áll, alatta pedig a papság. Mivel a maják társadalmában központi szerepet játszik a vallás, az élet minden területét a papok irányítják.

– Meg a halálét is – vetette közbe a tűzokvadász.

– Nos, a számunkra barbárnak tűnő rituális gyilkosság nekik teljesen természetes, amit sokszor maga az áldozat is megtiszteltetésnek tart. Szertartásos labdajátékuk végén például valószínűleg a győzteseket szokás feláldozni.

– Ezek idióták. Én biztos nem hajtanék ilyen jutalomért – ingatta fejét a lövész.

– Tudják, a maják hite szerint állandóan vérre van szükség ahhoz, hogy az istenek életben maradjanak. Tehát minden áldozat tulajdonképpen a világot menti meg, és nekik köszönhető, hogy a Nap holnap is fel fog kelni.

Az öreg katona hitetlenkedve szakította félbe:

– Az előbb azt mondta, ezek a fickók képből vannak a csillagokkal. Közben meg azt hiszik, attól jön fel a Nap, ha egymás szívét kikapkodják. Itt valami nem klappol. Szerintem csak szimplán szeretik kizsigerelni az ellenségeiket.

– Ó, nem is hinné, hogy el tud vakítani egyeseket a vallás – somolygott Kilenchat, a szektából szökött lány.

– Így igaz, Lencikém – válaszolta évdőve a tudós. – De tény az is, hogy sok mindenre nem tudjuk még a magyarázatot. A mai napig nem egyértelmű például az sem, hogy mitől omlott össze végül a maja civilizáció.

– Lehet, hogy én nyírtam ki őket – vigyorgott Keny.

Leszálláshoz készülődtek, itt volt az idő, hogy magukra ölték az istenek alakításához szükséges jelmezeket. Természetesen a csapat egyetlen hölgytagja lett Ix Chel, a holdistennő. Élethű műnyulat a vállalatvezető teafőzőjéből nyomtatták. Sallárom Itzamnát, a teremtő istent formálta meg, ezzel is mutatva vezető helyét a csapatban. Lelkesen igazgatták ruhájukat, míg a két harcos, szerepük szerint Kinich Ahau napisten és Chaac, az esőisten csak ímmel-ámmal aggatta

magára kellékeit.

Mielőtt földet értek, a valláskutató még egyszer lelkükre kötötte a legfontosabbakat.

– Ne feledjék, békével jöttünk. Hagyják, hogy én beszéljek, és minden rendben lesz.

Fényes nappal érkeztek, így már messziről észrevették a földszintes építményeket, melyek mellett később leereszkedtek. Sallárom kissé zavartan nézett körbe, sehol nem látott piramisokat.

Elsőre minden kihaltnak tűnt, ezért a legközelebbi épület felé vették az irányt. A bejárat fölött a következő felirat állt: „Máanij le k’oja’ano”.

– Mit ír? – tudakolta izgatottan Kilenchat.

A valláskutató megfontolta a választ.

– Nos, nem teljesen egyértelmű. A „máanij” felvennit, felemelnit jelent, a „k’oja’ano” pedig gyengét vagy sérültet. Valahogy úgy ültetném át, hogy a „gyengék felemelése”. Bizonyára egy olyan szentély, ahol háborúba vonulás előtt imádkoznak a harci sikerért – okoskodott.

A fiatal katona kis monitorjára nézett, majd felröhögött.

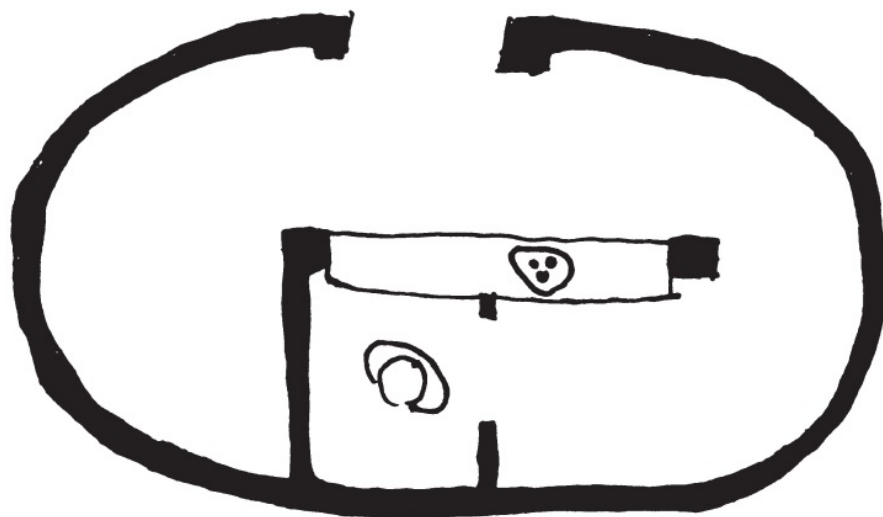
– Ezt nézzék, hogy fordítja le a tolmácssegység!

Megmutatta társainak. A kijelzőn egy szó szerepelt: „Betegfelvétel”.

A XXIII. századra már kiváló fordítóprogramok álltak rendelkezésre, melyek szinkrontolmácsolásra is képesek voltak, azonban csak az olyan világnyelvek között működtek kifogástalanul, mint a palai vagy a magyar. A ritkábban használt nyelveken számos hibát ejtettek, ami nagyban megnehezítette a kommunikációt.

Odabent oltárszerű emelvényt találtak. Tetején rémisztő koponya nyugodott, melyből óriási metszőfogak álltak ki.

– Hát persze! A jaguár az erő és a vitézség megtestesítője – suttozta Dr. Szirmai, és felskiccelte jegyzeteibe a szentély alaprajzát.

4. ÁBRA: A HARCOSOK TEMPLOMA
(*Dr. Sz. S. vázlata*)

Odalépett az oltárhoz, majd óvatosan megemelte a tárgyat. Különös dolog történt: a koponyából apró kavicsok gurultak ki, és zörögve pattogtak végig a sima kőlapon.

– Csapda! – kiáltotta a tapasztalt harcos, és beélesítette pisztolyát.

Ugyanabban a pillanatban maja nő lépett elő egy falnyílásból. Istenektől igencsak szokatlan módon összerezzenetek. A nő elmosolyodott, meghajolt, aztán összeszedte a kövecskéket. Miután visszaöntötte őket a jaguárfejbe, feljűk fordult, és kedvesen feltett egy kérdést.

Sallárom nem bízott élő nyelvtudásában, mivel eddig csak könyvekből bogarászta a maja szavakat. Bekapcsolta tolmácsgépét.

– Ágazatgyógyítói kérésre jöttek? – hallották a bennszülött hangját.

– A bűdös életben nem értetjük meg magunkat – mondta Mo, de társai fülében már az szólt:

– Az orrfacsaró létezésben nem derítünk fényt miránk.

– Ne beszéljünk egyszerre, mert gerjed a tolmácssegység! – kiabálta a kutató.

– Nehogy mondjunk váratlanul, ugyanis felizgul a közvetítő csapatszellem – hallották a többiek.

– Én beszélek! – egyszerűsítette le az üzenetet a tudós, és ezt már mind értették.

Megpróbált az őslakoshoz fordulva is minél egyszerűbben fogalmazni.

– Is-te-nek va-gyunk – tagolta.

A nő szemében felismerés gyúlt, és még szélesebben mosolygott.

– Értem. Maga Itzamna, igaz?

– Pontosan – bólogatott Sallárom.

– Járkál ez, mint a kör erdei út – köpte be Keny.

– Haladjanak második épület – mutatta meg az irányt a bennszülött.

Kissé csalódottan sétáltak át a másik házikóhoz, hiányolták a természet urainak kijáró bálványozást. Viszont amint beléptek, rögtön tudták, hogy kiemelt figyelemnek örvendenek. A falakat végig színes rajzok borították, a legtöbbször önmagukat ismerték fel. Egy az előbbihez hasonló kőoltárt is találtak, de ezen nem jaguárkoponya, hanem a nyulat szorongató holdistennő faragott szobra állt.

Fiatal indián férfi érkezett fogadásukra, fejét összetekert törölközőre emlékeztető, egyszerű fehér szövet díszítette.

– Á, új dolgozók! És saját ruha is – lelkendezett.

– Istenek vagyunk – jelentette ki magabiztosan a valláskutató.

– Persze. Mókamesterek kölyköknek.

Az expedíció tagjai értetlenül néztek egymásra. A turbános segíteni próbált, vigyorogva táncolt, úgy mondta:

– Bohócdoktorok. Ez itt a gyerekosztály.

Dr. Szirmai nem akart hinni a fülének.

– De mi igazi istenek vagyunk – erősködött.

– Az csak mese, mulattatni kicsi betegeket itt, Jó Levegő Kórházban.

A teremtő isten kiejtette kezéből a magával hozott szent fekete tükröt. Tátott szájjal bámult be egy belső helyiségbe. Kis ágyakban indián gyerekek feküdtek, közöttük isteneknek öltözött alakok bolondoztak.

– Akkor maga nem is hisz bennünk? – szegezte kétségbeesetten a kérdést a bennszülöttnek.

Az indián felnevetett, és figyelmeztetően megmozgatta mutatóujját:

– Nono, még kerül pszichiátriára.

A tudósnak le kellett ülnie, de szerencsére Mo, a sokat látott katona nem vesztette el lélekjelenlétét.

– Mi igazából hoztunk valamit. Adomány – fordult az őslakos felé.

A bennszülött ezt azonnal felfogta, és már mutatta is az irányt.

– Hogyne! Akkor viszlek gazdasági igazgatóhoz.

A két harcos ment elöl, a kutatót szerelme támogatta. Ahogy végigvezették őket a létesítményen, sok mindent megértettek a majákkal kapcsolatban. Mint kiderült, rendkívül békésen éltek, és távol állt tőlük a vallásosság. Bár közülük néhányan valóban foglalkoztak hobbiból matematikával vagy csillagászáttal, igazán maradandót az orvostudomány területén alkottak. Településeik hatalmas egészségügyi központok voltak, ahová egész Észak- és Dél-Amerikából jártak a gyógyulni vágyók.

Az épületek között lábadozó betegek sétáltak, egyeseket színes tunikás nővérek kísértek, vagy fából faragott kerekesszéken tologattak. Két magas kőfal között férfiak csoportja futkosott, közelebb menve látták, hogy egy pattogó gumilabdát kergetnek. Sallárom remegő lábakkal tántorgott a sportpályához.

– Terheléses vizsgálat – jegyezte meg idegenvezetőjük.

Ösztönösen ráéreztek, hogy rövid mondatokkal

gördülékenyebben tudnak kommunikálni, így amikor egy nagyobb embercsoporthoz értek, az indián csak annyit mondott:

– Nagy büszkeség. Mellkassebészet.

Ott álltak, ahonnan pár napja Humprey figyelte az eseményeket. Pontosan azt a jelenetsort tekintették meg, ami a robotot kikészítette. Egy kőemelvényen kékre festett alak feküdt, végtagjait két oldalról egy-egy térdelő, fejdíszes figura szorította. A leopárdbőr köpenyes, szikár férfi határozott mozdulattal vágta fel a testet. A kimetszett, lüktető szervet zöld tollas süvege felé emelte, a tömeg pedig felkiáltott.

– Főorvos csinál szívátültetés – mondta az őslakos.

Mo elismerően bólintott.

– Kik nézik? – tette fel a kérdést.

– Orvostanhallgatók – válaszolta készségesen az indián.

A valláskutatónak ez már sok volt, idegei felmondták a szolgálatot. Őrült hahotában tört ki, a haját tépve ordított, hogy aztán egyszer csak zokogva essen térdre. Most már tudta azt is, hogy a legelső helyiségben talált jaguárkoponya sem rituális eszköz volt, csak a recepciós hívására szolgált. Megértette azt is, mit jelent az „ágazatgyógyítói kérés”, ami után a nő érdeklődött: szakorvosi rendelés.

Rögtön ott termettek ketten az ápolószemélyzetből. Nyugtató növénydarabkát adtak a magánkívül lévő tudósnak, aztán hordágyra fektették. Kilenchat elnézést kért, és szapora léptekkel, aggódó tekintettel sietett párja után. Láthatóan segítségre szorult Keny is. Az ifjú zsoldost a hideg rázta, és holsápadt arcán patakokban folyt az izzadság. Az arra járó egészségügyi dolgozók aggódva vizsgálgatták, és amikor bőrén piros kiütések jelentek meg, gyorsan elszállították. Az öreg tűzokvadász egymaga járult a kórház gazdasági igazgatójának színe elé.

A vezető testét beborították az ékszerek, fején pedig elképesztő módon túldíszített fejfedőt hordott, mahagóni

íróasztalán azonban célszerű rend uralkodott. Érdeklődve figyelte a katona egyszavas mondatok, mutogatás és rajzok kombinációjából álló prezentációját a jövőből érkező szállítmányokról. Az igazgató tökéletesen felfogta, miről lenne szó, végül mégis értetlenül tárta szét karjait.

– Ez nem adomány. Szemét – szólalt meg.

Mo hümmögve vakargatta állát, fogalma sem volt, mit mondhatna. Vendéglátója segítette ki.

– Csináljunk üzlet – ajánlotta fel.

A tapasztalt zsoldos lassan bólintott.

– Mi hiányzik itt? – tett széles mozdulatot fél karjával, mintha az egész kórházat át akarná fogni.

A szemben ülő egy darabig elgondolkodva vakargatta fejdíszét, aztán egyszer csak felderült az arca. A háta mögötti mosdóhoz lépett, és kis tégelyből habzó folyadékot nyomott tenyerébe. Összedörgölte, leöblítette, majd megtörölte kezeit. Fintorogva mutatta a végeredményt.

– Látja? Kék. Mindig kék.

A harcos a pszichiátrián találta meg Kilenchatot, aki szerelme betegágya mellett szorgoskodott.

– Azt mondják, rendbe jön, csak idegkimerültség. Viszont Keny... – harapta el a mondatot a nő.

– Mi van vele? – kérdezte a katona.

– Nem tudták megmenteni. A szervezete hiperérzékeny volt egy kórokozóra, ami a XXIII. századra már eltűnt a Föld színéről. Nem ismernek rá gyógymódot, mivel az amerikai őslakosok immunisak rá. Magával minden rendben?

Mo teleszívta tüdejét, és a mellére csapott.

– Remekül érzem magam. Egyezséget kötöttem a kórház igazgatójával, hogy átveszi a hulladékot a vállalattól, ha cserébe kap olyan műtéti fertőtlenítőt, ami nem hagy kék foltokat. Hát ez meg mi, műanyag?

A békésen hortyogó valláskutató karjába vékony vezetéken

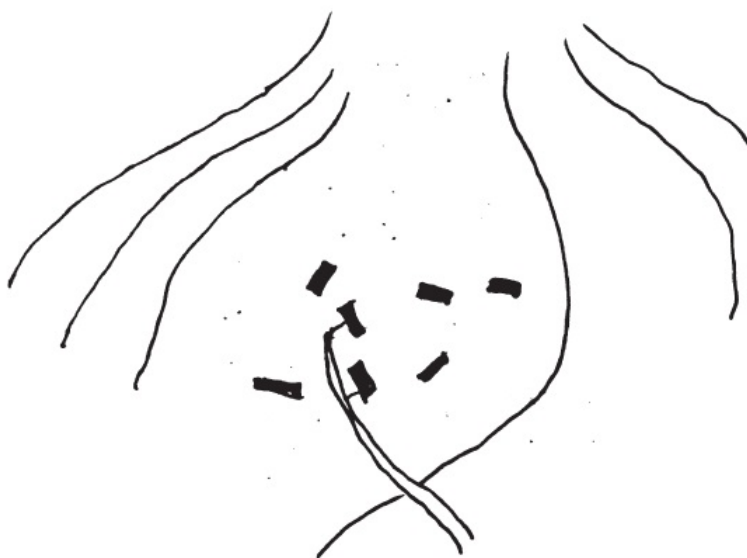
át csordogált a nyugtató. A cső oposszumbélből készült, de nem is erről beszélt a tűzokvadász. Az intravénás adagoló átlátszó palackban végződött, mely állványról lógva csöpögtette a gyógyszert a páciens szervezetébe.

– Sose láttam még ilyet – tűnődött el a klónozott szentség, ahogy megérintette a furcsa, fejen álló figurát.

A Maci remekül érezte magát új pozíciójában. Hasznos munkát végzett, és őt magát is féltő gondoskodás vette körül. A kukáshajó roncsai között bukkant rá az idegosztály egyik dolgozója, aki azonnal felismerte, milyen remek klinikai eszközre lelt. Kilenchatnak tetszett a palack, ahogy az egész környezet is. Mivel egész életében kiszolgálták, most élvezte, hogy végre ő gondoskodhat valaki másról. Nemsokára összefutott a P vállalat két úrkukásával. A korábban folyton betegeskedő tudományos tiszt majd kicsattant az egészségtől. Szívátültetéssel mentették meg az életét, amikor veleszületett ritmuszavara az átélt sokk hatására kritikus kamra fibrillációvá alakult át. Az operáció után napról napra javult az állapota, hála a IX. századi gyógyintézet remek levegőjének. Az úrhajó navigátora is könnyen beilleszkedett, műtőssegédként vállalt munkát a kórházban.

Dr. Szirmait néhány nap múlva kiengedték, de sehogy sem találta helyét. Naphosszat jegyzetmoduljába firkált, és magában motyogott.

– De hol vannak a piramisok? – ismételte folyton.

5. ÁBRA: A JÓ LEVEGŐ KÓRHÁZ 822-BEN
(Dr. Sz. S. vázlata)

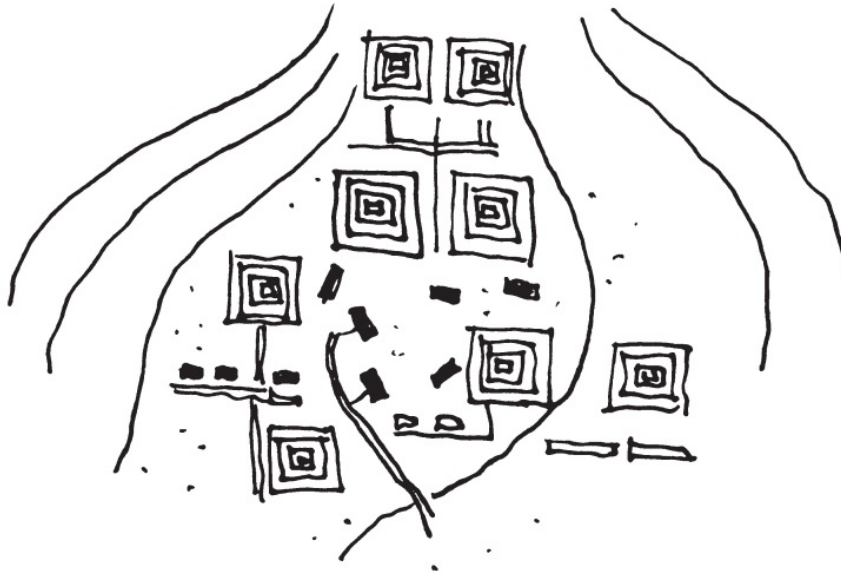
Magánya csak fokozódott, amikor szerelme teljes állásban ápolónőnek állt a pszichiátrián. Az éjszakai műszakok elhúzódtak, a tudós pedig féltékeny lett a hetyke tollú osztályvezető orvosra. Barátnőjével egyre többet veszekedtek, és néhány hónap múlva szakítottak.

– Sajnálom, Sallárom, nem lehetek a párod – mondta ki a végső szót a reginátusok vérvonalának hordozója.

Kilenc hat végül egy maja aneszteziológussal jött össze, az egyik izmos férfival, aki a műtétek alanyait szorította le operáció során. Takaros szolgálati lakást kaptak a dolgozói szálláson, és huszonegy évesen, még 823-ban megszülte lányát, Pa'atiki' Taak'in-t. Számukra kedves, ősi maja nevet választottak, mely azt jelentette: „ügyeleti bérpótlék”.

Mo, a kiégett katona második ifjúkorát élte, hiszen olyan logisztikai kihívásokkal találta magát szemben, amik csak a legnagyobb tábornokoknak adták meg. Elképesztő mennyiségű anyag fogadását és elhelyezését kellett megszerveznie. Remek párost alkottak a gazdasági igazgatóval,

ők ketten tervezték meg a zárt hulladéklerakók rendszerét. A csonka gúla alakú tárolók lépcsőzetes kialakítással készültek. Több ezer ilyen piramis létesült az évek során. A gigantikus építkezéseken felépülőben lévő ápoltak tevékenykedtek, mészkövet fejtettek, és hatalmas tömböket mozgattak emelők segítségével, terápikus gyógytorna keretében. A nagy tervezők halála után a későbbi kórházigazgatók folytatták a megkezdett munkát.

6. ÁBRA: A JÓ LEVEGŐ KÓRHÁZ 825-BEN
(Dr. Sz. S. vázlata)

Dr. Szirmai Salláromnak nem volt többet maradása Quetzaltenangóban. Kacérkodott a gondolattal, hogy hajóval átkeljen az Atlanti-óceánon, és eljusson a kelet-európai pusztára, hogy Etelközben találkozzon ősei ősével, a gyermek Álmos vezérrel. Betegesen szorongott viszont, hogy hasonló sokkot kell majd átélnie, mint ami a maja civilizáció megismerésekor érte. Végül egy hazafelé tartó szemétszállító űrhajóval visszautazott a jövőbe, és az ősmagyar hitvilág tanulmányozása helyett előadásokat tartott a témáról egy méregdrága palau magánegyetemen. Nevéhez híven

aggregényként öregedett meg.

Évtizedeken át virágzott az üzlet. A gyógyintézet felkapott lett a színtelen fertőtlenítő miatt, és egy idő után a maja világ összes kórháza az irányításuk alá tartozott. A minden szemetet eltüntetni képes P vállalat pedig újra felemelkedett. Bár gazdag tulajdonosa bármit nyomtathatott volna, soha nem vált meg régi íróasztalától.

Kilenchat igyekezett elfelejteni, honnan jött, ezért nem számolta az éveket. Családja elől elhallgatta előtörténetét, ezért senkinek nem szúrt szemet az egybeesés, hogy Pa'atiki' Taak'in szintén huszonhét évesen szült, 850 őszén. Követte anyja példáját, és egészen főnövérségig vitte a pszichiátrián. Itt dolgozott aztán beteghordóként az ő fia is, majd az unokája, aki 877-ben látta meg a napvilágot. Mind jól ismerték, és sokat tartották kezükben a Macit, aki élete legszebb hetven évét töltötte itt. Számtalan betegen segített, és sokakkal került közeli kapcsolatba, egyikük azonban mindent megváltoztatott.

Az osztályon főleg vallási mániákusokat kezeltek, önjelölt látnokokat és prófétákat igyekeztek kigyógyítani kényszerképzeteikből. 879-ben történt, hogy a flakont egy nyugdíjas maja férfira kötötték, aki öregkorára zavaros dolgokat kezdett beszélni. Varázslónak képzelte magát, és azt állította, hogy titkos főzete segítségével képes kommunikálni a szellemekkel. Amikor súlyosbodott az állapota, és már levitált is, aggódó rokonai kórházba vitték. Ott aztán ágyhoz kötözve nyugtatózták a Macin keresztül, hét napon és hét éjjelen át. A csöpögő oldat a legkülönfélébb gyógynövények kivonatát tartalmazta, melyek felszívódtak az éber álomban fekvő varázsló sejtjeiben. Bár senkinek nem tűnt fel, a hatóanyagok szokatlan kölcsönhatásba léptek a varázsitallal elfogyasztott gyökerek és gombák ismeretlen összetevőivel. A flakon gyógyszerrel táplálta az öregot, észrevétlenül azonban egy másik áramlás is megindult közöttük. Hangtalanul és mozdulatlanul adták át egymásnak összes emléküket: a

varázsló mindent megtudott a csillagok mozgásáról az űrben járt palacktól, a Maci pedig megismerte a földöntúli világ titkait.

Az öreg természetesen nem szellemekkel társalkodott: ugyanazzal az idegen dimenzióban élő, unatkozó és halhatatlan háziasszonnyal vette fel a kapcsolatot, akivel a pusztazámori médium is beszélt csaknem ezerháromszáz évvel később. (A nő életében ez az idő mindössze két végtelen hosszúságú, eseménytelen napot jelentett.) A palack megtudta, hogy az örök életű lények egészen hasonló problémákkal küzdenek, mint a földi emberek, csak sokkal régebb óta. Tárgyaik soha nem bomlanak le, ezért már egy sor dimenziót összeszemeteltek, egyedül a sorozatnézés melléktermékeként keletkező, szennyező hidrogénnel lehet kezdeni valamit. Ezt hatalmas erőművekben égetik el a halhatatlan férfiak, amíg rájuk váró feleségeik otthon unatkozva sorozatot néznek.

Az öregember a kúra után felhagyott a varázslással, családja nem győzött hálálkodni az orvosoknak. Hazatérve a csillagjegyek tanulmányozásába fogott és megalkotta a rendszert, amit a világ maja naptár néven ismert meg. A Maci pedig néha, amikor nem figyelt rá senki, pontosan úgy lebegett, mint annak idején, a Holdra tartó rakétán.

Az évszázad végére azonban nehéz idők köszöntöttek a maja kórházakra. A hulladéktárolók szinte minden helyet elfoglaltak, ezért az intézmények nem tudtak hová terjeszkedni. Mivel megtorpantak a fejlődésben, a konkurens észak-amerikai indiánok kerültek előnybe, akik jóval több beteget voltak képesek ellátni sátras mobilkórházaikban. Attól fogva, hogy a páciensek elmaradoztak, a piramisokat az amúgy is alulfizetett egészségügyi dolgozókkal építették. Sok szakember északra költözött, mások földművesnek álltak. Legtovább a Jó Levegő Kórház tartott ki, de 896-ban, amikor Kilenchat éppen százéves lett volna, az elkeseredett személyzet megtagadta a munkát. Rátámadtak egy teherszállító űrhajóra, benyugtatózták a gyanútlan legénységet, a navigátort pedig obszidiánszikével

kényszerítették, hogy magával vigye őket. Közel kétezren voltak családtagokkal együtt, akik kilátástalan helyzetükből a jövőbe költöztek. Maguk után hagyták a rejtélyt civilizációjuk összeomlásáról, és a piramisokat, melyekben a szemét valóban lebomlott, mire az első ásatások megkezdődtek. A maják minden mozdítható klinikai eszközt elszállítottak, így a Macival együtt érkeztek meg az ezernégyszáz évvel későbbi időbe, 2296-ba.

Távozásuk évében Árpád főorvos vezetésével a lovas pszichoterápia úttörői átkeltek a Kárpátokon, egy fehér állattal meggyógyították az uralkodót, aki ezért hálából rájuk hagyta országát.

XXIV. SZÁZAD

1.

Jókora kultúrsokk érte a majákat, amikor a XXIII. század végén találták magukat, még a Maci is alig ismerte rá a Földre. A bolygó lakói a pusztító viharok és a robotállatok hordái elől világszerte a felszín alá menekültek. Európa kusza barlangrendszereiben törzsi körülmények uralkodtak, ahol az életben maradásért mindennap meg kellett harcolni. A vademberek gyűjtögető és vadászó életmódot éltek: megcsapolták a központi energiahálózatot, az ócska nyomtatóikba való anyagért pedig rajtaütöttek a szállítmányokon, amik Pusztazámor gazdag kupolavárosába tartottak. A búra alatt, a fejlett nyugati világ központjában továbbra is jól megfért egymás mellett a P társaság székháza és a reginátusok nagytemploma. Azonban míg a vadak megvetették a vállalatot, teljesen magukévá tették a Nagy Tisztító kultuszát, ami küzdelmes életükben az egyetlen kapaszkodót jelentette.

Az egykori szekta tanai éppen azért töltötték el bizakodással a széles tömegeket, mert annyira reménytelennek tűnt, hogy a jövődölések valóra váljanak. A csodaváró vakhit szimbólumai lettek a papnők, akik a 2412-es Utolsó Tisztítást hirdették, és több mint hetven éve állhatatosan kutatták elveszett kiválasztottjuk vérvonalát. Bonyolult számításokkal jelöltek ki embereket, akiktől aztán székesegyházuk oltárán vettek rituálisan génmintát, de sehol nem bukkantak Kilenchat utódainak nyomára. Templomaik szerte a világon pusztazámori mintára épültek, szentélyeikben a teakonyha berendezése fogta körül a mágikus csillagot.

A polimerikai felekezeti azonban nem ismerte el a kilencágú jelkép közepén álló Kupak szentségét, ezért ők 2281-ben

kiváltak az egyházból. Férfi papjaik régóta szemben álltak az európaiakkal, mivel ők nem összeadással, hanem kivonással számoltak. Egészen más eredményre jutottak, mint a vallásalapítók, így a negatív számok hitközössége nem a jóságos, hanem a büntető Nagy Tisztítóra várt. Úgy tartották, az emberiség az előző nemzedékek vétkeiért fizet majd meg, ezért preginátusoknak nevezték magukat. Csillaguk közepére a Tisztítót rajzolták, legszentebb mondatuk pedig úgy hangzott: „Előbb kellett volna gondolkodni!”

Az új egyház közel sem volt egységes, folytonos viták zajlottak arról, milyen is lesz a jövőben megjelenő természetfeletti lény. Abban mindenki egyetértett, hogy a Nagy Tisztító végtelenül bölcs, és eltapossa majd a Föld népeit, ezért nagy, kerek fejű és hatalmas talpakkal ábrázolták. Az egyes irányzatok hívei az igazságosztó színében nem tudtak megegyezni. Palau egyeduralmát számos földalatti városállam törte meg akkoriban, melyeket még az egykori bányászok hoztak létre. Az új országok annak idején børszín szerint szerveződtek, és bár műanyag híján polgáraik idővel kifakultak, ünnepeiken büszkén festették be magukat. Nemzeti öntudattól fűtve fejlesztették felszín alatti államaikat, kincseket hordtak össze hivalkodó múzeumaikba, így mindenki magának akarta az isteni hatalmasságot is.

A földrész meglehetősen bőségben élt, mivel itt állították elő a bolygó számára szükséges energiát, erőművekben égették el a kibányászott régi gépalkatrészeket. A robotállatokkal kötött békeszerződés értelmében némi energiáért cserébe ők gyárthatták a nyomtatókba való anyagot, a megállapodást huszonhét állam és egy ötlábú ormányos bölény írta alá. A gépek teljesen birtokba vették a felszínt, és féltve őrizték technológiájukat az emberiség elől. Gyártelepeik fölött soha le nem szálló sasok köröztek, a kerítések mellett szintetikus szurikáták kapkodták fejüket.

Ebben a közegben a Föld felszínére csak kétes alakok

merészkedtek. Az apokaliptikus tájon fosztogatók, tolvajok, sírrablók osontak, egyszóval: muzeológusok. A nesztelen gyilkolás és a pontos kormeghatározás mesterei voltak. Bármikor kockára tették életüket, pedig egyáltalán nem volt mindegy, hogyan végzik. Ha hibáztak, és terepen haltak meg, örökre közönséges gonosztevők maradtak. Ha azonban ellenségeiket legyőzve, társaikat kijátszva sikerült zsákmányukkal eljutni egy múzeumig, megbecsült kutatókká és szaktekintélyekké váltak, akik tisztességben öregedtek meg. A legértékesebb kincseknek akkoriban is az számított, amiből a legkevesebb fordult elő a bolygón, ez pedig a műanyag volt. A legjobb körökben is öltek embert fóliadarabokért, egy nejlon bevásárlószatyorért pedig országokat lehetett volna venni. Ekkora egybefüggő polietilén emlékről viszont senkinek nem volt tudomása, a világ egyetlen sértetlen zacskóját a narancsok őrizték állandó tárlatukon, mindenálló üveg mögött. A Maci felbecsülhetetlen értéket képviselt.

A maja kórházi dolgozóknak fogalmuk sem volt róla, mekkora kincset birtokolnak. Hallgatásuk fejében szerény összeget sikerült kizsarolniuk a P vállalatból, majd beköltöztek üresen álló, régi piramisaikba, ahol orvosi műtőket rendeztek be. Lenyűgözték őket a modern klinikai berendezések, és mivel többen közülük hobbi szinten foglalkoztak matematikával, a biomérnöki tudományok felé fordultak. Felboncoltak néhány robotbaglyot, és elzárkózva a külvilágtól mesterséges emberi memória megalkotásán dolgoztak. A tájékozatlan társaságot azonban hamar felfedezték a múkincs-kereskedelem sötét figurái, és egy viharos éjszakán fegyveresek törtek rá az egészségügyisékre.

Az öttagú banda a mezoamerikai kultúrák nyugalmazott szakértőiből állt, akik bármit megtettek volna, hogy visszakapják régi múzeumi pozíciójukat. Értékes maja agyagedényeket reméltek a rajtaütéstől, így az akció után csalódottan forgatták a zsákmányolt tárgyakat.

– Csupa orvosi műszer. Ezt nem hiszem el! – kapott mellkasához a rablóvezér.

Idős szervezetét igencsak megviselte a bűnözéssel járó izgalom, és most kékülő arccal esett össze. Társai ijedten álltak körül, megpróbálták újraéleszteni, de nem tudták megmenteni. Hamarosan megrendülten álltak a test mellett. Az egyik öregember tekintete újra a lopott holmikra tévedt, majd megakadt a Macin.

– Lehetséges volna, hogy ez itt... – kapkodta zihálva a levegőt. – Valódi műanyag?

Hisztérikus nevetésben tört ki, majd váratlanul agyvérzést kapott.

Később, miután felocsúdtak az újabb tragédia okozta sokkból, a három túlélő tanakodva nézegette a flakont.

– Kizárt, hogy igazi PET-palack legyen. Bizonyára egy ügyes hamisítvány – szólalt meg az egyik.

– Azért csak küldjük haza, jó lesz a múzeumshopba szuvenírnek – javasolta egy másik, azzal a palackot egy szállítóládába zárta.

Az utóbbi évszázadban végre valósággá vált az emberiség régi álma, a teleportáció. A tudósok képesek voltak a fénysebességnél is gyorsabban anyagot eljuttatni a tér egy távoli pontjába, de a technológia még igencsak kezdeti fázisban volt. Először csak egészen apró darab anyagokkal értek el sikereket, és a módszert a fogászatban hasznosították, mivel így az orvosok messze lakó pácienseik fogait is be tudták tömni. Aztán már kisebb, élettelen küldemények eljuttatására is lehetőség volt, de az eljárás csak a kiépített teleportállomások között működött. Eleinte keveseknek érte meg egy messzi pontra utazni azért, hogy csomagjuk egy másik messzi pontra kerüljön, de idővel egyre több állomáshely létesült. Ebből fakadóan azonban megszorodtak a teleportbalesetek is. Az útnak indított tárgyak gyakran elkeveredtek, sokszor a bolygó teljesen váratlan pontján bukkanva fel. Egyes csomagok örökre

felszívódtak, de előfordult olyan is, amire a fizikusok nem találtak magyarázatot: egy lezárt táska belsejéből csak az értékek tűntek el.

Mikor közölték az idős bandataggal, hogy feladott küldeménye, a Maci elveszett, igencsak felzaklatta magát. Kiabált az alkalmazottal, idegesen járkált fel-alá, így történhetett meg, hogy az amúgy körültekintő professzor figyelmetlenül egy rakodógép elé lépett. Azonnal életét vesztette, ezzel ő lett a végzetes rablótámadás harmadik áldozata. Az értelmetlen halálesetek híre megrázta a komplett muzeológustársadalmat, és mivel a két életben maradt tag is szerencsétlenül járt (egyikük két hónap múlva beszorult egy szállodai liftbe, a másiknak pedig lúdtalpa lett a közép-amerikai sziklától), bűnözői körökben hamar elterjedt, hogy a zsákmány el van átkozva.

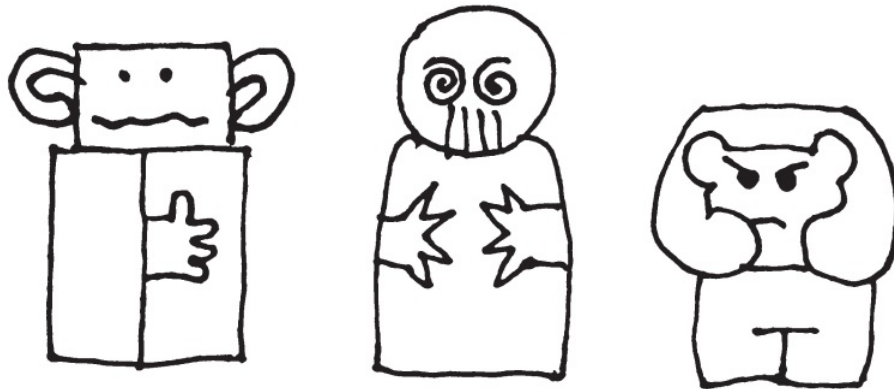
A flakon persze nem a tér-idő kontinuumban kallódott el, a távküldő szolgálatba beépült törvényen kívüli elemek csaptak le rá. Hamarosan kicsempészték az országból, és bekerült a nemzetközi bűnszervezetek sötét világába. A hihetetlenül értékes palack gyakran cserélt gazdát, útját cselszövés, árulás és vérontás kísérte. Most már közel állt a valósághoz, hogy aki csak megfogja, rövid időn belül szörnyű halált hal. Ideje nagy részét sötét széfek, titkos rejtekhelyek mélyén töltötte, és csak rövid időre láthatta a fényt, amikor egy-egy gyilkosság után éppen gazdát cserélt.

Regina leszármazottjai három generáción át járták a világot a Maci után kutatva, a megszállott kincsvadászok apáról fiúra adták küldetésüket. Kitartásuk nélkül az egész bolygó sorsa másként alakult volna. Minden Kilenchat dédunokájával, Ti'k'in Yuk'ullal kezdődött, aki a pszichiátria tizenkilenc éves ápolónőjeként érkezett az új időbe. Ősi maja neve nehezen fordítható le más nyelvre: azt az osztályos nővérek számára kedves, ritka pillanatot jelenti, amikor kiderül, hogy mindenki elfogyasztotta a reggelijét. A lány szinte belebetegedett a

gondolatba, hogy micsoda értéket raboltak el a közösségtől.

– Pedig hányszor a kezemben tartottam! – ismételve folyton.

Állandóan a kincs járt az eszében, és fejébe vette, hogy egyszer visszaszerzi jogos jussukat. Emlékezetből készített vázlatot a flakonról, de kérésére az ápoltak is alkottak rajzokat. A művekkel kitapétázta kis nővérszobáját, és minden szabadidejében a terveit szövögette.

7. ÁBRA:

A PSZICHIÁTRIAI OSZTÁLY NÉHÁNY MACI-ÁBRÁZOLÁSA

2302-ben a maja mérnökök egy forgatócsoportnak bepillantást engedtek a piramisok falai közé, a stáb tudományos ismeretterjesztő filmben számolt be az ott folyó kutatásokról. A műsor producere éppen szendvicsnyomtatót keresett a folyosón, amikor elhaladt Yuk'ul szobácskájának nyitott ajtaja mellett. Megbabonázták a falakat borító szokatlan képek. Azonnal előkerítette a nővért, aki elmesélte neki az ellopott műtárgy történetét. A tapasztalt szakember rögtön megérezte a sztoriban szunnyadó lehetőséget, a szenvedélyes ápolóról pedig sugárzott, hogy szereplésre termett. Még ott, a kis asztalnál ülve megálmodták a dokumentumsorozatot az elszánt lányról, aki magányosan küzd a muzeológusok veszélyes világában, hogy meglelje ősei elrabolt örökségét.

Minden adásban a Maci nyomait kereste távoli tájakon, így a műsor jó része utazással telt, és a nézők mindig megismerhettek egy helyi mendemondát, amit általában folklórbemutató kísért. A flakonról akkor ugyanis már legendák keringtek, számos nevet aggattak rá a tőle rettegek. Volt, ahol Színtelen Démonként ismerték, máshol úgy emlegették: az Ácsorgó Átok. Így is nehéz volt azonban a sorozatban palástolni, hogy egy magányos, XXIV. századi kincskereső élete valójában borzasztóan unalmas, főleg ha olyan kincset keres, ami nincs meg. A kutatás nem viharos hegycsúcsokon vagy rémisztő barlangokban folyt, a konok, mosolytalan főszereplő rendszerint árverésekre járt, és kiállítás szervezőket faggatott.

A műsor elsőre nem aratott átütő sikert, a fejesek felemlegették, hogy soha nem bíztak igazán az ötletben, de Tim, a producer tudta, mi a probléma. A produkcióból hiányzott a szereplők közötti dinamika, és a személyes, emberi drámák. Ez volt a motorja a XXI. század olyan elfeledett sorozatainak, mint az Elvált görög autófényező, az Alaszkai félvér adószakértők vagy a Balatonboglári vízibicikli-kölcsönzősök. Alkotóik tisztában voltak vele, hogy a legunalmasabb munka is lehet állandó kaland, ha maximalista vezetők irányítása alatt hisztérikus munkatársak végzik.

Részlet a Balatonboglári vízibicikli-kölcsönzősökből, 4. évad, 12. epizód (2032):

ADORJÁN

Sanyi, hogy állsz a négyessel?

SANYI

A négyest lesikáltam, főnök. Már csak a hattyúcsúszdás van hátra.

SANYI (A LÁNGOSSÜTŐNÉL)

Mondtam a főnöknek, hogy már csak a hattyúcsúszdás van hátra.

ADORJÁN

Ezt nem mondod komolyan, tíz perc múlva nyitás!

SANYI

Nyugi, főnök, rögtön megvagyok.

ADORJÁN

De hát tiszta egy alga az egész! Amikor mindenki a hattyú miatt jön.

ADORJÁN (A KOCSIJÁNÁL)

Megmondtam Sanyinak, hogy tiszta alga a hattyú. Inkább a négyest kellett volna későbbre hagynia. Ez még egyszer nem fordulhat elő.

Tim azt is tudta, hogyan teremtsen meg a műsorban az állandó konfliktusforrást: a főszereplőnek családra volt szüksége. Megkérte az egykori ápolónő kezét, és összeházasodtak. A házasság intézménye ugyanis nem tűnt el még abban az időben sem, bár némiképp átalakult. Leginkább egy közös megegyezéssel munkakapcsolatra emlékeztetett. Bármikor felbontható volt, ki lehetett venni szabadságot, és sokan csak próbaidőre kötötték, amit idővel állandósítottak. Ezért is nagy szó, hogy közös vállalkozásuk negyvenkilenc évadot élt meg, ami szinte egyedülálló a XXIV. századi sorozatgyártás történetében, még a *Polimerikai kék robotállat-mentők* is csak harminchét évig futott. Ez volt a *Maja kincsvadászok*.

A legendássá vált széria fénykorában népszerűbb volt, mint a Vegetáriánus zöld műanyagások, és a kis család fantasztikus csapatot alkotott. A szereplőgárda harmadik, megkerülhetetlen tagja közös gyerekük lett, aki 2304-ben született, az adás remek

nézettséget produkált. A fiúnak a Polietilén nevet adták, ami nem csak az ő megszállott kincsmániájukat tükrözte. Akkortájt sokan nevezték el utódaikat a ritka, értékes műanyagokról, gyakori név volt a Poliészter és a Polimetil-metakrilát is.

Mindhárman szerethető, de összetett karaktereket jelenítettek meg. Ott volt az anya, aki küldetése és a családi kötöttségek között egyensúlyozott, és a nagyszívű, de érzékeny apa, aki viszont legtöbbször a sértettség és az idegösszeomlás között egyensúlyozott. Ehhez jött a gyerek, aki mindig a maga útját akarta járni, és szülei között egyensúlyozott. Pompásan működött köztük a kémia, gyakran a műsoridő nagy része elment már a világhírók útnak indulásával.

Részlet a Maja kincsvadászokból, 14. évad, 16. epizód (2317):

TIM

Eti, beraktad már a radiomolekulamétert?

POLIETILÉN

Az már nem fog beférni, Apa. Még kell hely a víznek is.

TIM

Ezt nem hiszem el, az a legfontosabb!

TIM (FELKÖTÖTT KARRAL A HÁTSÓ ÜLÉSEN)

Ideges lettem, amikor megtudtam, hogy nem visszük a radiomolekulamétert.

POLIETILÉN

Anyát kérdezd, ő mondta, hogy ne vigyük.

TIM

Igaz ez, Yuk'ul?

YUK'UL

Micsoda, drágám?

TIM

Eti azt mondja, nem akarsz vinni a műszert.

YUK'UL

Soha nem használtad még azt a monstrumot.

POLIETILÉN (A CSOMAGTARTÓ MELLETT)

Apa ideges lett, amikor megtudta, hogy nem visszük a radiomolekulamétert.

TIM

Persze, hogy nem használom, ha be se rakjátok!

Komolyan mondom, semmit nem ér a szavam ebben a családban!

POLIETILÉN

Ne kezd ezt megint, Apa! Apa!

YUK'UL

Mi történt?

POLIETILÉN

Apa megcsúszott!

YUK'UL (AZ IRÁNYÍTÓPULTNÁL)

Eti azt mondta, Tim megcsúszott.

YUK'UL

Minden rendben, drágám?

TIM

Jól vagyok, csak megcsúsztam.

POLIETILÉN (A CSOMAGTARTÓ MELLETT)

Itt álltam, és azt láttam, hogy Apa megcsúszik.

TIM (FELKÖTÖTT KARRAL A HÁTSÓ ÜLÉSEN)

Ideges voltam, és megcsúsztam.

YUK'UL (AZ IRÁNYÍTÓPULTNÁL)

Megijedtem, amikor Tim megcsúszott, de attól még nem visszük a radiomolekulamétert.

Természetesen rengeteg sorozat futott még, ahol ugyanígy izzott a levegő a közreműködők között, a *Maja kincsvadászok* nem ettől volt igazán különleges. A legnagyobb szenzáció abban állt, hogy a szériában valódi emberek játszottak. Évszázadok óta ugyanis kizárólag robotszínészek szerepeltek a különböző műsorokban. Nekik nem kellett szöveget tanulniuk vagy próbálniuk, és csak annyi sztárallűrjük volt, amennyit a bulvármédia kedvéért beléjük programoztak. Ráadásul a karakterek nem változtak, a gyerekek nem nőttek fel, a felnőttek pedig nem öregedtek meg. Talán pontosan ettől volt eleinte olyan érdekes a Maci utáni hajsza, de a nézők mégis nehezen viselték a változásokat. Tim a huszonnyolcadik évadban a narancsok nemzeti múzeumának lépcsőjén csúszott meg, és régi álma vált valóra: kamerák előtt halt meg.

Részlet a Maja kincsvadászokból, 28. évad, 21. epizód (2331):

TIM

Azt hiszem, most igazán csúnyán megcsúsztam.

YUK'UL

Ne beszélj, drágám! Hozunk segítséget.

TIM

Nem, valamit el kell mondanom. Itt vagy, Eti?

POLIETILÉN

Itt vagyok, Apa. Semmi baj, csak megint megcsúsztal.

TIM

Fiam, tovább kell vinned a küldetésünket.

POLIETILÉN

Ugyan, még nincs itt az idő, hogy saját sorozatom legyen.

TIM

Menni fog, csak mindig hagyj időt az utómunkára.

Valamit viszont meg kell tudnotok. Soha nem árultam el, de azért hívnak Timnek, mert...

Tim akart mindenáron ezekkel a sejtelmes sorokkal búcsúzni, hogy fenntartsák a közönség érdeklődését. Háromszor ismételte meg a felvételt, mert nem volt megelégedve a fényekkel. Yuk'ult megviselték az események, de a következő stábértekezleten belátta: a sorozat nem folytatódhat így tovább. Hogy megmaradjon a műsor eredeti receptje, a fiúnak kellett új családot alapítania, az asszony pedig azután csak szakértőként vett részt a munkálatokban. Ötvennégy éves volt ekkor. Végül soha nem látta viszont a Macit, azonban tizenkétszer nyerte el a legjobb sorozatanyának járó szobrocskát.

A felnőtt Polietilén mellé egy fiatal színésznőt szerződtettek, aki a tervek szerint, még '31-ben megszülte gyermeküket, Polipropilént. Az új széria azonban csak árnyéka volt elődjének. Az apa nem produkálta a megszokott dührohamokat, családjával figyelmesen és nagyvonalúan viselkedett. Felesége viszont félnék, konfliktuskerülő alkat volt, aki még túl is játszotta szerepét, így szinte soha nem emelték fel hangjukat. A show-t egy kezelhetetlen, elkényeztetett gyerek menthette volna

meg, de vesztükre a kis Propi megfelelési kényszertől szenvedett, ezért első szóra teljesítette szülei minden kívánságát.

Részlet a Maja kincsvadászokból, 36. évad, 7. epizód (2339):

POLIETILÉN

Propi, beraktad már a kvantumprotométert?

POLIPROPILÉN

Persze, Apa, kivettem a játékaimat, és úgy befért.

POLIETILÉN

Remek. Nem tudod, anyád elkészült már?

POLIPROPILÉN

Már reggel óta bent ül hátul.

POLIETILÉN

Nahát, szívem! Nem akarsz most te vezetni?

POLIETILÉNNÉ

Dehogysis, drágám. Abban te vagy a legjobb.

POLIETILÉN

Akkor indulhatunk.

A család jellegtelen harmóniában élt, amit nem díjaztak a nézők. Meredeken esett a nézettség, és már soha nem sikerült visszatornázni. Polietilén depressziós lett, az alkoholba menekült. Ez ugyan szült néhány konfliktust, és egy ideig fel is keltette az érdeklődést a produkció iránt, de sajnos az apa az ivást is éppen olyan visszafogottan csinálta, mint minden mást, alig futotta neki egy-két erőtlen másnapos hóbörgésre.

Végül '51-ben a fejesek nem rendelték be a következő évadot.

A család Polimerikában, a kékek földjén telepedett le, és élte a kiégett sorozatszárak hétköznapi életét, ami mit sem változott az évszázadok alatt: néha megismerték őket az utcán. Bár a família kicsit sem került közelebb a hőn áhított palackhoz, nyilvánvalóan egyedülállót alkottak. Persze munkásságuk tekinthető úgy is, hogy negyvenkilenc évnyi hulladékot borítottak a már amúgy is mérhetetlen kupac tetejébe.

Mert ez volt az új kor szemete, globális problémát jelentett az emberiség által létrehozott milliárdnyi sorozat és show-műsor elhelyezése. Hatalmas adattárolók foglalták a helyet az egyébként is szűkös föld alatti városokban. A P vállalat idegen civilizációk után kutatott a világűrben, hogy eladja nekik a programokat, de nem akadtak értelmes életformákra. Egyetlen sikerük az volt, hogy a *Kacat hadnagy* néhány adását rásózták a robotszarkákra. A társaság viszont számos korszakalkotó próbálkozásban vett részt. Mivel a vadembereket nem sikerült munkába állítani, olyan génmanipulált dolgozókat próbáltak létrehozni, akik munkaképes korban jönnek világra, azután pedig beérik csekély fizetéssel is. Ezzel pótolni lehetett volna a robotokat, akikre többet már nem lehetett számítani. Amióta öntudatra ébredtek, nem törődtek az emberekkel, a robotállattenyésztésnek szentelték életüket.

Abban az időben ébredtek rá a tudósok, hogy az emberiségnek nincs más választása, el kell hagynia a Földet. Új bolygót kellett tehát építeni. Ekkor történt, hogy Európa elnökévé választották a Kiaknázás Párt jelöltjét. A néhai Bozsó Péter boldog lett volna, ha látja nagy tervét valóra válni, különösen, hogy az új vezető az ő tizedik leszármazottja volt. A vállalat aktuális igazgatója szinte mindenben a nagy elődre ütött. Maga alkotta meg az Európa elnöke címet, egyedüli jelöltként indult, és még a tudósokat is ő pénzelte. Emberek milliárdjaitól készült jegyet szedni a nagy útra, és igyekezett olcsón megúszni a kivitelezést. A munkával egy csapatnyi

robotrókát bízott meg, akik 2331-ben fogtak bele a világűrben a Föld2 nyomtatásába.

2.

Polipropilén húszéves volt, amikor a sorozatnak vége szakadt. Utána leforgatta emlékiratait, elköltözött, és úgy képzelte, otthon ülő kutatóként foglalkozik tovább az elveszett kincs rejtélyével. Gyerekkorában is megviselte az utazás, bár ezt soha nem tette szóvá szüleinek. Alkatának kedvezett a korszellem, az emberek abban az időben egyre inkább bezárkóztak szűk lakásaikba, és a tágas virtuális valóságban élték ki helyigényüket.

Az apró ingatlanokban nem akadt sokkal több szabad terület, mint ami annak idején Havasdzsonnak jutott. Alacsony helyiségekben, zsámolyokon ültek a lakók, és fejükön sisakkal kalandoztak a végtelen, rajzolt világban. A határtalan szabadság azonban pénz nélkül nem volt sokkal izgalmasabb a valóságnál. A virtuális tárgyakat nem adták ingyen, a bölcsész munka viszont még Polimerikában sem fizetett valami jól. A kutató barátnőjének eleinte imponált a nagy semmi közepén álló srác, akinek nem volt szüksége tárgyakra, de miután összeházasodtak, kezdte hiányolni a környezetet.

- Igazán szerezhethnél valamit – bökte ki egy nap.
 - Mire gondolsz? – kérdezett vissza férje szórakozottan.
 - A szomszédoknak még szekrénye is van.
 - Szekrény? Az meg minek? Nincs mit belerakni, minden ruhánk virtuális.
 - Nem tudom, jól néz ki.
 - Csak unatkozol. Inkább változtasd meg a fal színét.
- A nő egy darabig kapcsolgatta a falat, aztán megállapodott

az eredeti beállításnál.

– Sose veszel új színt. Mindjárt itt a gyerek, és egyszerűen nincs semmink – rogyott le csalódottan a kanapéra.

– Ne mondd ezt, díványunk is van – próbálta felvidítani Polipropilén.

– Persze, leértékelt, aminek nincs megrajzolva a hátulja. Találhatnál már valami rendes munkát.

A férj igazán nem akart veszekedést, de ezt nem hagyhatta szó nélkül.

– Attól én még dolgozom, hogy a virtuális kutatásnak kevés a látszatja.

– Ugyan, miféle kutatás? Csak a részeges apádnak próbálsz megfelelni.

Övön aluli ütés volt, amire Polipropilén egészen kikelt magából. A jelenetben több feszültség volt, mint a Maja kincsvadászok utolsó hét évadában.

– Jó, tessék! Mi lenne neked a rendes munka? – szegezte neki a kérdést az asszonynak.

– Elmehetnél valamelyik erőműbe, mint bárki más.

– Azért, hogy egész nap egy lyukban üljek? Soha!

Másnap munkát vállalt egy égetőben, mivel amióta megnősült, elsősorban mégis feleségének próbált megfelelni, és mert belátta, hogy így is, úgy is egy lyukban ül. Félt, hogy neje nem újítja meg a házasságot, ezért miután '58-ban megszületett gyerekük, csak éjszakánként, titokban bújta térképeit.

Kislányuk a Szemétkorogató jegyében született, és a különlegesen szép Polimetilén Regranulátum nevet kapta. A regranulátumok, az egykor a hulladék újrahasznosítása során használt, ledarált és golyócskákká formázott műanyagok a XXIV. század igazgyöngyei voltak. Ritka példányaikat előkelő hölgyek hordták nyakukban, díszes foglalatban.

Akkoriban a Föld2 építése megtorpanni látszott. Csúsztak a

határidők, és nem illeszkedtek pontosan a kinyomtatott kőzetlemezek, de a robotrókák mindenkit megnyugtattak, hogy csak átmeneti fennakadásról van szó. Polipropilén úgy érezte, az ő élete is megakadt, és fogalma sem volt, hogyan mozdítsa ki a holtpontról. Egy éjjel aztán minden megváltozott.

Türelmetlenül zörgettek az ajtajukon. Csak a valódi bejárat jöhetett szóba, virtuális ajtajuk ugyanis nem volt. A félhomályban rosszarcú alak tűnt fel, ruháján vérfoltok és ásatások nyomai éktelenkedtek. Sötét batyut szorongatott.

– Maga az a kincskereső gyerek? Fogja, rám csak bajt hoz ez a szemét! – szűrte fogai közt, azzal Polipropilén kezébe nyomta a csomagot, majd eltűnt a sikátorban.

A szakértő tanácstalanul állt az ajtóban, amikor újra meghallotta az előbbi látogató hangját.

– De már nincs is nálam a... – kiáltott fel, de a mondat halálhörgésbe fulladt.

Propi gyorsan bezárta a bejáratot. Megtapogatta a csomagot, érezhetően könnyű, hengeres dolgot rejtett. Remegő ujjakkal bontotta ki a zsákot. Majdnem elejtette, amikor meglátta. Kezében fogta a Macit, amit felmenői hiába kerestek generációkon át, és amit korábban más felmenői még csak szóra sem méltattak. Egész éjszaka nem jött álom a szemére, a flakonban gyönyörködve ücsörgött apró zsámolyán.

A Maci az utóbbi éveket egy előkelő kék műgyűjtő lakosztályában töltötte válogatott kincsek társaságában. Az illető egy gazdag aranyifjú volt, akinek már felmenői is élen jártak az értékek felhalmozásában. A flakont egy öreg bácsikájától örökölte meg, és bár tartott az átoktól, a legértékesebb műalkotások között helyezte el. Sajnálatos módon óriási vagyona mellé a legcsekélyebb ízléssel sem rendelkezett, lakása giccsekkel és méregdrága borzadályokkal volt tele.

A Maci képtelen volt elviselni az ízléstelenséget. Vele szemben egy zenélő, szivárványszín habokat verő, térhatású

vízesés omlott alá. Ha balra nézett, a bukfencezve hárfázó sellőket látta, jobbra pedig túldíszített, XIX. századi gyerekjáték állt. Egy tükörtavacsán émelyítő viaszhattyúk úsztak, mögöttük csiricsáré papírmásé kastély magasodott. Kapujában idealizált balerina nyújtotta irreálisan magasra egyik lábát, kék pántlikáján aranycsillám rózsza éktelenkedett.

És még csak fel sem gyújthatom magam, morogta folyton a flakon.

Eleinte úgy érezte, nem sok hasznát veszi különleges képességének, amit annak idején a maja varázslótól tanult el a pszichiátrián nyugtatózás közben. Hiába tudott lebegni, valahányszor csak elfordult a szirupos látványtól, a takarító személyzet visszaforgatta. Azzal vigasztalódott, hogy ha erősen koncentrált, látta maga előtt azt a szép, tiszta lakást, ami szintén az öregember elméjéből került a tudatába. (A soha le nem bomló tárgyak között élő, halhatatlan házaspár tágas lakása volt az, ahol a háziasszony unalmában folyton takarított.) Amikor aztán a túlzásúfolt szalonba bekerült még az éneklő szívecskék tánckara is, a flakon elhatározta, hogy megszökik. Nem az első műkincs volt, akinek megfordult a fejében ez a gondolat, de ő volt az egyetlen, aki tenni is tudott valamit az ügy érdekében. Az ablakon kirepülni nem lehetett, mivel masszív rácsok zártak minden nyílást. Az egész házat erődként őrizték, nehogy fosztogató muzeológusok jussanak be, akik állandóan a környéken ólálkodtak.

A Maci egyetlen esélye az átokban volt. Úgy okoskodott, ha sikerül elhíttetni a tulajjal, hogy valóban bajt hoz rá, előbb-utóbb megszabadul majd tőle. A palack fegyvertára korlátozott volt, és csak éjjelente munkálkodhatott. Rendszeresen bekapcsolta a légkondicionálót, amitől a fiatalember állandó náthában szenvedett. A Maci hajnalig nyitva hagyta a hűtőt, így az ételek megromlottak. Amikor egy hosszan előkészített akció keretében sikerült hashajtót csempésznie a reggeli kakaóba, a műgyűjtő nem bírta tovább. Testőrével küldte oda a kincset az első

rosszarcú muzeológusnak. A fickó elfehéredve rejtette ruhája alá a flakont, amikor meglátta, mit nyomtak a kezébe. Rémülten szaladt el zsákmányával, észre sem véve, hogy nyomában még rosszarcúbb kollégái osonnak.

Propi reggel nem árulta el feleségének a nagy hírt, előbb apjával akart találkozni. Gyereksétáltatás ürügyén tudott csak elszabadulni otthonról, ezt még a virtuális valóság korában sem lehetett a lakásban végezni. A csomagot a babakocsiba rejtette. Regina nyolcadik leszármazottja még egyéves sem volt, amikor kis kezében szorongathatta a Macit.

A kutató szinte repült a szűk, föld alatti utcákon, és még a mennyezetre festett égboltot is szépnek látta. A találkozót a Szirmai Frontkotrás térre beszéltek meg, ami egy hangulatos föld alatti park volt műfákkal. (Fron nemzeti példaképnek számított a kékeknél, mivel egyszerű sorból jutott el a mesés gazdagságig.) A fiú egy padra telepedve, a kocsitakarásában mutatta meg a flakont apjának. Az öregnek potyogtak a könnyei, amikor megérintette az áhított szobrocskát.

– Senki nem követett, fiam? – tette fel aztán a körültekintő műgyűjtők örök kérdését.

– Ami azt illeti, azt a két fickót a ház előtt is láttam, de lehet, hogy más úton jöttek.

Egy pillanat alatt feléledtek Polietilén szunnyadó kalandor ösztönei. Talpra rántotta fiát, és sebes léptekkel megindult a babakocsival. Az alakok nyomukba szegődtek. Irányt váltottak, de üldözőik követték őket. Futva kanyarodtak be a kocsival egy szűk utcába. Furcsa, csillaggal díszített kaput vettek észre.

– Egy peginátus templom, bújjunk el itt! – javasolta Polipropilén.

Aprócska szentélybe jutottak, odabent csak két, fekete csuklyás szerzetest találtak, akik komor tekintettel térdeltek az oltár előtt. Lobogó gyertyák fényében, átszellemülten mormoltak negatív számokat, amikor rájuk rontottak.

– Meg akarnak ölni bennünket! – tért a lényegre a fiatalember.

A szerzetesek a szent hűtőszekrény mögé bújtatták el őket komor tekintettel. A preginátus papok ugyanis mindig komor tekintettel néztek maguk elé, hogy szemöldökük pontosan kivonásjelet formázzon. Hosszú évek alatt sajátították el ezt a tudást. Éppen elrendezték az elválasztó függönyt, amikor kivágódott a templom kapuja.

A két marcona figura a gyertyafénybe lépett, vészjóslón vizslattak körbe. A magasabb enyhén meghajolt, majd megszólalt:

– Jó napot, Kivonandó urak! Két zsip-zsupot keresünk, akik egy gyereket tolnak.

A betolakodó a magyar és a palaui keverékét beszélte, mint a földrészen oly sokan. A Kivonandó a preginátus szerzetesek hivatalos megszólítása volt, a zsip-zsup pedig léha, semmirekellő férfit jelentett.

– Négy napja nem találkoztunk még egy teremtetten ec-peccel sem, fiam – válaszolta a megszólított kenetteljesen.

– Mínusz két nap – tette hozzá társa komor tekintettel.

Két napra gondoltak, a negatív számok egyházának emberei minden értéket két szám különbségeként adtak meg, többek között ezért is szolgáltak mindig párosával. A jövevény nem volt járatos a szokásokban, ezért gyanakodva mérte végig a papokat. Végül annyiban hagyta a dolgot, és sarkon fordult.

– Úgy látszik, tényleg potyára jöttünk – szólt oda elmenőben társának.

– Előbb kellett volna gondolkodni – köszöntek el szokásos mondatukkal a csuklyások kórusban.

– Micsoda? Hogy mondták? – kapta fel a vizet az alacsonyabb fickó, aki még kevésbé volt járatos az egyházi szokásokban.

Cimborája csitítani akarta, amikor zaj hallatszott. A függöny takarásában padlóra esett a batyu, a flakon kis híján kigurult

belőle. A rablók visszasétáltak, és feszülten füleltek.

Egy pissenést sem lehetett hallani.

Az idősebb pap levegőt vett, szóra akarta nyitni a száját, de akkor bömbölő gyereksírás töltötte be a templomot. A haramiák félrelökték a szerzeteseket, és felrántották a leplet. Apa és fia rémülten védte a kisbabát. Az egyik alak kezében feltáró véső villant, a lesből támadó régészek aljas fegyvere.

– Legalább a templom szentségére legyenek tekintettel – kiáltotta az egyik Kivonandó bámulatosan komor tekintettel.

– Nem igazán vagyunk vallásosak – göcögött a vésős, és magasba lendítette a szerszámot.

A Maci tudta, mi következik. Egy-két elfojtott kiáltás, tompa puffanások, aztán megint valami sötét lyukba kerül. Úgy döntött, erre a kis időre kinyújtóztatja magát, amúgy sem járt még templomban. Könnyedén lebegett ki a zsák száján.

Az oltár fölé emelkedve feltárult előtte a kilencágú, szent szimbólum. Lenyűgözte a szabályos alakzat, az ūrben forgó csillagok járására emlékeztette. Nem egyszerű rajz volt, hanem mives alkotás, aprólékos munkával rakták ki műanyagdarabkákból. Középen, az egymást metsző fehér vonalak közt, nagy fejű, kék figura látszott, az elképzelt Nagy Tisztító. A flakon elgondolkodva nézegette a fura szerzet méreteres lábujjait, amikor háta mögül csörömpölés hallatszott.

Érezte, hogy baj van. Most már bánta, hogy így megfélemedezett magáról. Fesztelenséget színlelve fordult meg a levegőben.

A régésszerszám zörögve gurult el a padlón, de gazdája nem foglalkozott vele, tátott szájjal ereszkedett térdre. Társa is földre rogyott, és megbabonázva rebegette:

– Csoda!

A szerzetesek közelebb léptek, alig bírták komoran tartani tekintetüket. A káprázatos, szintiszta műanyag szobrocska a szent csillag fölött levitált. A vibráló gyertyafényben egyszerre volt anyagtalan és masszív, földöntúli és valóságos. Bölcs, kerek

fejéből ellentmondást nem tűrő szempár nézett előre, határozott alakja hatalmas tappancsai fölé magasodott. Nem volt kérdés, kit ábrázol.

– Hát megmutatkozott! – nyilatkoztatta ki az idősebb szerzetes.

– Íme, ilyen lesz a Nagy Tisztító! – tárta szét karját a másik.

– Teljesen színtelen – értette meg Polipropilén, és ő is térdre borult.

A palack csodás felbukkanása egyesítette a kontinens felekezeteit, idővel minden peregintus elfogadta szentségként a kékföldi Lebegő Tisztítót. A flakon nem vitte túlzásba a dolgot, csak nagyobb egyházi vezetők előtt levitált, és akkor is csak rövidet, hogy megmaradjon a mutatvány varázsa. Az egykor a templomba rontó üldözöttekből és üldözőikből is szerzetesek lettek, csoportos megtérésüket később vallásos énekek és műanyagmozaik ábrázolások tömegében örökítették meg. Polipropilén feleségét viszont majd szétvetette a mérge, más se hiányzott neki, mint hogy férje naphosszat éhbérért imádkozzon. Még aznap délután elváltak, de a fiatalember nem bánkódott, egyébként sem lett volna ideje a családdal bíbelődni az állandó számolás mellett. Végül a família ateista ága segített a kisgyerekes anyán, a maja agykutatók fogadták be őket. Az apátlan Regranulátum így Guatemalában nőtt fel, és már kislányként nagy érdeklődést mutatott a biomérnöki tudományok iránt.

A jóságos Nagy Tisztítót váró európai peregintusok siettek leszögezni, hogy semmi köze nincs tanaikhoz az újonnan előkerült furcsa szobornak, ami valószínűleg nem is lebeg, csupán tömegpszichózis lépett fel. Ők továbbra is a Kupakot tartották a legmagasabb szentségnek. Flakon és záróeleme így állt éveken át a két nagy világvallás élén, békében.

'67-ben a Macit elrabolták a templomból. Most azonban nem

holmi kóbor fosztogatók ütöttek rajtuk, az akciót profi múzeumi különítmény hajtotta végre. A papok végsőkig kitartottak az ostromlott szentélyben, állhatatosan mormoltak, de végül be kellett látniuk, hogy ekkora túlerővel szemben még a legszentebb számok sem segíthetnek. A flakon attól fogva a Narancs Nemzeti Múzeum állandó tárlatának díszé lett, hiába próbálták visszaszerezni a preginátusok. Szökésre esélye sem volt.

A XXIV. századra sokat változtak a kiállítóterek, a közönségnek már rég nem volt elég az a megrendezett szabadulósobás játék, ami kétszáz éve még érdekesnek tűnt. Egy ponton az intézmények vezetői rájöttek, mi az alapvető probléma a hagyományos múzeumokkal: a műtárgyakat éppen életük legunalmasabb szakaszában mutatják be, amikor csupán egy helyben állnak éveken át. Ezzel szemben egy műkincs elő- és utótörténete csupa kaland, hajsza és izgalom. Így hát beengedték a fosztogatókat és gyilkosokat (régies nevükön: régészeket) a kiállított tárgyak közé, élet-halál harcukat bárki élőben követhette otthonában. A régészek a mindenálló üvegkalitkák között bujkálva lestek egymásra, szúrták, vágták, fojtogatták egymást, majd aki legvégül talpon maradt, bemutathatta a tárlatot. Ez igen nagy elismerésnek számított szakmai berkekben.

A palack alatti felirat jótékonyan elhallgatta, honnan került a tárgy a gyűjteménybe. Mindössze annyi szerepelt rajta: „Rituális szellemábrázolás a XXI. század elejéről”. Mellette, egy másik vitrinben gróf Festetics Rudolf repedezett, celluloid cipőkanala nyugodott. A megfelelő páratartalom alatt tartották, és számos konzerválási eljárást végeztek már rajta, hogy több mint négyszázhetven évesen is látható legyen. Annak idején Pamela és Havasdzson csontvázai mellett találták, most azt írták alá: „Előkelő palau asszony hajtúje a XX–XXI. század tájékáról”. A Maci egy régi ismerőst is köszönthetett, nem messze tőle az a nyalókavég állt, akivel még 2022-ben utazott együtt a

kukásautóban. Felirata szerint „gyermekhajtú” volt a korai XXI. századból. És persze ott volt az a bizonyos sértetlenül maradt nejlonzacskó is. Szájával lefelé állították ki, alatta ez a szöveg állt: „Fejdzs a XXI. századból”.

Akkorra egyértelművé vált, hogy a robotrókák soha nem fognak elkészülni a Föld2-vel. Az emberiség túl későn ébredt rá, hogy a robotfaj annyira intelligenssé vált, hogy képesek lettek kispórolni az anyagot a szerkezetből és meghamisítani az éves beszámolókat. A mesterséges bolygó félbehagyva, torzóként függött a sötét égbolton, újabb maradandó nyomaként a P vállalat évszázadokon átívelő tevékenységének.

A '70-es és '80-as években a P vállalat hulladékkal hordta tele a félbehagyott mesterséges bolygót. A szabad terület vészesen fogyott, könnyű volt megjósolni, hogy hamarosan új lerakó után kell nézni. A cég tudósai arra jutottak, a legegyszerűbb lenne az összes szemetet rakétával beelőni egy fekete lyukba. Egy ilyen létrehozásához azonban rengeteg energiára volt szükség, ezért más színű lyukakkal kezdtek próbálkozni.

A fekete és fehér lyukakat már sok száz éve ismerték, de ezek a nevek nem a tényleges színüket jelölték. A feketét azért hívták így, mert mindent elnyelt, a fehéret pedig azért, mert a másik ellentéte volt, mindent taszított. Később felfedezték a szürke lyukakat, ezek néha taszítottak, néha nem. A társaság kutatóinak azonban kitartó munkával sikerült létrehozniuk a világűrben három teljesen új, színes lyukat. Valóban olyannak tűntek, mintha kihasadt volna a kozmosz, ráadásul a semminél is feketébb foltok körül élénk udvar látszott. Innen kapták nevüket: a zöld, a kék és a sárga lyuk. Megvizsgálták őket, és kiderült, hogy mindhárom vonzó hatást fejt ki, de míg a zöld bármit magába szív, a másik kettő csak bizonyos típusú molekulákat enged át. Hosszas vita kezdődött arról, milyen röppályákon lehetne eljuttatni egyik vagy másik lyukba a szemetet. Noha a tudományos élet jó része hallani sem akart a

dologról, sokan amellet érveltek, hogy a zöldet kellene választani, mert a kékhez és a sárgához szelektálni kellene a hulladékot.

Jól haladtak viszont a vállalatnál a mesterségesen létrehozott dolgozók gyártásával. Újabban olyan munkaerőket akartak előállítani, akiknek kordában tarthatják a gondolatait. A projekten együtt dolgoztak a mesterséges memória maja szakembereivel, az időközben felnőtt Regranulátum kiváló genetikai mérnökként vett részt a munkában. Ő nem az önkiszolgáló büfék magába forduló tudósa volt, nyüzsgő konferenciák ismert figurájaként otthonosan mozgott a svédasztalok között. Nagyvilági, bohém életmódjának köszönhető, hogy végül is '85-ben utódot hozott a világra. Bár senki nem tartotta számon, Kilenchat leszármazottjai különös módon mind a szent csillag által kijelölt időpontokban születtek, tartva a huszonhét év korkülönbséget. A vérvonal következő hordozója is az első papnők tervei szerint látta meg a napvilágot. Arra azonban senki nem számított, hogy az apa Bozsó Péter leszármazottja lesz.

Pusztazámorban találkoztak, a P vállalat céges partiján. Rögtön szimpatikusak lettek egymásnak helybéli kollégájával, a fiatalember egyáltalán nem érezte, hogy egy globális vállalat igazgatójának öccse lenne. Meglógat a cégvezetői beszédről, és a konyháról loptak maguknak ételt. Miután megtalálták a főnöki bárszekrényt, kétszázhusz éves papjabort ittak.

– Még be sem mutatkoztunk – nevette el magát a vendég.

– Tényleg, elnézést! A nevem Poliéter-éter-keton, de a barátaim csak Péternek hívnak – nyújtotta kezét Péter utódja.

– Oké, én meg Regi vagyok – válaszolt Regi utódja.

Végigbeszélgették az éjszakát. Többet ittak a kelleténél, és nem tudtak uralkodni az ösztöneiken. Akkor történt meg a dolog. Felnyalábolták az italokat, aztán letántorogtak a laborba, hogy közösen embert hozzanak létre. Akkoriban gyakran

megegett az ilyesmi genetikai mérnökök között.

– Hoztam néhány használt poharat meg egy hajszálat mintának, te választhatsz – vihogott a kutatónő.

– Várj, jobbat tudok! Csináljuk a saját génjeinkből – nevetett a fickó.

– Na, azt megnézem! – dobta el a poharakat Regranulátum.

Remekül szórakoztak. Hajnalban az irányítópultra borulva, kellemetlen szájjal ébredtek. Péter gyorsan szedelőzködött.

– Kicsit elaludtunk – vihogott kényszeredetten.

– Mennyi idős most? – nézett Regi bágyadtan a műszerekre.

Kollégája a szürke kapszula felé fordult.

– Tizennyolc éves lesz. Mindjárt megszületik.

– Szeretném, ha megtartanánk – jelentette ki a nő.

– Hát, Európában tizenhat fölött már nem is nagyon lehet leállítani.

– És mi lesz vele?

– Remek munkás válik belőle a szemétbolygón, gondolom. Ne hidd, hogy gyakran csinálom ilyesmit.

Ezzel 2385-ben Pusztazámor kupolavárosában világra jött a lény, aki Regina kilencedik és Péter tizenharmadik leszármazottja volt. Szakításuk után háromszázhatvanhárom esztendővel génjeik egyesültek. Huszonhét év volt még az Utolsó Tisztításig.

XXV. SZÁZAD

1.

A századfordulóra már széles körben elterjedt az új maja technológia, a mesterségesen kibővített memória. A diszkrét, lapos fejfedőkből kivezető kábelek beültetése minimális agyműtétet igényelt, betanított futárok végezték el könnyedén az átvételi elismervény aláírása közben. Kiterjesztett aggyal az emberek ismeretei megsokszorozódtak, bár közel sem volt szó mindentudásról, amivel a reklámok kecsegtettek. A P vállalat kínálatában szereplő tudásanyagot díjak ellenében lehetett csak letölteni, ráadásul csomagban árulták. A felhasználók a szükséges tudnivalók mellé egy halom fölösleges információt is kaptak.

A tranzakcióhoz elég volt a négyjegyű PIN-kódra gondolni. A PIN-kódot (Pofonegyszerű Irreális Négyes) nem számjegyek alkották, bármilyen négy szóból álló gondolatsor használható volt. Kiválasztásánál azonban ügyelni kellett rá, hogy egyszerre legyen könnyen megjegyezhető, és teljesen valószínűtlen. Utóbbira azért volt szükség, nehogy véletlenül jusson az ember eszébe. Az évek során tökéletes kódnak bizonyult a „Minden robot cipőből készül” vagy a „Műanyag kukában műanyag szemét”.

Persze a nem kívánt tudást egyszerűen ki is lehetett törölni. Az érdekes, de haszontalan morzsákat a vállalat újracsomagolva eladta más kuncsaftoknak, de a keletkezett gondolattömeg jelentős részével nem lehetett mit kezdeni. Ez a problémás szellemi melléktermék alkotta a XXV. század szemetét, amit a társaság jobb híján a félbehagyott Föld2-n halmozott fel.

A robotrókák botránnyos munkát végeztek a bolygó építése

során. Sok helyen kispórolták a gravitációt, és meglehetősen elnagyolták a domborzati formákat is. A barátságosan, sziklás hegységeket szurdokok és szakadékok tagolták, melyek a bércek építése során keletkezett kivitelezési hibák voltak. Évszázados hagyományaihoz híven a P vállalat sem fordított túlzott gondot az előírások betartására, a bolygóroncs felszínét beborították a hulladékkal teli tartályok, melyek a legnagyobb összevisszaságban heverték egymáson. Nem lehetett tudni, melyik konténer mit rejt, pedig rengetegféle gondolatot tároltak itt a szinte ártalmatlantól a fokozottan veszélyesig. Az első csoportba tartoztak a mindennapi gondok, akaratlanul megtapadó dallamok és elűzhetetlen kényszerképzetek. Komolyabb odafigyelést igényeltek a fájó emlékek és az életem át meg nem valósult álmok, de akadtak igazán veszedelmes eszmék is, mint a megcáfolt tudományos elméletek vagy a szalonképtelenné vált politikai nézetek.

2411 egyik átlagos munkanapján a gigantikus szeméttelép fölött szokás szerint könnyű úrhajó járőrözött. Fedélzetén két ór teljesített szolgálatot, akik a silány anyagból tákolt tartályok között folyton szivárgás után kutattak. A két, negyvenes éveiben járó nő külsőre nagyon hasonlított egymásra. Féltestvérek voltak, mint minden munkás a bolygón, a kicsapongásra hajlamos genetikai mérnök, Poliéter-éter-keton nem kívánt utódai. A páros tagjai gondolkodásmódjukban azonban teljesen különböztek, éppen ezért remekül kiegészítették egymást, akár csak az emberi agyféltekék. Míg egyikük az ösztöneire hallgatott, és folyton új ötletekkel állt elő, a másik mindent mérlegelt, és csak azután vonta le a logikus következtetést. Mivel nevük nem volt, Jobbnak és Balnak szólították egymást aszerint, ahogy az úrhajóban helyet foglaltak.

– Mire gondolsz? – törte meg a csendet hosszas megfontolás után Bal.

Jobb behunyta szemét, úgy válaszolt:

– Arra, hogy igazán nem bánám, ha holnapra eltűnne ez az

egész mocskok.

– Nem zavarna, hogy nem lenne munkánk? – mérte végig gyanakodva társa.

– Ugyan már! Előbb-utóbb meg kell tőle szabadulnia az emberiségnek.

A bal oldali járőr megállította a hajót. Komoly tekintettel nézett a másik felderítő szemébe.

– Korábban nem voltál ilyen radikális – mondta határozottan. – Nem lehet, hogy megsérült valamelyik tároló a szélsőséges meggyőződésekénél?

Ha repedés keletkezett valamelyik tartályon, a kiszabadult gondolatok bármin áthatoltak, és megfertőzték a mesterségesen kibővített emberi tudatot. Ezért a legbiztosabb módja az volt a hibák felderítésének, ha a személyzet tagjai állandóan analizálták a fejükben szóló hangokat. A jobb oldalon ülő nő nyugodtan válaszolt:

– Ez a gondolat ma már egyáltalán nem olyan üldözendő, mint amilyenek régen tartották. Egyre több tudós állítja, hogy az egész bolygót bele kellene lőni abba a zöld lyukba.

Igazat beszélt, a P vállalatnál már ki is dolgozták a megfelelő technológiát, de a világ közvéleménye erősen megosztott volt a kérdésben. Akadtak, akik úgy vélték, ez az akció lesz maga a várva várt Utolsó Tisztítás, melynek során a Föld megszabadul minden szemetétől, míg mások állították, hogy a kilövés éppen elrontana mindent, és megghiúsítaná az eljövendő eseményeket. Bal nem foglalt állást a kérdésben, hanem még egyszer számításba vett mindent, aztán újraindította a járművet. Megviselte ez a munka. Bármennyire is megfontolt volt, soha nem lehetett teljesen biztos benne, hogy a saját megfontolt gondolatait hallja.

Egy oldalára borult tartály mellett ereszkedtek le.

– Lefogadom, hogy rohadt nagy repedés van rajta. Kimászok egy foltozóval – szedelőzködött rögtön Jobb.

– Várj! Fogalmunk sincs, mi lehet benne.

– Majd kiderül – vonta meg vállát az örök kalandvágyó.

Magára rántotta úrruháját, és beleugrott hatalmas, tapadó talpú bakancsába, ami talán a legfontosabb segédeszköz volt a kiszámíthatatlan gravitációjú bolygón.

– Nem tetszik ez nekem – vakarta fejét társa. – Van valami szokatlan gondolatod?

– Csak annyi, hogy elszívnék egy cigit, de fogalmam sincs, mi az.

– Utánanézek – hunyta be szemét Bal.

„Anyám egy kettéhajtott zongoraóra”, gondolt a PIN-kódjára, azzal már le is töltötte a szükséges információt.

– Cigi, cigaretta: „kezdetleges segédeszköz nikotin fogyasztásához, amivel egykor égetett dohány füstjét lélegezték be”. A dohány állítólag egy növény volt.

A másik úrhajós felnevetett:

– Jó vicc! És mi az a növény?

– Az nincs benne a csomagban. Azt viszont tudom, hogy a cigi tömeggyártását 1845-ben kezdték meg a franciák. Meg ne kérdezd, kik azok.

A kiszállásra készülő járőr helyére illesztette fülvédőjét, majd orrmaszkját is, hogy kizárjon minden hangot és szagot, ezek ugyanis a kósza emlékek hordozói voltak. Felhúzta jókora védőkesztyűit, fejére tette átlátszó, gömbszerű sisakját, és keze már az ajtónyitó gombhoz ért, amikor hirtelen meggondolta magát.

– Előbb inkább elmegyek a mosdóba. Ki tudja, meddig leszek odakint – szólt oda kollégájának, aztán visszaöltözött.

– Oké, én addig kiderítem, mi lehet az a növény – válaszolta járőrtársa, és elmerült gondolataiban.

„Növény letöltés”, akarta gondolni, de erről eszébe jutott, mennyi minden egyéb tudásra is szüksége lenne. Gyorsan begyűjtött néhány hasznos ismeretcsomagot. Utána feltűnt neki, hogy kevés szabad agykapacitása maradt, ezért nekiállt törölni. Észre sem vette, milyen hosszan elszöszmötölt. Miután

feleszmélt, eszébe jutott, hogy társa még mindig a mosdóban lehet.

– Minden rendben? – kopogott be a kis helyiségbe.

– Persze, csak gondoltam, összehúzom a szemetet, olyan dzsuva volt itt – kiáltotta ki Jobb.

Bal benyitott, és kollégáját térdelve találta, amint éppen padlót sikált.

– Ez remek – szólalt meg. – Viszont figyelj csak, meg kellene nézni azt a szivárgó tartályt. Te mondtad, hogy biztos nagy a repedés.

– Hát ez az, nem lesz egyszerű befoltozni. Arra gondoltam, mi lenne, ha holnap állnánk neki? – porolta le ruháját az előbb még lelkes őrszem.

– Végül is, tényleg jól eltelt az idő – helyeselt a másik.

Meggyőzték magukat, hogy másnap sokkal frissebbek lesznek, majd teljes lelki nyugalommal visszaindultak bázisukra. Agyukat akkorra régen megfertőzte a szivárgó veszélyes hulladék. A sérült tárolóból a legalattomosabb gondolat ömlött a szabadba, ami dolgozó emberre leselkedhet: a halogatás.

Reggelre mindketten megbánták, hogy előző nap úgy elodázták a munkát. Elhatározták, hogy most tisztességesen elvégzik a feladatot, ezért alaposan rákészültek. Jobb számos kreatív elképzeléssel állt elő, hogyan foltozhatnák be a repedést, melyeket Bal hosszasan mérlegelt. Kiválasztotta a legbiztonságosabb módszert, utána összesítette, milyen részfeladatokból áll a küldetés, és megírta az időbeosztást. Csak a következő napon indultak el. Mikor végre a helyszínre értek, mindketten rá akartak gyújtani, aztán elmentek a mosdóba, és haját mostak. Felöltöztek, és aprólékos egyeztetés után kiszálltak az úrhajóból.

Valóban jókora hasadék tátongott a tartály falán. A folyton analízáló bal oldali járőr műszerekkel vizsgálta a lyukat,

méréseket végzett, és megértette, mivel állnak szemben.

– Halogatás. Ehhez új tervet kell készíteni – jelentette ki.

Jobb egyáltalán nem érezte magában a megszokott lelkesedést. Zavartan toporgott.

– Valahogy itt nem tudok koncentrálni. Sétálok egyet – mondta végül.

„Soha nem fogjuk tudni megcsinálni” – gondolta társa, és öntudata egy megmaradt, utolsó foszlányával belekapaszkodott ebbe a felvetésbe. Elkiáltotta magát:

– Segítséget kell kérnünk!

– Igazad van – bólogatott a másik felderítő.

Az erősítés riasztásához mindössze egy piros vezeték kellett megrántani úrruhájukon, ez viszont jelen állapotukban nem volt egyszerű feladat.

– Most már tudjuk, mit kell tenni. Akkor én megyek – köszönt el Jobb.

– Állj! Így mindig tologatni fogjuk a feladatot. Épp azért nem tudunk segítséget hívni, mert az a dolgunk. Kell találni egy másik elintéznivalót, valami nagyobbbat.

Párja végre megértette. Azonnal rávágta a megoldást:

– Ez egyszerű! Szedjük szét a hajót! Úgyis rég meg kellene szerelni a fékezőrakétát.

Mindketten belegondoltak a rájuk váró munkába, és elriadtak a feladat súlyától. Bal most már megkönnyebbült sóhajjal húzta meg vészvezetékét:

– Oké, csak előbb hívjunk segítséget.

Természetesen nem álltak neki rögtön az úrhajó javításának, előbb még egyszer haját mostak. Körmeiket festették, amikor fénycsóva szelte át a fekete eget: megérkezett az erősítés. Csillogó kapszula szállt le mellettük. Ajtaja kipattant, és elszánt arccal előlépett a társaság problémamegoldó superfegyvere. A középkorú férfi védőkesztyűi, bakancsai masszívabbak voltak a járőrök felszerelésénél, sisakjába beépített fülvédőt és orrmaszkot szereltek. Igazán különlegessé azonban az tette,

hogyméjé nem fertőzhette meg semmilyen ártó képzet. Irányított agyú ember volt, akit a legújabb, kísérleti maja technológia segítségével sikerült lebutítani egy primitív robot szintjére. Gömbölyű sisakja fölött jókora öntudatzavaró egység dolgozott, mely robosztus, kúpszerű antennában végződött. Agya ezen keresztül fogta be a leszálló kabinból sugárzott, mindent elnyomó gondolatot: „Nem kell, szemét!” Poliéter-éterketon és Regranulátum közös gyermeke volt.

A műveleti területről eltávolította a két nőt, akik mindenáron cigit akartak kérni tőle, aztán megközelítette a veszély forrását. Sisakjába épített kerek szemlencséivel izzó sugarakat lőtt ki, és pillanatok alatt befoltozta a tároló falát.

Miután végzett, egy fekete megsemmisítő dobozt cipelt elő. A méretre kicsi, de súlyos ládikát csak csapdának nevezték, ezzel ejtették foglyul az elszabadult szennyeződéseket. Maga elé tette, majd kinyitotta az oldalát. A szerkezet rázkódva szippantotta be a veszélyes halogatás elszabadult hullámain. A közelében álló szkafanderes alak agyát időhúzó ötletek tömege özönlötte el, önámító, hátsó gondolatok támadtak rá, de tudatzavaró berendezése magasabb fokozatba kapcsolt. Forogva izzott fel, és sárgán világítva nyomott el minden akaratot. A problémamegoldó határozott mozdulattal zárta be a doboz két kis ajtaját, felemelte a ládát, és mellkasához szorítva lépkedett vele a legközelebbi szakadékhoz.

– Nem kell, szemét! – mondta szenvtelen arccal, amikor a mélybe dobta.

Hibátlanul működött. Nem véletlenül lett abban az évben zsinórban huszonhatszor a hónap dolgozója.

A Maci még mindig a narancsok nemzeti múzeumában volt kiállítva, de az Utolsó Tisztítás közeledtével egyre hangosabban követelték vissza a preginátusok, hogy a világvége előtt legalább rövid ideig birtokolhassák szent tárgyukat. Ezzel párhuzamosan Polimerikában feléledtek a vallási viták a Nagy Tisztító körül,

sokféleképpen értelmezték a tárgyat, amit a kultikus szobor kezében tartott. A legtöbben mégis megegyeztek abban, hogy valamiféle adathordozó lehet, amire az emberiség bűneit rögzítették. Könyvre viszont senki nem gondolt, mivel alig ismerte valaki ezt a régi eszközt. Kevesen töltöttek le történelmi műveltséget. A földhözragadt szkeptikusok pedig azt a kérdést vetették fel, vajon hogyan fog az igazságosztó rendet tenni a világban 2412-ben, ha ugyanabban az évben kell megszületnie is?

A Világvallási Krónika, mely korábban kizárólag egyházi ünnepekről számolt be, és köztudottan a bolygó legunalmasabb adása volt, egyszer csak izgalmas vitaműsorrá változott. Házigazdája, a félszeg Bozsó Celofán a P vállalatot irányító család fekete báránya volt. A fiatal nő teljesen elütött elődeitől, mivel megvetette a pénzt és a hírnevet. Éppen a világi hívságok elől fordult el azzal, hogy a cég helyett egy kis vallási szerkesztőségnél vállalt munkát.

A maják továbbra sem foglalkoztak hitbéli kérdésekkel.

Az európai reginátusok komoly beruházásokkal készültek a Nagy Tisztító fogadására: mauzóleumot építettek az Ősanya sírja fölé, és egy föld alatti szinttel készültek bővíteni a Pusztazámori Nagytemplomot. Ekkor azonban az építők munkások világrengető régészeti leletre bukkantak. Az épület alatt egy altemplomot tártak fel, melyben csodálatos kincsek sorakoztak. Szabályosan elrendezve száztizenhat szintiszta műanyag szobrocskát találtak, egytől egyig mind pontos mása volt a kékföldi Lebegő Tisztítónak. De a legnagyobb döbbenetet az okozta, hogy az összes fején koronaként ült a reginátusok csillagának szent középdsze. Mezey Regina pincéjébe hatoltak be, ahová a lelkiismeret-furdalástól gyötört egykori politikus gyűjtötte össze annak idején a rengeteg kupakos macimézet.

A tudósok nanogenetikai vizsgálatoknak vetették alá a

régészeti leleteket, és kimutatták, hogy mindegyiken megtalálható az Ősanya nyomai. A legmagasabb rangú európai papnők gyűltek össze, és napokon keresztül tanácskoztak. Végül megszületett a döntés: elismerik, hogy a kékföldi szobor, a preginátusok szent tárgya az igazságosztót ábrázolja, viszont most már ők is maguknak követelik a narancsok múzeumától. Állították, hogy a bálvány az ő gyűjteményükhöz tartozik, mivel náluk van a hozzá tartozó sárga fejdísz, és a számok szerint is hiányzik egy figura. Nyilvánvalóan száztizenhétnek kellett lennie, mondták, hiszen $1+1+7=9$. A hírre a preginátus főpapok is összegyűltek, rövid ideig tanácskoztak, aztán egyetlen mondatot üzentek: „Előbb kellett volna gondolkodni”.

Soha nem látott vallási villongások törtek ki a virtuális térben, Bozsó Celofán pedig értőn közvetítette az összecsapásokat. A Világvallási Krónika nézettsége magasan emelkedett, műsorvezetője pedig a legismertebb tudósítónak lépett elő. Nehezen ismerte be magának, hogy élvezzi az újonnan jött népszerűséget.

2412-ben a felekezetek nemzetközi bíróság elé vitték a Maci ügyét, a szervezet pedig független vizsgálatot rendelt el. A múzeum vonakodva engedte be az elismert fizikusokból álló csapatot, akik végül a legkülönbözőbb módszerekkel tanulmányozták a flakont. Bámulatos megoldásra jutottak. A palack szájánál mikroszkopikus darabkákat találtak a Kupak anyagából, amellyel minden kétséget kizáróan igazolták, hogy a két tárgy egykor valóban összetartozott. Ennél is érdekesebb volt viszont a nanogenetikai vizsgálat eredménye. Akkoriban ez a tudományág olyan fejlett szintre jutott, hogy képes volt az emberi DNS nyomait kimutatni bármilyen felületen, még akkor is, ha az szélsőséges elemeknek volt kitéve az idők során. Ezzel az eljárással évszázadokra visszamenőleg bizonyítani lehetett, kik érintettek meg egy-egy tárgyat. A Macit megvizsgálva megtalálták az összes ember nyomait, akik valaha kezükben

tartották, kezdve a Flak-Plast Kft. palackfúvó munkásával. Rajta hagyta nanojelét Hedvig, a Szandra ABC flegma eladója éppúgy, ahogy később a kémias Fröhlich tanár úr, a biológias Endreiné, az iskola portása, a rosszarcú Lolka, a jó útra tért Havasdzson, vagy a nemzetközi kémakcióba keveredett Pamela. Természetesen ott volt még Frontkotrás, a bányász, Rézsútos Lejtakna, a bolondokházából szökött idegenvezető, számtalan maja kórházi gondozott, és egy csomó gyilkos útonálló nyoma is.

Volt azonban az összevisszaságban egy jól kivehető minta. Egyértelműen látszott, hogy a múkincs kapcsolódik egyetlen család egymást követő kilenc nemzedékéhez. Regina utódai egyszer valóban mind kézbe vették a Macit. Okoslány akkor fogta meg, amikor Pamelának énekelt a Kiskunsági Nemzeti Parkban. Fia, Bakszarvú Lepkeszeg a Holdon tartotta kezében, amíg pokolgépét készítették. Az ő klónozott testvére, Kettőegy Kilenchat és további három nemzedék a IX. században használta a flakont a pszichiátriai osztályon. Ti'k'in Yuk'ul fia, Polietilén és unokája, Polipropilén fantasztikus megtérésükkor markolták meg, ahogy a babakocsiban fekvő kis Regranulátum is. A tudósok nem ismerték a részleteket, de a következtetés egyértelmű volt: ez a család birtokolta a Macit évszázadokon át.

Miután az is kiderült, hogy mindannyian az Ősanya leszármazottjai, a reginátusok bizonyítottan látták igazukat. Volt azonban egy bökkenő. Létezett egy élő leszármazott, aki a bíróság szerint a törvényes örökös volt. A testületnek ugyanis sikerült megtalálni az elveszett érvonalat, amit Pusztazámor papnői annyit kerestek. Az illető a P vállalatnál dolgozott, és a hatóságnak a céget érintő sorozatos munkaügyi perek miatt bejárása volt az alkalmazottak DNS-nyilvántartásába.

Az egyházak hallani sem akartak az állítólagos örökösről, egészen addig, amíg be nem mutattak róla egy felvételt a Világvallási Krónikában. Celofán rajongók gyűrűjében prezentálta a szenzációt. Az utolsó leszármazott a Föld2

szeméttelep félig ember-félig gép problémamegoldó munkása volt. Mindenki láthatta bumfordi szkafanderét, súlyos bakancsát, kerek sisakjába épített infraszemét, kiálló fülvédőjét és orrmaszkját. Fején a sárgán világító tudatzavaró berendezéssel és a kúpszerű antennával, kezében a kétajtós megsemmisítő ládával pontosan olyan volt, mint az eljövendő természetfeletti lényt ábrázoló szobrok. Még az ateisták sem tudták mivel magyarázni a hihetetlen hasonlóságot, a hívők pedig tudták, hogy itt van a Nagy Tisztító.

Reginátusok és preginátusok tisztában voltak vele, mit kell tenniük. A Legnagyobb Papnő és a legmagasabb rangú pap, a Főmínusz ország-világ szeme előtt közösen tekerte rá a Kupakot a Maci fejére, akik így szétválásuk után háromszázkilencven évvel újra egyesültek. A vallási vezetők megértették és kinyilatkoztatták, hogy ez az újjászületés rendeltetett a 2412-es esztendőre, és közösen megteszik, amit a próféciák megjövendöltek.

Fehér és fekete szkafanderben szálltak ki a szent úrhajóból a szemétbolygón. Áhítattól remegő kezekkel, közösen nyújtották át a kincset, ahogy letérdeltek Péter és Regina leszármazottja előtt. Világszerte százmilliárdan figyelték lélegzet-visszafojtva, ahogy az igazságosztó a flakont lassan infraszemei elé emeli.

– Nem kell, szemét! – mondta aztán a hónap dolgozója, beszipantotta a flakont ládájába, és mindenki döbbenetére a legelső szakadékba dobta.

A hatás elképesztő volt. Az egész világ felhördült, aztán egyszerre értette meg mindenki a végső igazságot. Akik a jószágos Tisztítót várták, már tudták, hogy a legfontosabb üzenetet kapták ajándékkul: „nem az anyagiakkal kell foglalkozni, hanem a belső megtisztulással”. Akik pedig addig a világvégét hirdették, rájöttek, hogy értelmetlenül hajsolt kincsük elvesztése volt a rájuk mért igazi büntetés.

A felekezetek megegyeztek, hogy összefogásuk jeléül egyenlő arányban osztják el a megmaradt műanyag szobrokat. Nem volt

kérdés az sem, miért éppen a Föld² lett a nagyszerű esemény helyszíne. Attól fogva mindkét vallás vezetői azt hirdették, a gigantikus szeméttelteleptől való megszabadulás lesz maga az Utolsó Tisztítás.

Még abban az évben belelőtték az úr falán tátongó zöld lyukba a torzóban maradt műbolygót a rajta lévő összes szeméttel. A Világvallási Krónika a legnézettebb adást produkálta az emberiség történetében, Bozsó Celofán pedig gazdagon és híresen halt meg. A Földön béke honolt, és most először az összes felekezet és a tudomány is azonos állásponton volt. Mindenki ünnepelt.

Néhány perc volt még hátra a Föld pusztulásáig.

2.

▼ | ► ▲ ■ | Δ • , az idegen dimenzióbeli, halhatatlan üzemmérnök soha le nem bomló munkaasztalánál ült. Meglehetősen unta magát, az elmúlt kétszázkilencvenkét földi év javarészt eseménytelenül telt el műszakjából. Már több mint hatmilliószor olvasta el a soha le nem bomló táblára kifüggesztett igazságot, miszerint „Sebesség egyenlő út osztva idővel”. Igazán nem gondolta volna, hogy bármi naplózandó dolog történhet még az erőműben a hátralévő pár esztendőben. Természetesen az örök életű lények nem földi évben mérték az időt, egyedül ő és felesége tartotta számon, hogy a munkaidő alatt pontosan háromszáz kört tesz meg a kékes színben játszó bolygó. Az asszony kedvence volt ez a gömbölyű tároló, ahová annak idején szelektált, használt szemet szállítottak. Neje nevezte el Földnek is, amikor legutóbb, négyszázezer éve bent járt nála az égetőben. A mérnök nem sokat foglalkozott a szénlerakóval, kétszázötven éve még csak rá sem pillantott,

asztalánál töltött unalmas évszázadaiban sokkal szívesebben nézegette az Androméda-köd fekete lyukait.

Egyszer csak megszólalt a figyelmeztető jelzés. A dolgozó meglepetten kapta fel receptorait, a műszerek szivárgást mutattak.

Képernyőin az egész üzemet látta, benne a sok százmilliárd galaxissal. Az emberek által világegyetem néven ismert berendezés ugyanis valójában egy gigantikus hulladékégető volt, amit a halhatatlan lények építettek. Az univerzum összes csillagában azt a hidrogénszemetet tüzelték el, ami a sorozatnézés során keletkezett, ezzel biztosítva az energiát a további sorozatnézéshez. A szerkezet tizennégymilliárd éve üzemelt, ▼ | ► ▲ ■ ▣ | Δ • jól emlékezett az indítás napjára, a munkaügyes lányok sikongattak a nagy bumm hallatán. Mivel a rendszer teljesen automatizáltan működött, csak időnként kellett beavatkozni, amikor valamilyen meghibásodás lépett fel a gépezetben. Mint éppen a Föld esetében, amikor hatvanöt és fél millió évvel azelőtt kiderült, hogy élet jelent meg rajta. A rendellenességet egy karbantartó idézte elő gondatlanságból, amikor védőmaszk nélkül szerelte a bolygót, és figyelmetlenül rátüsszentett. Akkor a mérnök egy jókora üstököst lőtt bele a fertőzött kódarabba, hogy megfékezze a folyamatot.

Most bosszúsan vette észre, hogy már megint ezzel a tárolóval van gond, a vészjelzés szerint valahol a közelében keletkezett repedés. Ráközelített a megfelelő területre, és már látta is az égetőkamra falán a három lyukat, amit a P vállalat tudósai hoztak létre nagy munkával. Mindhárom ugyanoda vezetett. A kép közepére hozta a Földet, és csodálkozva látta, hogy gyűrű veszi körül.

– Már csak ez hiányzott – morogta magában.

Így már egyáltalán nem passzolt hozzá a neve, ugyanis a Föld azt jelentette: gyűrű nélküli. Lekérte az adatokat, és rögtön kiderült, mi a probléma. Az élet nem pusztult el a múltkor, sőt teljesen elburjánzott. Nem akart még egyszer hibázni, ezért

biztosra ment. Matatott kicsit soha le nem bomló irányítópultján, és atomizáló sugarat küldött a Földre. A bolygó összes élő és élettelen tartozékával együtt egy pillanat alatt szétfoszlott.

„Bárcsak ilyen könnyen megszabadulhatnék ettől a nyomorult asztaltól is”, mérgelődött. Munkájánál jobban csak bútorait unta. Mivel dimenziója tárgyait nem pusztította el sem üstökös, sem atomizáló sugár, szó szerint örök életre gyártották őket. Tizennégymilliárd éve bámulta ugyanazt a munkalapot.

A mérnök elindította a repedésfoltozó algoritmust, és elégedetten flubbantott. A flubbantás egészen hasonló az emberek által egykor végzett csettintéshez, azzal a különbséggel, hogy az erre használt végtag az örök életű lények tarkójából nő ki, és kizárólag a flubbantást szolgálja. Már csak egyetlen tennivalója akadt, be kellett vizsgálni a hulladékégetőből kiszabadult anyagot. A zöld lyukon átlőtt, félhold alakú Föld2 egy elkülönítő tartályban lebegett.

Az analizátor szerint használhatatlan lom volt az egész. ▼ | ▶ ▲ ■ ▣ | Δ • belehallgatott néhány kidobott gondolatba, de csak megfájdult tőlük a fordítómirigye. Már majdnem a megsemmisítőbe küldte az egészet, amikor érzékelő csápjai megakadtak valamin. A begyűjtött műbolygó mélyén környezetétől eltérő dolgot fedezett fel. Ráközelített. A ládába zárva a Maci lebegett ott, fején a Kupakkal. Sértetlenül megúszták a zuhanást, mivel a robotrókák a Föld2 belsejéből teljesen kispórolták a gravitációt.

Az üzemmérnök szinte leesett a székről döbbenetében. Kapkodva pötyögte be az utasítást, és már sietett is az elkülönítőhöz. Flakont és kupakját körülfogta egy fényes sugárnyaláb, majd gyengéden kiszabadította a szeméttömegből.

– Káprázatos! – motyogta a munkás, amikor közletről megvizsgálta szerzeményét.

Még nyolc földi év volt hátra műszakjából, ami a szokottnál is lassabban telt. Háromszáz évnyi munka után ugyanennyi idő

jutott pihenésre és szórakozásra, de az ő világában senki nem követelt több szabadidőt. Így is borzasztóan unalmas volt otthon ülni háromszáz éven át. Most viszont alig várta, hogy hazaérjen.

Céges kocsiját tizennégymilliárd évvel azelőtt tervezték. Ennél a modellnél még a sofőrnek kellett kiszámolni a tervezett utazás paramétereit, ezért volt olyan fontos mindig tisztában lenni a sebesség képletével. Ha nem történt semmi fennakadás, a hazaút kilenc évig tartott a lebonthatatlan hulladéktömbök között, de pechjére éppen az utolsó sarkon pirosat kapott. Általában igyekezett hasznosan eltölteni ezt a két évet, ilyenkor megtanult egy idegen nyelvet, vagy tervezett egy újfajta csillagot, de ebben az állapotban nem tudott koncentrálni. Csak flubbantgatott türelmetlenül.

Az ajtón belépve azt kiáltotta feleségének:

– Hoztam valamit!

Innen még egy év volt eljutni a nappaliig. Bár a halhatatlan lények már minden dimenziót összeszemeteltek, és egyáltalán nem bővelkedtek szabad területben, személyes tereiket igyekeztek minél nagyobbra építeni. Így érték el, hogy az unatkozó feleségek ne örüljenek meg az egyhangúságtól, amikor fel-alá járkálnak lakásukban. A Macinak ismerős volt ez a szellős, tiszta környezet. Ezt látta a Jó Levegő Kórház pszichiátriáján a benyugtatózott maja varázsló tudatában, és ezzel az emlékképpel vigasztalódott a fiatal műgyűjtő giccsekkel telehordott lakosztályában. Otthon érezte magát. A Kupak eleinte zavarban volt, de idővel őt is eltöltötte a helyből áradó nyugalom.

A halhatatlan háziasszony éppen a végére ért egy kórházsorozat különösen hosszú, évezredzáró epizódjának, amikor férje betoppant.

– Ezt nézd! – tette az asztalra a magával hozott kincset.

A feleség csápvégződése elkerelkedtek, és ámulattal meredtek előre. Férje mellételepedett, és szótlan csodálattal

figyelték az idegen világból megmaradt legutolsó tárgyakat. A Macit boldogság töltötte el. Úgy érezte, egész életében csak kihasználták, hogy aztán mindig szemébe dobják, itt viszont végre megkapja az önmagáért való figyelmet. Hozzá kell tenni, hogy a Kupak, aki évszázadokat töltött kiállítva, vagy éppen egy világvallás legszentebb tárgyaként, nem érzett jelentős különbséget.

A halhatatlan házaspár még negyven éven át bámulta őket elragadtatva. Aztán abban az időben, amit 2472-nek hívtak volna, ha létezett volna még bárki, aki megnevezze, eljött a pillanat.

A Kupak – aki végigélte a forradalmi eseményeket, és a politika legnagyobb színpadain játszott, részt vett korszakalkotó tudományos felfedezésekben és egy világvallás kialakulásában – többé már nem gondolt semmire. A Maci – aki élt börtönbe zárva, föld alá temetve, keringett a világűrben, és utazott az időben, aki volt háborús fegyver, életmentő infúziós tartály, átokhozó bálvány és a világbékéhez elvezető szentség is – lebegett még egy utolsót, aztán elégedetten engedte el a múltat. A Föld pusztulását is túlélő páros születése után négyszázötven évvel végül szertefoszlott.

A feleség szólalt meg először:

– Hihetetlen! Mint a kosz a reklámokban. Pikk-pakk eltűnik!

VÉGE
(CICKOM)

www.helikon.hu